

Flacăra

ANUL XXVII-NR. 51 (1228) - 21 DECEMBRIE 1978

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Actualitatea

● Nicoleta Nedelca, primul copil al lui Ioan și Lili Lazăr, este cel de al 7000-lea copil născut la Bacău în acest an. ● Un apel pentru P.T.R.: din cele șase telefoane interurbane ale poștei din centrul Lugojului nu funcționează decât unul singur. ● În cartierul „Cornișă” din Tg. Mureș a fost dat în folosință un nou și modern cămin studențesc cu o capacitate de peste patru sute de locuri, cunoscutul centru universitar numărând astfel 1700 locuri de cazare pentru studenți. ● Filiala Dolj a Arhivelor statului s-a îmbogățit recent cu o importantă donație particulară care aparține pensionarului Ion Mazilescu din Amărăștii de Sus. Donația cuprinde, între altele, 13 hrisoave domnești din perioada 1607-1851, planuri de moșii și hotărnicii, 145

ÎNAINTEA UNUI NOU BILANȚ

Cu 10 zile înaintea încheierii celui de-al treilea an al cincinalului, prin intermediul știrilor sosită din întreaga țară, România înfățișează un amplu și semnificativ tablou al hărniciei. Ultima săptămână a înregistrat în analele muncii și vieții oamenilor muncii uniți în jurul partidului, al celui mai iubit fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, noi fapte ce atestă hotărârea unanimă de a traduce neabătut în viață Programul partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de a ridica țara la înălțimea aspirațiilor ei seculare.

Cităm din cronică scrisă a ultimelor zile: 28 de județe și municipiul București și-au îndeplinit înainte de termen planul pe primii trei ani ai cincinalului. 200 de produse noi și re-proiectate în industria chimică. Noi blocuri de locuințe pentru specialiștii de la sate. Școală pentru copiii siderurgistilor (Reșița). O nouă fabrică la Vaslui. Modern cămin studențesc (Tg. Mureș). Cărbune peste prevederile planului (Lupeni). Planul de export — depășit (Săcele). Producție fizică peste prevederi (Hunedoara). În cercetare și proiectare — noi soluții pentru economisirea materiilor prime, materialelor, energiei și combustibilului. Rețeaua comercială în plină dezvoltare (la Iași s-a dublat). Ritmuri înalte de lucru, calitate exemplară a lucrărilor, eforturi susținute și stăruitoare în vederea îndeplinirii planului de investiții, punerii în funcțiune a tuturor obiectivelor prevăzute în acest an.

Sfârșim aici enumerarea miilor de fapte ale acestei din urmă săptămâni pentru a sublinia că în lumina orientărilor stabilite de Conferința Națională a partidului și a măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie cu privire la perfecționarea mecanismului economico-financiar care au stimulat puternic eforturile și preocupările tuturor colectivelor de oameni ai muncii pentru realizarea producției fizice în condiții superioare de eficiență și calitate, toate depășirile și realizările raportate înseamnă în fapt produse concrete de cea mai mare importanță pentru economia națională.

Succesele dobândite de oamenii muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, sub conducerea organizațiilor de partid, ilustrează viu și convingător realismul planurilor noastre de perspectivă și imediate, corelarea lor științifică, înaltul atașament al întregului popor față de politica partidului, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Anul trei al cincinalului nu se mai numără de-acum în trimestre și luni, nici în săptămâni și nici chiar în zile, ci în ore și minute, dar fiecare minut și fiecare oră se dilată în zile și în săptămâni, în luni și în trimestre de efort conștient, de dăruire exemplară și profund devotament, de trăire increzătoare în viitorul României care este al muncii și al celor ce o implinesc fără răgaz, cu demnitatea pe care ți-o dă conștiința că aparții unui popor liber, hotărât să-și apere demnitatea și ființa națională, fiindcă libertatea și ființa lui națională nu sînt numai ale sale, aparțin deopotrivă unui ideal comun și condiției pentru pacea și securitatea în lumea de azi și de mâine.

Cînd vezi cum muncesc oamenii acestei țări pentru împlinirea cât mai rodnică a unui an care prin înălțimea faptelor lui pare că a început acum un deceniu, cum se străduiesc ei să adune lumina faptelor în conștiințele ce rivnesc firesc și neostentiv spre instrucție și cultură, cum își cresc și educă fiii și fiicele în crezul unei clipe de risipă, cînd vezi și citești despre faptele și voința de noi fapte ale acestor oameni ce-și fac o datorie de onoare, un obiectiv al fiecărei zile care a mai rămas din an din a raporta noi biruințe în lupta pentru mai bine, sentimentul mîndriei urcă în noi odată cu certitudinea că anul ce vine va fi un an rodnic și plin de bucuria împlinirii marilor obiective ce figurează în planul anului hotărîtor al cincinalului.

ION CRISTIAN ■

Marile investiții ale energeticii

Brâncuși

din Munții Bistriței

Urcăm din Peștișani, luînd în rîspăr apele Bistriței, spre munți. Tînta călătoriei: șantierul Centralei electrice Vija, din sistemul hidroenergetic Cerna-Motru-Tismana-Bistrița.

În mai puțin de un ceas, un „Aro” al șantierului ne va transporta în plin fantastic.

Ne vom afla, în mai puțin de un ceas, pe o altă planetă, ne vom afla într-o geografie care — prin toate datele ei — ne va catapulta mai presus de sol, de familiar, de știut, transferînd subit, printr-un schimb fulgerător de planuri, cerul sub noi, pe pămînt.

Primul popas îl vom face la Clcotiș, unde se ridică un mare baraj. Aici, ni s-a spus, s-a petrecut, cu cîteva zile în urmă, un eveniment constructiv de o anvergură aparte, înscris, cu majuscule, în cartea de

aur a șantierului. Brigada condusă de maistrul mineri Simion Pigui și Gheorghe Buzernea a străpuns galeria de deviere a apelor cu treizeci de zile înainte de termen. Călătoria noastră spre imperiul fantasticului, spre geografia unică ce ni s-a promis, debutează deci, și pe planul construcției, sub semnul faptului unic, al recordului-pisc singular al muncii. E totuși, ni se atrage atenția, unul din faptele care, de la un timp, ies din regimul unicității, al succeselor absolute, tînzînd a se înscrie seriei, datelor care cad sub controlul comun. Pe șantierele sistemului Cerna-Tismana-Bistrița, ca pretutindeni unde se construiește în numele energiei, asistăm, în aceste zile, la ritmuri ale creației de o intensitate fără echivalente în ieri sau alaltăieri. Nevoia de energie, atît de acut resimțită în planul economiei, al vieții țării, imprimă o inedită mișcare muncii, un veritabil asalt eforturilor. Ni se propune, asadar, să renunțăm, dacă vorbim despre succesele brigăzii lui Pigui și Buzernea, la investirea cu atributele faptului singular. Ne vom consola — în căutarea singularului — cu unicitatea decorului spre care ne îndreptăm.

Sugestia de „altă planetă” se deschide

(Continuare în pag. 12-13)

ILIE PURCARU ■

Fotografie de SORIN POSTOLACHE ■

Anul nou

Se-aud pornind copiii prin sat...
pare un joc, dar nu-i doar atît...
Și apa are clopote care bat,
și caii au zurgălăi mulți la gît...

Primește-ne, gazdă, cîntă ei lin,
și-ți vom veseli viața o seară,
tu stai în casă printre lumini,
noi stăm printre stele pe-afară !

Primește-ne, gazdă, că-i zi ne-ncepută
și frigul e tare ca fierul...
Noi sintem vestitorii cei buni
care aburim cu răsufletul cerul.

Primește-ne, gazdă, că drumul e lung
și-i firav căluțul de neaună
și stelele nopții de-afară împung
și lacrimă-n noi cite-o steaună.

Haideți, cîntați, ziseră gazdele-atunci,
că-i loc pentru toți ciți au de venit...
Lumea asta de-ar fi plină de prunci
tot ar mai trebui pe atît.

Haideți, cîntați, feții mei, am mai zis
și ne luminați cu lumină,
că anul'cel nou se aprinde în vis
și-i vremea, e vremea să vină.

MARCEL MUREȘANU ■

Diplomația deschisă

Un cunoscut comentator american afirma de curînd că în diplomația mondială se petrec lucruri foarte ciudate și că există ceva care începe să se schimbe în acest domeniu. Comentatorul semnala, nu fără o undă de nostalgie, că politica externă își pierde tot mai mult caracterul confidențial și își face loc o diplomație nouă, deschisă, în care este tot mai greu de păstrat secretul tratatelor.

Fenomenul diminuării rolului diplomației „de cabinet” este real și corespunde tendinței generale de diminuare a ponderii vechii politici și a vechilor metode de negociere din relațiile internaționale.

Cadrul închis al cancelariilor a fost întotdeauna mediul predilect al practicilor de intimidare și presiune, în care forța tinea loc de argumente, a fost locul în care interesele imperialiste nu se jenau să-și afirme pretențiile de expansiune și dominație.

Diplomația secretă aparține, evident, perioadei în care problemele internaționale

(Continuare în pag. 20)

MIRCEA ANGELESCU ■

de jalbe împotriva proprietarilor din sec. XVII-XX, 25 de testamente și foi de zestre etc. ● În comuna Ceahlăul (Neamț) trăiește singură o bătrînă de 80 de ani care acum, în plină iarnă, a căzut și bolnavă la pat. Adoptînd-o ca bunică elevii din clasa profesoarei Florentina Damian de la școala din comună s-au oferit s-o ajute pe tot timpul iernii, ocupîndu-se de toate cele gospodărești. ● Cea mai proaspătă realizare de la întreprinderea mecanică din Roman o constituie strungul caruselului comandă numerică de curatură. ● Duminică seară, în splendida sală de concerte a Liceului de artă „Ion Vidu” din Timișoara, sală a cărei acustică excepțională a fost remarcată și de Yehudi Menuhin, orchestra de cameră a școlii, dirijată de tînărul ei director Marius Tănăsescu, a susținut un frumos concert cu un program care poate stîrni invidii: Vivaldi, Corelli, Donizetti. Spectatorii au aplaudat, de asemenea, și o „voce” care vine: Georgeta Oprea din clasa a XII-a, secția canto. ● Pe șantierul întreprinderii „Olcit” a început montajul utilajelor.

ȘEDIȚA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în ziua de 19 decembrie s-au desfășurat lucrările ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În cadrul acestei ședințe au fost aprobate de către Comitetul Politic Executiv importante proiecte de legi, completate cu propuneri rezultate din discutarea cu masele largi de oameni ai muncii. Este vorba de proiectul de lege privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor, de proiectul legii învățământului; au fost de asemenea, aprobate propunerile de îmbunătățire a proiectului Codului vamal al Republicii Socialiste România. Apreciind deosebită importanță a discutării cu masele largi de oameni ai muncii a acestor proiecte de legi, Comitetul Politic Executiv a hotărât să fie supuse spre legiferare Marii Adunări Naționale.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut apoi raportul privind evoluția prețurilor și tarifelor în perioada 1 ianuarie — 30 septembrie 1978. S-a constatat că acestea s-au situat la un nivel apropiat de limita inferioară planificată pentru anul în curs, ceea ce demonstrează că dezvoltarea economico-socială a țării noastre are loc în condițiile asigurării echilibrului financiar și monetar, ale unei circulații bănești sănătoase, ale ridicării continue și efective a nivelului de trai al poporului.

Intrucât, conform prevederilor planului cincinal — care stabilește ca la sfârșitul anului 1980 indicele prețurilor cu amănuntul și tarifelor să fie de 105—106 la sută — în cursul anului viitor urmează să se aplice majorări de prețuri și la unele produse pentru copii, în vederea rentabilizării acestora, iar pentru ca această măsură să nu se reflecte negativ asupra familiilor cu mulți copii, Comitetul Politic Executiv a hotărât sporirea alocației de stat lunare pentru fiecare copil. De menționat, ca o expresie a politicii partidului și statului nostru, că fondurile necesare majorării alocației de stat pentru copii vor fi asigurate prin reducerea cheltuielilor mi-

litare, o asemenea măsură neafectând dotarea corespunzătoare a forțelor noastre armate, întărirea capacității lor de luptă, asigurarea condițiilor necesare apărării patriei, independenței și suveranității ei.

Tot în legătură cu prețurile, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri care asigură ca acestea să evolueze în continuare în cadrul limitelor planificate, să reflecte și în viitor ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii.

În aceeași ședință s-a hotărât majorarea pensiilor pentru marii mutilați de război, pentru invalizii de război de gradul I, ca și sporirea indemnizațiilor pentru insoțitorii acestor categorii de victime ale războiului.

Raportul privind desfășurarea pregătirii planului de comerț exterior pe anii 1979—1980 a reliefat perspectivele largi pe care le deschid în acest domeniu protocoalele și contractele încheiate sau în curs de definitivare — în conformitate cu orientarea consecventă a partidului și statului nostru de întărire a prieteniei, colaborării și solidarității cu toate țările socialiste, pe baza principiilor egalității și respectului reciproc, al intrajuturării tovarășești, cu țările în curs de dezvoltare, cu celelalte state ale lumii — ca și existența unor dificultăți generate în comerțul exterior de criza economică mondială, de criza de materii prime și de energie. Față de o asemenea situație, Comitetul Politic Executiv a cerut ministerelor economice, centralelor, întreprinderilor să acționeze cu fermitate în direcția unor măsuri clare, indicate în cadrul ședinței.

Un alt raport examinat în cadrul lucrărilor a fost cel cu privire la organizarea și desfășurarea Festivalului național „Cântarea României”; a fost examinat, de asemenea, modul în care s-a organizat și desfășurat prima ediție a competiției naționale „Daciada”. Au fost stabilite măsuri de îmbunătățire a regulamentului competiției, precum și o serie de acțiuni menite să con-

tribue la organizarea, la un nivel superior, a următoarei ediții a „Daciadei”.

Comitetul Politic Executiv a discutat apoi și aprobat proiectul de Decret pentru modificarea Legii nr. 18, din 1968, privind controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice, care nu au fost dobândite în mod licit. Aceste modificări vin să contribuie la aplicarea cu fermitate a legilor statului, a principiilor eticii și echității socialiste.

În continuarea ședinței, Comitetul Politic Executiv a luat în dezbateră și a aprobat măsurile privind extinderea aplicării reducerii săptămânii de lucru în anul 1979, conform hotărârii Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1977. Pentru anul 1979, programul de reducere a duratei săptămânii de lucru prevede ca ponderea personalului muncitor care va beneficia de timp de muncă redus să ajungă la 55—60 la sută din totalul personalului încadrându-se în limitele stabilite de Conferința Națională a P.C.R.

Agenda ședinței Comitetului Politic Executiv din 19 decembrie a inclus și o informare prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în legătură cu vizita oficială de prietenie pe care a efectuat-o în țara noastră președintele Consiliului Administrativ Provizoriu și al Consiliului de Miniștri al Etiopiei Socialiste, lt. col. Mengistu Haile Mariam. Dînd o deosebită apreciere dialogului la nivel înalt româno-etioopian, aprobînd în unanimitate înțelegerea stabilite cu acest prilej și documentele încheiate între guvernele celor două țări, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri corespunzătoare pentru aplicarea lor în viață, pentru dezvoltarea tot mai intensă, pe multiple planuri, a relațiilor dintre România și Etiopia, dintre popoarele noastre, în folosul și spre binele lor, al cauzei progresului, înțelegerii și păcii în lume.

Comitetul Politic Executiv a luat apoi în discuție și soluționat probleme curente ale activității de partid și de stat.

Da, blocul „35 A” există!

Deci, stimate tovarășe inginer Iulian Cosimbescu, secretar al Grupului de șantier montaj, aparținînd de Consiliul popular al municipiului București, ce doriri, ce credeți că este cazul, să trecem în raportajul nostru despre „35 A” de pe Bulevardul 1 Mai? Deși executat greu, blocul „35 A” înseamnă o rezolvare fericită a stării artei 1 Mai — el dă o nuanță de eleganță și suplețe și prin înălțimea lui, peste 11 nivele. Impresionează prin jocul de volume și nivele, prin colorit și tratarea finisajului de fațadă și, în mod special, prin rezolvarea spațiilor comerciale la parter și mezanin. Blocul „35 A” este de o deosebită utilitate în zonă și este, cum știți, unicat. Magazinul de la parter și mezanin este „Materna”, ceva necesar și ceva ce s-ar putea specula gazetărește. Nu credem că este nevoie. Continuați, tovarășe inginer Cosimbescu! Dovedește, dacă vreți, pasul înainte făcut de proiectant și constructor. Oamenii noștri, constructorii, au lucrat pe baza chemării la întrecere, pe baza înțelegerii necesității. Maistrul Roca, membru de partid, membru în comitetul oamenilor muncii, a lucrat, împreună cu subordonații, și duminica. La fel, zidarii conduși de Stancu Marin. Deși naveștiști au lucrat și peste program. E drept că le-am pus la dispoziție mijloace de transport. Bun om, inginerul Băbeanu, șef de lot, membru al comitetului de partid. A stat permanent în mijlocul muncitorilor, asigurînd continuitatea lucrărilor și materialele necesare execuției. Trebuie să menționez sprijinul și operativitatea subantreprizelor noastre, respectiv șantierul de instalații aparținînd I.L.M.L. Mă refer mai mult la tovarășul inginer Băbeanu, I.C.E.D.-ul a făcut noaptea asfaltările, rezolvînd în acest fel problemele de sistematizare. Menționez și întreprinderea de gaze și I.F.M.A., cei cu ascensorul adică. De un mare folos ne-au fost reprezentanții Direcției comerciale, tovarășa Marcela Timu și ai proiectantului (Institutul de proiectări „Proiect” București, tovarășa arhitect Voinescu, șef de proiect). Am primit un mare sprijin din partea Centralei de construcții, director general tovarășul Petre Petroșanu, care a asigurat la timp rezolvarea problemelor ce depășesc competența grupului. Mecanizarea și transportul, relațiile cu I.D.E.B.-ul, de exemplu. Ne-a ajutat din partea sectorului de partid construcții, tovarășul secretar Ștefan Eugen, prezent aproape zilnic la locurile de muncă. La fel tovarășul Oprina Ion, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 8. Ne-a susținut dinsul cu munca patriotică a oamenilor din zonă avînd ca scop degajarea resturilor de moloz, spălarea geamurilor, curățenia apartamentelor. Una peste alta, construcția blocului s-a încadrat în termenul aprobat de dare în funcțiune.

Fazele acestea nu trebuie să ne mire. Ele aparțin unui activist de partid chemat să coordoneze, să ceară sprijin, să urmă-

rească și să raporteze. Deci, munca secretarului de partid Iulian Cosimbescu a cerut în mod necesar asemenea cuvinte. În ciuda enumerărilor, aici bogat făcute, lista este departe de a fi epuizată. Se crede că la acest bloc ar fi lucrat efectiv vreo 300 de oameni și că sprijin ar mai fi acordat alți 300. Ce e cu blocul acesta? Este unul dintre cele mai frumoase din București, făcut însă după catastrofalul cutremur din 4 martie 1977, într-o perioadă cînd în Capitală s-a consolidat, s-a reconstruit ce se dărmase, s-au făcut lucrări noi și se face și metrou. Este enorm, ne aflăm, oricît nu ne-ar place cuvintele mari, în plin miracol. Ne-am propus, avînd în vedere aceste lucruri, să prezentăm citiva dintre cei mulți, care au pus capul sau mîna, de fapt și una și cealaltă, pentru ridicarea acestui „35 A”. El ar putea fi așezat oriunde în România, căci este o dovadă a capacității clasei noastre muncitoare, a intelectualității, de a gîndi și crea o realitate pe măsura muncii, a idealurilor comuniste.

Păi, notăm în dreptul dumneavoastră că vă numiți Constantin Bîrovescu, că aveți 35 de ani și că sînteți aproape inginer. Vrem să spunem că dînd niște diferențe veți și ajunge. Ce ați mai construit dumneavoastră în București? Diferite etaje la blocurile 13, 14 și 14 A, de pe Bulevardul Titulescu. Acestea împreună cu inginerul stagiar Diaconescu Vladimir. Pe amîndoi însă ne deranja faptul că eram puși, avînd în vedere tineretea noastră, să facem subsoluri sau rețușuri la blocurile în predare. Am cerut și am obținut lucrări mai importante. Ne-a ambiționat foarte mult fostul șef de șantier Glogojanu Alexandru. Dacă ne este permis am vrea să vă întrebăm unde-i tovarășul Glogojanu? E la grup, șeful serviciului produc-

ție. Ziceați că știți întreaga istorie a blocului „35 A”. Cum au început lucrările? Lucrările au început cu 6 dulgheri, 4 săpători betonisti și, media zilnică, 3 fierari. Lucrările au început în iulie 1976. Cum este blocul? Vă întrebăm căci nu sîntem specialist. Are o singură scară, dar sînt 5 apartamente pe nivel. În total, 47 de apartamente. Practic, acoperă suprafața a două scări. Cum s-a lucrat la aceste construcții de pe 1 Mai, inclusiv la „35 A”? Ne referim la lucrurile noi. S-au lucrat, cu elemente noi, s-a ieșit din tipic. Am lucrat și cu alte unghieri decît cele de 90 de grade. Blocul e rotit cu 135 de grade de două ori. Înțelegeți? Nu. Probabil că vreți să spuneți că este un bloc de colț mult pe colț. Parcă s-ar fi creat colțul pentru bloc și nu invers. S-a făcut mai greu că e jos magazin, nu? Sigur, magazinul este și la mezanin. Cînd a fost gata? Din punctul nostru de vedere la 11 martie 1978. Și cînd s-a terminat ce s-a întimplat? Sincer? Sincer. Am trecut la consolidări la alte blocuri. Pe Calea Victoriei 214, de exemplu. Nu mi-ați spus: cu ce v-ați ocupat dumneavoastră totuși pe șantierul blocului „35 A”? Am urmărit armarea și cofrajul. Infrastructura și suprastructura. Pricopești?

Nicolae Băbeanu, șeful lotului 23. Ne pare bine. Ce cuprinde lotul 23, aparținînd C.P.M.B., Grupul de șantier montaj nr. 1 — șantierul 2? Blocurile 35, 35 A, 41, 85, 39 și niște răspîndiri. Nu e un termen științific, dar așa le zicem noi. Adică, pavilionul de biologie al Centrului de cercetarea medicamentelor, Liceul de poligrafie „Dimitrie Marinescu” și Sala de gimnastică Dridu din cartierul Pajura. Cu ce vă ocupați ca șef de lot? Alergăm și urmărim respectarea programului pe care l-am impus. Trebuie să stai nițel pe lîngă

fiecare. La vîrsta de 35 de ani, nu credeți că aveți o răspundere mare? Ba da. Tocmai de aceea caut să predau lucrările îndepărtate. Le voi urmări mai bine pe cele puțin rămase. Cît lucrați dumneavoastră pe zi? De la 12 ore în sus, chiar și acum în regim de iarnă. Ce facultate ați făcut dumneavoastră și cum ați făcut-o? Construcții civile și industriale din cadrul Institutului de construcții București. Am fost, după note, un student cam mediu, căci am avut greutăți. Tata era bolnav și mergeam să-l văd. Pe urmă a murit. M-am înscris în ultimul an de facultate. Am doi copii. Ceva avere aveți? Copiii. Pețița a luat premiul I și acum este în clasa a II-a. Ce fel de bloc este „35 A”? Are structură unicat. Greu de trasat și executat. A trebuit să i se acorde o atenție dublă. Dar ce zic eu dublă. Triplă. Uitați, pentru Bîrovescu a fost cel mai puternic examen. Blocul nu are nici un fel de rabat la calitate. E frumos blocul sau ni se pare nouă pentru că l-am ales să scriem despre el? În construirea lui n-am greșit. Perfect nu e. Putea să iasă și mai bine. E frumos că am rezolvat problema colțului. Nu vă supărați, dar așa văd eu lucrurile.

Vă rugăm să vă prezentați! Cum? Nume, prenume, ani, meseria, de unde sînteți. Tofan Manole, dulgher, 30 de ani. Din comuna Jorăști — Galați. În construcții din 1966. Cu ce ocazie ați ajuns să lucrați în construcții? Aveam 4 frați înainte și altă posibilitate n-aveam. Unde locuiți dumneavoastră acum? Din acest an în București. În Colentina. Sectorul 2. Copiii aveți? O fetiță de 4 ani. Soția lucrează? Aici, cu mine. Ce program zilnic aveți? Ne trezim la 5, mîncăm, și la 5,40 ieșim din casă. Ajungem înapoi pe la 19. Nițel televizor, somn și de la capăt. Cît ați lucrat dumneavoastră la blocul „35 A”? Din august 1976 pînă-n ianuarie 1978. Ce ați făcut dumneavoastră acolo? Dulgherie de la primul fîruș, pînă la ultimul cofrag. Cu ce se ocupă un dulgher? Trasează blocul cu firul de plumb. Dulgherii pornesc la lucru cu firul de plumb, ruleta, tesla, ferăstrăul, ciocanul, metrul, creionul, și cam asta. Cu creta nu prea umblăm. Ce se trasează la început? Colțurile. De ce? Parcă nu știți! Trasezi bineînțeles cu 1—2 metri mai larg. Apoi faci cofrajul. Cofrag cam ce-ar fi? Niște panouri între care se toarnă betonul. Apoi ce urmează? Se defocreză, se scot panourile adică. Apoi? Se toarnă structura fiecărui nivel. Să știți că ele au legătură între ele. Nici o grijă. Ce credeți dumneavoastră ca dulgher că are deosebit blocul „35 A”? Din '67 pînă-n prezent, asta a fost cam deosebit față de toate. Prea puține blocuri se fac semirotonde. Am lucrat mult cu scînduri și scîndurile ca să îndulcim linia. Ce, parcă poți îndoi panoul? Nu, nici pomeneală. După dulgherii cine vin? Zidarii, da' stați de vorbă și cu colegul, că a muncit și el la blocul ăsta, săracu'.

Ziceți tovarășe! Dîncă Vasile. 30 de ani, dulgher, de loc din comuna Scurtu — Teleorman. De cît timp trăiți în București? Din 1964 și pînă-n prezent. Și cum e? Foarte frumos. Plăcut, găsești de toate: în privința alimentației, a transportului în comun. Nu-i ca la țară. În ce sens? Acolo transportul e individual? Nu, cu I.T.B.-ul ăsta. Ne facem treaba cu el și merge tovarășe șef. Ce ați construit în Bucureștiul acesta frumos? Eu? De la A 1 pînă la A 9 în Berceni. R 14, 15 și 16 tot în Berceni. La Mandravela, pe lîngă institutul acela de cercetări. La blocul A 12 la capătul lui 92 în Baltia Albă. Am contribuit la I.O.R., la 23 August, la I.M.G.B. — la forja grea și semimijlocie. Aici, la Grupul 1, pe șantierul 2, am venit în 1976 cînd a început să ia naștere „35 A”.

(Continuare în pagina 7)

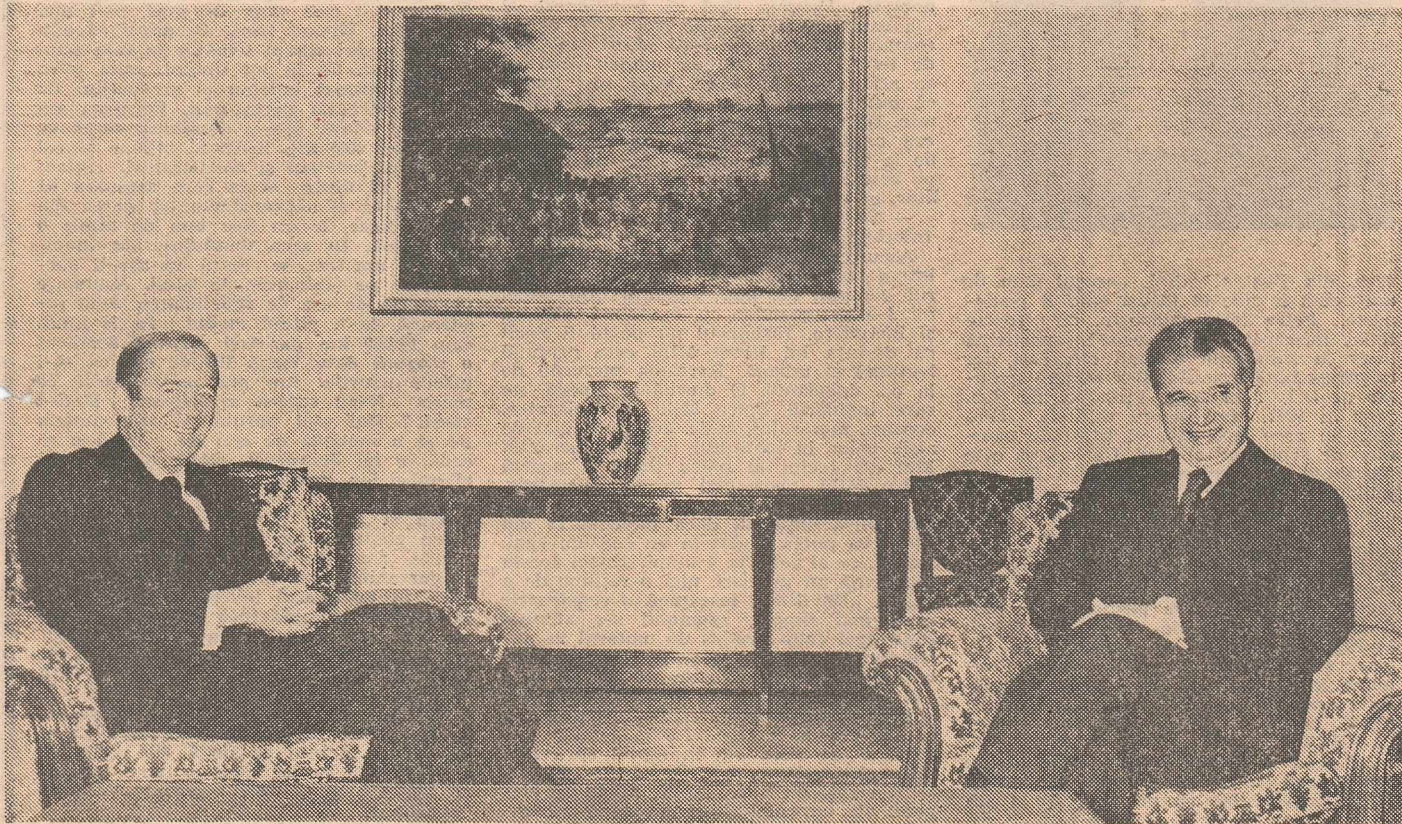
E. SAVU ■

Fotografie de VASILE MIÑECAN ■

O LUME A PĂCII ȘI COLABORĂRII — OBIECTIVUL CENTRAL AL POLITICII EXTERNE ROMÂNEȘTI, AL DIALOGULUI INTERNAȚIONAL PROMOVAT DE PREȘEDINTELE ȚĂRII

Primirea de către președintele României a ministrului afacerilor externe al Franței

Și în săptămâna aceasta de referință — 14—20 decembrie 1978 — la București au avut loc contacte politice între conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și numeroase personalități de peste hotare aflate în vizită în țara noastră. Ca de fiecare dată, întâlnirile și convorbirile pe care le are președintele țării cu reprezentanți în diverse domenii ai unor state aflate pe diverse coordonate geografice, depășesc cadrul restrâns al consultării reciproce asupra unor probleme de interes comun, al abordării particulare a unor aspecte ale lumii contemporane, oferind adevărate modele de preocupare și activitate susținute, consecvente a unei politici care și-a făcut din promovarea apropierei, cunoașterii și colaborării între popoarele planetei, țelul fundamental. O activitate ce conturează premise fundamentale pentru pacea și progresul umanității, în ansamblu.

Această realitate politică imediată. la care participăm aproape cotidian prin activitatea neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, vine să împlinească, să întregască prin noi și noi argumente, neabătută orientare politică a României socialiste, a Partidului Comunist Român de promovare a unor relații ample cu toate țările lumii, pe temelii unor principii echitabile și intransigente — egalitate deplină, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța — în afara cărora nu se pot concepe pacea și progresul omenirii.

Întâlnirile frecvente ale președintelui României cu numeroși reprezentanți ai vieții politice, economice, științifice mondiale, cu oameni de cultură, asemenea întâlnirilor care au loc pe întreg cuprinsul țării cu cele mai diferite categorii de făuritori ai bunurilor materiale și spirituale în patria noastră, constituie dovada unui remarcabil democratism, a unei abordări egale a tuturor problemelor, a unui interes deopotrivă de susținut și treaz pentru tot ce înseamnă mișcare, devenire, pentru tot ce înseamnă spirit revoluționar și receptivitate la nou. Constituie, în același timp, expresia unei stări de conștiință de excepție, în care interesele naționale și cele internaționale sunt văzute în intercondiționarea lor dialectică, logică, sint desicifrate și transpuse în decizii politice de o importanță fundamentală pentru țară, pentru locul României în rîndul națiunilor lumii, pentru afirmarea demnă în contemporaneitate.

În acest spirit nobil și responsabil sunt prezentate, firesc, conform unei practici de partid devenite tradiționale, spre cunoștința și știința fiecăruia dintre cetățenii țării, comunicate asupra tuturor acțiunilor internaționale ale celui aflat la cîrma partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Zilele acestea, zărele au informat astfel că tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit pe Amintore Fanfani, președintele Senatului italian, împreună cu soția, Mariapia Fanfani, că în aceeași zi a fost primit trimisul special al Televiziunii fran-

ceze — T.F. 1, Lion Zitroni; cotidienele consemnează, de asemenea, primirea, la 15 decembrie, a ministrului comerțului și industriei al Republicii Cipru, Andreas Pappageorgiou, și a ministrului resurselor minerale și apelor din Republica Democratică Somalia, Hussein A. Kassim; Din comunicatul de presă dat publicității la 17 decembrie aflăm că, în ajun, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe membrii conducerii Agenției pentru Energia Atomică a Canadei, Ross Campbell, președintele Consiliului de administrație al A.E.C.L., James Donnelly, președintele executiv al acestei agenții, și George Pon, James Hardwick și Richard Boivin, vicepreședinți ai aceleiași agenții; iar la începutul acestei săptămâni, luni dimineață, președintele țării a primit pe ministrul afacerilor externe francez, Jean François-Poncet.

Aceasta ar fi sinteza succintă a unei agende diplomatice extrem de dense și complexe. Chiar retrospectiv, câteva detalieri sînt necesare, pentru caracterul lor revelator în ceea ce privește activitatea internațională atât de dinamică și constructivă a țării noastre. Astfel, în cursul întrevederii cu președintele Senatului Republicii Italiene, a fost subliniată cu satisfacție evoluția ascendentă și rodnică pe care au cunoscut-o în ultimii ani relațiile tradiționale de prietenie și colaborare dintre cele două țări și a fost evidențiată în acest sens importanța vizitei oficiale pe care șeful statului român a făcut-o în Italia, însemnată acordurilor și înțelegerilor stabilite cu ocazia dialogului româno-italian la nivel înalt. În acest cadru s-a apreciat că există premise favorabile pentru amplificarea în continuare a raporturilor bilaterale și a fost manifestată dorința comună de a se fructifica cât mai deplin și cât mai eficient aceste posibilități, de a se extinde și aprofunda colaborarea între România și Italia pe multiple planuri, o însemnată contribuție la materializarea acestei dorințe fiind chemate să aducă parlamentele din cele două țări.

Dialogul în probleme esențiale ale actualității politice internaționale a atras încă o dată atenția — armonia de opinii în această privință dovedind importanța problemelor abordate și valabilitatea pozițiilor exprimate — asupra necesității intensificării eforturilor pentru realizarea unei securități reale și a unei largi cooperări în Europa, pentru transpunerea efectivă în practică a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, ca un tot unitar, pentru pregătirea temeinică a reuniunii de la Madrid din 1980. O condiție hotărâtoare pentru asigurarea unei păci trainice pe continentul nostru o reprezintă încetarea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri ferme, concrete de dezangajare militară, de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară. Cursul spre destindere în viața internațională trebuie continuat și consolidat, s-a relevat în cadrul întrevederii, trebuie făcut totul în acest sens, trebuie de aceea să se acționeze pentru stingerea focarelor de tensiune și conflict existente încă în diferite

zone ale globului, trebuie să se renunțe la confruntările militare între state și să se promoveze pe scară largă, ca unic mijloc de rezolvare a problemelor litigioase, tratativele politice, calea pașnică.

A fost evocată de asemenea necesitatea lichidării fenomenului subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale și a fost subliniată importanța participării tuturor țărilor, indiferent de mărimea sau orînduirea lor socială, la soluționarea marilor și complexelor probleme ale lumii contemporane.

Probleme ale dezvoltării raporturilor politice, economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii de interes reciproc cu o altă țară a continentului european — Republica Cipru — au fost abordate în cadrul întrevederii cu ministrul comerțului și industriei din această țară. Exprimându-se dorința de extindere a acestei colaborări, a fost subliniat faptul că o asemenea evoluție servește atât celor două țări și popoare, cât și cauzei păcii și colaborării în Balcani, în Europa și în întreaga lume. În cadrul schimbului de vederi asupra actualității internaționale, evidențindu-se necesitatea intensificării relațiilor de cooperare între țările balcanice, a întăririi încrederii și raporturilor de prietenie și bună vecinătate în această zonă, care să ducă la transformarea sa într-o regiune a păcii și colaborării — a fost subliniat imperativul soluționării cât mai rapide a problemelor din Cipru, asigurându-se independența și suveranitatea acestui stat, conviețuirea pașnică a celor două comunități cipriote într-un stat liber și unitar.

Primirea ministrului afacerilor externe al Franței, Jean François-Poncet, a prilejuit un cald schimb de mesaje cordiale și prietenești între președintele Nicolae Ceaușescu și Valery Giscard d'Estaing. Întrevederea care a avut loc în continuare a scos în evidență deosebita apreciere pentru relațiile tradiționale dintre cele două țări, ample și rodnice în ultimii ani, și a relevat, în acest sens, importanța deosebită a apropiatei vizite pe care urmează să o facă în România președintele Republicii Franceze, pentru extinderea și aprofundarea colaborării dintre cele două țări în multiple și diverse domenii. A fost manifestată în acest cadru dorința comună de a explora și valorifica noi posibilități care să ducă la creșterea schimburilor comerciale, la intensificarea și diversificarea cooperării în ramuri de vîrf ale producției materiale, ale cercetării științifice și dezvoltării tehnologice între România și Franța, dar și pe terțe piețe. În examinarea problemelor internaționale majore a fost rezervat un loc important securității europene, care trebuie să fie o securitate reală, să asigure condiții pentru o colaborare pașnică neîngrădită între statele continentului. Pentru realizarea acestui dezlăsat sînt necesare eforturi sporite pentru înlăturarea integrală a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, precum și pregătirea temeinică a reuniunii din 1980 de la Madrid.

Înlăturarea securității, asigurarea unei păci trainice în Europa și în lume se leagă

indisolubil de trecerea neîntîrziată la măsuri concrete, eficiente de dezangajare militară, de dezarmare, de soluționarea prin mijloace pașnice a stărilor de încordare și conflict prezente încă în diverse zone ale globului, aplicarea în viața internațională a principiilor noi de relații interstatale. În cadrul schimbului de păreri a fost evidențiată, în același timp, voința României și a Franței de a dezvolta conlucrarea dintre ele în vederea lichidării fenomenului subdezvoltării și edificării unei noi ordini economice internaționale.

Aspecte legate de stadiul actual al raporturilor româno-franceze și perspectivele lor de dezvoltare sînt abordate, dealtfel, și în cadrul întrevederii acordat de tovarășul Nicolae Ceaușescu Televiziunii franceze — T.F. 1. În același interviu sînt prezentate principalele preocupări actuale ale țării noastre, legate de dezvoltarea economică și socială a României, față de care în Franța se manifestă un viu interes, este explicată politica țării noastre în raport cu dezvoltarea vieții internaționale, exprimîndu-se deplina încredere în forța poporului român, a popoarelor, a maselor populare care se pronunță pentru pace și colaborare, pentru lichidarea politicii imperialiste și colonialiste de dominație. „Tochmai bazat pe aceasta — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — am ajuns la concluzia că — în ciuda unor probleme complicate din viața internațională — nu se poate vorbi de o perspectivă de înrăutățire a situației și de mergere spre război; dimpotrivă, se poate spune că tocmai greutățile care au apărut au atras și mai mult atenția maselor populare, popoarelor de pretutindeni, inclusiv oamenilor politici realiști, de a acționa cu mai multă hotărîre în direcția destinderii, dezarmării și politicii de pace. De aceea, pornind de la aceste realități, considerăm că trebuie să mergem nu pe calea intensificării cursei înarmărilor, ci, dimpotrivă, este necesar să se facă totul pentru a se opri creșterea cheltuielilor militare, pentru a se trece la o dezarmare reală, și în primul rînd la dezarmarea nucleară“. În același spirit deschis, responsabil, președintele României se referă, în același interviu, cu o excepțională claritate, la probleme legate de realizarea angajamentelor asumate de România în cadrul Pactului de la Varșovia, față de răspunderea pentru toate actele de politică pe care le reclamă aceste angajamente — asigurîndu-se întărirea continuă a independenței și suveranității țării. Este explicată, de asemenea, politica generală a României de dezvoltare a relațiilor cu toate țările socialiste, este exprimată de asemenea poziția consecventă a partidului și statului nostru față de soluționarea situației din Orientul Mijlociu.

Actualitatea deosebită a acestor aspecte politice abordate de președintele României socialiste în dialogul său cu personalități ale vieții europene este demonstrată și de prezența lor, într-o formă sau alta, și în cursul întrevederii cu ministrul resurselor minerale și apelor din Republica Democratică Somalia, și cu membrii conducerii Agenției pentru Energia Atomică a Canadei. În mod firesc, în timpul acestor convorbiri a fost acordată o atenție specială problemelor speciale legate de calitatea partenerilor de dialog: Dezvoltarea raporturilor de prietenie și colaborare dintre România și Somalia, diversificarea continuă a cooperării în diferite domenii de interes comun, inclusiv în cel al resurselor minerale și apelor, exprimate în cadrul întrevederii cu ministrul somalez; dezvoltarea colaborării și cooperării economice, a schimburilor industriale, tehnico-științifice și în alte domenii de interes reciproc la întâlnirea cu specialiștii canadieni. Relevabilă este în cursul acestui dialog satisfacția comună față de contractele semnate la București, care vor conduce la construirea de centrale nucleare-electrice în România, contribuind astfel la dezvoltarea economiilor celor două țări. Această cooperare contribuie la dezvoltarea relațiilor între întreprinderile românești și canadiene care colaborează la realizarea centralelor nucleare-electrice, între specialiștii și oamenii de știință din cele două țări, întărește prietenia între cele două țări și popoare.

Probleme actuale ale situației internaționale discutate cu prilejul primirii ministrului somalez pun de asemenea accentul instaurării între state a unor relații noi, bazate pe dreptate și egalitate, care să asigure o largă colaborare între națiuni, progresul economic și social al tuturor popoarelor.

Obiective permanente ale politicii externe românești, ale activității desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, reconfirmate astfel în fața propriului popor și a lumii care atestă preocuparea pentru construcția orînduirii socialiste și dezvoltarea țării, cit și pentru liniștea și bunăstarea tuturor popoarelor planetei.

DOINA FRUNTELATĂ

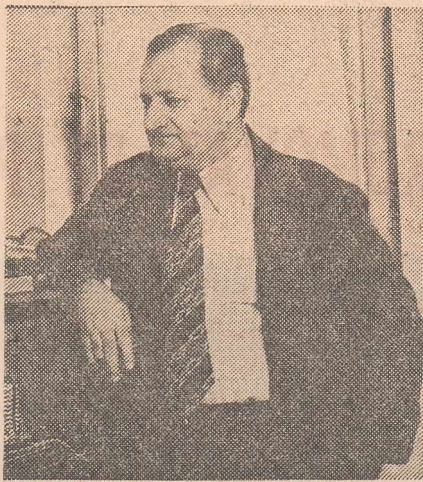
TOATĂ VIAȚA MEA M-AM ÎNVÎRTIT ÎNTRE MOTOARE!

Numele lui este Petre Milu. Locul de muncă: Institutul Național de Motoare Termice din București. Vîrstă: 53 de ani. Funcția: tehnician. Pregătirea: inginer cu absolvirea cursurilor universitare prin corespondență. Căsătorit cu Lidia Milu (fostă Banu), de asemeni inginer-mecanic, lucrînd la un institut de cercetări în problemele lemnelui. Are o fiică în vîrstă de 17 ani. Locuiește în comuna Otopeni, cam în dreptul kilometrului 13, de pe Șoseaua București-Ploiești. Masiv, cu părul alb, potolit la vorbă, pare mai curînd a nu avea nimic de comunicat, cu toate că deține diverse distincții, printre care de două ori Ordinul Muncii, răsplătită tocmai a realizărilor care i-ar da dreptul să vorbească despre viața sa. Dar Petre Milu s-a consacrat studiului motoarelor cu o pasiune care a estompat — cel puțin așa pare să gîndească el — totul în jurul său, cu excepția profunde afecțiuni față de fiica sa. Așa mi-a spus și l-am crezut, pentru că a fost, de-a lungul lunzii noastre convorbiri, singurul „vitej în care a comparat cu ceva „obsesia“ sa (și această expresie îi aparține). Deci, Petre Milu pare a nu avea nimic de comunicat, dar răspunde tuturor întrebărilor, precis și calm, nu lungeste vorba și nu recurge la amănunte decât dacă i se solicită. Nu se supără dacă este întrerupt cînd nu și-a terminat explicațiile, dar — dacă se revine — știe exact unde a rămas și continuă. Scriu aceste observații, pentru că, mergînd să-l cunosc spre a afla noutăți în legătură cu motorul fără vilbrochen, realizat de el, aveam să constat că Petre Milu încearcă pentru prima dată în viața lui să obțină un brevet de inventator! Firește, are mai multe invenții dar pentru nici una n-a solicitat brevet! Este o pierdere de timp, or eu am de lucru”, așa s-a justificat și, la observația mea privind legitimitatea dorinței oricui de a vedea aplicîndu-i-se o idee, de a o duce pînă la devenirea ei practică, Petre Milu a răspuns că și le-a dus pe toate la capăt, că toate au funcționat și chiar în diverse procese productive! Umirea mea nu are nimic naiv în ea, pentru că, după o căutare îndelungă (care m-a convins că nu umbra cu ele în fiecare zi) a reușit să găsească, într-un dosar, câteva fotografii înfățișînd tot atîtea invenții: pompa submersibilă de scos apă de la mari adîncimi, cu acționare hidraulică de la suprafață, ejectionare cu aer comprimat în baterie, de mare adîncime și care a funcționat la Fundulea vreme de 14 ani (!) pînă a ruginit, pentru că nu era făcută dintr-un oțel special, pompa de injecție monoelement cu distribuitor rotativ, montată pe tractor, o semănătoare de porumb de mare viteză (25 ha pe zi), cu acționare hidraulică și înregistrare optică a densității hăbelor și care, concomitent, împrăstia și insecticide, semănătoare care s-a realizat și ea în 7 exemplare (toate au funcționat, tot la Fundulea) și așa mai departe. În fiecare fotografie, apare și autorul lîngă invenția sa. Așa îl văd mai tînăr și mai suplu, sau mai robust, cu pantaloni golf și șapcă, cu haine obișnuite de lucru, dar — de fiecare dată — lîngă o mașină nouă, inventată de el și realizată. Și parcă nu-i suficient să adaug celor spuse un simplu etc. fiindcă Petre Milu a mai făcut și o locomotivă diesel electrică destinată transportului gunoaielor animalelor de la grajduri în cîmp și o mașină de tocat și încărcat rădăcinoase, un compresor „e o minune, zău, nu mă laud, o spun totuși cu mindrie, cu toate că nu l-am prea arătat multora, fiindcă l-am lucrat cu mijloace modeste, în micul atelier de acasă, dar el reprezintă, de fapt, prima mașină rotativă românească, de o simplitate nemaipomenită și care n-are nimic comun cu motorul Wankel“.

Dintr-un dulap metalic, este scos pe suprafața suficientă a palmelor, un mecanism delicat, ce pare o machetă, cu un manometru cit un degetar, cu un piston acoperit de o cămașă metalică în dreptul căreia, dacă așezi un pachet de țigări „Snagov“, nu mai vezi decât pachetul; pus în priză, minuscul compresor începe să birție și, în puține clipe, presiunea urcă la o atmosferă, la două, la trei, pînă la cinci! E clar că aceasta este piesa cea mai îndrăgită de inventator!

— Da, pentru că ea a fost un cap de pod pentru ceea ce avea să urmeze: motorul fără vilbrochen. Are un „trecut“ de 400 de ore de funcționare. Nu i-am dat nici un nume în afara identității sale, adică motor rotativ sferic, și țin la el pentru că are o istorie tragică despre care nu vreau să mai vorbesc tocmai pentru că este un corp viu. Trăiește de doi ani și jumătate. I-ar mai trebui un carburator și bujii ca să devină motor adevărat. El m-a condus la motorul de azi. Pentru a-l face am și venit la I.N.M.T., nu pentru cel de care vă interesați. Realizarea lui mi-a cerut mai multă cercetare.

De unde a venit Petre Milu la Institutul Național de Motoare Termice? Lungul drum retrospectiv al acestui om este, prin el însuși, o performanță, care poate să lămurească, dar să și complice, găsirea unei explicații. „Buștenar“, prin naș-

tere, din Bușteni adică, „orașul meu de aur“ cum îi zice el însuși cînd îl pomeneste, Petre Milu cunoaște, de foarte tînăr, mișcarea muncitorească, participă activ la insurecția armată din 1944, iar în prima lună a anului 1945 devine secretar al U.T.C. în zona Prahovei de Sus, pînă în 1947, cînd pleacă militar. Este anul în care cucerește și titlul de campion de schi-fond al țării. Cariera sa este presărată cu numeroase funcții de răspundere: director al fabricii de hirtie „Molidul“ din Vama (Bucovina), inginer șef la Grupul de șantier montaj-hirtie-celuloză-chimie din Bușteni, inginer șef la Grupul de șantier Bacău, apoi la Fabrica de vagoane și locomotive de cale îngustă, de la Reghin, participă la modernizarea Fabricii de mobilă din Tirgu Mureș, iar după aceea muncește ca inginer șef adjunct la Institutul de la Fundulea, la Combinatul de creștere și îngrijire a porcilor de la Căzănești, pentru ca ultima sa funcție, mai înainte de a ajunge la I.N.M.T. să fie aceea de director la I.C.R.A.L., sectorul IV București, unde a stat doar cîteva luni. O carte de muncă impresionantă pentru un om care a activat, vreme de 28 de ani, pe funcții importante, beneficiînd de o derogare legală intrucît nu și-a putut valorifica studiile prin corespondență, despre care am amintit, dar obținută tocmai pentru că i s-a recunoscut, permanent, capacitatea profesională. Cine acceptă să-și schimbe locul de muncă știînd că va primi o retribuție cu peste 2000 de lei pe lună mai mică dovedește, fără nici o îndoială, o adevărată pasiune pentru profesia sa de bază. Lăsînd la o parte nedumerirea mea în privința acestei scaderi a retribuției, pe care, poate, actele normative o motivează dar nu și, în egală măsură, justa cîntărire a capacității notorii, repetat dovedite, a acestui om neliniștit în aparenta sa liniște, mă simt dator să fac încă o remarcă, chiar dacă, aparent, excentrică punctului în care am ajuns, dar explicabilă în raport cu întreg acest interviu aparte. Nu s-a mai scris pînă acum despre el? S-a mai scris. Unde? Cînd? Un articol din ziarul „Steagul roșu“, din 19 noiembrie 1960, înfățișă cititorilor acelei zile din acel an, cîteva din realizările inginerului Petre Milu, de la I.C.C.P.T. Fundulea sub titlul: „Pentru extinderea mecanizării lucrărilor în zootehnie“. Se dau fotografiile și o schiță tehnică, înfățișînd unele realizări ale inginerului Petre Milu. Privesc cu atenție fotografiile. Recunosc în ele cîteva tovarăși care și astăzi dețin funcții importante în agricultură sau în învățămîntul superior agricol și mă întreb dacă și de ce au uitat ceea ce văzuseră în acea zi de noiembrie, exact acum 18 ani, la Fundulea? Și mă mai întreb: cum de nu au aflat tovarășii de la I.C.M.A. despre aceste realizări puse în practică? Tot ziarul „Steagul roșu“ precizează că la consfătuire au participat 150 de oameni. Nici unul nu s-a gîndit să-l decidă pe Petre Milu să-și breveteze invențiile?

Dar, să revin la interlocutorul acesta liniștit, care — desigur — nu bănuie măcar ce poate declanșa, în sufletul altora, o astfel de întîlnire fixată pentru o discuție în jurul unui motor fără vilbrochen!

— Cum s-a născut ideea acestui motor, tovarășe Petre Milu?

— Cred că odată cu mine. Așa zic că se întîmplă cu toți cei care au în cap o idee de realizat. Din 1938, cînd am intrat prima oară într-o întreprindere — la atelierul de electromecanic al Fabricii de hirtie din Bușteni — și am văzut tehnică și motoare am vrut să fac și eu unul.

— Așa... tam-nesam?

— Toată viața m-am învărtit între motoare. Chiar în agricultură, unde am lucrat cel mai mult. La Fundulea aveam

peste 1000 de tractoare, de toate tipurile și din mai toate părțile lumii. Omologarea lui 650, construit la uzinele din Brașov, este făcută de mine. Actul lui de „stare civilă“ e semnat cu numele meu. La Căzănești, aveam grupuri electrogene de la 170 la 1800 CP. Chiar la Căzănești, în 1966, am atacat primul meu motor fără arbore cotit. L-am executat, cu eșecurile inerente oricărei început, dar convins că merg pe drumul cel bun. Motorul a dat semne de viață, dar execuția m-a întors peste cap. L-am reținut doar ca model cinematic. Doream însă să funcționeze și „la cald“. Asta era altă treabă. A urmat compresorul pe care l-ați văzut, un „cap de pod“, cum îi zic eu pentru ceea ce se află acum pe banc. Mi-a fost teamă că îmbătrînesc și nu mai apuc să-l termin. De-ai am plecat de la I.C.R.A.L. Nu era pentru mine. Acum, nu mai aștept de la viață altceva decît să-l văd montat pe ceva: pe un „Olsid“, pe un avion utilitar, pe o navă. Vreau cumva prea mult?

— Ce se poate răspunde la o astfel de întrebare?

Ascultînd povestea motorului, vestit în întreg institutul, și pe care însuși directorul general, dr. ing. Valentin Cosoroabă, mi l-a recomandat cu deosebită căldură și încredere, răspunsul nu poate fi decît că dorința lui Petre Milu este profund legitimă și umană. Povestea pornește de la o... dușmănie. O dușmănie curată, pe care inginerul Petre Milu a declarat-o, deschis, motorului clasic, atît de laudat de alții, chiar în institutul unde el lucrează. Mai ales celui în patru timpi îi poartă Petre Milu cea mai aprigă dușmănie. Aprigă, dar nu grațiată! Pentru că, așa cum mi-a explicat, dacă motorul în doi timpi va putea fi dus la un consum egal, măcar, cu al celui în 4 timpi, atunci acesta din urmă nu mai are nici o rațiune de a exista. „Doi timpi înseamnă o construcție mult mai simplă, zgomotul s-a atenuat fiind egal celui produs de motorul în patru timpi, poluarea este și ea redusă, pentru că benzinele folosite nu conțin afită etil, iar amestecul de ulei absoarbe din atmosferă impuritățile“. Prin urmare, din aceste cîteva motive, foarte sumar expuse, Petre Milu s-a îndreptat spre formula „2 timpi“.

Ce-a realizat? Un motor micuț și elegant, zic eu, suplu, organizat pe orizontală, greu de numai 14 kg, cu o putere de 24 CP (dar dezvoltînd, de fapt, 28 CP la probe), cu o turație de 5000 pe minut (depășită copios în realitate), cu un amestec de numai 10% ulei, față de 40% și chiar mai mult, cit necesită alte motoare existente, cu o capacitate de 250 cmc; încă două variante se află în construcție, după cum îmi dau seama văzînd înșirate pe masa de lucru, din atelierul lui Petre Milu, piesele componente. De ce trei variante? Prima, deja montată și pornită, este chiar motorul cu pistoane axiale și distribuție rotativă, prezentat într-o expoziție a realizărilor institutului prilejuită de vizita conducerii de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, la I.N.M.T., întreprinsă în această vară. Funcționează pe carburator cu benzină dar cu ungerea sau presiune și răcire mixtă (aer și apă). Cel de al doilea, cu aceeași capacitate, același tip de alimentare, dar pe injecție, răcirea fiind identică cu a primei variante. Cea de a treia este definită de sistemul diesel, adică alimentare cu motorină. Lucrînd, în paralel, la toate trei autorul s-a gîndit să ciștige timp. Sigur, există o serie întreagă de particularități premature a fi prezentate public, dar ceea ce se poate spune este foarte bine redat de inventator: „Motorul pe care-l vedeți reprezintă o realizare integral românească, tot ceea ce a fost gîndit și obținut aparține tehnicii noastre, chiar dacă unele principii sînt bunul comun al tuturor constructorilor de motoare. Folosim pistoane, dar ele sînt proiectate într-un anume fel. Și la fel fiecare piesă. Dar ceea ce-i conferă principalele calități sînt tocmai noutățile. Trei valize de piese care alcătuiesc motorul clasic devin inutile: supape, colbutori, tije împingătoare, ax cu came (beleaua numărul unu a oricărui motor în 4 timpi), ghiduri diverse, scaune, arcuri de supape etc. Pentru un eal putere îmi corespund 0.500 kg, în timp ce la „4 timpi“ sînt necesare 7—8 kg“.

— Nu este o inadvertență logică, dacă nu chiar tehnică, faptul că motorul dumneavoastră răspunde unor performanțe superioare celor antecalulate?

— Deloc! Ci o confirmare a gradului scăzut de uzură în funcționare. Arborele cotit, de care nici n-am mai amintit, lăsîndu-l în afara celor trei valize de piese, cu biețele sale, cu sistemele de transmisie a fiecărei mișcări în scopul transformării unui fel de energie într-alta, zguduie întregul mecanism, uzează fiecare organ al motorului. Al nostru, neavînd acest arbore, merge liniștit și piesele care-l compun, deși calculate pentru

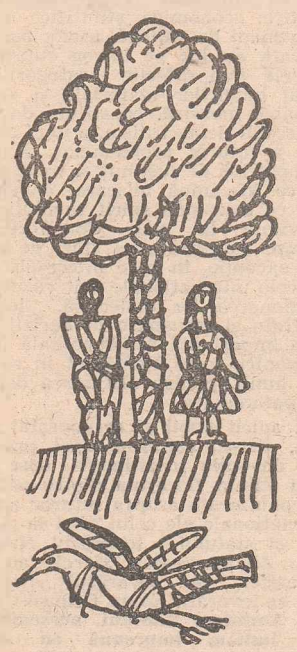
anumite sarcini, se dovedesc mai puternice, mai rezistente. Cînd se va trece la producția de serie, printr-o rigurozitate a execuțiilor și prin refuzarea oricărei rabat făcut calității, performanțele actuale vor fi împinse și mai departe. Important este ca atunci cînd pornești la o astfel de treabă să-ți propui rezultate mai modeste. Eu nu-l gîndisem nici pentru 5000 de turații, dar mă interesa dacă ideea era corectă. Cînd a trebuit să-l pornesc, am aminat aceea clipă timp de o săptămînă. Îmi tot găseam cîte ceva neesențial de făcut: să-l mai șterg de praf, să-l mai lustruiesc. Mi-era frică. Credeam că știu totul dar devenisem temător în fața unui necunoscut. Ca în tot timpul, soția mi-a fost nu numai indemn ci și sprijin. Ea m-a îmbărbătat permanent. Pornirea am făcut-o, totuși, într-o duminică, după ce plecaseră toți din institut. Chiar și cei mai buni prieteni și colaboratori. Știam că sînt și dintre aceia care așteptau să nu meargă și neîncrederea lor parcă mă contaminase. N-am fost bun de nimic o săptămînă. În acea duminică, am închis ochii și am tras de sfoară, că așa îl pornesc, ca pe motoarele-de bărci. Acum are peste 200 de ore de funcționare. Asta înseamnă, la o viteză medie de 70 km/h cam 14000 km parcurși. L-am desfășurat o singură dată, după 130 de ore ca să-i măsoz uzurile. Am pus micrometrul pe piese. N-au suferit modificări. Dacă-i stabil? Hai să-l pornim și să-i punem pe el o monedă de trei lei. Dacă o să cadă, o iei dumneata. Dacă stă la locul ei, mi-o iau înapoi.

Așa și facem și cele 6 pistonașe își încep zbaterea lor mărunță, de drumuri scurte, repetate de mi de ori într-un singur minut, iar moneda de trei lei reîntră în buzunarul inventatorului Petre Milu, care așteaptă însă și o altă mișcare, mai amplă, pentru a-și pune în buzunar și brevetul de inventator, cerut, pe căle știute, pe data de 30 decembrie 1977, la insistențele soției sale.

Epilogul acestei după-amieze petrecute în compania inginerului Petre Milu se produsese înainte cu două zile de a-l cunoaște, în biroul directorului general al I.N.M.T.-ului, dr. inginer Valentin Cosoroabă:

— Știi de ce vi-l recomand pe Milu, înaintea altor inventatori de la noi? Pentru că m-a uimit și entuziasmat perseverența lui mai mult decît a altora. Dar printr-un amănunt de mare valoare: îi era necesară o piesă, care se executa dintr-o sferă, o bilă de rulment, să zicem, dar care trebuia să fie prelucrată în interior, după tratamentele termice, ceea ce nu se poate face nicăieri, la noi și în lume. Cînd a aflat realitatea, după ce a umblat pe la Brașov și Alexandria, și vreau să arăt că peste tot, dar mai cu seamă la „Metrom“ și „Rulmentul“ Brașov a fost ajutat cu dragoste, Milu a intrat în panică. Sufletească, nu de gîndire și, după o săptămînă realizare planurile și cîteva zile după aceea și mașina necesară operației despre care am amintit: mașina de rectificat pe suprafețe sferice, care ea însăși merită un brevet. Și vom avea grijă să-l și obțină. Mi se pare un strălucit exemplu de atașament față de o idee. De obicei, inventatorii, care ajung într-un impas, solicită să le fie rezolvat de alții și dacă nu se poate, abandonează o muncă adeseori îndelungată. Tovarășul Milu a preferat abandonului o muncă și cu un neașteptat succes, folositor nu numai muncii sale dar, desigur, și industriei noastre.

MANOLE CARTAN

Eu, dacă mă uit la un utilaj, pot să vă spun ora exactă!

Maistrul Dumitru Croitoru, din atelierul de garnituri al laminorului de 800 de milimetri, Hunedoara, este unul dintre oamenii cei mai cunoscuți din întregul grup de laminoare. Recunoscându-i-se o sumedenie de merite, spun unii că, totuși, ar fi cam rău de gură. Și s-ar părea că un dram de adevăr există. Numai că maistrul Dumitru Croitoru, așa cum e, rău de gură, se bate, până la ultima suflare, și chiar dincolo de ea, pentru ideile sale, pentru materializarea ideilor sale. Unul din raționamentele sale, privind aceste idei, ar fi, transcris cuvânt cu cuvânt, următorul: „...productivitatea muncii poate să crească și în baza unor investiții de materie cenușie. Vreau să spun că un muncitor, foarte bun cunoscător al procesului tehnologic și al utilajelor de care se servește, poate interveni, are datoria să intervină, în îmbunătățirea continuă a acelor utilaje. Iar dacă îl duce mintea, dacă are, adică, și un pic de talent tehnic, un pic de gândire tehnică, poate născoci chiar și un dispozitiv prin care să se mărească randamentul acelor utilaje. Totul e să nu se dea bătut. Să știe acel muncitor, de la bun început, că noul nu este primit niciodată cu brațele deschise. Nu neapărat din rea-voință sau din invidie. Astfel de opoziții cad destul de rapid. Ci din rutină, din comoditate și, nu de puține ori, din nepricepere. Acestea sînt redevalele cu care m-am bătut de mi-au ieșit vorbele că sînt rău de gură”.

S-ar cam desprinde, credem noi, chiar și din puținătatea vorbelor transcrise până acum, felul de-a fi, adică felul de-a trăi și a munci al maistrului Dumitru Croitoru. Se impun totuși, după o anume formulă, câteva date în plus despre Dumitru Croitoru. A împlinit de curând 41 de ani, s-a născut în comuna Cricău, lângă Alba Iulia, a terminat școala profesională ca lăcătuș mecanic la „Independența” — Sibiu, și în 1963 a venit la Hunedoara, la laminorul de 750 de milimetri. S-a căsătorit, a realizat, cum chiar el spune, doi copii, o fată care acum e în clasa a XI-a, și un băiat care, la 13 ani, vrea să se facă meseriaș, la strung, la șabă. „Pentru că nu prea știam ce e cu mine, nu-mi găseam locul, mărturisește Dumitru Croitoru, de la laminorul de 750 am trecut la cocserie, ca dispecer, apoi ca tehnician într-o întreprindere forestieră. Dar până să plec în acest voiaj, mi-a fost dat să aud că se ridică niște probleme cu câteva pompe hidraulice. Pompele prezentau niște lovituri de berbec pe conducte și conductele se rupeau. A venit un specialist din străinătate, dar nu le-a găsit leacul. Împreună cu fostul meu maistru principal, Gheorghe Popescu, și șeful de echipă Sava Timar, acum amândoi pensionari, ne-am ocupat de pompele astea și-am conceput un dispozitiv de reglare. Pompele merg și astăzi, cuminti ca niște lebede. Apoi s-a pus problema marcării în flux a laminatelor, pe capăt, nu doar pe lateral. Cu inginerul Horvath, celălalt nume, să mă ierte, nu i-l mai știu, că dînsul a

plecat între timp la cercetare, un compartiment aparte, am pus la punct un alt dispozitiv. Eu m-am ocupat de partea mecanică, inginerul Horvath de partea electronică. Marcarea se face la un semnal dat de o celulă fotoelectrică. Apoi s-a pus problema confecționării unor lăcașe hexagonale la niște suruburi. Astfel de lăcașe, pe atunci, nu se executau nicăieri în țară. Împreună cu nea Sava Timar, cu strungarul Vasile Marcea și cu lăcătușul Francisc Iles am făcut o presă de 120 de tone. Apoi, cum v-am spus, nu știu ce mi-a venit și am plecat. Am plecat prin 1964, am schimbat câteva meserii și funcții, dar până la urmă, prin 1966, am revenit la linia fină, alt laminor. De ce n-am revenit chiar la 750? Pentru că, de ce să nu o spun, doar au trecut atîția ani, plecasem din cauză că devenisem rău de gură. Poate că, pe atunci, mai mult ziceam, decît făceam, deși am arătat ce pot cu prilejul pompei, al marcării la capăt și al preseii de 120 de tone. Revenit la meserie, am propus un sistem numit rolă de ghidare a laminatelor la debitat. Instalația merge și astăzi. Am făcut-o singur, dar, trebuie să o spun, cînd am aplicat-o era să o pățim cițiva dintre noi. De ce? Pentru că noul nu este primit cu brațele deschise. Instalația asta, cum am conceput-o eu, schimba un profil de foarfecă în numai 1 minut, înlocuind un procedeu care, pentru aceeași operație, opea laminorul timp de o oră. Credeți că a vrut cineva să aibă încredere în instalația mea? Nici vorbă. Șeful secției, pentru că mi-a dat voie să încerc instalația, era să fie sancționat cu destituirea. Treaba asta a stîrnit un asemenea scandal că iar m-am trezit cu vorbe, cum că îmi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, că întorc totul pe dos și cite și mai cite. Iar cînd s-a pornit laminorul de 800 de milimetri, cei de la fină, cițiva, nu toți, au zis că ar fi bine se scape de mine. Și s-au scăpat, m-au transferat la 800”.

A nu se înțelege că Dumitru Croitoru a fost transferat disciplinar, deși interlocutorul nostru lasă, prin spusele sale, pe care le-am transcris întocmai, o astfel de impresie. A nu se înțelege nici faptul că Dumitru Croitoru ar avea o cît de mică urmă de ranchiună împotriva celor de la 750. Adevărul e că noul laminor de 800 avea nevoie de oameni buni și chiar foarte buni, unui laminor nou fiindu-i necesare o sumedenie de lucrări, după darea sa în funcțiune. Mecanicul șef al laminorului de 800, tehnicianul Ioan Zidaru, de exemplu, știind mai mult din auzite cam ce fel de om e Croitoru, l-a abordat pe maistrul principal Tiberiu Borzaș de la linia fină și a aflat din gura acestuia, sursa cea mai competentă, că Dumitru Croitoru, așa rău de gură cum e, face treabă bună dacă e lăsat în pace. „Dumitru Croitoru, avea să afirme maistrul Borzaș, nu este omul care zice că trebuie să facem, ci omul care zice că vrea să fie lăsat să facă. El nu vine cu propuneri, ci cu fapte”.

În ceea ce ne privește, nici nu ne-am propus, dealtfel, despicarea firului în patru, intrucît firul, după cum se vede, nici nu există de-adevăratelea, ci doar stilul oarecum mai bătaios al maistrului Dumitru Croitoru de-a nu se da bătut cu nici un chip atunci cînd e vorba de materializarea ideilor sale. Cu alte cuvinte, maistrul Croitoru este una din formele firești în care noul luptă cu rutina, cu comoditatea, pe-alocuri chiar și cu nepriceperea. Și nu este vorba doar de lupta maistrului Croitoru, ci a tuturor celor care l-au înconjurat, a tuturor celor care, împreună cu el, au pus umărul la greu și mintea la contribuție, rezolvînd cerințele stricte și urgente ale producției, ale muncii.

Lămurindu-se definitiv în legătură cu

LA ANIVERSARE

Mă rog înspre tine mireasă-a zăpezii

Să fii mai aproape de noi

Acum,

În zilele de sărbătoare.

Înclină-ți munții, țară

Și pune-le cununi de brad!

Un zbor și-un cîntec sîntem azi

Mulți ani și pace bună.

Aripi înalte ne poartă

Spre cîntecul lor adînc și albastru.

Ninsoare albă, senină să coboare

Pe-al nostru gînd purtat în bucurie

Și-n cînt.

DANA OPRÎȚA

adevărate stare de fapte care plutea în jurul lui Croitoru, mecanicul șef de la laminorul de 800, tehnicianul Ioan Zidaru, îl propune pentru școala de maistri pe care Croitoru, deși prins pînă peste cap cu problemele de serviciu, o termină în mod strălucit.

„Odată cu venirea mea la 800, își amintește maistrul Dumitru Croitoru, a început epoca mea de mică glorie. În primul rînd, oamenii s-au lămurit cine sînt și ce vreau. Apoi am arătat și ce pot. Nu m-a surprins faptul că maistrul Aurel Mihăilescu a cerut să lucrez în echipa sa. Maistrul Mihăilescu răspunde de un sector cu foarte multe acționări hidraulice, ori eu, în hidraulică, sînt cam printre primii cinci oameni ai combinatului. Împreună cu inginerul Saul Joldeș și cu maistrul Mihăilescu am format o echipă de șoc pentru rezol-

varea tuturor problemelor legate de garnituri. Era, de exemplu, o mașină de cojit bare. Mașina stătea de cel puțin 6 luni de zile. Nu avea niște simeringuri. Simeringurile întirziau să vină din import. Le-am făcut noi, dar mai întîi am conceput o mașină de garnituri. Am trecut apoi la confecționarea unor manșete pentru mașinile de frezat lingouri. Manșetele sînt un fel de segment din cauciuc pentru pistoane. Apoi ne-am apucat și, într-un timp record, am realizat un nou sistem de ghidare a barelor pentru debitarea lor, la fierăstraie, la cold. Împreună cu inginerul Saul Joldeș am brevetat prima noastră invenție, mașina automată de șanfronat profile rotunde. Odată cu șanfronarea, adică țesirea la capete a profilelor, se realiza și înlăturarea bavurilor, niște resturi de metal, ca niște mustăți, din cauza cărora barele nu intră la ghidaj și rup cuțitele mașinilor de cojit. Cam greu de explicat și prea puțin captivant pentru un nespecialist. Adevărul este că intrasem solid de tot în garnituri. Le visam pînă și noaptea. Unii nu pot să doarmă din te miri ce, eu din cauza garniturilor. Garniturile sînt, vă rog să mă credeți, o problemă națională. M-am zbatut să-i conving pe unii oameni în legătură cu această părere, dar nu am fost ascultat. Am zis că plec. Era să plec la Alexandria. Pînă la urmă, ca printr-o minune, că altfel nu pot să-i spun, s-a hotărît înființarea unui atelier de garnituri. Împreună cu prietenul meu, Atila Doboly, proiectant, am plecat într-un turneu în țară și-am aflat tot ce ne mai interesa despre garnituri. Și eu și el sîntem niște oameni care, dacă ne uităm la o instalație, știm cît e ceasul. Altfel spus, cu ochiul, numai cu ochiul, am fotografiat toată fabricația românească de garnituri. Ne-am reîntors și ne-am pus pe treabă. Cu acest atelier, mic, doar 12 oameni, am putea asigura 90 la sută din totalul de produse de garnituri nestandardizate. Cantitatea nu se referă doar la necesitățile combinatului, ci ale întregului nostru minister care, la oră actuală, aduce aceste garnituri din import. Mai mult decît atît, mă pot lăuda cu faptul că sînt singurul om din țară care dețin algoritmi integrali de calcul pentru toate manșetele de turaj și translație, inclusiv matricele în care se presează. Foarte greu să vă explic ce înseamnă acest lucru, dar el e necesar ca pînea caldă, iar specialiștii ar da nu știu cît să aibă acești algoritmi. Am încercat să public acești algoritmi, să le fie de folos și altora. Lucrarea ar avea doar 100 de pagini. Pe 100 de pagini, toate manșetele de cauciuc din România”.

Deși mai sînt încă multe lucruri de spus, credem, în ceea ce ne privește, că ne-am atins țelul. Acesta este, așadar, maistrul Dumitru Croitoru, unul dintre oamenii cei mai cunoscuți din cadrul laminorului de 800 de milimetri din Hunedoara. Așa gîndește, așa se frămîntă, așa luptă.

VICTOR NIȚA

„Da, există adjuncți!”, declară Victor Mandi, de peste trei decenii director adjunct de teatru

— Vă surprinde faptul că dorește să vă iau un interviu?

— Și da, și nu...

— Fii, vă rog, mai clar. Și da și nu, mi se pare cam ambiguu.

— Da, pentru că au trecut peste 30 de ani de cînd lucrez ca director adjunct la diferite teatre din Capitală și luasem hotărîrea de a refuza categoric să-mi fac publice gîndurile, acum cînd mai am puțin pînă la pensionare. Nu, pentru că eram convins în sinea mea că odată și odată tot se va găsi cineva care să facă publice unele idei ale subsemnatului. Da, există adjuncți...

— Dacă stau și mă gîndesc bine, aveți puținică dreptate. Teatrele sînt, cred eu, foarte prezente în coloanele ziarelor, dar parcă rareori numele directorului adjunct apare. Dacă fac un efort vă pot numi pe toți directorii plini de la multe teatre din Capitală ori din provincie, dar nu cunosc aproape pe nici un director adjunct. Mă întorc și vă întreb: cum explicați această situație? Este oare directorul adjunct un post neînsemnat?

— Se spune că cel ce a înființat postul de adjunct a fost cam diabolic în sensul că adjunctul nu-l lasă liniștit niciodată pe cel plin, el fiind o veșnică umbră dorită, sau de cele mai multe ori nedorită. Dacă acceptăm această gîmă, apoi directorii plini ai teatrelor pot sta liniștiți, deoarece sarcinile lor sînt cu totul deosebite de cele ale adjunctilor, unii răs-

punzînd de repertoriu, de calitatea lui, iar ceilalți de cu totul și cu totul alte probleme.

— Ce înseamnă să fii adjunct de director la un teatru?

— Dacă vă spun ceea ce cred că ar trebui să fie un adjunct risc să-mi ridic în cap pe directorii plini, așa că mai bine să trecem la altă întrebare.

— Nici nu mă gîndesc. Doriți să repet întrebarea?

— Nu. Am înțeles-o foarte bine.

Directorul adjunct este într-un fel curea de transmisie a hotărîrilor luate de conducerea teatrului, în sensul că se îngrijește de toate cele necesare pentru asigurarea unui climat de liniște și siguranță desfășurării muncii de pregătire a unui spectacol. Pentru că, este clar pentru toată lumea că un spectacol nu înseamnă numai text bun și actori talentați. De la acceptarea textului și începerea repetițiilor pînă la emoțiile primului gong este o cale foarte lungă, care trece obligatoriu prin mintea, deșteaptă ori nu, a directorului adjunct.

— Tot nu mi-e clar ce face un adjunct.

— Este gospodarul teatrului, omul de acțiune care trebuie să cunoască perfect întregul proces de lucru al atelierelor de croitorie, cizmărie, timplărie, butaforie, pictură, tapiserie, perucherie, să le coordoneze munca de așa manieră încît la timpul potrivit totul să fie gata. Să fie gata este un cuvînt de mare rezonanță. Toate atelierelor trebuie să concerteze deoarece pregătirea unui spectacol înseamnă o mare simfonie. Nu toate atelierelor trebuie să înceapă odată lucrul, cum nici toate instrumentele nu sînt solicitate în același timp de partitura muzicală, dar atunci cînd dirijorul dă intrarea unui instrument acesta trebuie să răspundă prezent.

Dar sarcina cea mai de seamă este preocuparea permanentă pentru realizarea planului de spectacole și spectatori, atît la sediu, cît și în turnee.

— De ce spuneți mai înainte că dacă enumerați exact sarcinile adjunctului,

riscăți să vă ridicați împotriva pe unii directori?

— Pentru că prea nu s-a vorbit despre noi în toți acești ani, și pentru că pe undeva îi cred vinovați și pe cei care în primul rînd răspund de un teatru.

— La începutul discuției ați afirmat că sînteți pe acest post de 30 de ani. Acum cînd priviți în urmă o sentimentul sarcinilor duse la îndeplinire în bune condițiuni și cînd vi se ia și un interviu, vă rog să priviți înapoi cu sau fără minie și să povestiți...

— Primii cinci ani i-am dăruit Teatrului „Tîndărică”, apoi 9 ani i-am petrecut la Teatrul „C. Tănase”, de unde am poptosit pentru 5 ani la Teatrul „C.F.R. Giulești”, pentru ca din 1968 să trec la Teatrul „Ion Creangă” unde funcționez și în prezent și de unde sper să ies la pensie.

— Trebuie să recunoșc că activitatea dumneavoastră este impresionantă cu atît mai mult cu cît acești ani nu au fost ani ușori. Ce imagini ale timpului păstrați?

— La începuturi a fost foarte greu. Eu am venit atunci din altă muncă și a trebuit să învăț din mers. Și-am învățat. Cînd am venit la „Tîndărică”, teatrul dispunea de o clădire improvizată, aflată undeva pe bulevardul Magheru unde mai mult se încropea un spectacol decît se juca, iar cînd am plecat am lăsat în urmă 2 săli și o grădină de vară. Asta numai în 5 ani. Ca să realizez obiectivele enunțate am depus cu toții un volum de muncă enorm, contribuind nu o dată alături de muncitorii calificați la ridicarea edificiilor. Era vremea marilor acțiuni entuziaste care au gravat în sufletul și mintea mea ideea de a nu precepeți nimic atunci cînd ai de făcut ceva. Sînt mîndru că și astăzi mai păstrez nealterată această învățătură. Dorese a vă mărturisii în continuare că trecînd la alte teatre am avut de rezolvat probleme tot atît de spinoase, în ceea ce privește sala de spectacol. Pe vremea mea Teatrul „Tînanse” a obținut și amenajat sala de pe

Calea Victoriei 174 și grădina „Boema”, la „Giulești” am venit exact în timpul cînd se lucra la reconstrucția vechii săli, iar cînd am descins la Teatrul „Ion Creangă” tocmai se orînduia noua sală din Piața Amzei care în ciuda faptului că era deținută de Teatrul Național, era nesatisfăcătoare în ceea ce privește viața actorului de după culise.

— S-ar părea că sînteți un specialist în amenajarea sălilor de teatru.

— Cred că am fost urmărit în îndelungata mea activitate de această problemă, dar vă rog să notați că amenajarea noilor săli, oriunde m-am găsit în momentele de început sau de statornicire a mea, s-a desfășurat concomitent cu problemele cotidiene ale teatrelor respective, care însemnau asigurarea unui climat de muncă optim necesar colectivelor chemate să asigure desfășurarea unei activități normale în vederea obținerii unui sunet de gong cît mai curat, în fiecare seară.

— Ne-am luat cu vorba și am uitat să vă prezint...

— Mă numesc Victor Mandi, sînt născut în comuna Deleni, dar numai născut, pentru că toată viața am locuit în București unde tatăl meu, Victor Mandi, a lucrat ca electrician la un ziar.

— Purtați același nume ca și tatăl dumneavoastră?

— Da. Și pentru a vă completa ideea vă mărturisesc că și pe fiul meu îl cheamă tot Victor Mandi.

— Nu-i prea greu să se observe consecvența dumneavoastră în muncă și în viața particulară, consecvență care v-a dat posibilitatea ca în îndelungata activitate să obțineți rezultate remarcabile într-un domeniu atît de important în procesul de educare a maselor. Faptul că din cei 30 de ani mai mult de jumătate din ei i-ați dăruit educării celor mici este remarcabil. Nu pot încheia această discuție fără a vă dori, din toată inima, noi și deosebite succese.

DAN BIRLADEANU

METALUL, ENERGIA, TOT PÎNEA ȚĂRII SÎNT

Nu acțiuni izolate, ci o strategie

Firește, în orice unitate din colectivul de colective care alcătuiesc agricultura țării în general, agricultura de stat în special, există preocupări — o multitudine și o varietate de preocupări — pentru reducerea consumurilor de combustibili și energie. Dar care este numitorul comun al acestor preocupări? Acea sumă de acțiuni valabile pentru toate unitățile productive, indiferent de specificul lor? Acele acțiuni care de-acum constituie o experiență verificată? Acele acțiuni care, împreună, alcătuiesc frontul neîntrerupt al bătăliei pentru optimizarea consumurilor de materii prime și energie?

Cu această întrebare-temă a început convorbirea cu tovarășul Emil Luca, director adjunct al Direcției producției vegetale și mecanizării, și cu tovarășul Constantin Niță, inginer energetician, amândoi membri ai colectivului care se preocupă, special, de problemele energeticii în Departamentul agriculturii de stat din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Apoi dialogul a decurs cu o sistemă și o precizie care denotă că aceste probleme vitale pentru noi țoți sînt tratate cu o seriozitate minuțioasă, cu o limpezime științifică, cu o eficiență concretă.

— Am venit deci să vorbim despre motorină, despre benzină, despre energie electrică, despre hrana tehnicii agricole și, pînă la urmă, despre hrana noastră, a oamenilor.

— Să începem cu ceea ce facem, cu ceea ce facem toți consumatorii de energie pentru reducerea consumurilor, printr-o mai bună organizare a muncii, în cadrul tehnologiilor existente, în sectorul industrial de creștere, îngrășare, exploatare a animalelor, adică păsări, porci, taurine.

— Dar, vă rog, cit se poate de concret!

— Bine, atunci, chiar pe puncte! Am raționalizat consumul de energie electrică la cleveuze și la lămpi cu raze infraroșii. Am automatizat sistemul de ventilație la complexele de porci și păsări; am redus consumul de energie electrică în ventilatoare prin combinarea ventilației mecanice cu ventilația naturală; am introdus, la complexele avicole, sistemul de ventilație Coandă, care reduce numărul de ventilatoare și asigură un microclimat mult îmbunătățit. Am raționalizat consumul de apă la complexele de porci, păsări, vaci și taurine la îngrășat; am redus consumul de apă prin reducerea pierderilor, deci implicit am redus consumul, pierderile de energie electrică. Am raționalizat iluminatul electric prin funcționarea după grafic; prin introducerea și extinderea iluminatului fluorescescent și cu vapori de mercur în locul celui incandescent; prin reducerea iluminatului general în halele de producție, extinzind iluminatul local și parțial în timpul nopții, deci prin introducerea variației fluxului luminos; prin interzicerea funcționării iluminatului după terminarea activității în cantine, spații administrative și altele similare; prin reducerea cu 30—40 la sută a iluminatului în birouri. În fine, am micșorat pierderile de energie electrică prin eliminarea mersului în gol al electromotoarelor; prin corelarea puterii instalate în motoare electrice cu sarcina nominală a utilajului acționat electric, prin înlocuirea motoarelor electrice, care lucrează fiecare cu mai puțin de 70 la sută din puterea lui nominală; prin îmbunătățirea factorului de putere montind condensatoare statice.

— Merită amintită și economia de energie obținută, în complexele de porci, prin introducerea bateriilor pe două-trei etaje.

— Măsurile multe. Dar le aplică — optim! — chiar toate unitățile îndrumate și controlate de dumneavoastră?

— Nu, dar sîntem în plină bătălie. Și, pentru stimularea colectivelor rămase în urmă — se știu ele care! — ar fi bine dacă ați face publice numele acelor care, realmente și profund, au înțeles imperatiile de economicitate, de chibzuială ale momentului și chiar fac masiv economii.

— Spuneți nume, iar noi vom face publică lauda forului lor tutelar!

— I.A.S.-urile Amzacea-Constanța, Bacău, Mînestirea și Giurgiu, ambele din Ilfov, Băilești-Dolj, Rîșnov, Adunații Copăceni, Avicolele Cluj, Iași, Mihăilești-Ilfov, Galați, Băicoi, Piatra Neamț, I.S.C.I.P.-urile Beregsău-Nimisoara, Caracal, Poarta Albă, Bontîi-Cluj, Stăncăști-Prahova, Codlea-Brașov, Bacău, Tomoști-Iași.

— Și totuși agricultura nu trăiește numai cu energie electrică; nu mi-ați spus nimic despre motorină, benzină, păcură.

— Pentru că lucrurile apar mai limpezi dacă le împărțim pe sectoare. Iar marea consumatoare de motorină, benzină, păcură este sectorul culturilor. Și iată — tot concret și tot pe puncte — ce se face pentru reducerea consumurilor de motorină și benzină pentru lucrările agricole și transporturile efectuate cu tractoare, combine și autocamioane: s-au amenajat și se amenajează depozite la fermele de producție, pentru evitarea deplasării tractoarelor la sediile I.A.S., pentru alimentare; se stabilesc itinerare judicioase, pe distanțe minime, pentru deplasarea tractoarelor și se organizează lucrul grupat; se reorganizează și se dimensionează parcelele, în limitele admisibile, în vederea reducerii numărului de întoarceri la capetele acestora; s-au amenajat și se

amenajează locuri de parcare în cîmp a tractoarelor, iar după terminarea lucrului tractoarele se blochează, pentru a nu fi folosite în alte scopuri; se încarcă tractoarele la capacitatea nominală, folosind cupluri și agregate corespunzătoare și folosind cupluri de două remorci la transporturi; se folosesc agregate combinate pentru executarea mai multor lucrări la o singură trecere; se folosesc la maximum și camioanele prin tractarea remorcilor; se distribuie furajele în iesle pe ambele părți ale remorcilor; se echipează remorcile cu încărcătoare; se urmărește continuu eliminarea tuturor scurgerilor la tractoare și la depozitele de carburanți. De asemenea, ne străduim să introducem la toate unitățile noastre pompe de alimentare tip „Peco”.

— Probabil și la acest domeniu al economiilor care pot fi făcute la lucrările implicate de sectorul culturilor, vreți să evidențiați unele colective, pentru a stimula pe celelalte.

— Da, merită subliniat spiritul gospodăresc de la I.A.S.-urile Insula Mare a Brăilei, Tecuci și Berești din județul Galați, Cilibia-Buzău, Dorobanți-Constanța, Tulcea, Ogradă, Crăbăț și Văriaș din județul Timiș, Dealu Ocnei-Sibiu, Popricani, Iași și Tirgu Frumos din județul Iași, Rădăuți-Suceava, Mihai Viteaz-Cluj, Doroi-Satu Mare, Fintinele și Scinteia-Arad, Valea lui Mihai-Bihor.

Ultimul cuvînt la această convorbire nu l-a avut nici unul dintre noi, cei trei adunați în biroul tovarășului director Emil Luca, ci l-au avut, îl au și-l vor avea oamenii aceia care trecînd prin fața panourilor cu sinteze ale noului în știința economicității din expoziția consacrată reducerii consumurilor de materii prime și energie și valorificării resurselor secundare, privesc, judecă, aleg și își notează ce ar fi concret folositor și în unitatea care i-a delegat să se informeze.

I. NICOLAE

O instalație nouă, premiată — cine o folosește?

Așadar Institutul de proiectări tehnologice pentru industria ușoară, în colaborare cu catedra de calculatoare electronice a Politehnicii Bucurestene, a realizat pentru, în special pentru, întreprinderile de țesătorie și tricotație o instalație de urmărire, control, prelucrare automată a datelor. Deci, menită să ridice calitativ și funcțional, pe linia sporirii productivității, parametrii de folosință ai utilajelor — fapt deosebit de îmbucurător pentru colectivele de muncă dintr-o ramură industrială unde, cu tot progresul tehnic existent, subiectivismul, lipsa de atenție, indisciplina se mai răsfrîng uneori direct asupra randamentelor obținute.

În cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, instalația, care se numește SICAP — U 78, a obținut locul III. La TIB '78, recentă și grandioasă manifestare a noului potențial industrial românesc, SICAP a beneficiat de aprecieri unanime din partea specialiștilor români cit și străini. Reîntoarsă pe platforma de montaj a întreprinderii, care a finalizat concret gîndirea proiectanților, instalația se află astăzi într-o solitudine deplină contrar așteptărilor celor care au creat-o. „Ne miră — spune inginerul Voicilă Gheorghe, directorul întreprinderii care realizează instalația (IEPER) — faptul că nici pînă acum, la sfîrșitul anului, nu am primit comenzi de execuție. Și asta chiar în ciuda calităților sale; după cum este concepută, ea va putea optimiza procese de producție și din alte ramuri industriale. În ramura construcțiilor de mașini instalația va putea fi folosită acolo unde există strînguri, prese etc., în ramura

transporturilor navale la macarale și așa mai departe. Poate că la mijloc este o problemă de investiții nerzolovată dar nefolosirea instalației nou create reprezintă, cred eu, un fapt păgubitor. Și nu pledez pentru întreprinderea noastră, avem comenzi pentru capacitățile noastre de producție, dar noi am putea să producem în anul viitor cel puțin 10 asemenea instalații. Pentru aceasta însă trebuie să primim comenzi din timp. Contrar, nu vom putea asigura baza materială necesară. Gîndiți-vă doar că microcalculatorul folosit, FELIX MC 8, întreprinderea de calculatoare nu-l poate produce așa peste noapte, bătînd din palme”.

Nici noi nu ne propunem ca în spațiul acestui articol să sesizăm și să analizăm rațiunile prin care se prelungeste drumul de la proiectant la beneficiar. Dorim însă să scoatem în evidență una dintre calitățile esențiale ale instalației SICAP și, poate, insuficient marcată inițial de către creatorii săi. Pe funcția sa a treia, culegerea automată a staționărilor de orice gen ale utilajelor, SICAP poate, datorită microcalculatorului său, să comande prin înfaptire de semnă oprirea motorului electric la mașina sau utilajul care a staționat din producție. Cu alte cuvinte mersul în gol, deci eliminarea consumului în gol de energie electrică, în timpul staționărilor. Aceasta înseamnă economie. Cam cît? Pentru a nu recurge la calcule estimative am invitat pe unul dintre proiectanții principali ai instalației, inginerul Cornelius Barbu de la institutul amintit, și pe inginerul Dan Năpar de la întreprinderea de calculatoare (SICAP

are, cum spuneam, un microcalculator Felix MC 8) la un experiment. Au fost de acord și iată-ne la întreprinderea textilă „Aurora”, a cărei conducere este deja sensibilă la aplicarea în producție a tehnicii de care vorbim. În secția de războaie automate ne însoțesc inginerii Carmen Radu, energetician, și Vasile Cheleş, șeful secției mecano-energetică. „La citeva dintre războaie — spune tovarășul Cheleş — am introdus un dispozitiv ce urmează să întrerupă alimentarea motorului electric la războiul care s-a oprit dintr-un motiv oarecare, ruperea firului să zicem”. „La cite războaie există dispozitivul?” „La 8 războaie”. „Și cite sint în fabrică?” „La 350. Nu l-am extins fiindcă nu prea dă rezultat. Prin alte măsuri vom reduce totuși cota planificată de energie electrică”.

Se poate, dar să vedem ce înseamnă mersul în gol al unui război. La cel cu nr. 326 s-a rupt un fir: lucrătoarea Ioana Vlad trece la repararea defectului. Motorul electric funcționează în continuare consumînd în gol energie. Cronometrăm. Lucrătoarea este aproape gata cînd se rup citeva fire de urzeală la războiul alăturat, 325. Nu-l bagă în seamă fiindcă a apărut lângă mașină un lucrător de la aprovizionare. Urmează o discuție bunicică în timp, și abia apoi I. V. se ocupă de cel de-al doilea defect. Primul război a staționat trei minute, celălalt patru și jumătate. Și în tot acest timp și chiar după, războiul alăturat, cu nr. 339, staționează. Lucrătoarea care îl deserveste lucrează, ca mai toate, la 6 războaie, este ocupată cu un defect mai mare de urzeală la altă

mașină. Deci aici total de mers în gol: 11 minute. De comun acord cu inginerii de la mecano-energetică stabilim o medie de mers în gol prin staționări de 30 de minute pe mașină într-o zi. „Folosind SICAP-ul — calculează inginerul Cornelius Barbu — se obține o economie zilnică de 1,2 megawați/oră”.

Celor din întreprindere aproape că nu le vine a crede. „Nu s-ar putea să faceți un experiment practic chiar la noi, vă punem totul la dispoziție”, rostește nu fără incitare șeful secției mecano-energetică. Sugerăm faptul că revista ar susține așa ceva, adică o demonstrație în plus și aceasta este hotărîită pentru sfîrșitul lunii. (Credem că la această demonstrație, care poate dura o zi sau mai multe, pot fi invitați reprezentanți din întreprinderi similare, măcar bucurestene.)

Calculul economic al fost deci făcut la o situație dată; întreprinderea este însă una dintre cele mai mici, cu războaie puține, și care lucrează la puteri electrice mici. Luînd însă o medie a întreprinderilor textile calculul trebuie făcut la 600 de războaie cu o putere de 6 K.V.A.. Ar însemna în acest caz o reducere de 5 000 kilowați/oră într-o zi și 1 560 000 într-un an. Socotînd cite întreprinderi de țesătorie sint, cite de tricotate, economia de energie electrică se poate contabiliza în cifre uriașe.

Înțelegem de aceea că cele relatate pot constitui încă o invitație la adresa organelor de resort din Ministerul Industriei Ușoare pentru folosirea, în scopul perfecționării proceselor de producție și al reducerii consumurilor de energie electrică, a prețioasei și modernei instalații românești SICAP.

VICTOR CONSTANTINESCU

„Hercules” folosește șisturile carbonifere și economisește gazul metan

Fabrica de produse ceramice „Hercules” din Tirnăveni este mai puțin cunoscută. Nu pentru că n-ar fi importantă, sau pentru că produsele sale n-ar avea o valoare deosebită. Ci pentru că „Hercules” a învățat să tacă și să facă, să fie modestă, adică, străduindu-se, în același timp, să mulțumească un număr cit mai mare de beneficiari, să-și așeze numele și faptele în temelilele a cit mai multe case și blocuri. Pentru că „Hercules” din Tirnăveni fabrica țigle, cărămizi și cahle de teracotă.

În 1921, cînd a luat ființă, nu era decît o groapă în care oamenii frămîntau lutul cu picioarele, în care fiecare cărămidă trecea din mină în mină pînă să ajungă la beneficiar. Astăzi, „Hercules” este o a-

devărată fabrică, a cărei producție, în acest an, este de 8,3 ori mai mare decît în 1948 și de 1,8 mai mare decît în 1970, după cum ne-a relatat economistul Fabian Geza. Demn de subliniat este și faptul că din acest an colectivul de oameni ai muncii de la „Hercules” a raportat o importantă depășire a producției nete obținute prin sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție-marfă.

Important este și faptul că specialiștii fabricii pe lingă care treci fără s-o bagi în seamă, Tirnăvenii fiind renumiți prin Combinatul chimic, se preocupă insistent de introducerea noului. Astfel, pentru ușurarea efortului fizic și sporirea productivității muncii au fost montate două

benzi de evacuare a materiilor secundare din halele de sortare; în același scop și pentru a se reduce degradarea produselor, a început să se realizeze balotizarea blocurilor ceramice, a cărămizilor adică, fapt ce-l ajută și pe constructor, balotul putînd fi descărcat mai ușor și transportat în condiții optime pe șantierul de construcții. Dar lucrul cel mai important în ce privește introducerea noului îl constituie preocupările pentru reducerea consumului de gaz metan. În acest scop s-a realizat o bună colaborare cu mîncirii Văii Jiului în vederea folosirii șisturilor carbonifere filtrate, existente din belșug în Valea Jiului, socotite pînă nu demult deseuri, care se amestecă cu masa argiloasă într-o anumite proporție și care, în timpul arderii produselor ceramice, degajă o cantitate de calorii care determină reducerea consumului de gaz metan. Numai în acest an au fost economisiți peste un milion de metri cubi de gaz metan care, valorificat superior de industria chimică, este echivalent cu multe zeci de milioane de lei. „N-a fost ușor să ne deprîndem cu noul procedeu. Trebuia să schimbăm rețeta și am schim-

bat-o, pentru că eram conștienți de importanța acțiunii”, ne spune în citeva cuvinte despre această laudabilă inițiativă inginerul Bara Attila, care împreună cu maestrul Kuron Francisc, cu muncitorul Cornel Sabău, de la arzătoare, cu muncitorul Iohan Kraus, au pus la punct metoda folosirii șisturilor carbonifere filtrate, regretînd că uneori calitatea acestora nu prea este corespunzătoare, conform rețetei inițiale. Vorbînd de oamenii acestei fabrici, care în 1957 a fost refăcută din temelii, se dăvine să-i amintim pe Nicolae Catrina, Dumitru Bogdan, Ozsvalth Ștefan, Vasile Popa, Szabo Andrei, Ana Tătar, Victoria Roșca, comunisti care se află mereu în fruntea tuturor acțiunilor, care știu în ce fel să mobilizeze colectivul de oameni ai muncii de la „Hercules” în vederea îndeplinirii exemplare a sarcinilor de plan, conștienți de faptul că vastul și importantul nostru plan de investiții se realizează și cu aportul lor, al celor care produc țigle și cărămizi.

RADU SELEJAN

„Însemnul nostru de armă, al grănicerilor, este patria însăși”

— Stimate tovarășe general-maior Atanasie Trică, ținem să vă mulțumim încă de la începutul discuției noastre pentru amabilitatea de a ne fi primit și vă rugăm să ne spuneți câteva cuvinte despre acest subiect fascinant — viața grănicerilor. Sau greșim considerându-l fascinant?

— Executând misiunea incredințată de comandant al suprem al forțelor noastre armate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, trupele de grăniceri asigură paza frontierei de stat a României. Misiunea noastră se realizează în cooperare cu Ministerul de Interne și cu sprijinul larg al populației. Mă refer la găzdi patriotice, detașamente pentru pregătirea militară a tineretului, cercurile de pionieri intitulate „Prietenii grănicerilor”. În rindurile populației sînt organizate grupe de sprijin pe o adincime care variază. Ați auzit desigur de cunoscuta expresie „briul viu al țării”.

— Reținem expresia ca atare și înțelegem că patria română este apărută de toți fiil țării, români, maghiari, germani, de alte naționalități, de aceia care o iubesc, de aceia care sînt cu adevărat patrioți. Și mai reținem că frontiera este apărută cu arma în mână — adică așa cum se cuvine — de trupe specializate ale Ministerului Apărării Naționale. Am dori să vă întrebăm care este cea mai de seamă realizare prin care grănicerii români au cinstit recenta aniversare a făuririi statului nostru național unitar.

— Sentimentele noastre, ca ale întregului popor, în fața acestui eveniment au fost strălucit sintetizate de cuvintele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ele înseamnă „hotărîrea fermă a fiecăruia de a-și face datoria față de patrie, față de popor, față de viitorul copiilor noștri, față de viitorul națiunii noastre, al întregului nostru popor, față de cauza socialismului, comunismului, a păcii în întreaga lume”. Trebuie noi, grănicerii, să spulberăm toate tentativele aventurierilor, delapidatorilor, criminalilor, ale celor certați cu munca de a truce fraudulos frontiera de stat a României.

— Urmează să mergem la punctul de frontieră Jimbolia. Aceasta pentru a vedea cum muncește și trăiește soldații grăniceri și comandanții lor. Pentru că ați pomenit de trecerea frauduloasă a frontierei v-am ruga să ne spuneți cam cîți oameni trec legal frontiera zilnic prin acei puncti?

— Circa 20 000.

— Cum se răsfrîng asupra muncii dumneavoastră bunele relații dintre România și vecinii ei?

— Munca noastră este foarte mult ușurată. Și noi ca grăniceri avem bune raporturi de prietenie și colaborare cu grănicerii vecini.

— Tovarășe general-maior Atanasie Trică, ce fel de oameni sînt grănicerii? — Grănicerul este un bun meserias. Nu cred că dovedesc vreun egoism de armă afirmînd că misiunea sa este foarte grea. El este la post pe orice vreme și nu are deloc o misiune ușoară. În același timp el trebuie să fie un bun jurist, să cunoască acordurile și trata-

tele încheiate cu statul vecin, să cunoască legea evidentivă populației, legea vămilor, decretul privind circulația pe drumurile publice.

— Ce însemn de armă au trupele de grăniceri?

— Țara însăși.
— În numele redacției ce o reprezentăm, vă mulțumim.

2

„Sînt comandantul acestei subunități, locotenentul Iosif Panea. Eu sînt moș din Scărișoara. În 1960 părinții mei s-au mutat într-un sat de lingă frontieră. Comandantul, căpitanul Dancea, mă lua călare prin diverse misiuni. Am asistat și la situații reale — se trăceau rachete, fugeau sau se întorceau oameni. Era un spectacol care m-a impresionat extraordinar — tabloul apărării grănicerilor. După ce am absolvit liceul industrial am primit un post bine remunerat la Moncasa, dar visul meu, zămislit în anii copilăriei, era școala militară de ofițeri grăniceri. Cel mai ușor în munca noastră este cînd ai succese. Program? Toată ziua, căci sînt comandant. Lucru emoționant? Îmi scriu foștii militari și cer permisiunea să vină să ne viziteze. Notați un fapt care vă va spune ce puternică este armata română — nici unul dintre foștii militari în termen n-a încercat să treacă fraudulos frontiera deșel oarecum cunoscut și terenul și specificul muncii. Ce aștept de la viață? Totul, dar deocamdată aștept să ningă. Să se aștearnă un strat de zăpadă de vreo 15 centimetri. Da, desigur: vizibilitatea crește și urmele rămîn. Ce este etern în viața acestei subunități? Din 16 în 16 luni se schimbă militarii și noi rămînem. Să vă spun întâmplarea cu ciinele Ajun.

3

Cînd a împlinit 7 ani, ciinele Ajun a fost scos la pensie. Ce ciine, tovarășe, ce ciine! Odată a reținut singur 5 făptuitori! Avea singe în ochi, nu altceva!

Deci a ieșit la pensie — scos din drepturile de hrană — și cedat fermei de porci pentru pază. Asta anul trecut. Anul acesta vin la mine militarii și zic că a venit singur un ciine la pichet. Un ciine bun. L-am și botezat, zic ei. Limbă, așa-l cheamă. Mă duc, mă uit — ce limbă?

Era Ajun, așa că am ordonat „la loc comanda” cu noul botez. Vreți să-l vedeți? De-asta spuneam: militarii se schimbă, noi rămînem aici, ca să știm totul și să facem totul. Să vă mai spun o întâmplare. De astă dată cu un cal, căci în munca sa grănicerul se ajută și de cai.

4

Să vă spun precis. Zicem că sîntem în secolul 20. Sîntem. Aici însă terenul cere cal. Da, era pe 8 noiembrie, ora 7. Ni se întâmplă ceva, o să vedeți, ceva interesant, cu Bogdănescu. Un individ din Comloșul Mare, Bogdănescu, așta. A mai trecut fraudulos frontiera, dar vîzînd cum e în alte părți s-a întors. Militarul de pîndă îl vede, îl somează. Acum, pe 8 ale lunii, încearcă iar, dar Bogdănescu, laș, o ia la fugă. Însă un militar cu calul a auzit totul și a galopat după el.

— Și?
— L-a prins.
— Și care-i ideea, ca să zicem așa?
— Fără cal nu l-ar fi ajuns. Așa că sînt foarte buni caii. Ce mai!

5

Civilul Vasile Nițescu este din județul Dimbovița și a lucrat la o fabrică de

azbociment. Militarul Nițescu Vasile este aici pe graniță soldat conductor ciine. Unul dintre cei mai buni militari. Frunțas în pregătirea de luptă și politică. Pe ciinele său îl cheamă Grif. E un ciine bun, agresiv. Se apropie de animal doar el, Nițescu, și comandantul. Ce zice soldatul Nițescu despre datorie? „Dacă plouă, te udă. Dacă ninge, ti-e frig. Dacă e cald, e. Nu trebuie să conteze căci aperi viața țării”.

6

Un alt soldat foarte bine pregătit — pe care l-am găsit ieșit din post ca și pe Nițescu dealtfel — este Grosu Aurel, din satul Alba, comuna Hudești, județul Botoșani. Misiunea de stat a României. Sînt conductor cal, mai zice. Calul său se cheamă Pupăza și este un puringe englezesc. E foarte iute calul. Sînt omul la 200—300 de metri și nu nechează. E cal de grăniceri. Ca nivel de pregătire, ne spune soldatul Grosu Aurel, calul se apropie de ciine dar îl depășește.

7

Astăzi, în această zi de iarnă este frig în județul Timiș. Îngheață pușca în mină. Unde sînt grănicerii? La post. Aceasta este important!

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Da, blocul „35 A” există!

(Urmare din pag. 2)

Cum a fost munca la blocul acesta? Cum a zis Manole. Am lucrat cu Toma Gheorghie, fost șef de echipă. Bun muncitor, bun organizator, care e din partea locului de la Galați. De ce a plecat Toma? Unde e Toma? Are toate neamurile acolo. Socri, ce mai! I-au dat și apartament acolo.

Ce mai faceți, tovarășe Marin Stancu? Mă cunoașteți? Nu, dar am auzit. Ce să fac? Sînt șeful echipei de zidari, am 32 de ani și sînt din Bolintin Deal. Școala grea de zidari acolo. Pe acolo cine nu e zidar? Tineretul. N-a apucat timpul cu 4 clase. Acum s-au făcut profesori sau prin fabrici cu alte meserii. Maiștri. Cîți oameni sînt în brigada de zidari pe care o conduceți? 30. Cit de veche este această brigadă? Păi da! Lucrez de 5 ani cu ei. Zidarii ce au făcut la blocul „35 A”? Trei sferturi din fațadă, plus magazinul. Vreo 2 500 metri de fațadă. Ca la 10 case ca lumea. Pot să spun că n-am văzut o așa arhitectură grea. Fel și fel de pretenții, schimbări de planuri și toate astea. Efectiv cit ați lucrat aici? 4 luni și jumătate. Am făcut placaj, bratcă, încatramente între balcoane. Spre deosebire de alți ani, cînd predominau casele, care este munca

unui zidar la blocuri? Tot aceeași, dar se cere cit mai repede și cit mai bine. Tocmai că nu se pot executa amîndouă în același timp. Chiar? Blocurile se ridică, dar e greu!

Vă numiți Nistorescu Dumitru, sinteți zidar, aveți 35 de ani și sinteți de loc din Valea Mare — Vilcea. Cu toate că sinteți oltean, dați o mină de ajutor aici, în Capitală. Este? Am făcut profesionala la Craiova odată cu Oblemenco. Era cel mai bun din școală. La fotbal, nu? Păi da! la ce? În Rimnicu Vilcea ați lucrat? Am făcut fațada la maternitate. Și a ajuns? Da, dar am lucrat și la fațada Combinatului chimic Govora. Care sînt uneltele zidarului? Mistria, canciocul, mistrioara, cumpăna sau șusplaiul. Cumpăna îl zic profesioniștii, cei de la profesională adică, iar șusplaiul cei din Bolintin. Ne ajută mult turbosoarele. Dacă n-ar fi astea, ne-ar mînea gaia. Înlocuiesc munca a 6—7 zidari. Cit de grea este munca unui zidar? Au venit și niște inlesniri: astea cu turbosoarele. Ne ajută macaralele. Ne ajută schelele Piat. Cărămida aceea clasică, din lut ars, a murit sau nu? Există în continuare, dar la Bolintin. Noi o folosim numai la închiderea scării.

Tovarășe inginer șef de șantier Mihai Dănilă, adevărul ne obligă să precizăm că ați luat șantierul în primire cînd blocul „35 A” era aproape predat beneficiarului. Cartierul însă continuă, ca să zicem așa. Deci: ce vîrstă aveți și de unde veniți? Am 32 de ani și sînt din Buzău. Acolo, în perioada 1970—1974 am lucrat la construirea a 54 de blocuri. Înainte de a fi șeful

acestui șantier, unde ați lucrat? Am lucrat la consolidarea Căii Victoriei. Cit de greu s-a făcut acest bloc „35 A”? Vă întreb deoarece și lucrînd la consolidări ați făcut parte tot din acest șantier. Răndamentul este mai mic decît la cele din prefabricate. Sînt structuri monolit, cadre, plus diafragme, care necesită timp și forță de muncă mai mari. S-a lucrat cu atenție căci este, dacă mi se dă voie să mă exprim așa, o zonă de personalitate a orașului. O replică în timp dată de noi frumuseții aristocratice a Șoselei de altă dată. De fapt, vreau să spun că acum la Șosea este un cartier deschis. Cam cîți oameni au lucrat la acest bloc? Să facem o socoteală: în jur de 300. Cei mai mulți, finisori.

Roca Constantin, 37 de ani, șef de brigadă de timplari, originar din Girov — Neamț. Corect? Corect. Ce ați lucrat dumneavoastră la blocul în cauză? Montarea timplăriei interioare a apartamentelor și magazinul Materna. Ușile, fixarea tocurelor și finisarea foilor de uși. Ce se întâmplă cu numărul de uși? Crește, scade, sau e staționar? În decurs de 14 ani de cînd lucrez, numărul ușilor a rămas același. Dar a crescut numărul apartamentelor proprietate personală și deci omul stăpînește mai multe uși. În București Noi, dacă stau și mă gîndesc acum, numărul ușilor era mai mic. Aici sînt mai multe debarale, sînt și cămări. Dar de ce m-ați întrebă?

Tovarășe Dumitru Rădulescu, sinteți mecanicul șef al acestui șantier. Vă ocupați, în principal, de furnizarea utilajelor.

Vreți să ne spuneți ce utilaje au fost necesare pentru construirea blocului „35 A”? Macarale turn 2, macarale Pionier 2, macarale foreastră, în medie, 3, turbosoare, în medie, 12. Au mai fost mașini de frecat mozaic, schele autoridicătoare Piat, motocompresoare. A avut în permanență 2 basculante. La săparea fundației au fost un excavator și 15 mașini aferente, o automacara și autoîncărcător pentru reziduuri. Oameni, firește.

Am întilnit în munca de documentare pentru acest reportaj și două tovarășe a căror tinerețe și grație te-ar face să crezi că au prea puține lucruri comune cu viața unui șantier, unde obiectele de bază sînt mistria, mistrioara, pufoaica și unde cuvintele nu coboară din codul de vorbe alese. Totuși, Baciu Florentina este operator radio pe linie de betoane și alte lucruri ce nu vin la timp, iar Tănase Ecaterina este secretar dactilograf. Căci pentru blocul „35 A” s-au bătut cîteva sute de adrese, s-au bătut, folosindu-se carul mare, state de retribuții, s-a făcut legătura cu tovarășu și nu a fost găsit „momental” tovarășu. Vrem să spunem că munca a fost diversă și nicidecum vreun lucru extraordinar de important.

Cum spuneam, mai bine zis am lăsat să se înțeleagă, acest reportaj scris în fața de iarnă, scris la sfîrșit de an, este dedicat tuturor celor care au gîndit și construit blocul „35 A” de pe Bulevardul 1 Mai din Capitală. De fapt, blocul poate fi așezat oriunde în România. România construiește.

„Spune-mi ce măninci, cit măninci, ca să-ți spun cit trăiești”

Alimentația publică deservește azi milioane de oameni. În curând, vom constata poate cu anume surprindere că va deveni și mai mult. Pe plan mondial, fenomenul este cunoscut: servirea meselor tinde tot mai mult să iasă din cadrul tradițional familial și să se mute în cantine și unități de alimentație publică. Pe de altă parte, medicina modernă pune tot mai mare accent pe rolul profilactic al alimentației în asigurarea sănătății, în special pentru evitarea dezechilibrelor metabolice care sînt responsabile de așa-zisele „boli ale civilizației”. Așadar, de orientarea alimentației publice, de valoarea nutritivă și de calitatea preparatelor depinde în mare măsură sănătatea noastră, a milioanele de consumatori, depinde sănătatea națiunii.

Întreprindem deci un raid-anchetă prin câteva unități gălățene de tip „gospodina” și prin câteva microlaboratoare de preparate culinare. Pînă acum, am putut constata că în ultimele luni volumul desfacerii a crescut. Tot mai mulți cetățeni se aprovizionează cu preparatele expuse spre vânzare în aceste unități: secția „gospodina” din microraioul „Dunărea”, de pildă, componentă a unității „Pelican”, șef unitate Nicolae Artușenco, deși înființată doar de două luni, la cererea locuitorilor din cartier, reușește să realizeze o desfacere de 10.000 lei pe zi. În galantare, constatăm noi, se află un sortiment bogat de preparate, echilibrat, compus din preparate din carne, legume, brinzeturi și patiserie.

— Este adevărat, mărturisește gestonara Aneta Toloacă, unii dintre cumpărătorii solicitanți mai mult preparatele din carne. Să realizăm însă o alimentație rațională, echilibrată, expunem spre vânzare, le recomandăm cumpărătorilor noștri și preparate din legume, lactate, de pescărie.

— Ce preparate din legume le puteți oferi astăzi cumpărătorilor?

— Conform sortimentului minimal avem 36 de preparate. Dintre acestea, multe sînt, observați, din legume: sărmă-lute în foi de vită și în foi de varză fără carne, ardei umpluți fără carne, ghiveci căluzăresc, iahnă de fasole, salate de mai multe feluri, perișoare cu verdeață, mincărică de cartofi.

Un principiu care stă la baza activității unităților „gospodina” din Galați, află de la economistul Octavian Dobrotă, directorul Întreprinderii comerciale de stat „Alimentația publică”, constă în aceea că ele funcționează, pe cit posibil, pe lângă liniile de autoservire.

— De ce ați procedat astfel? Întreb.

— Să folosim cit mai rațional spațiile, întreaga bază materială, cit și forța de muncă: un om care vinde în magazin, de pildă, poate oricînd să fie folosit și în laborator. Realizăm, astfel, și o policalificare a lucrătorilor din comerț, spre folosul lor cit și al întreprinderii. Totodată,

produsul „gospodina” poate trece ușor din stadiul de semipreparat, la stadiul de produs preparat, asigurîndu-se astfel o permanentă prosperitate produselor noastre. Fiindtînd apoi pe lângă liniile de autoservire, se realizează de multe ori un fel de testare a semipreparatelor: omul consumă la „linie” un produs, îl vede la „gospodina” în stadiul de semipreparat, convîngîndu-se că e bun, îl solicită și pentru acasă.

Aurel Bei, vechi client al unității „Delta”, locuiește pe strada 13 Iunie nr. 10 C; ne declară că se gospodărește singur și că este multumit de semipreparatele pe care le găsește și le cumpără zilnic de la această unitate. Consultînd și noi foile zilnice de fabricație, înclinăm să-i dăm dreptate. Sortimentul minimal prevede 46 de produse. Azi sînt însă numai 38, „pentru că, zice vinzătoarea Lina Bunghez, abia am terminat inventarul”. Orientîndu-ne însă după volumul desfacerii, care lunar atîng suma de 200.000 lei, constatînd că depozitele de la subso-lul unității sînt pline cu legume și zarzavaturi pentru iarnă, bine conservate, putem să-i dăm dreptate vinzătoarei cînd spune că unitatea poate asigura cumpărătorilor un sortiment variat de semipreparate.

La Galați, aprovizionarea populației cu produse de tip „gospodina” se asigură prin 16 unități de specialitate și raioane amenajate în unități alimentare. Aceste produse, vreo 50 în totalitate, se prepară în bucătăriile centrale și în microlaboratoarele proprii: aici, la microlaboratorul restaurantului „Galați”, din cartierul Tiglina I, activitatea este condusă de Nicolae Gavalas, vechi lucrător în sectorul alimentar. Este curat, alimentele care se prepară sînt proaspete, retetarul se respectă. Evidentă este aici dorința de ridicare a calificării, dorința de profesionalizare a oamenilor, a acelor care prepară produsele pe care le vor consuma oamenii: muncii: bucătăreasa Nastasia Capăt are o bogată experiență, deși este calificată la locul de muncă. Mariana Oprea, bucătăreasă, este absolventă a Liceului de alimentație publică, Stela Cîrlan, bucătăreasă, este în ultimul an la același liceu, iar Elisabeta Tăbăuș, tot bucătăreasă, este absolventă a școlii profesionale comerciale. Astăzi, în ziua raidului nostru, au preparat 40 de produse: 7 din legume, 6 din peste proaspăt, 6 din legume, ouă și paste, 8 din carne, 8 semipreparate de tip „gospodina”, alte dulciuri de bucătărie. Cele patru femei, ajutate de o singură muncitoare, reușesc să livreze o producție culinară de 10.000 lei pe zi și să aprovizioneze nu mai puțin de 12 secții „gospodina” și alte două unități tot „gospodina”, ale restaurantelor „Galați” și „Potcoava”.

— Cum se testează gusturile și preferințele consumatorilor aici, la Galați? Întreb.

Întreb pe inginerul Ilie Bărănescu, șeful biroului alimentar.

— Cu numai cîteva zile în urmă a fost organizată o mare expoziție culinară cu vânzare, în patru puncte ale orașului: la restaurantul „Vinătorul”, în centrul orașului, în cartierul muncitoresc Tiglina I, în microraioul „Dunărea” și la Combinatul siderurgic. Au fost prezentate produse ale întreprinderilor producătoare din Galați: alimentația publică, „Alimentara”, industria cărnii, fabrica de lapte, „Avicola” și „Piscicola”, întreprinderile de panificație, vie-vin, bere, O.J.T.-ul și U.J.C.C. Cu acest prilej au fost testați, pe bază de buletine speciale, nu mai puțin de 1.000 de cetățeni. Am constat că 90 la sută dintre cei chestionați doresc să organizăm mai des astfel de expoziții. Alții doresc să cumpere aceste produse pentru organizarea unor mese festive, alții ne-au recomandat să ne preocupăm mai mult de păstrarea proptimii produselor. Au fost expuse multe preparate noi, pe bază de legume, s-a manifestat interes pentru produsele dietetice prezentate de cantinele restaurant și Liceul de alimentație publică. Concluziile le-am centralizat și le-am înaintat unităților producătoare, celor care au expus preparatele culinare, tocmai pentru a-și orienta producția spre ceea ce solicită cumpărătorii, pentru a asigura o calitate corespunzătoare acestor produse.

Desigur, lucrătorii din alimentația publică gălățeană au obținut unele succese în această direcție, dar nu sînt nici pe departe mulțumiți de aceste realizări: economistul Bucur Bloancă, directorul Direcției comerciale județene, ne mărturisea că va trebui acționat în continuare pentru mărirea numărului de produse „gospodina”. Acest număr, 90 de produse cite ne-am propus, îl vom atinge, ne spunea, în primul semestru al anului 1979, în laboratoarele proprii. Urmărim, de asemenea, ca ponderea în alimentație să o dețină semipreparatele din legume, brinzeturi, lapte, ouă, pește, pasăre, produsele din patiserie și cofetărie. Sintem încă departe de o anume mecanizare a acestei activități, mecanizare pe care ne-o dorim, pentru creșterea productivității muncii și în acest sector, a calității produselor, a porționării și ambalării, a prezentării și chiar a manipulării de către cumpărătorii.

Se pledează, am înțeles, justificat, pentru un început de „industrializare” a acestei deosebit de importante activități sociale pentru sănătatea publică, pentru mărirea numărului de unități „gospodina”, în scopul ușurării muncii femeilor, a economisirii timpului, în scopul economisirii energiei și combustibilului. În acest sens, ne gîndim că organele de resort din ministerele comerțului interior, chimiei, industriei ușoare, din cadrul Centrocopolului, trebuie să se preocupe în mai mare măsură de mecanizarea activității și în acest domeniu.

Am profitat de faptul că la Galați își are sediul unica Facultate de chimie alimentară, și la domiciliul deci și mulți specialiști în alimentație, și i-am solicitat tovarășei conferențiar doctor inginer Rodica Segal, cîteva opinii legate de realizarea unei alimentații publice raționale: „O alimentație publică, care se vrea într-adevăr o alimentație a interesului pu-

blic, trebuie să aibă la bază principiile alimentației raționale. Sînt oare acestea cunoscute de toți lucrătorii, inclusiv de conducătorii acestui important sector de activitate? Trebuie să recunoaștem că puțin, de multe ori defectuos, fapt reflectat și de situația că multe unități de alimentație publică sînt structurate ca și acum 40—50 de ani, pe produse de tipul birtului: fripturi, mici, băuturi alcoolice. Se introduc încă cu mare timiditate preparatele cu legume, indispensabile unui echilibru alimentar. Aceasta, cred, și pentru faptul că există o mare lacună în pregătirea specialiștilor de alimentație publică. În procesul de instruire nu există încă o disciplină de Bazele alimentației, unde să se predea noțiunile fundamentale absolut necesare unui lucrător din acest sector. Se poate concepe oare învățămînt de construcții de mașini fără organe de mașini, un învățămînt de chimie fără chimie, învățămînt medical fără fiziologie? Atunci cum poate fi conceput un învățămînt de alimentație publică fără Bazele alimentației? Mai mult decît atît, manualele pentru liceele de alimentație publică (Editura didactică și pedagogică) sînt gîndite anacronic, ca un fel de carte de bucate, cu o însușire cam absurdă de rețete, în loc să prezinte principiile fundamentale ale prelucrării raționale a alimentelor în lumina cercetărilor moderne de nutriție. În multe cazuri, ele chiar dezinformează viitorii specialiști: de pildă, la capitoul „preparate din legume” se menționează că „preparatele din legume care intră în componența meniurilor, ca prim fel de mîncare, se deosebesc de preparatele de bază prin: valoare nutritivă mai mică”. În două fraze există o dublă greșală: una, preparatele de legume nu pot fi oare în viziunea autorilor preparate de bază? A doua, se confundă valoarea nutritivă cu valoarea energetică. Deci, trebuie să fie clar pentru toată lumea că există produse cu valoare energetică mare (grăsimea), dar cu valoare nutritivă mică, cum, de asemenea, sînt produse cu valoare energetică mică, dar cu valoare nutritivă ridicată (ponegritele legume). În afară de o dezinformare nutrițională, cursurile de tehnologia preparatelor de bucătărie nu sînt altceva decît un retetar care încarcă inutil memoria elevilor.

— Cunoscînd aceste probleme, ce ați întreprins dv. pînă acum?

— Am arătat aceste lucruri la Consfătuirea profesorilor din liceele de alimentație publică, organizată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Ministerul Comerțului Interior. Reprezentanții celor două ministere s-au mirat de această situație, dar în continuare predarea se face după același șablon.

În încheierea acestui raid-anchetă ne-am adresat tovarășului Misu Dobrotă, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Galați, care ne-a spus:

— La indicația biroului Comitetului județean de partid, privind desfășurarea în rândurile populației a unor activități instructiv-educative, de ridicare a nivelului de trai, de introducere în viața socială a unei alimentații echilibrate, cu un pronunțat conținut rațional, Direcția comercială județeană, cu sprijinul Consiliului județean de coordonare a aprovizionării și prestărilor de servicii, cu concursul nemilociat al Comitetului județean și municipal al femeilor, al Direcției sanitare județene și al Inspectoratului județean de învățămînt, au întocmit un plan de măsuri pentru o largă acțiune de dezvoltare a rețelei de desfacere a produselor, preparatelor și semipreparatelor de tip „gospodina”, de diversificare a sortimentelor, de creare a unor unități de alimentație publică pentru servirea elevilor, pentru organizarea de expoziții „Medalion culinar”, pentru testarea în continuare a opiniei și a gusturilor consumatorilor. Pentru aplicarea în practică a acestui plan de măsuri, care a și început, sînt mobilizate multe forte, cadre de specialiști. Am început să facem o repartizare mai judicioasă pe teritoriul municipiului, al județului chiar, a unităților de tip „gospodina”: pînă la 31 decembrie 1979, vor mai fi date în funcțiune încă 5 unități, în cartierul „Dunărea”, microraioul 20 pe strada Ada Mari-nescu și pe strada Șilozului, în cartierul Aeroport, zilele acestea, vom organiza secții „gospodina” în unele întreprinderi, Șantierul naval, Laminorul de tablă Galați. Întreprinderile textile, de navigație civilă, în 1980, vom organiza în piața pre-uzinală a combinatului, în magazinul alimentar ce se va construi aici, o unitate „gospodina”, o casă de comenzi cu servirea la isireea din schimb a muncitorilor, vom construi de asemenea o fabrică de preparate culinare, cu un volum de producție de 5.000 de porții pe schimb, la care se adaugă însemnate cantități de semifabricate culinare. După cum constatăm, dezvoltăm o bază materială fără precedent, diversificăm producția, încercăm să mecanizăm pe cit posibil unele lucrări, să ridicăm productivitatea muncii și în același timp ne preocupăm de educarea și informarea consumatorilor cu conținut nutritiv al fiecărui produs: organizăm expoziții, am editat broșuri pe care le înmînam gratuit gospodinilor, organizăm consfătuiri pe zone și cartiere, în întreprinderi și instituii, cu consumatori de diferite categorii sociale și vîrste, urmărîndu-se în esență căile favorabile de promovare a noului, satisfacerea tot mai deplină a cerințelor populației în acest domeniu. Vă spunem că am mobilizat, pentru transpunerea în practică a acestui tezaur de idei, un număr mare de oameni. Coordonați cu pricepere, ajutați și controlați, la nevoie trasi chiar la răspundere, sintem convinși că ne vom achita de aceste importante sarcini, pe care ni le-a transmis conducerea noastră superioară de partid și de stat.

Cine incalcă regulamentele studenției?

La sfîrșitul semestrului I, al anului II la Facultatea de stomatologie urma să aibă loc, conform planului de învățămînt, departajarea studenților. Astfel, în ordinea mediilor, primii 90 urmau în continuare cursurile de școlarizare cu o durată de 5 ani, restul studenților urmînd să treacă la forme de școlarizare de 3 ani. Un număr de 14 studenți din anul respectiv nu aveau situații medicale ei cereau prelungirea școlarizării anului respectiv în conformitate cu prevederile articolelor 35 și 51 din regulamentul cu privire la activitatea profesională a studenților. Ce urmau să facă — în privința departajării, firește, studenții care nu aveau situații școlare încheiate? Această întrebare și-au pus-o înțîri rectoratul institutului și apoi Ministerul Educației și Învățămîntului și întrebarea continuă să fie pusă și acum după luni de zile fiindcă, în lipsa unui răspuns clar, clar nu prin fermite ci prin legalitate, situația este încă neîncheiată...

Studenții respectivi totalizau, pe baza unor certificate medicale, peste 60 de zile de concediu. Biroul senatului Institutului de medicină și farmacie, în ședința din 6 februarie, a aprobat prelungirea perioadei de școlarizare a studenților respectivi. După două luni, în aprilie, Ministerul Educației și Învățămîntului nu mai este de acord cu soluția adoptată de institut. Deci ministerului în cauză i-au trebuit mai mult de două luni să analizeze o propunere ce era scrisă, pe nici mai mult, nici mai puțin de o pagină și jumătate. Ce soluție, dacă putem să-i spunem așa, aplică ministerul? Fiindcă în anul școlar 1978—1979, cursurile celor două secții nu mai sînt comune, ci sînt secții separate de 5 și, respectiv, 3 ani, se hotărăște ca studenții în cauză să continue studiile la secția de 3 ani.

Cu ce consecințe? Între studenții de la specializarea de 3 ani și cei de la 5 ani, datorită unui program de învățămînt diferit ce creează un decalaj de pregătire, în sensul că cei de la 3 ani au cunoștințe mai sintetice și în avans atît teoretic cit și mai ales practic. Acesta este și unul din motivele pentru care, începînd cu anul 1979, nu se mai practică departajarea, susținîndu-se examen de admitere separat pentru specializarea de 5 ani și separat pentru cea de 3 ani. Pentru ca să se poată conforma nivelului de predare a cursurilor, și nivelului lucrărilor de laborator, cei 14

studenți în cauză care au început cursurile la specializarea de 3 ani trebuie, pe lângă susținerea unui număr de 6 examene diferențiate, să aibă un program de 59 ore săptămînal, față de 36 ore cit permite regulamentul școlar. Practic, s-au creat pentru aceiași an de studii două cursuri de învățămînt paralele.

Să vedem, în continuare, ce propunea Ministerului Educației și Învățămîntului senatul institutului în luna februarie.

„Ca urmare a acestei situații și avînd în vedere că în anul universitar 1978/1979 nu mai avem anul II de studii comun pentru ambele secții cu 3 și 5 ani, biroul senatului propune ca studenții care au beneficiat de prelungirea școlarității în condițiile articolului 33 și 51 din regulamentul privind activitatea profesională a studenților să fie înscriși în anul universitar 1978/1979 în anul II de studii la secția de 5 ani, cu obligația ca la sfîrșitul semestrului I să fie selecționați în condițiile articolului 2 din Ordinul 942/1976. Admiterea după această perioadă pentru secția de 5 ani să fie condiționată de realizarea mediei minime a ultimului admis la secția de 5 ani a anului universitar 1977/1978. Studenții care nu îndeplinesc aceste condiții să fie înscriși la specialitatea stomatologie 3 ani”.

Aceasta era una din soluțiile propuse de rectoratul institutului. O soluție principială, avînd în vedere că Ministerul Educației și Învățămîntului a mai aprobat și a mai dat soluții de acest gen — o dată pentru studenții care efectuau stagiul militar și o dată pentru cei care repetau anul școlar precedent. Propunerea făcută de conducerea Institutului de medicină și farmacie era conformă deci cu regulamentul activității profesionale a studenților. Ministerul totuși, respinge această soluție încalcînd astfel prevederile menționatului regulament.

E adevărat, mai mulți dintre studenții aflați în această situație deși au acoperirea unor certificate medicale practic nu pot pretinde reanalizarea situației. Nu pot sau n-au dreptul s-o facă intrucît media la care s-a făcut departajarea a fost nota 9,00, iar unii dintre ei precum studenții Dan Colțos, Dragomir Sorin sau Monica Vasile cu media anului întîi sub opt tot nu ar fi putut să treacă peste baremul respectiv, care le-ar fi permis continuarea studiilor la secția de 5 ani.

Dar, și aici avem datoria să atragem atenția asupra unor cazuri speciale. Există și unii studenți cu medii foarte bune pe care numai neșansa de a se îmbolnăvi i-au scos din această cursă a selecției. Mai înainte de a da cîteva exemple, cităm din articolul 51 al regulamentului editat de Ministerul Educației și Învățămîntului: „Studenta care intrerupe studiile din motive de graviditate are dreptul de a se înscrie în anul de studii întrerupt în termen de 3 ani, fără a fi considerată repetentă, recunoscîndu-i-se semestrele frecventate integral și toate obligațiile școlare îndeplinite”. O prevedere conformă cu spiritul legilor noastre în general, dar pe care locmal ministerul mai sus-amintit o încalcă atunci cînd studentei Cătălina Dragnea, care la sfîrșitul anului I avea media 8,90 și are 112 zile de concediu legal fiind gravidă, i se respinge această cerere. La fel și în cazul studentei Maria Zidaru cu 62 zile de spitalizare. Aceste studente sînt considerate de minister repetente și trecute în mod netemeinic de la secția de 5 ani la secția de 3 ani. Ar mai fi apoi studenta Marilena Boghină cu media 9,11 la sfîrșitul anului I de studii. Primele note obținute anul acesta sînt trei de 10 și doar la ultimul examen, cel de propedeutică, a luat o notă mică fiind grav bolnavă și internată în aceeași zi pentru 64 de zile. La fel și studenta Doina Anuța Floarea, cu media de 9,10 se îmbolnăvește de bronhopneumonie avînd săptămîni întregi spitalizare, recomandîndu-i-se repaus total. Nici cele două studente nu aveau nici un motiv să nu-și dea examenul și să concureze la departajare, avînd o situație bună la învățătură. Mai este de notat și cazul studentei Carmen Michaela Blasiu, care la începutul anului rectoratul institutului îi aprobă prelungirea școlarizării deoarece studenta se îmbolnăvește de hepatită epidemică recidivă.

Acestea sînt situațiile clare, situații născute de cauze obiective, și e nedrept, credem, ca neanalizîndu-se fiecare caz în parte, să se aplice o unică soluție, și încă una care nesocotește prevederile regulamentului elaborat de Ministerul Educației și Învățămîntului. Adică tocmai de forul al cărui răspuns sperăm să dea o soluție și legală și umană acestui impas în care se află destinul unor tineri.

P. SORIN

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Carpați-2000:

„Ne aflăm la un punct de cotitură”

REDACȚIA: Acum trei ani revista noastră a inițiat o serie de articole și interviuri sub genericul „Carpați 2000”, pornind de la studiile unui mare iubitor și cercetător al Carpaților noștri, medicul veterinar Radu Rey din Vatra Dornei, care, într-o largă viziune interdisciplinară, pune problema valorificării complexe, superioare a acestei coloane vertebrale și inestimabile avuții a țării noastre: Carpații. Dv., cei reuniți în jurul mesei rotunde, cumulați o bogată experiență, cunoașteți muntele nu din cărți, ci din viață, unii din dv. îl parcurgeți zi de zi în virtutea profesiei și, am îndrăzni să spunem, a unei vocații: inginerul agronom Miron Barabaș, inspector în corpul de control al Direcției generale a agriculturii și industriei alimentare Bistrița-Năsăud, doctorul Florin Birnețiu, de fel din Țara Zărandului și reînțors printre ai săi ca medic generalist la Chișindia, Arad, și doctorul Radu Rey. Participă și inginerul Cornel Luțaș, cercetător principal la Institutul de economie agrară al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură. Reprezintă, într-un anumit sens, întregul lanț carpațin. În cele ce urmează nu vom repeta lucruri cunoscute despre valorile umane și economice ale Carpaților, imens rezervor regenerativ al poporului român de-a lungul zărilor sale istorice, ci vom aborda câteva aspecte concrete și de mare actualitate, așa cum vă apar dumneavoastră în practică, în contactul nemijlocit cu realitatea. O serie din acestea s-au dezbătut recent la București, în cadrul unei prestigioase reuniuni de specialiști, la care s-a discutat și referatul doctorului Rey. Cel mai important aspect este cel care vizează elementul Om. Cum se prezintă, la finele anului 1978, disponibilitățile de mână de lucru, în special tinăra, în zona montană?

FLORIN BİRNEȚIU: Situația îmi apare destul de îngrijorătoare. Voi începe, în scop de ilustrație, chiar cu satul meu, Văsoaia, care este însă departe de a constitui un fenomen izolat. În ultimii trei ani populația acestei așezări de munte s-a redus la jumătate. Tablou oricum similar la Neagra, comuna Dezna, Nădălbăști și Susani, comuna Ignești, Rădești, comuna Almaș, toate din județul Arad, și în alte localități de munte care îmi sunt cunoscute încă din copilărie. La Susani și Nădălbăști, bunăoară, nu au mai rămas decât câteva case locuite, însăși existența comunei, peste câțiva ani, intrând cumva sub semnul întrebării. Cred că în cunoștință de cauză pot afirma că în Țara Zărandului, cel puțin, dacă nu va interveni rapid o schimbare, nu vom mai avea zonă de munte locuită. Chiar dacă afirmația ar fi contestată de unii, socot că orice cunoscător al problemei va fi de acord cu mine că ne aflăm la un punct de cotitură.

MIRON BARABAȘ: Din păcate, și în Bistrița-Năsăud depopularea unor zone montane continuă în ritm accelerat. Exemple: Suplai, comuna Zagra, Gersa I și Gersa II, comuna Rebrîșoara etc.

RADU REY: Nici în zona Dornelor nu a intervenit un reviriment. Este o problemă pe care am mai ridicat-o deseori: prevederile privind sistematizarea rurală, perfect juste pe plan național, inscriindu-se în vastul, istoric proces de modernizare a satelor noastre, ar trebui să țină seama de specificul zonelor montane. Nu se poate face zootehnie montană în vatra satului! Iar de această zootehnie țara are și va avea din ce în ce mai multă nevoie.

MÎNDRIE ÎN ȚARA ZĂRANDULUI

FLORIN BİRNEȚIU: Îmi spunea denunzi Adrian Oprea din Valea Corlăntului: „Numai noi patru familii ce sintem pe valea asta, cînd coborăm cu vitele la vacinac adunăm de o circadă. Și-apoi, ce mîndrie îs, tovarășe dragă, că ți-e și greu să pui mîna pe ele, așa-s de curate și sănătoase. Că doară cum ar putea fi altcum dacă-s crescute aicea, în virf de munte, la aer curat, în pășunile fără pic de chimicale, smălțuite de flori, care-s cele mai bune leacuri de pe pămîntul ăsta. Și apoi pășuni, ia privește dumneata, cit vezi cu ochii, de la Roșoșta pînă sus la Piatra Păcurariului...”

RADU REY: Pășuni și fînețe. Este un aspect esențial. Adevărat, cu privire la gradul de folosință și la starea de întreținere a suprafețelor montane furajere se constată mari diferențe zonale și microzonale, în funcție de factorii naturali, de tradițiile locale, de atitudinea factorilor administrativi. După părerea mea, în mod neavantajos se mai promovează la noi ideea urcării agriculturii spre munte, într-un fel în dauna creșterii animalelor, dar mai ales a pădurii și a rezervei de apă a țării. Și tot eronat se susține ideea pășunii ca soluție economică de exploatare prin animale a unui teren montan. Punct de vedere incorect, dar poate explicabil prin aceea că lucrările necesare întreținerii pășunilor sint simple și deci mai puțin costisitoare. Exploatarea muntelui sub forma pășunii vizează un aspect extensiv, baza furajeră rămînînd în mare

parte neutilizată, prin pierderile ce se datorează călcării de către animale și prin scurtarea perioadelor de folosință. Dimpotrivă, exploatarea terenurilor montane indeosebi ca fînețe asigură un mod de utilizare intensiv, cu producții net superioare, cu existența unei a doua sau chiar a treia recolte, sub forma otăvii.

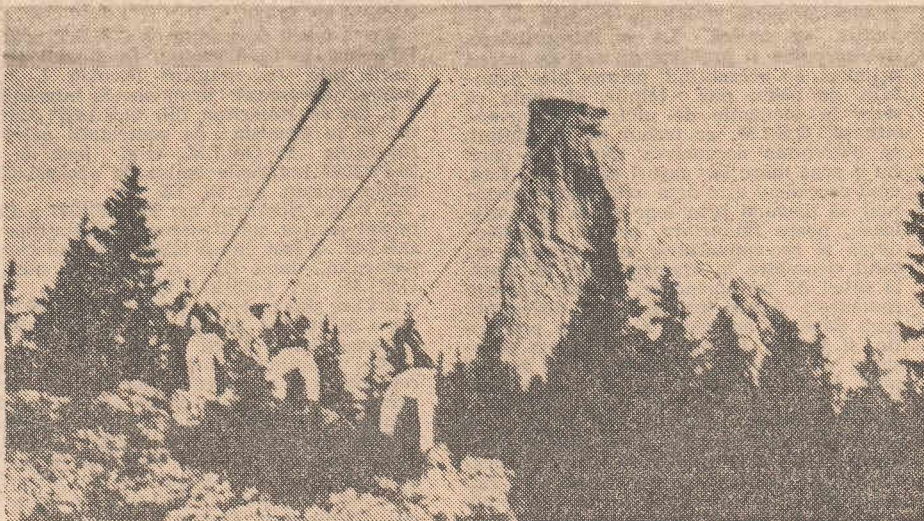
REDACȚIA: Atunci ce împiedică generalizarea acestui sistem?

RADU REY: Fînețele presupun multă muncă și cheltuieli pentru îngrășarea sistematică a terenurilor, suprainsămînțări, protejarea prin îngrădiri și pază, recoltare, conservare și transport. Toate acestea — și alți factori, precum condițiile naturale, înclinația terenurilor, izolarea geografică — duc la lipsă de rentabilitate în cazul administrării de către unități mari. Soluția o oferă mica gospodărie montană modernizată.

REDACȚIA: Acesta este și sensul hotărîrilor Congresului țărănimii din 1977 și al altor documente de partid și de stat. Se preconizează măsuri pentru stimularea și dezvoltarea producției acestor gospodării și o mai bună interesare materială.

PENSIILE ÎNCĂ PUȚINI COTIZANȚI

MIRON BARABAȘ: Acordarea de pensii în viitor locuitorilor vîrstnici ai acestor

zone va exercita o puternică înfrîntire pozitivă. Am avut ocazia să mă conving personal de ecoul stîrnit în rîndurile țărănilor din zona de munte. Din teren se desprind însă unele sugestii de îmbunătățire privind sistemul de încasare a contribuțiilor la fondul de pensii.

CORNEL LUȚAȘ: Aceste propuneri, care vin din multe locuri, ar putea fi astfel sintetizate: 1. — În prezent, cotizațiile sint stabilite nediferențiat — 40 de lei lunar de persoană. Se sugerează să se stabilească diferențieri în funcție de pămîntul posedat, de situația gospodăriei. S-ar alege astfel la o situație oarecum asemănătoare cu aceea a personalului muncitor din industrie, care contribuie la fondul suplimentar de pensii în raport cu retribuirea. 2. — Sumele plătite de viitorii pensionari să nu se verse lunar sau trimestrial, în mod automat, ci să se rețină din drepturile bănești ce revin țărănilor pe baza contractelor cu statul și pe măsură ce produsele respective — lapte și lactate, vite puse la îngrășat, cartofi, fructe etc. — sint livrate pentru colectare. Aceste două propuneri nu ar afecta totalul contribuțiilor pentru fondul de pensii și ar fi în consens cu specificul sezonier al producției în zona de munte. Este de așteptat că azi, cînd se acordă o atenție sporită zonei de munte necooperativizate, asemenea sugestii, complete, precizate și îmbunătățite, să fie primite cu înțelegere. Deși ele îmbracă un caracter mai tehnic, sint importante. Realitatea este că deocamdată avem relativ puțini cotizanți în zona de munte.

MIRON BARABAȘ: Fiindcă ne aflăm la capitolul propuneri — e normal la o masă rotundă, unde se confruntă idei, experiențe — aș dori să menționez un deziderat desprins din practica noastră. Potrivit hotărîrilor Congresului țărănimii, în Bistrița-Năsăud am constituit mai multe asociații ale crescătorilor de animale din zona necooperativizată. În prealabil, m-am deplasat personal în Prahova, în schimb de experiență, intrucît acolo ființează de mai mulți ani, de pildă, în Valea Doftanei, asemenea asociații, cu incurajatoare rezultate. Pe baza experienței lor și a propriilor noastre constatări, am considera nimerit ca în actualul statut al asociațiilor să se prevadă și preocupări pentru activități anexe — nu numai cele agricole propriu-zise — de pildă, darace de lînă, prelucrarea laptelui, a materialului lemnos etc., în raport cu posibilitățile și tradițiile locale. Astfel, s-ar evita cheltuieli inutile și s-ar asigura, totodată, o mai bună folo-

sire a miinii de lucru. Să vă dau un exemplu. Laptele contractat de la gospodării din Șanț este colectat acolo și transportat la Năsăud, cale de peste 30 km, spre a fi prelucrat, apoi se cară înapoi în Rodna, la mineri, sub formă de unt. De ce acest circuit costisitor cînd membrii asociației din Șanț ar putea ei înșiși să prelucreze laptele la fața locului și să transporte produsele la vecini, la Rodna? Dar statutul asociațiilor nu prevede asemenea îndelunciri.

CORNEL LUȚAȘ: Problema este cu atît mai acută cu cît din calcule amănunțite pe care le-am efectuat reiese că țărănul din zona necooperativizată din întreg lanțul carpațin este ocupat în medie doar 120 de zile pe an. Dacă vrem ca el să se dezvolte economic, respectiv să ridice calitatea producției gospodăriei sale, trebuie să-i creăm și alte posibilități de muncă, în afara celor specific agricole. Prin activități anexe în cadrul asociației, cum sugera inginerul Barabaș, prin cooperarea de consum și meșteșugărească, prin revitalizarea meșteșugurilor tradiționale, printr-o puternică dezvoltare a capacității lor de a primi turiști în gospodăriile lor, după cum sugera doctorul Radu Rey într-una din lucrările sale etc. Firește, unii membri ai familiei crescătorului de animale din zona montană își găsesc de lucru în industrie, în exploatarea forestieră, în minerit, fără ca ei să-și părăsească definitiv

gospodăria, ceea ce este un fapt pozitiv. Eu mă refer însă aci la populația stabilă din satele de munte, angajată direct în producția agricolă și de care depinde soarta acesteia din urmă.

CREȘTEREA ANIMALELOR ȘI MICA AGRICULTURĂ MONTANĂ

RADU REY: Trebuie să ne preocupăm de modernizarea activităților productive principale ale zonei; creșterea animalelor și mica agricultură montană, care sint mult rămase în urmă dacă le raportăm la saltul realizat în restul agriculturii și în general în economia națională. Aproape peste tot în zona de munte grajdurile pentru animale sint lipsite de apă curentă, ceea ce afectează negativ producția. Practic inexistent sint amenajările necesare colectării dejecțiilor lichide, înregistrîndu-se drept urmare uriașe pierderi de îngrășăminte organice.

REDACȚIA: Să trecem la o altă problemă. Cum pregătim tinăra generație de crescători de animale în zona de munte? Și, în primul rînd, care este rolul învățămîntului în acest context?

MIRON BARABAȘ: Trebuie să recunoaștem că învățămîntul nostru elementar și mediu nu ține deloc seama de specificul zonei montane, care totuși ocupă o pondere extrem de însemnată în țara noastră. Un singur exemplu: într-un județ ca Bistrița-Năsăud, în a cărui viață muntele joacă un rol atît de important, avem implintate în plină zonă de munte doar licee industriale și nici o școală cu profil zootehnic sau agricol montan!

RADU REY: Au fost organizate în cîteva locuri microferme școlare, spre exemplu la Dorna Candreni, Suceava, însă programa de învățămînt nu poate fi considerată ca fiind adaptată cerințelor, ea nu înglobează cursuri speciale teoretice și practice privind creșterea animalelor sau pomicultura, și nici cursuri pe probleme de gospodărie economică rațională montană sau de orientare generală privind echilibrul dintre factorul natural și cel uman în zona de munte.

CORNEL LUȚAȘ: Sint de acord cu ceea ce s-a spus aci: se resimte necesitatea adaptării învățămîntului rural montan la specificul zonei de munte.

REDACȚIA: Ne-a impresionat, stimate doctor Rey, exemplul dat recent de dv.

într-o reuniune de specialiști. Citați, ni se pare, din cartea lui Carol Gollner, „Regimentele grănicerești din Transilvania 1764—1851”. Există o tradiție la noi a unui asemenea învățămînt profilat pe cerințele zonei de munte. La mijlocul secolului trecut funcționa în Vestem, Cugir, Orlat, Hațeg, Sebeș, Năsăud și alte localități o adevărată rețea de școli românești menite să-i deprîndă pe elevi cu agricultura montană, pomologia și creșterea vitelor. În cartea lui Gollner se arată că fiecare comună din zonă trebuia să-și clădească un local de școală spațios, iar în jurul școlii să fie o grădină pentru inițierea elevilor în pomărit și legumărit. Pe lîngă altele, se introduseseră ca obiecte de învățămînt pomicultura, legumicultura și albinăritul. „Ulterior s-au luat măsuri ca nici unui tînăr sau tînere să nu i se aprobe căsătoria dacă nu va avea terminată școala și nu dovedește că a sădit și altoit un număr de pomi în grădina sa. Cînd mirele și mireasa veneau la sediul căpitanului regimentului să ceară voie să se însoare, acesta îi supunea unui examen. Mirele era examinat despre pomi și altoi, despre împărțirea rațională a timpului de lucru, cum și cînd se ară și se seamănă, cum se cresc vitele și oile, cum își va crește copiii ș.a. Mireasa trebuia să știe cum se toarce și se țese inul, cînepa și lîna etc. Dacă unii nu cunoșteau aceste lucruri, nu primeau aviz pentru căsătorie și trebuiau să le învețe.”

„MUNTELE DUCE LIPSĂ DE SPECIALIȘTI”

CORNEL LUȚAȘ: Problema unui învățămînt elementar și mediu adaptat specificului montan este mult mai vastă. Chiar dacă s-ar modifica programa pentru a o lega mai mult de cerințele terenului, nu avem, deocamdată, specialiști necesari care să predea zootehnia și agricultura montane. Nu-i avem fiindcă, pe un plan mai larg, muntele duce lipsă de specialiști pentru însăși asistența zootehnică și pomicolă. Aceiași specialiști ar putea îndeplini și sarcini de învățămînt, în paralel cu activitatea profesională propriu-zisă. După Congresul țărănimii s-au dat indicații, s-au alocat și fonduri pentru a se angaja specialiști cu pregătire superioară necesari zonei de munte. Totuși, în prezent în 22 comune necooperativizate din Bistrița-Năsăud lucrează doar patru ingineri agronomi, în Vilcea — nici un inginer în cele 26 comune necooperativizate ale județului; la fel în 33 comune din Suceava și 30 comune din Caraș-Severin.

RADU REY: Aspectele de învățămînt se leagă de cele social-culturale. Analizînd manifestările tradiționale cu caracter economic ale oamenilor de la munte se constată un paralelism interesant cu multiple forme de activitate culturală. Spre exemplu, simbrele oilor, nedeile, „măsurile”, clăcile și sezătorile populare reprezentau tot atitea momente de practică și de imbinare între util și frumos, orilejuri de analiză, interpretare, transmitere și răspîndire a cunoștințelor legate de viața economică montană și în primul rînd de creșterea animalelor. Or, ca și în alte domenii care formează etnografia montană, se observă un anumit regres și la aceste forme culturale obștești. Ele au slăbit în ultimele două decenii. Care sint activitățile social-culturale în satele montane, organizate de regulă la cîmîntul cultural? Filme, spectacole de amatori, expuneri pe probleme generale de actualitate, chermize etc. Desigur, nimeni nu poate obiecta nimic împotriva acestor activități. Ceea ce este criticabil este lipsa aproape totală de manifestări legate de viața economică, de specificul crescătorilor de animale muntene. Nu am avea decât de cîstăgit dacă s-ar da o nouă viață manifestărilor culturale tradiționale, în cadrul cărora să se promoveze experiența înaintaților, să se recompenseze cei vrednici și, într-o atmosferă sărbătorească, să se însușească o nouă mîndrie pentru munca de creștere a animalelor în zona de munte. Acești oameni o merită din plin.

REDACȚIA: Nu ne-am propus — și nici nu era posibil — să prezentăm o imagine de ansamblu, exhaustivă, a problemelor zonei montane în iarna anului 1978. Dv. ați punctat însă cîteva aspecte de mare interes, insistînd asupra unor probleme nerezolvate tocmai pentru a contribui la soluționarea lor grăbnică. Cu alt prilej, vom reveni la asociațiile crescătorilor de animale și la comisiile producătorilor din zona de munte necooperativizată. Acțiunea de organizare fiind încă în curs, ar fi fost prematur să ne referim la ele mai pe larg.

FLORIN BİRNEȚIU: Fără a dori să trag o concluzie generală, mi-aș permite să vă relatez vorbele unui baci de la mine din sat, Ioan Horga, ilustrînd o nouă stare de spirit care începe să-și facă loc. Dacă ar fi să se introducă mașini adaptate pentru pantă care să ușureze munca în miniagricultura pe care o practică și mai ales la cositul finului și s-ar lua și alte măsuri de stimulare materială și morală — spunea el — „ar fi estroardinar”. Și adăuga: „Nimeni n-ar mai pleca. Oare aicea nu-i bine? Oare nu-i bine că iacă, primesc pensie; dumneata, tovarășe dragă, că ești doctor, îmi dai leacuri gratuite dacă-s bolnav; la spital, dacă m-oi interna, iară nu dau nimica? Și-mi aduc aminte cînd mă duceam la cei bogați și lucrăm cînt doi o zi întreagă pentru un vîitau de fînă de mălai. Apăi, spune dumneata, cum îi? D-apoi dacă s-ar face și mașinării pentru cosit și arat... Dacă s-ar face toate astea, vin și nepoții mei înapoi și mulți alții”.

LIONEL NIȚESCU ■

Post-scriptum la un interviu cu directorul O. S. I. M.

De la stimularea prin adrese la sprijinul concret în valorificarea invențiilor este o cale lungă

Cu două săptămâni în urmă, „Flacăra” a găzduit un amplu interviu intitulat „14 întrebări pe adresa O.S.I.M.-ului”, acordat unui redactor al revistei noastre de către directorul acestei instituții, tovarășul George Filipaș. Răspunsurile interlocutorului nostru au stîrnit numeroase comentarii în rîndul cititorilor între care nu puțini inovatori și inventatori și care și-au exprimat îndreptățita dorință de a prezenta un punct de vedere propriu, diferit de cel al directorului Filipaș, în legătură cu activitatea O.S.I.M.-ului. Le dăm cuvîntul în rîndurile ce urmează.

— Care este circuitul de la nașterea ideii tehnice, concretizate într-un brevet, la valorificarea în producție? — i-am întrebat pe doctorul inginer Doru Ștefănescu, șeful colectivului Fontă, și inginerul Dinu Ionescu, șef de colectiv Tratamente termice, de la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice sectoare calde, București, unul din cele mai mari institute tehnice din țară. Amîndoi specialiștii lucrează de ani de zile în cercetare și sînt titularii a mai multor brevete. Singur Doru Ștefănescu — el lucrează și ca șef de lucrări asociat la Facultatea de metalurgie a Politehnicii Bucureștene — deține șapte brevete, din care doar trei au adus statului o producție suplimentară de peste o sută de milioane de lei! Luînd direct și nemijlocit în contact cu producția, ei au acumulat o experiență valoroasă cu privire la circuitul cercetare-aplicare, pe care...

— ... îl consider prea lung. Iată unul din motive — explică inginerul Ștefănescu. Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, O.S.I.M., după ce a dat cuvenita hotărîre de caracterizare a invenției respective, deci după ce faza de înregistrare, examinare și acceptare s-a încheiat, iar invenția este recunoscută ca atare, nu mai intervine efectiv în procesul de valorificare. Cel mult — vorbesc din experiența mea — intervine prin adrese, ne „stimulează” prin dese întrebări privind modul în care știm că s-a materializat ideea noastră în producție. Probabil că ei au evidente, rubrici speciale privind valorificarea, și ele trebuie completate. Alt aport al O.S.I.M. în sfera valorificării eu personal nu cunosc. Poate cadrul organizatoric, poate alte motive nu le permit să cuprindă în mod real și să impulsioneze valorificarea în profunzime. Noua legislație a invențiilor, aflată în studiu, ar trebui să remedieze această stare de lucruri.

— Cum vedeți dv. în perspectivă rolul O.S.I.M.?

— Un rol activ, nu pasiv. Acum funcția lui se reduce cam la atât: confirmă validitatea invenției, îi acordă girul legal — ceea ce este foarte important — dar inventatorul este lăsat să acționeze mai mult singur pentru valorificare. Firește, noi ne bucurăm de ajutorul institutului nostru, dar acesta nu este totdeauna suficient, institutul neavînd alt mijloc de acțiune în întreprinderi decît prin popularizarea realizărilor și invențiilor născute în cadrul lui.

— Dacă O.S.I.M. nu intervine în procesul de valorificare decît prin întrebări și, probabil, prin adrese trimise unor instituții, cum procedați dv. pentru valorificarea invențiilor?

— Iau drept coautori specialiști din întreprinderile potențial interesate. Aceasta nu e nici bine, nici rău. Nu e rău, fiindcă astfel se rezolvă o situație. Și apoi, contribuția coautorilor este pe deplin reală: într-un fel pleacă o idee de la institut, de la inventator, și în alt fel se aplică în practică; apar necunoscute și adaptarea la necesitățile concrete ale producției necesită eforturi deloc neglijabile. Și totuși sistemul nu e nici bun, fiindcă în definitiv inventatorul este omul cu ideea, și atunci de ce să apară coautori care de fapt nu sînt coautori?! Subliniez că eu nu-i critic pe inginerii din producție atrași pe această cale în valorificarea unei idei. Repet, ei depun eforturi, prestează o muncă suplimentară, care ar trebui recompensată. Dar nu de către inventator. Dacă acesta din urmă ar fi însă susținut de O.S.I.M. lucrurile s-ar schimba.

— Care ar fi rolul O.S.I.M. în viziunea dv., ținînd seama de factorul „rise”, acest element fundamental în abordarea problemei Noului în tehnică?

— Să influențeze mai direct întreprinderile, să trateze cu directorul — noi, de regulă, discutăm pe teren doar cu omologul nostru de acolo, inginerul X sau Y — să argumenteze la fața locului cu prestigiul cuvenit unei instituții centrale. Să nu se înțeleagă că noi nu ne-am putea pleda cauza, n-am găsi argumente, dar aci nu e vorba de discuții abstracte, ci de decizii majore, implicînd riscuri, investiții, soarta a milioane de lei. La asemenea decizii apare necesară intervenția cu greutate a O.S.I.M. N-ăș vrea să se creadă că, lipsiți de acest sprijin, ne-am lovi de bariere de netrecut. Să citez exemplul directorului Întreprinderii de piese turnate din Cimpina, inginerul Virgil Marinescu. El

mereu mă întreabă: „Ai ceva nou?” Are un simț extrem de dezvoltat al Noului, grație căruia, dealtminteri, a reușit să mărească simțitor eficiența economică a întreprinderii pe care o conduce. Mai sînt și alții ca inginerul Marinescu, dar asemenea cazuri ferice nu exclud punctul de vedere expus mai înainte: pledez, în continuare, pentru un aport simțitor crescut al O.S.I.M. în aplicarea în practică a invențiilor.

— În aplicarea și extinderea la mai multe întreprinderi — completează inginerul Dinu Ionescu. Altfel, riscăm ca ideile valoroase, recunoscute ca atare de O.S.I.M. și chiar omologate în producție, deci investite cu sancțiunea practicii, să-și facă loc prea încet. Un exemplu. Am brevetat un mediu de călire inlocuitor al uleiului. Grație receptivității Întreprinderii de strunguri Arad, care a acceptat riscul Noului și acum îi culege roadele — invenția se aplică. La o întreprindere, dar ar putea fi preluată de zeci de întreprinderi, ea prezentînd, printre alte avantaje, de ordin pur tehnic, și acela că duce la economie de ulei. În asemenea situații, O.S.I.M. ar trebui să fie garant, să determine acceptarea riscului — nici nu e prea mare în cazuri ca cel de față, cînd procedeul este deja omologat — eventual să dispună prin lege și de alte mijloace, poate financiare, pentru impulsionarea și recompensarea unor eforturi cu totul deosebite în transpunerea în viață, la nivel de întreprindere, a unor brevete românești. Apare însă și o altă dificultate care frînează aplicarea rapidă în producție și anume termenul prea lungi ce se scurge de la depunerea cererii de brevet pînă la brevetare. Conform dispozițiilor în vigoare, O.S.I.M. are dreptul să acționeze în decurs de doi ani. Termenul mi se pare prea lung, mai ales cînd vizează procedee de acum aplicate în practică. Se ajunge astfel la situații nedorite. Eu, de pildă, în martie anul acesta am depus o cerere de brevet pentru un mediu sintetic de călire. Metoda se utilizează efectiv în producție din luna iulie și dă perfectă satisfacție. O.S.I.M. a avizat-o favorabil, la fel ca și institutul nostru, căruia îi este cesionat brevetul. Totuși, avizele necesare în vederea brevetării sînt atît de numeroase încît în mod normal finalizarea se va face peste doi ani.

— Care este dezavantajul, din moment ce metoda tot se aplică?

— Pînă la brevetare, procedeul constituie un secret. Iată însă că am primit solicitări de la cîteva întreprinderi — una din ele a aflat despre existența sa chiar dintr-un articol scris de dumneavoastră în „Flacăra”! — dar eu nu pot comunica formula, fiind secretă. Ar trebui deci să mă deplasez personal în fiecare întreprindere pentru a face personal preparațiile necesare, ceea ce, bineînțeles, mi-ar fi imposibil.

— Soluția?

— Atunci cînd o invenție supusă brevetării se aplică deja în producție și este avizată favorabil de O.S.I.M. și de institutul de cercetări de profil — în cazul de față, Institutul de cercetări și proiectări tehnologice sectoare calde — care se presupune că este suficient de competent și de informat, să nu mai fie necesară avansarea de avize, iar brevetarea să se realizeze cu prioritate, să spunem în decurs de șase luni, pentru a se ușura extinderea aplicării în toate întreprinderile potențial interesate.

Iată în continuare scrisoarea tovarășului Nicolae I. Ionescu din Slobozia, autorul invenției: „Dispozitiv de protecție a vederii telespectatorilor”. Scrisoarea este însoțită de copile xerografiate ale unor adrese și recomandări primite de corespondentul nostru din partea unor instituții de specialitate (Universitatea Erlangen din Nürnberg, Colectivul de igienă a copiilor din Ministerul Sănătății, revista „Sănătatea”, Biroul de protecție împotriva radiațiilor din Ottawa) prin care se exprimă deosebitul interes pentru lucrările cercetătorului Nicolae I. Ionescu.

Dispozitivul imaginat de inventatorul ialomițean ar avea rolul de a proteja vederea telespectatorilor, și în mod special a copiilor, împotriva emisiilor nocive ale aparatelor de recepție pentru emisiuni televizate. Nu cunoaștem și deci nu sîntem în măsură să apreciem valoarea și importanța acestei realizări. Se pare însă — așa cum ține să ne informeze tova-

rășul Nicolae Ionescu — că nici cei care aveau datoria să cerceteze nemijlocit cu spirit de răspundere invenția propusă n-au făcut-o la timpul potrivit și nici în spiritul legii.

Invenția formează obiectul dosarului nr. 80 414, înregistrat la O.S.I.M. la 4.XI.1974. Au trecut deci, de atunci, patru ani, cu toate că — subliniază corespondentul nostru — termenul pentru rezolvarea unei invenții înregistrate este de maximum doi ani conform art. 23 din Legea invențiilor nr. 62 din 1974. Între timp, tovarășul N. Ionescu a făcut mai multe contestații, adresîndu-se în cele din urmă Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, din partea căruia, spre marea sa surprindere, a primit următorul răspuns: „...dosarul O.S.I.M. nr. 80 414 a făcut obiectul ședinței Comisiei de contestații privind invențiile, din data de 17.05.1977...”, afirmație ce nu exprimă adevărul, după cum o confirmă adresa O.S.I.M. nr. 1 551/15.X.1977, din care rezulta că nici la 15.X.1977 dosarul de invenție nu se soluționase, după cum o dovedesc și aceste rînduri: „... vă aducem la cunoștință că programarea e pe data de 25.X.1977, a următoarelor contestații făcute de dv., la dosarul nr. 80 414...”.

Acest lucru dovedește că C.N.S.T. a fost informat în mod eronat. În finalul scrisorii sale, inventatorul Nicolae I. Ionescu adresează următoarele întrebări:

1. De ce Hotărîrea din 17.V.1977 poartă nr. 53 la Comisia de contestații privind invențiile la O.S.I.M., cînd încă de la 26.IV.1977 hotărîrile emise de aceeași Comisie purtau nr. 64, 65.

2. De ce Hotărîrea nr. 53/17.V.1977 a Comisiei pentru soluționarea contestațiilor a O.S.I.M. a fost emisă înainte de judecarea dosarului, după cum o confirmă adresa O.S.I.M. nr. 1 551/15.X.1977.

3. Care sînt motivele pentru care O.S.I.M. nu a soluționat invenția în conformitate cu prevederile Legii nr. 62/1974.

Din voluminosul memoriu al unui alt corespondent al revistei noastre vă prezentăm în continuare cîteva extrase: „Mă numesc Trif Constantin, sînt de profesie inginer electromecanic, lucrez la E.M. Baia Sprie din anul 1971, și sufăr de o boală incurabilă: boala realizării de invenții. Mai jos vă prezint stadiul în care mă aflu cu „finalizarea” acestor invenții.

La data de 19.06.1975, am înregistrat și propunerea de invenție „Motor termic”, dosar O.S.I.M. nr. 82 588, propunere care aplicată la motoarele cu ardere internă de putere mare și foarte mare permite obținerea unor importante economii de combustibil în paralel cu creșterea randamentului acestor motoare. Astfel aplicînd invenția la motorul diesel de tip 12LDA-28, motor utilizat în transporturile feroviare, la locomotivele de 2 100 CP se obține:

— puterea actuală a motorului diesel este egală cu 2300 CP = 1740 KW.

— randamentul efectiv al motorului actual este egal cu 37,2%.

— consumul specific de combustibil actual este egal cu 234 g/kWh.

— randamentul efectiv realizat prin aplicarea invenției crește la 57,2% adică o creștere cu 54% față de randamentul actual.

— puterea obținută suplimentar este egală cu 960 KW, puterea totală fiind acum egală cu 2 700 KW = 3 660 CP.

— consumul specific de combustibil scade la valoarea de 150,3 g/kWh, adică o micșorare egală cu 36% față de situația actuală.

Prin scrisoarea nr. 24622/31 08 77 O.S.I.M. mă anunță că în urma studierii făcute atît de O.S.I.M., cit și de Institutul Național de Motoare Termice, invenția nu îndeplinește prevederile art. 10 din Legea nr. 62/1974. Am adresat atunci din nou o scrisoare O.S.I.M. solicitînd argumente tehnice, bazate pe calcule matematice. Ca urmare a acestei scrisori, am primit de la O.S.I.M. hotărîrea de respingere nr. 1 466 din 30 09 1977. La data de 28 XI 1977 adresăm O.S.I.M. contestația mea, contestație în care cu ajutorul calculelor matematice îmi

argumentam valabilitatea acestei propuneri de invenție. În luna ianuarie 1978 am realizat, cu sprijinul ing. Mircea Emil și al muncitorilor din secția cercetări a E. M. Baia Sprie, un model experimental prin care demonstram funcționarea instalației propuse. La data de 27 04 1978, purtînd o serie de discuții cu reprezentanții O.S.I.M., prezentîndu-le și fotografiile ale instalației propuse, am fost invitat să iau legătura cu Institutul Național de Motoare Termice, deoarece acesta este vinovat de respingerea propunerii. Ce să fac? M-am adresat în continuare I.N.M.T. răscerîndu-i explicații în legătură cu respingerea invenției. Ei bine, răspunsul I.N.M.T., a constituit o adevărată bombă: **Respectivul institut mă anunță că a primit scrisoarea mea și că în urma discuției telefonice avute cu O.S.I.M., a aflat că dosarul 82588 din 19 06 75 este respins de către O.S.I.M. și că deci să fac contestație la O.S.I.M.** Iată așadar o situație paradoxală. I.N.M.T. mă sfătuiește să trimit contestația la O.S.I.M., cînd această contestație există din data de 28 XI 1977, b) O.S.I.M. aruncă vina pe I.N.M.T., iar I.N.M.T. afirmă că O.S.I.M. este acela care a respins propunerea.

La data de 7 05 1976 am înregistrat o altă propunere de invenție: Navă specială rapidă propulsată prin efectul Coandă. Dosar O.S.I.M. nr. 86031. Nava imaginată ar prezenta următoarele performanțe:

— cantitatea de petrol transportată într-un an de nava propusă ca invenție, este egală cu cantitatea transportată de 4 nave de tip „Independența”.

— utilizarea navei propuse permite realizarea unor importante economii de combustibil, respectiv circa 46 000 t/an.

— randamentul global al navei propuse este de 2,06 ori mai mare decît randamentul navelor actuale.

— utilizarea navei propuse permite și realizarea unor importante economii de metal.

Prin scrisoarea nr. 25406 din 12 IX 1977, O.S.I.M. îmi arată că propunerea de invenție a fost avizată negativ de către ICEPRONAV cu adresa nr. 0017/3 02 1977 și de către Unitatea militară 02510/E — Mangalia cu adresa nr. 00781 6 04 1977, prezentîndu-mi-se și niște motive care nu au nici o fundamentare științifică. La această scrisoare, eu am răspuns prin scrisoarea nr. 089/1 X 1977, prezentînd punctul meu de vedere, demonstrînd în același timp eficiența propunerii. La fel ca și mai înainte, nimeni de la O.S.I.M. nu a luat în considerare opinia mea, și ca urmare a acestei scrisori am primit hotărîrea nr. I/1001 din 23 01 1978, prin care pur și simplu mi-a fost radiată propunerea de invenție menționată mai sus. Tot ca urmare a discuțiilor din 27 04 1978, dintre mine și reprezentanții O.S.I.M., am trimis scrisoarea nr. 069 — 10 05 1978 la ICEPRONAV GALAȚI, scrisoarea în care demonstram superioritatea navei propuse față de soluțiile actuale, cerînd institutului să reanalizeze propunerea menționată mai sus. De la ICEPRONAV am primit scrisoarea nr. 0068/22 05 1978, scrisoarea la care era atașată și adresa nr. 0017/2 08 1977, adresă din care reiese clar că propunerea respectivă nu a fost avizată negativ de ICEPRONAV, și că sînt rugat să reiau legătura cu O.S.I.M. pentru elucidarea problemei. Menționez totodată că nici adresa nr. 00781/6 04 1977, adresă primită din partea U.M. 02150/E, nu conține nici un punct din care să rezulte că propunerea respectivă trebuie să fie respinsă.

Pe ce bază a respins atunci O.S.I.M. propunerea mea. L-ăș ruga pe tovarășul director George Filipaș să-mi răspundă la această întrebare.

În sfîrșit, mai mulți corespondenți au ținut să-și exprime nedumerirea privind modul cel puțin ciudat în care tovarășul George Filipaș înțelege și aprecieze, să interpreteze și să soluționeze creațiile unor autori de invenții și inovații, din moment ce afirmă negru pe alb următoarele: „Fără a dori să generalizăm, trebuie să vă spun că, de multe ori, sîntem puși în situații absolut imposibile. Multe „idei” sînt de-a dreptul aberante și totuși nu putem trece peste ele fără îndeplinirea formalităților de rigoare. „Cititorii” au ținut să reamintesc tovarășului director al O.S.I.M. că nu puține invenții și descoperiri remarcabile au fost etichetate la început drept aberante, că multe idei generoase au zăcut nefolosite vreme îndelungată, că, în sfîrșit, orice idee, oricît de imposibilă ar părea la prima vedere, trebuie să fie cercetată cu interes, precipe, cu deosebită răspundere civică și profesională.

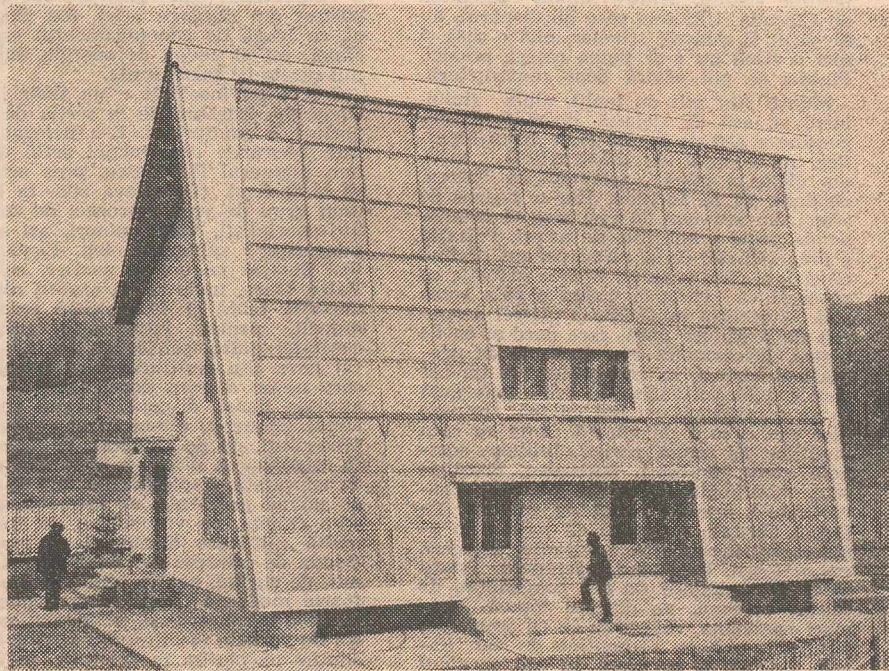
L. NICULESCU ■
LIVIU MAIOR ■

În zilele de 15 și 16 decembrie a avut loc la Balotești, în apropiere de Capitală, o importantă reuniune științifică medicală. Dezbătînd probleme legate de tratamentul chirurgical al tumorilor toracice, consfătuirea a reunit aproape 100 de specialiști din întreaga țară. Desfășurată în cadrul modern al unui spital rural, manifestarea s-a bucurat de o organizare fără cusur, asigurată de Direcția sanitară județeană Ilfov, de Societatea de chirurgie și de Spitalul Balotești.

A sosit timpul ca soarele să intre și în casele noastre

Casa Solară — sistem activ de încălzire iarna — construită de INCERC la Cimpina

Până mai ieri a vorbi despre utilizarea energiei solare la încălzirea caselor de locuit, mai ales pentru oamenii obișnuiți cu energie electrică și combustibili naturali din belșug, părea un lucru lipsit de sens. De aceea cercetările pentru folosirea energiei solare la încălzirea locuințelor sînt de dată relativ recentă, urgentarea lor producându-se în urma faptului că în lume rezervele de lemn, cărbune și petrol au început să fie din ce în ce mai sărace. Pe mai toate meridianele este evidentă eficacitatea procedurilor care permit accesul la energia solară, dar se caută instalațiile cele mai ieftine și mai ușor de construit și nu în ultimul rînd cele mai agreabile pentru locatari.

La noi joaca, pentru că așa părea atunci, a început prin 1971, cînd de fapt au avut loc primele testări de natură fundamentală, pe stații de gabarit mic și ele au convins, iar problema utilizării energiei solare în construcții a fost inclusă în programul C.N.S.T.-ului pentru noi surse de energie. Din 1974, INCERC-ul deține responsabilitatea introducerii energiei solare în instalațiile de încălzire și preparare a apei calde de consum. Despre stadiul actual al cercetărilor și despre utilizarea energiei solare, cit și despre posibilitățile extinderii ei, am vorbit cu cercetătorul științific principal ing. Dan Constantinescu, șeful colectivului „Energie solară” din cadrul INCERC. Am aflat, contrar așteptărilor noastre, că domeniul vizat, al instalațiilor de încălzire și preparare a apei calde, reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decît 35% din consumul energetic național. În condițiile actuale există un subprogram care urmărește posibilitățile de implementare rapidă a sistemelor de utilizare a energiei solare în construcții cu prioritate față de conversia fotoelectrică sau termodinamică a energiei solare în energie electrică, domenii de perspectivă ceva mai îndepărtată, dar, astăzi, tributare tehnologiei, prețurilor și unor costuri de investiții mai ridicate. Specialiștii colectivului „Energie solară”, oameni tineri, cu o medie de vîrstă de numai 32 de ani, printre care mai amintim pe ing. Rodica Mitrofan, matematiciana Anca Pașoni, ing. N. Calțaru, fizicianul Mircea Borza și ing. Mircea Tiplea, vizează, în mare, trei tipuri de utilizări a energiei solare. Este vorba de încălzirea spațiilor de locuit în perioada sezonului rece, prepararea apei calde de consum și realizarea de dușuri solare.

— Pînă în punctul acesta al discuției, ne-a precizat ing. Dan Constantinescu, s-ar putea crede că nu facem decît adaptări ale clasicului pe motivația nouă a energiei solare. În fond, problema e mult mai complexă și constă în definirea unei noțiuni practice și aplicabile de habitat solar. Este vorba de a nu uita că mediul creat, construcția, trebuie să fie la rîndul ei subordonată funcționalității solare, singurul element invariant fiind confortul omului, condițiile fiziologice, de la care nu se poate face rabat indiferent de sursa energetică. Altfel spus, nu putem să utilizăm energia solară și să-l obligăm pe om să stea cu paltonul pe el în casă. Ceea ce încercăm este să realizăm o concepție de construcție solară, care, prin dublul rol, de pavază împotriva temperaturilor scăzute din timpul iernii și de capcană a radiației solare, să realizeze în primul rînd dezideratul energetic — economia.

— E mult, e puțin, ceea ce ați realizat pînă acum?

— Pașii de pînă acum i-aș numi destul de mari, ținînd scama că o serie de țări cu înalt nivel economic precum S.U.A., R.F.G., Franța și Uniunea Sovietică au abordat problemele utilizării energiei solare de peste 15 ani și pot fi concutate cu

succes de realizările cercetărilor românești, începute numai din 1974, atît din punctul de vedere al concepției (să nu uităm că în spatele oricărei realizări stă o concepție destul de sofisticată asupra sistemului la care se referă), cit și prin înseși modelele experimentale care funcționează de cîțiva ani. Prima, în ordine cronologică, ar fi Casa Solară de la Cimpina, bazată pe sistemul pasiv, pe care am botezat-o C.S.-1.

— În ce măsură o asemenea casă răspunde exigențelor urbanismului modern și care sînt secretele ei?

— Un sistem pasiv asigură transportul energiei solare furnizate de soare de la elementele de captare — capcanele — către utilizator exclusiv prin mijloace naturale, fără intervenția nici unei surse de energie suplimentară. Capcana de la Cimpina se bazează pe efectul de seră, care constă în capacitatea elementului de captare — un perete negru din beton — de a absorbi radiația solară în spectrul vizibil și infraroșu apropiat, iar datorită sticlei cu care este acoperit devine opac la cedările de radiații către exterior în spectrul infraroșu îndepărtat. Se creează o așa numită selectivitate funcțională a elementului captator. Ca o consecință a acestui efect, în zilele friguroase de iarnă și cu cer senin, la o temperatură exterioară de -5°C , suprafața peretelui atinge temperaturi în jur de $+45^{\circ}\text{C}$. În aceleași condiții, un perete obișnuit, fără adaptare specific solară, atinge temperaturi de plus umdouă grade în condițiile în care este încălzit în interior. Această diferență de temperatură, de peste 40°C , transformă acest perete dintr-un element care pierde căldură către exterior într-un element care cedează căldură în interiorul casei. Experimentul de la Cimpina a dovedit că din punct de vedere energetic echivalentul în combustibil economisit al acestui aport este de 350 kg combustibil convențional într-un an de funcționare. Aceasta nu anulează necesitățile de încălzire ale spațiului de locuit, în paralel cu sursa nouă, solară, funcționînd și o sursă clasică pentru realizarea confortului termic necesar.

— Îndrăznesc să afirm că ați avut curajul de a experimenta și chiar realiza idei și concepții inovatoare. De ce credeți că ar trebui încurajată inițiativa de economisire a energiei prin încălzire solară a caselor?

— Raportîndu-ne numai la modelul C.S.-1 Cimpina, cota de participare a energiei solare a fost pentru sezonul de încălzire 1977-1978 de 35%, restul de 65% fiind acoperit de sursa adițională. În plus, față de o casă tradițională, Casa Solară de la Cimpina a înregistrat un consum de energie pentru încălzire cu 65% mai mic la o aceeași geometrie de construcție, aici concurînd gradul de izolare termică îmbunătățită a elementelor perimetrice și, evident, utilizarea rațională a energiei solare.

— Alte argumente care ar putea face

din casele solare o pirghie importantă în economisirea energiei, dacă aveți?

— Desigur. Realizarea C.S.-1 a însemnat un oarecare efort de investiție, care se traduce într-un plus de investiție de numai 7% față de o casă tradițională. În urma unui bilanț economic al Casei Solare, concluzia noastră este că acest sistem poate fi introdus imediat ca tehnică nouă în construcții în special în mediul rural și suburban, economia de energie estimată fiind, raportat la o casă tradițională, de circa 1500 kg combustibil convențional pe apartament convențional.

— Dacă C.S.-1 este prima, înseamnă că există și C.S.-2?

— Există și funcționează pe aceeași platformă laborator a INCERC-ului. În cazul ei avem de-a face cu un sistem activ de utilizare a energiei solare, înțelegînd prin aceasta prezența unor elemente mecanice în vehicularea energiei solare captate către spațiul de încălzire. Capcana se bazează tot pe efectul de seră, radiațiile fiind captate de niște panouri plane metalice prin care circulă un agent termic purtător de căldură. Ca noutate, mai are o secțiune de stocare a energiei termice necesare încălzirii casei timp de 36 de ore, cu ajutorul unui rezervor cu apă, avînd o capacitate de 10 m³. Experiența lumii noiembrie 1978, cu o temperatură medie exterioară scăzută, în jur de $+2,5^{\circ}\text{C}$ la Cimpina, ne-a dat o cotă de participare a energiei solare de 52%, iar restul de 48% a fost dat de o sursă auxiliară, necesară și în cazul lipsei îndelungate a soarelui. C.S.-2 produce și apă caldă menajeră cu ajutorul energiei solare. Dorința noastră este de a realiza o localitate solară, dacă se va putea, pe litoralul Mării Negre.

— Nu se poate face totuși o trecere bruscă la tehnologia solară atîta timp cît nu avem o experiență în domeniul acesta.

— Ne-am gîndit bine și credem că este posibil. Colectivul nostru a elaborat un model matematic, se pare că este singurul în lume la ora actuală, de testare în regim dinamic a sistemului de utilizare a energiei solare. Modelul constă în crearea unei multitudini de combinații arhitecturale posibile la realizarea locuințelor colective și testarea comparată a funcționalității lor din punct de vedere energetic și economic, ajungînd la o soluție optimizată care s-a concretizat într-un proiect model elaborat de un colectiv de proiectare din I.P.C.T. sub coordonarea noastră. O concluzie interesantă a modelării matematice și care modifică intrucivă concepția mondială a sistemului este că structura elementelor de captare în condițiile climatului temperat continental excesiv, deci și a climii țării noastre, elementul de captare nu va mai fi un element greu, masiv, ci o structură dintr-un beton relativ ușor, în concordanță cu concepția actuală de realizare a unor construcții ușoare.

— Spuncați, la începutul discuției, despre utilizarea energiei solare la producerea apei calde de consum cum că ar fi domeniul cel mai propice.

— Păi și este. Noi am și realizat o stație-pilot pentru apă caldă la grupul hotelier Alfa-Beta-Gamma din stațiunea Saturn — Mangalia. A intrat în funcțiune în iulie '78, realizînd pînă în octombrie economii de circa 40 de tone combustibil convențional, dacă vreți, echivalentul a 350 000 kWh. Are un caracter sezonier și este a doua în lume la ora actuală, ca gabarit, după o instalație din R.F.G., avînd același indice de recuperare a energiei și anume 50%, indice estimat și de altfel confirmat de experimentări. Într-un sezon întreg, și mă refer la perioada mai-octombrie, economiile se vor ridica la 100 de tone combustibil convențional, altfel spus 875 000 kWh, ceea ce, să recunoaștem, nu este deloc puțin.

— Temperatura apei trebuie să rămînă în limite rezonabile sau dacă se poate chiar stabilă în ciuda intreruperilor noapte-zi, cit și a perioadelor fără soare. Cum se rezolvă această situație?

— Am prevăzut posibilitatea stocării apei la o temperatură de aproximativ 45°C , deocamdată numai pentru 24 ore și aici se mai pot face perfecționări. În paralel funcționează și o centrală termică, dar ca sursă auxiliară. Instalația de la Saturn este complet automatizată și echipată cu elemente originale în întregime de fabricație românească.

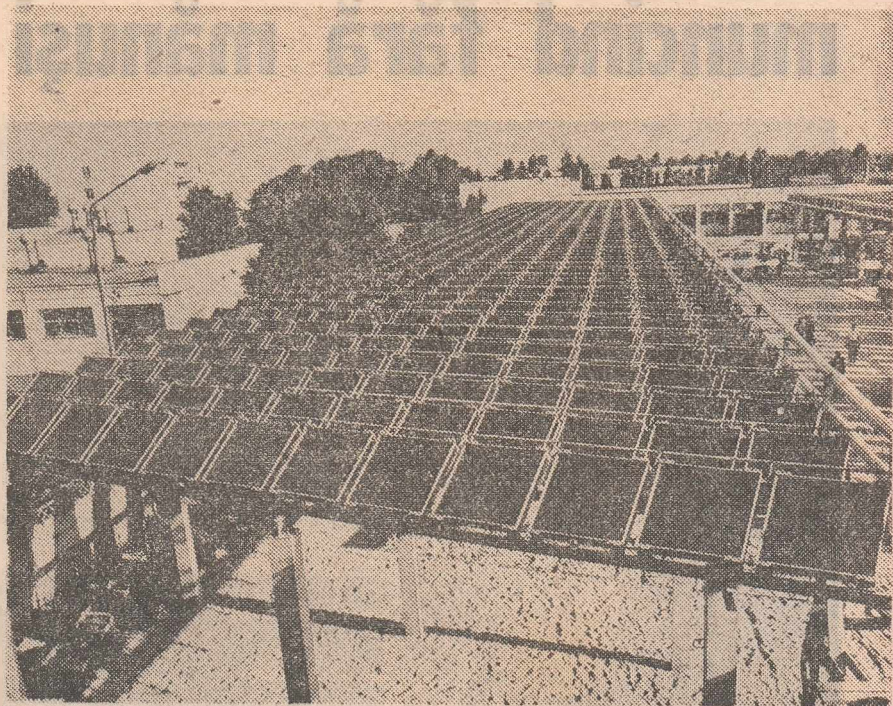
— V-ați oprit numai la experimentul Saturn?

— Deocamdată, da. Așteptăm să fim solicitați. Totuși, în județele Constanța și Prahova am întîlnit foarte mult interes față de energia solară. Pînă acum s-au întocmit proiectele de execuție, de către I.P. Prahova în colaborare cu noi, șef de proiect ing. I. Gheorghe, pentru instalațiile de preparare a apei calde de consum la două blocuri din orașele Cimpina și Vălenii de Munte, care vor fi date la cheie în trimestrul doi anul viitor. Tot la prahoveni, în stațiunea Slănic, din vara trecută, 25 de metri pătrați de „capcană” asigură un metru cub de apă caldă pe oră la o temperatură de $30-35^{\circ}\text{C}$ pentru ceea ce noi numim dușurile solare, încă o aplicație a cercetărilor noastre de pînă acum. Se pot aplica oriunde în țară cu eforturi de investiție minime, nu necesită nici vreo tehnologie specială și pot fi realizate de o echipă de muncitori cu pregătire medie.

— Ce vă propuneți în perspectivă? Ce noutăți mai pregătiți?

— Într-o perspectivă nu prea îndepărtată vom putea vedea un hotel solar cu o capacitate de 150 de locuri, conducătorul proiectului fiind arhitectul Sandu Miclescu, șef de lucrări la Institutul de arhitectură „Ion Mincu”. Cota de participare a energiei solare este de 50%, atît la încălzirea spațiului de locuit, cit și la încălzirea apei calde, de data aceasta, tot timpul anului. Și, repet, 50% — cota de participare a energiei solare — este un argument economic, nu tehnic. Practic, s-ar putea încălzi numai cu energie solară, dar, deocamdată, o asemenea ambiție ar fi mai greu de realizat din punct de vedere tehnic și ar ridica mult costul investiției. În rest, continuăm cercetările și căutăm soluții noi, cit mai simple și cu un randament sportit.

ION PREDOȘANU ■

Instalația de la Saturn este complet automatizată.

Semne bune anul are și pentru iubitorii muzicii tinere!

Odată cu noul an Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra” — cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu — intenționează să-și reia activitatea obișnuită, permanentă. Pentru o cit mai bună organizare a activității, cei care doresc să găzduiască manifestările cenaclului — tinerii muncitori, țărani, intelectuali, studenți, elevi din orașe și sate — sînt rugați să adreseze prin reprezentanții lor invitațiile în perioada imediat următoare în scris sau la telefon 17 78 82. Vor fi luate în considerare la definitivarea programului cenaclului pentru primul trimestru al anului 1979 solicitările transmise înainte de 1 ianuarie.

BRÂNCUȘII DIN MUNȚII BISTRIȚEI

(Urmare din pag. 1)

chiar din hotarul satului. Marea, frumoasa comună a Peștișanilor Gorjului, acest sat-muzeu al arhitecturii rustice a Subcarpaților, arhitectură a oamenilor de lângă cer, arhitectură solară, senină, surizătoare, răsfățată în forme, motive, ritmuri, polifonie, ca și dealurile și munții din jur, împovărați de vii, livezi și pășuni pină la „gol”, la întâlnirea cu soarele, scapătă, către

margini, asemeni soarelui scufundat în picle. Casele mari, cu balcoane cu stilpi înfloriți, larg deschise spre trei orizonturi, case împodobite ca niște mirese, cu dantelăria pridvoarelor, a streșinilor și a ferestrelor legându-le într-un singur briu, fastuos și compact, de-a lungul panglicii de asfalt a șoselei, fac loc, deodată, unor căsuțe sumbre, de piatră veche, cu garduri clădite din bolovani, case-cetăți montane, case pitite-n ele, case tăcute, închise,

enigmatice, reci. Tranziția e șocantă, despărțind parcă două lumi. În jur, versanții munților — înalți deodată, ciclopici — nu mai au pruni și pășuni, ci pădure bătrână, sălbatică, neguroasă. Bistrița curge pe pat de pietre, printre maluri de pietre. Răceala minerală a pietrei ne va însoți, de acum, mereu.

Ne apropiem, urcând pe drumul în serpentine strînse, printre munții sălbatici, de Clocotiș. Ultimele case au dispărut, au dispărut și sălașele stinelor, nici o casă și nici o stînă nu s-ar putea cățăra pe-aici. Pe-aici se pot cățăra doar constructorii.

Munții sînt atît de înalți, albia riului, între ei, atît de strîmtă, drumul în serpentine e atît de îngust (fost drum forestier, reamenajat de constructori), încît, din clipă în clipă, așteptăm ca zarea, deodată, să se închidă, într-o poartă de stînci sau într-una de aer, care să ne suspende peste prăpăștiile de neant. Peisajul e prea sălbatic ca să nu se refuze, dintr-o clipă într-alta, pasului. E prea sălbatic ca să crezi că viața ar putea căpăta acces aici, în această împărăție a pietrei acoperită de o pădure dură, care pare și ea de piatră, încrămentată sau decăzută în geograficul terțiar, în anorganic, sub un cer care congelează văzînd cu ochii, gata-gata să se transforme, cu noi cu tot, într-un bloc sau o rocă de gheață, una cu roca munților. Și totuși, curînd, întâlnim semnele vieții, fierbinți, puternice, neașteptate, modificînd într-altfel peisajul, convertindu-l într-un altfel de fabulos. Pe țărmii abrupti, pe spații cît palma, în aglomerări incredibile, sufocante, lucrează excavatoare, buldozere, serepere, stații electrice, instalații de aer comprimat, de turnat betoane, pe drumul îngust trec mari camioane, cățărîndu-se cu prudență, plutînd parcă pe serpentine de aer, icicolo, de sus, de pe drum, se văd, în golul gigantic al văii, ca pe-un afiș colorat de turism, îngrămădiri de cabane-vile, mai încolo ochi pămîntii de fundății, țînd zenitul, deocamdată, cu orbite goale, în care se vor turna beton și piatră. Marile porți de piatră, pe care le așteptam, sînt prezente și ele, dar nu barînd drumul nostru, ci prăvălirea vijelioasă a apelor. Viitoare mari porți (baraajul de la Vija, înalt de 71 de metri, baraajul în dublu arc de la Clocotiș, înalt doar de 56 de metri, dar înglobînd 33 500 m³ de beton) sînt în lucru. Mii de oameni, în sute de locuri, dislocă piatră, alții o recreează, mișcînd munții și apele, mișcînd geologicul, transformîndu-l, vrînd parcă a lucra ca și natura, la fel de durabil și la fel de impresionant, de fapt sfîdînd-o, insinuîndu-se între forțele ei ca o altă forță, superioară, dominantă. E o sfidare, totuși, aparentă. Ca și în arta lui Brâncuși (comparația se impune, aici, de la sine, Peștișanii fiind vatra nașterii marelui sculptor), sfidarea ține de o magnifică reproducere, în timpul uman, a unei mișcări îndelungi, orogenețice, cea prin care, în natură, pietrele se

slefuesc singure, devenînd artă. Așa s-au născut cheile Bistriței, așa s-au născut stalactitele și stalagmitele din peșterile acestor munți. Ca și Brâncuși, acești constructori-mesteri ai pietrei încearcă o reinterpretare a geologicului, văzută ca artă, la dimensiunea aceluiași pietre, șlefuite nu de ape, ci de miini. Dar într-un ritm, într-o încordare a muncii, a ființei, a iscusințelor, care, păstrînd tot ce e de păstrat din rigoarea artei, din exigențele ei, se leagă de comandamentul major al clipei, cel al nevoii de energie, sub semnul căreia își asază truda.

Cel ce ne însoțește e un tînăr inginer, Gheorghe Bogdan, de la secția de transporturi a șantierului. L-a delegat să ne facă onorurile construcției șeful de șantier, inginerul Pîrvulescu, prea ocupat ca să le facă el. (De cîteva zile, în fruntea unui grup de vreo patruzeci de constructori-specialiști, vechi mineri, așa ai străpungerilor subterane, ing. Pîrvulescu a fost detașat pe un alt șantier, cel de la Valea Mare, unde se dă asaltul ultim, de maximă febră și de maximă exigență a muncii, pentru intrarea în funcțiune a centralei hidroelectrice cu același nume.) Cu ceva din certitudinea și bonomia cu care ne-au deprins constructorii, tînărul aprinde țigări, discută despre sport, ne spune glume cu olteni (și el e oltean, din Mehedinți, de pe Dunăre), ne face atenție la asemănarea dintre o instalație minieră de suprafață, împletită din mii de fire, și un năvod pescăresc, ne întreabă dacă nu știm cumva, pe vreunul, un frezor de înaltă calificare dispus să se mute aici (secția de transporturi a șantierului a primit, de curînd, pentru atelierul mecanic, o foarte modernă freză, pe care nimeni nu știe s-o minuiască) și, pe încetul, aduși pe sol de vorbele însoțitorului nostru, nu mai simțim că plutim în fantastic, în fabulos, ne simțim chiar pe planeta pămînt, ne simțim chiar pe planeta Gorj. La urma urmei, vrea parcă să ne dea a înțelege însoțitorul nostru, ceea ce se întîmplă aici, cu această formidabilă răsturnare a peisajului, a munților și a apelor, nu înseamnă deloc ceva formidabil. Poate, pentru constructori, nu înseamnă.

Dar recordul brigăzii lui Pigui și Buzernea? El ce înseamnă, el unde poate fi așezat, în ce pătrat, la ce cotă, în tabelele de valori ale muncii constructorilor?

Stăm de vorbă cu maestrul Pigui, în baraca-birou de la gura galeriei recent străpuse. E un bărbat tînăr, are 38 de ani, pare de 25-26, e înalt, are mușchi de atlet, nu-i sfios, ne privește în ochi, vorbește calm, degajat, alegîndu-și cuvintele fără efort, cu siguranța omului cultivat, trecut și prin cărți și, s-ar părea, chiar și prin exerciții de orator. Confirmă, cu un suris nu lipsit de orgoliu: da, are carte, are liceu, are școala de maistri, are și diplomă de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, are, e-adevărât, și niște științe și iscusințe într-ale vorbeii, e firesc să le

Oameni minunați schimbă destinul unui oraș, muncind fără mânuși și fără întreruperi

Dincolo de sticla și betonul care o alcătuiesc, uzina de produse clorosodice din Giurgiu înseamnă muncă, seriozitate, abnegație, pricepere.

Venind dinspre București, traversăm orașul spre sud. Il lăsăm în spate și, îndreptîndu-ne spre Dunăre, dăm să trecem podul care leagă Giurgiu de platforma sa industrială. Nu știu, ca unul care am copilărit pe-aici, ca podul să aibă vreun nume, după cum știu că apa peste care e el întins are mai multe. După unii, e canalul Sfîntu Gheorghe. După alții, e canalul Plantelor. Acum aud că s-ar chema, mai nou, canalul Kama, dar oamenii nu pot explica de ce și cum. Podul e, oricum, metalic, o construcție zdravănă, datorată, ca să apelez din nou la memorie, lui Saligny. Ne angajăm pe el, dar o barieră coboară în fața noastră, oferindu-i inginerului Dumitru Popescu, secretar al Comitetului municipal de partid, răgazul necesar primelor lămuriri. Ceea ce vedem în stînga, îl auzim, încercînd să distingem prin ceața dimineții, e întreprinderea de construcții de mașini și utilaje tehnologice grele. În dreapta, continuă, se înalță uzina de produse clorosodice și derivați clorurați, cel dintîi obiectiv al unui vast combinat chimic. La mașini, prima capacitate a fost dată în folosință la 1 decembrie, cu 30 de zile în devans, iar la clorosodice, unde termenul de punere în funcțiune este 30 iunie 1979, atelierul mecanic a început să lucreze cu aproape o jumătate de an mai devreme.

Bariera rămîne pe poziție. În timp ce, în fața și în urma noastră, șoferii felucitelor mașini, care mai mari, care mai mici, par să-și fi pierdut răbdarea, claxonînd și ambalînd motoarele, aflăm că noua platformă industrială a orașului, numită Giurgiu sud, devenită realitate în urma uneia din rodnicele vizite de lucru ale secretarului general al partidului în bătrînul port dunărean, schimbă din temelii destinul așezării, transformînd-o într-o redevabilă cetate a industriei socialiste. Onorat, dar și obligat, de investiții uriașe, la care altădată orașul unei fabrici de zahăr și al unui șantier naval de mărunte reparații nici n-ar fi îndrăznit să viseze, complexat de cei numai 64 de kilometri de parcurs pină la București, dar pe care azi le dirijează și le fructifică harnic și ambițios, Giurgiuul trăiește în prezent ceasul unor transfor-

mări fără precedent. Pentru a lucra pe noua platformă, ca și pe cele ce urmează să fie în curînd inaugurate, au sosit în fața locului cîteva mii de oameni. Ospitalier prin fire și prin tradiție, Giurgiuul străduie să-și întîmpine cum se cuvine, gîndindu-se mai puțin la flori și mai mult ne atrage atenția inginerul Popescu, condiții civilizate de locuit, de aprovizionare, de învățatură. Astfel, s-au dat în folosință, în cursul acestui an, 600 de apartamente, fosta aglomerare de case pitice și insalubre de pe strada Onac transformîndu-se într-un cartier mîndru, cu apartamente urcate pină la etajul 10. Platforma s-a deschis o cantină, a constructorului, capabilă să asigure 1 500 mese pe zi. 6 cămine de nefamiliști și-a deschis porțile, iar alte 4 sînt în curs de execuție. Rețeaua comercială a orașului, fost îmbogățită, în 1978, cu mai mult unități alimentare etc., etc.

Se ridică bariera și pătrundem în platformă. Atmosferă tipică de șantier. Mășini, de toate puterile, se duc și vi Zgomot. Macarale ce-și plimbă gîturile de lebede după traiectorii precise. Și mai cară încă pămînt, deși întreaga zonă pină nu demult o viroagă și un izla străjuite de sălcii și de oi, a fost ridicată de la cota 16 la cota 22, prin aducerea milioane de metri cubi de pămînt, excavat din cariere. O muncă ce nu se mai vede dar care, cu siguranță, a fost titanică. Se desființează și se deschid drumurile. La I.C.M.U.G., pe stînga șoselei, duce la șantierul naval, hala, cu deschidere de 30 de metri, e gata iar montajul utilajelor se apropie de sfîrșit. Nu va mai trece multă vreme pe Dunăre, auzim o voce, și Giurgiuul produce, pentru prima dată în istoria sa, instalații de foraj de mică și mediu adîncime. Vizavi, peste banda de asfalt pe locul pe care, copil fiind, băteam mișca gea printre scaieții și gropi de obuze, înalță uzina de produse clorosodice, ocupată, deocamdată, 44 de hectare, în coșul de fum pentru sodă, ridicat la 20 de metri, domină împrejurimile. Terenul în timp record, el reprezintă cea mai înaltă construcție a orașului, înlocu-

Valea Jiului, de unde a venit aici, ani mulți, și muncă politică, a tot în ședințe, în adunări, în diverse oșini membru al Comitetului județean partid. De ce a venit aici, a cerut-o el. E de loc chiar din Peștișani. Are aici o mamă bădă, acum stă cu ea, dar nu doar asta a venit. Nu numai ca să aibă o mamă singură, că nu era singur mai are în Peștișani o soră, mai în frate, pe Idochin, poate că-l știm, reședințele Consiliului popular comunist. A venit, printre altele, fiindcă lude aici, de pe Bistrița, „însemnau” adică ceva în plus, ceva peste și cunoștința lui într-ale străpunge în munți (știință și cunoștință aduș de 18 ani în subteranele Aninoase, aceste lucrări hidrotehnice, fiind complexe, fiind, mai ales, totdeauna deună „punind probleme”. Adică lucrare reprezintă o ecuație, o problemă delezat, nicăieri nu se repetă soluții, munca are un inedit, un zut, pe care nu le poți întilni. Deci și-a părăsit locuința la bloc ea Jiului, locuiește acum cu mair-o casă bătrână, fără apă curencalorifer sau gaze. Deci și-a și brigada din Aninoasa, de fapt așit-o cu totul, trei din ortaci l-au. Unul a stat ce-a stat, apoi s-a în Vale”, în știut, în familiar, în aște. Ei, ceilalți, au rămas aici, în cut și în începuturi. Ceilalți doi și el, localnici, Ion Fuiorea e din știți, satul lui Brâncuși, aparținășanilor, Dumitru Nicuța s-a făcut ean o pă nevastă, adică el e moldar s-a însurat aici. Mai sînt în și alți localnici, mai sînt și Chiara și Petre Unguru, și Dumitru Gheoi și subinginerul Vasile Brâncuși, tră-stră-nepot al sculptorului. Da, uns galeria de deviere cu treizeci înainte de termen. De data asta, ața agonisită în Valea Jiului n-a t dedesubt, ci deasupra celor ce ad aici, deasupra priceperilor șantierelor hidrotehnice. Acum la betonarea portalului din după care se vor muta la galeria A. Acolo, la galeria de fugă, și-a la 1 octombrie anul trecut, cariera er-hidrotehnician. A fost detașat cu aici, la galeria de deviere, fiind e o lucrare grea, adică de o rocă i, granitică, cerind brațe răzbătăerind nervi tari, cerind o bătaie ră, cerind călire de Valea Jiului. după betonarea portalului, se vor acolo, la galeria de fugă, unde-i t, incredințate temporar altor miini, ngajamente de cea mai mare itate, asumate de el, de brigada lui. străpungă și galeria de fugă cu ile înainte de termen.

uși... Totuși — întrebăm — chiar nemare a vetrei, a amintirilor n-a

avut vreun cuvînt, vreun rol în hotărîrea de a-și schimba destinul, abandonînd Valea Jiului pentru Peștișani? Să vedeți, zice, eu, înainte de a mă duce în Valea Jiului, muncisem, cu sapa, chiar prin munții pe care-i vedeți, la terasamentele unei căi ferate forestiere. Mi-a plăcut, cum să nu-mi placă? Să mă întorc... Să mă întorc alt om, în munții mei și în satul meu.

Mulți dintre oamenii Peștișanilor, plecați din sat, revin în sat. Revin pe șantierele energiei, revin ca mineri, ca buldozeriști, ca betonisti, ca zidari, refăcînd în sens invers exodul, faimos cîndva, ce golea Gorjul, vitregitul Gorj, de oameni cărora nu prea avea ce le oferi. Revin schimbăți, într-un sat care nu-i mai cunoaște, pe care nici ei, de fapt, nu-l mai cunosc, el evocînd o lume ce nu mai există, o lume cu care ei, cei plecați, cei reînțorși, mai reînnoadă relații doar prin mijlocirea fotografiilor de familie și a cîtorva case și ulițe rămase ca-n vechi. Sat cu asfalt, cu lumină electrică, cu case noi (peste 500, în ultimii 10 ani!), cu industrii (forestieră, de ceramică, de mobilă, inclusiv de mobilă sculptată), cu demersuri de anvergură pe planul economiei agricole, în pofida solu-lui rece, pietros (C.A.P.-uri frunțase, plantații masive de nuci, amerajări mul-

Maistrul Simion Pigui are liceul, are școala de maiștri, are și diplomă de la Academia „Ștefan Gheorghiu”.

n funcție vechiul turn al geamiei din centru, împovărat de istorie. Și aici, la clorosodice, cum prescurtează localnicii noul obiectiv, e un du-te-vino continuu de mașini și de oameni. Schele și conducte de apă. Operatori chimiști, instalații la pupitrele lor, alături de zidari și amatori, fiecare cu treaba și cu sirguina sa. Cum spuneam, atelierul mecanic a fost pus în funcțiune, el produce și aută să asimileze, pentru a ușura sarcinile constructorului.

Păcînd cel dintîi popas în chimie, îl căutăm pe director. Nu-i și nu-i. Apare n cele din urmă și, avînd de încheiat o discuție, ne rămîne timp suficient să-l studiem, cu coada ochiului. Cască de protecție care, cîndva albă, bate acum în cămăzuiu. Subă ca orice subă, doar că mai poșită. Cizme de cauciu ce par făcute, afirmație valabilă pentru toți oamenii șantierului, din noroi. Ochi vii, adine adîți sub sprincene. Miini neliniștite, goale, e frig, dar nu e timp pentru mînuși, căutînd parcă un obiect le negăsit. Termină ce avea de re-polvat și ne asigură că ecusonul din drept, purtînd numărul 1, n-are nici o egătură cu funcția, ci numai cu vechinea în acest loc de muncă. Oltean din Vocea Mare, inginerul Ștefan Manea a oșt, la 16 noiembrie 1975, cel dintîi om al muncii din șantier, venit aici cu o ingură valiză și cu multă ambiție de a ace. Nu scriem despre Ștefan Manea pentru că e director, ci pentru că, din multe puncte de vedere, biografia sa poartă însemnele devenirii din acești ni. S-a născut într-o familie de oameni nevoiași și a pornit devreme în lume să-și cîștige o piine. Ajuns în Capitală, a muncitor la Uzina chimică Ducești, lasată pe strada cu același nume, și-a zăcut de meserie și de carte în același timp și, dacă am judeca după cele ce-a calizat, am putea spune că și-a văzut sine. A devenit, nu cît ai bate din palme, perator chimist, dar nu s-a mulțumit u jumătate de măsură ci, muncînd, în-entînd și învățînd în același timp, a erminat, în 1964, facultatea la seral. De-ine nu numai 30 de brevete de invenție, supra cărora ne propunem să zăbovim ntr-o zi, ci și un respect deosebit pen-ru meseriile prin care a trecut, afirmînd a „un operator întreprinzător e o piesă ară, de care trebuie să te ții scali”. Așa se ace că, din nevoia Giurgiului de cadre alificate și din fidelitate, mulți dintre foștii ai colaboratori l-au urmat aici, convinși ai orice șantier, indiferent de profilul ai, nu înseamnă numai o construcție, ci o stare de spirit. Valeriu Popa, de ildă, a fost, ca și Ștefan Manea, simplu muncitor, calitate în care a pus umărul

la darea în folosință, la București, a Fabricii de peroxizi organici despre care zice, numai pe jumătate în glumă, că sînt mai periculoși ca dinamita. Acum, cînd se pregătește să-și serbeze implinirea a 40 de ani, într-un apartament cochet de pe scara A a blocului 208 din strada Tineretului, Valeriu Popa e maistr-tru, funcție pe care o îndeplinește cu răspundere și conștiinciozitate. A venit la Giurgiu, lesne de priceput, cu întreaga familie, iar soția sa, al cărei prenume refuză să ni-l dezvăluie, susținînd că „nu e cazul”, se califică la locul de muncă, urmînd să devină electrician.

Zicînd că, aici, clorosodice prind viață în cadrul unei largi și trainice familii muncitorești, nu exagerăm cu nimic. Operatorii Vasile Anghel și Ion Dumitrescu, maiștrii Emil Cîrjan și Gheorghe Pascu se cunosc de mult, căci au lucrat împreună la Rîmnicul Vilcea și la Brazi. Sosiți la Giurgiu, ei n-au nici un motiv să se plîngă de munca și de viața lor, căci au găsit la fața locului, cum spune unul dintre ei, cele 3 condiții necesare depășirilor de plan, înțelegînd prin asta casă, aprovizionare bună și școli pentru copii. Doar mezinul Anghel nu pare să fie împăcat cu toate, regretînd faptul că foștii și actualii săi tovarăși de muncă, alături de care a locuit, la Vilcea, pe aceeași scară, stau la Giurgiu pe altă stradă, ceea ce-l obligă să străbată citeva sute de metri, spre a avea parte, seara, de o discuție și de o tablă! Ce a însemnat și ce înseamnă industria pentru cîndva amorțitul port de la Dunăre, urbe trăind parcă ridicată în virful picioarelor sau între două trenuri, spre a afla ce se mai întîmplă cu fiii săi risipiți prin țară, ne demonstrează inginerul Ion Moldoveanu, prin intermediul propriei sale biografii. Absolvent de elită al Liceului „Măiorescu” din Giurgiu, școală cu ample și bogate tradiții, el n-a găsit în orașul natal, după terminarea facultății, un loc de muncă pe măsura pregătirii și a aspirațiilor sale. A lucrat de parte de amintiri și de rude, prin Bihor, prin Banat, la Sasca Montană, prin Bărgan, la Gura Ialomiței, pentru ca, la deschiderea șantierului chimic pe fosta baltă a Ramadanului, să nu pregete nici o clipă să revină acasă. Deși tînar, abia a împlinit 35 de ani, Ion Moldoveanu a primit însărcinări importante, de care putem afirma, judecînd după stadiul lucrărilor, că inginerul șef cu investițiile se achită la timp, nelăsînd loc de reproșuri.

Ceața s-a mai ridicat. Traversăm ramb-leul, aruncăm o privire fugară șantierului naval pe care-l așteaptă, după spusele lui Dumitru Popescu, importante

tiple, de la căpsunării la luciuri de apă populate cu pește, de la ferme sericicole la moderne crescătorii zootehnice, inclusiv o îngrășătorie de oi, cu plan de carne pentru export), sat cu liceu, cu muzee, cu magazine, cu centrale termice, cu telefonie, cu tot ce înseamnă, în accepția epocii noastre, un sat românesc, deschis către mine. Macheta viitorului centru civic, pe care ne-o prezintă primarul Constantin Goga, ne proiectează în plin spațiu citadin. O așezare nouă, emancipată de sursă? Sat în care, peste pușin, fîntinile, străvechile fîntini cu ciutură și cu roată, își vor seca izvoarele, așa cum au secat, și încă vor mai seca, deviate spre alte rosturi, izvoarele toarse de vechile mori de lemn. Secarea izvoarelor din fîntini și de sub roțile morilor se va petrece, aflăm, ca o consecință a stăvilirii și devierii apelor prin barajele construite în munți. Drept care, de pe acum, se fac intense preparative pentru introducerea apei potabile prin conducte. Ne întilnim, din nou, cu Brâncuși, ne întilnim, în duh, cu lucrarea lui. El însuși a secat niște izvoare, toate izvoarele artei, le-a secat pentru niște secole, devînd apele și văzduhul din scoorile bătrîne, îmbătrînite, lăsînd să se zbată pe uscat, în miluri sau într-un aer fără ozon, toți peștii și toate păsările semete ale îndeletnicirii cu piatra, așa cum se practicase ea pînă atunci. El n-a mai rîșnit în nici o moară, nu-i plăceau morile și moriștile, datătoare și de faină, dar și de pleavă, el ne-a oferit semîntețe artei în ermetismul lor pur, primar, iar prin aceasta mai vii, dar pline de toată forța germinației. Observația nu ne aparține, ne-o comunică doi exegeți, oameni ai locului, profesorii Petre Ceauranu și Ion Blendea, autori de studii despre Brâncuși, ultimul fiind și ghidul casei memoriale din Hobița. Ea este, desigur, livrescă, dar o transcriem pentru sugestia, pentru poezia pe care-o degajă, nu mai puțin pentru fabulosul ei. Opera constructorilor din munți și opera satului — influențată de primii, determinată ades de ei, dovadă povestea izvoarelor, adică a leagănelor de viață ale oricărei alcătuirii umane — se leagă, deci, sub semnul lui Brâncuși, se leagă, deci, prin nucleul de aur al capodoperei. Intrăm, deci, din nou, în fabulos. De fapt, sîntem într-un sat românesc, mutat de marea construcție într-o altă zodie. Sîntem într-un loc în care fantasticul și modernul, mitologia locală și tehnica cea mai nouă se string într-un unic, rotund receptacol, care topește toate aceste date și elemente, convertindu-le într-o calitate nouă.

Și vom spune, deci, că marea operă constructivă care se făurește în munți, dincolo de rostul ei economic, înseamnă, prin tot și prin toate, și un prodigios monument de civilizație, care atrage spre el — în sus — peisaje și oameni.

dezvoltări și modernizări, între care un sincrolift pentru ridicarea navelor la reparat, mai facem o haltă în fața aceleiași bariere și intrăm sub acoperișul impunătoare hale a întreprinderii de construcții de mașini, dată parțial în folosință, cu o lună înainte de termen. Oameni și mașini lucrează cu toate motoarele în plin. Dirigintele de șantier Dan Ștefănescu, aceeași subă, aceleași cizme noroite, numai că bască în locul căștii de protecție, se agită pentru o porțiune de gard, „numai 10 metri”, ce trebuie temporar dizlocat, spre a face pirtie unei armade de buldozere. Maistrul la montaj, Badea Netejoru, giurgiuvean get-beget cum îl place să se recomande, deși comuna Răz-mirești, în care s-a născut, e la vreo 30 de kilometri de oras, are probleme cu fixarea unor mașini de alezat. Pentru încadrarea șuruburilor, se sparge la cican și la spîi. Surprins de lumina blițului, mașinărie aproape inutilă în condițiile în care hala, construită după tehnologii moderne, are o sumedenie de luminatoare în plafon, Netejoru se ridică și găsește timp să ne explice, răbdător cu neînțelegerea noastră, că ce face acum e floare la ureche față de centrarea batiurilor la caruselul de 2.500, cel mai complex utilaj cu care i-a fost dat să se confrunte în cei 20 de ani pe care-i

are în cîmpul muncii, la numai 37 de viață. Strungul cel mare, zice, ne-a scos peri albi, dar nu ne-am lăsat pînă nu l-am biruit, l-am așezat la locul lui și merge ca ceasul, numai că trebuia asta n-am făcut-o singur, ci alături de o mulțime de oameni minunați, ca Ion Crăciun, Tudor Leafu, Petre Căpățînă, Sandu Moise și alții. Uneori, continuă, ziua noastră de muncă a avut 18 ore, dar nimeni nu s-a plîns, ci toți s-au grăbit să facă treabă bună și încheiată.

Întreprindere tînară, I.C.M.U.G. are, firește, personal tînar, căci și aici, ca în alte bastioane ale industriei noastre socialiste, valoarea nu așteaptă numărul anilor. Așa se face că două din funcțiile de mare răspundere ale unității, cea de inginer șef și cea de mecanic șef, au fost incredințate lui Lucian Iliescu și, respectiv, Nicolae Mărculescu, localnici a căror vîrstă e de numai 32 de ani. Heinrich Fleck ar putea să fie tată celor amintii mai sus, căci șeful de lot, de fel din Anina, devenea dulgher la data la care Iliescu sau Mărculescu abia se nășteau! Se zice despre comunistul Heinrich Fleck că e, grație experienței și destoiniciei sale, unul din pilonii de bază ai întreprinderii, vorba aceasta, auzită de noi în mai multe rînduri, fiind în strînsă legătură cu faptul că omul în discuție s-a ocupat chiar de fixarea pilonilor halei. Cum a făcut-o, ne spune chiar el, insistînd asupra soluțiilor care au fost căutate și găsite pe linia randamentului sport și a economisirii de materie primă. Pilonii clasici, de beton armat, au fost înlocuiți cu piloni de forare, capabili să poarte o parte din sarcină și pe verticală, nu numai pe vîrf. S-a forat pînă la 16 metri adîncime. Pentru ca betoanele, altă operație, să fie turnate pe orice vreme, s-a instalat o centrală termică provizorie, de la care s-au tras conducte de aburi pînă la fiecare fundație. Astfel, citîndu-l pe maistrul Fleck, „s-a turnat și la minus 12 grade, fără mînuși și fără intrerupere”. Înainte de a pune punct acestui reportaj, să ne fie permis să zăbovim, o clipă în plus, asupra vieții lui Heinrich Fleck, lucrător în cadrul Trustului de construcții industriale și agrozootehnice București, îngăduință pe care o solicităm în numele frumuseții și a unei pasiuni mistuitoare. Deși în buletinul său de identitate nu-i trecut decît domiciliul, actul e plin de vize de flotant, căci omul a muncit, pe rînd, la București, la Snagov, la Pitești, la Dridu, la Brazi, la Scăieni, la Păulești, la Focșani, la Medgidia, la Cernavodă, la Oltenița, din nou la București, la Valea Roșie, la Băneasa și, de la inaugurarea acestei platforme, la Giurgiu, de unde, cum zice, speră să iasă la pensie. Pe unde a fost trimis, s-a descurcat, în sensul că, de fiecare dată, a dus la îndeplinire tot ce i s-a cerut, făcînd și cite ceva în plus. Viața omului e, în concepția acestui bărbat, specialist în fapte înainte de a fi specialist în vorbe, o bătaie neîntreruptă din care nu poți ieși învingător decît dacă mîtelegi să pui, fără fașoane și fără regrete, umărul la greu. Heinrich Fleck așa a procedat mereu și nu se înșală cînd susține, fără cuvinte meșteșugite, că n-a avut parte decît de satisfacții. Una dintre cele mai recente fiind, cum glumește, aparatul de radio pe care, împreună cu colegii cu care împarte un apartament în blocul C9, l-a primit din partea sindicatului. Judecînd după miile de kilometri călcați cu pasul, ai putea crede că șeful de lot a obosit. Dar lucrurile nu stau așa. Cînd voi ieși la pensie, îl auzim, voi lua trenul ca să văd țara, locurile și oamenii ei, cu care mă mîndresc.

Spre seară, trecem înapoi podul peste canalul Plantelor sau cum s-o fi numind. Orele de lucru s-au terminat, dar constructorii au rămas pe metereze, conștienți că prin strădania lor schimbă destinul unui oraș, trezită la viață de înțeleapta politică a partidului și statului de repartizare judicioasă și omogenă a forțelor de producție pe întreg teritoriul, de industria modernă. Destinul Giurgiului socialist, destinul țării și, implicit, destinul fiecăruia dintre ei.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Heinrich Fleck sau un comunist care a învățat geografia lucrînd peste tot în țară, pe unde munca l-a chemat să pună umărul la greu.

Fotografiile din aceste pagini au fost realizate de ION PREDOȘANU ■

PERMISUL DE CONDUCERE

Nu am crezut nici o clipă că într-o bună zi voi scrie despre lucrătorii din serviciul de circulație. Ce m-a îndemnat? Aproape zilnic zărele consemnează în paginile lor „accidente rutiere“. Nu e vorba de niște simple ciocniri care au ca rezultat deteriorarea autoturismelor, ci de vieți omeneste. Multe vieți omeneste ce păgubesc sentimental niște familii și colectivele de muncă, acele colective care au în permanență nevoie de brațe harnice.

„Această stare de lucruri mi-a trezit curiozitatea de a cunoaște mai îndeaproape și pe lucrătorii din serviciul de circulație din I.M.B. și pe aspiranții la permisul de conducere.

Deci să o luăm cu începutul. Mă prezintă tovarășului colonel **CONSTANTIN GRĂDINARU**. L-am găsit cu foarte mare greutate. Neobosit (când pe teren, când în sala de examinare, când pe traseu, când în ședințe, când la birou unde rezolvă o mulțime de lucrări, cereri, dosare, unde e asaltat de zeci de telefoane), șeful serviciului de circulație din I.M.B. mă primește cu o liniște de parcă toată ziua n-ar sta de-cit în birou.

— N-aș vrea să vă supăr prea mult...
— Nu mă supără în general nimeni, imi răspunde binevoitor.

Gheața s-a spart. Încurajat de primirea înțelegătoare, îi adresez întrebările.

— Ce puteți să-mi spuneți în legătură cu examenul de șoferi amatori?

— Vă referiți la examenul în sine sau la obținerea permisului de conducere?

— Mă refer la examenul teoretic și practic.

— Și unul și altul are importanța lui. Cel teoretic cere cunoașterea tuturor semnurilor de circulație și a Decretului 323/1966 privind circulația pe drumurile publice, fiindcă numai printr-o cunoaștere temeinică pot fi evitate o mulțime de accidente. Examenul practic, adică proba de îndeminare, s-a simplificat în favoarea conducerii propriu-zise pe traseele aglomerate pe care se vor deplasa

viitorii șoferi. De o mare importanță este testarea psihologică, care nu de puține ori barcăză calea spre volan a celor care nu îndeplinesc cuantumul de aptitudini necesare conducerii în siguranță a unei mașini pe drumurile publice. Asta nu mă împiedică să constat cu satisfacție că avem în București foarte mulți șoferi amatori bine pregătiți. Unii dintre ei fac parte din activul voluntar al miliției și ne sînt de un real folos.

— Ce credeți despre pregătirea candidaților pentru a deveni șoferi amatori?

— În general, candidații se pregătesc bine, iar în mod deosebit aceia ce urmează cursuri organizate, ca, spre exemplu, școala de șoferi amatori București. Cei alții care plătesc taxa se pregătesc și ei, însă posibilitățile sînt limitate neavînd aceleași condiții ca la un curs organizat.

— Totuși, care sînt cauzele care favorizează respingerea lor într-un procent ridicat?

— În prezent se pune un accent puternic la proba de traseu, care de fapt este și cea mai importantă deoarece candidatul după ce a fost admis la examen în general, traficul îl selecționează în mod deosebit.

— Să admitem că unii dintre ei scapă din filtrul miliției. Cîți dintre ei fac accidente? Zece la sută? Douăzeci la sută? Sau chiar mai mult?

— De obicei, acci puținii care scapă din filtrul miliției, din păcate nu scapă din filtrul vieții. În general procentul celor ce comit accidente, mă refer la începătorii care au o vechime de sub un an de la data obținerii permisului de conducere, este mai ridicat.

Aș fi vrut să-i mai pun câteva întrebări dar îi surprind privirea cercetînd discret ceasul. Solicit permisiunea de a cerectă mai îndeaproape acest mecanism al examenelor. Tovarășul colonel Constantin Grădinaru își dă toată adziunea, ba chiar se arată interesat de constatările pe care le voi face.

— Trag pe dreapta, tate, și mă fac că mășteresc ceva la motor căci îl văd plecați. Scapi dacă îți umbli mîntea, mă asigură el.

Revin a doua zi la orele șapte dimineața. Examenul teoretic. Aceeași atmosferă gălăgioasă, obositoare. Intru în sală. Mă așez în ultima bancă. De acolo pot vedea foarte bine. Locotenentul major Vasile Terteliu, un tînăr înalt și simpatic, împarte foile anexe și chestionarele cu întrebări. Promovează toți aceia care au reușit să intrunească cel puțin patruzeci de puncte. Mă se pune și mie o anexă și un chestionar dinainte. Un candidat se ridică și cere locotenentului major Terteliu un pix. Pe al său l-a uitat acasă. Unul din fața mea intenționează să paseze anexa și chestionarul său vecinului de bancă. E un bărbat între două vîrste. Mai rău ca la școală, cînd eram puști și copiam contrivins că l-am „dus“ pe profesor! Ofițerii circulației printr-o bancă. O tînără aprinsă ia față de emoție îl întreabă pe maiorul Botea cum să răspundă la o întrebare. „Cît mai bine“, îi răspunde laconic șeful compartimentului de calificare. Candidații se frîmîntă, se sucesc, mușcă pixul, privesc în tavan de parcă acolo s-ar zări toate semnele de circulație cu răspunsuri cu tot. Un subofițer mă vede stînd cu brațele încrucișate. Mă întreabă dacă am terminat. Îi predau lucrarea. Imi atrage atenția că nu am completat unele rubrici. Ridic din umeri. Subofițerul mă privește mirat. De la catedră, vocea maiorului: „Toți aceia care au terminat se vor prezenta la autogara Filaret unde vor aștepta comisiile. Cei care au mai dat examen o dată sînt rugați să aștepte rezultatele în holul parterului...“ Candidații ies în stradă. Sînt cu mașinile și instructorii lor. Sus în sală se controlează lucrările. Puțini intrunesc numărul de puncte. Mă uit la câteva lucrări. Parcă sînt de pe altă lume! „Aceștia au venit la un noroc“, remarcă unul din ofițeri. Se vede de la o postă că n-au pus mîna pe carte.

Găsesc o mașină și mă îndrept spre autogara Filaret. Autoturismele așteaptă în semicerc.

PRINȚ ȘI CERȘETOR

Un băiețandru cu o figură de șmecher se infoaie în penne. În jurul lui vroce cincisase gură-cască. „A luat bibicu testul? L-a luat! La examen am intrunit maximum de puncte? Le-am intrunit! Polișonul? Asta e un fleac! Are bibicu reflexe. Slalomul? Tac, tac, îl fac cu ochii închiși! Gararea o fac din două mișcări. De parcăre nici nu-mi pasă!“... „Și cu traseul?“... „Îndrăznește unul să întrebe. „Traseul? Îl mîncîm cu fulgi cu tot! Acord prioritate... Cedez trecerea... Mă asigur... Ce mai la deal, la vale!“ Sînt prinț, fraților!“

Îl privesc cu atenție. E bine îmbrăcat. Costum bej, cizmilete moi ca mînușa, șepcută cu un mic elenci în creștet...

L-am văzut pe „prinț“ la proba de îndeminare. Examinatorul îi face semn să intre în poligon. „Bibicu“ ne face cu ochiul. „Să injuri, mă, ca să te deconectezi“, îl povățuiește unul cam tot de teapa lui. La slalom atinge al doilea jalon. O ia de la capăt. Iesc precum cîmlele din apă. La garare lovește plasa. Repetare. Maiorul Botea se întoarce pentru a răspunde unul oarecare. Pentru a doua oară „prințul“ lovește plasa. E convins că nu l-a văzut „cerberul“ examinator. Dar maiorul Botea parcă are ochi în ceață. A trcia greșeală.

„Trageți pe dreapta, vă rog, veniți cu buletinul“. „Bibicu“ nu mai e „prinț“. Se vaită, se jură că știe, se trage de păr, oftează... „M-ați nenorocit pe toată viața!“ Maiorul Botea zîmbește. Cîți nu i-au spus aceleași cuvinte! „Prințul“ începe să cerșească. Pembil! Pleacă cu coada între picioare...

— Tovarășe maior, ce vor acești indivizi care vin și vă întrebă în timpul examinării cite ceva fără nici o noimă?...
— Nu e fără noimă, imi răspunde zîmbind examinatorul. Sînt indivizi care profită de credulitatea unora dintre candidați, se fac că îl cunosc pe examinator, se apropie de el, întreabă cite ceva, apoi se întorc la candidatul cu pricina spunîndu-i că totul s-a aranjat, după care îi iau o atenție în lei. Uneori îi prindem, altori se strecoară cînd se simt urmăriți și dispar.

Autoturismele care au absolvit proba de îndeminare sînt gata pentru ultimul examen și col mai greu. Proba de traseu. Examinatorul locotenentul major Dică. Toți candidații se tem de acest ofițer. E din cale afară de exigent.

Mă prezint și îl rog să-mi răspundă la câteva întrebări.

— Tovarășe locotenent maior, ce credeți că e mai important în acest examen? Proba de îndeminare sau traseul?

— Bineînțeles că proba de traseu este edificatoare pentru determinarea cunoștințelor unui conducător auto.

— Există oameni în care se simte înclinația către acest sport și oameni lipsiți complet de această înclinație. După ce îi deosebiți? După proba de îndeminare sau după traseu?

— Traseul își spune și de data asta cuvîntul. Pentru că, după cum reaminteam în întrebarea precedentă, proba de poligon o poate învăța oricine în citeva ore, cit de lipsit de aptitudini ar fi. Pe cînd proba de traseu unde sîntem puși în situații neprevăzute în orice moment...
— Uneori și tragice...

— Bineînțeles. Fapt pe care mulți conducători auto sau viitori conducători îl ignorază.

Îi mulțumesc lăsîndu-l să continue examinarea. Mă întorc printre candidați. O femeie la volanul unui „Trabant“ își așteaptă rîndul la examen. Nu pare deloc tulburată și nici nervoasă.

— Ați mai dat examen?

— Da.

— Care credeți că a fost cauza eșecului? Emoția? Atmosfera? Sau examinatorul?

— Din toate cite puțin.

— Credeți că puteți fi o bună conducătoare auto?

— Dacă n-aș crede, nu m-aș prezenta la examen.

Mai tîrziu am aflat că femeia cu „Trabantul“ a promovat examenul cu bine. Mă apropiu de o „Dacia 1300“. E nouă-nouță.

— Ați mai dat acest examen?

— Da.

— Cauza pentru care ați căzut?...

— Lipsa de curaj pe traseu și la o intersecție n-am acordat prioritate.

— Cum s-a comportat examinatorul?

— Amabil, politicos și manierat.

— Nu v-ați familiarizat oarecum cu atmosfera?

— Cu atmosfera m-am familiarizat oarecum, dar cu traseul...

Ride ușor. Îi urez noroc și trec pe strada cealaltă, unde plutonierul major Nedea Grigore examinează pe motocicliști. Am fost cu el cu o zi înainte pe traseu. E un bărbat seund, cu o privire bonomă și prietenoasă.

— Cam cîți candidați examinați într-o zi?

— Aproximativ douăzeci de candidați pentru diferite categorii, începînd de la categoria motorete pînă la categoria E, inclusiv tramvaie și autobuze.

— Cum vă simțiți după o astfel de zi?

— Ca să fiu sincer, mă simt cam obosit. Mai ales în zilele cînd fac traseul cu motocicletele. Atunci nervii sînt încordați și atenția mărită la maximum. Gîndiți-vă! O greșeală a candidatului te poate costa viața.

— Am fost cu dv. pe traseu și nu de puține ori candidații erau gata-gata să comită accidente. Această stare de fapt pune în pericol viața dv. Cum reușiți să vă stăpîniți?

— Dispun de calmul pe care mi l-a dat experiența. Cînd sîntem ajutați de dubla comandă a mașinilor-școală sîntem ceva mai liniștiți. Dar de multe ori mergem

pe mașini fără dublă comandă. Atunci încercăm puternic senzația pericolului. Nu cunoști omul de la volan și nici ce știe.

— Am văzut că acești candidați au diferite profesii. Reacționează la fel?

— În caz de nereușită, cite unii încearcă să mă influențeze cu titlul sau funcția pe care o dețin.

— Ce senzație încercați față de un candidat care după un timp bun de mers dă semne de oboseală și pierde controlul volanului?

— Sincer vă spun că imi pare rău. Chiar foarte rău! Încerc sentimentul unui regret fiind nevoit să-l amin...

LĂSAȚI-MĂ SĂ MOR CĂ AM RELAȚII...

Mă pregătesc pentru traseu. Îl rog pe maiorul Botea să mă ia cu dînsul. Mașina n-are dublă comandă. Examinatorul își potrivește oglînda din față. Singura lui apărare. Ieșim prin citeva străzi în Calea Șerban Vodă. Candidatul dă semne de nervozitate. Mașina zbucnește și se oprește. Pornim. „Accelerați“. Vocea examinătorului este inflexibilă. Pentru a mă încălzi atmosfera, maiorul deschide o discurie neutră. Candidatul pare să se mai fi calmat. Cel puțin, asta e impresia mea. Mașina goneste. La o intersecție, candidatul nu acordă prioritate. E gata să intrăm într-un camion de mare tonaj care merge regulat. Omul de la volan se pierde. Simt cum imi bate inima. O fracțiune de secundă și totul s-ar fi terminat dacă maiorul Botea n-ar fi salvat situația punînd frîna de mină. Sînt lac de transpirație. Candidatul, la fel, îi tremură barbia. Fața palidă a examinătorului s-a colorat puțin. Continuă să vorbească liniștit de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Dar barbatul de la volan și-a pierdut cumpătul. Intră într-o stație de tramvai fără refugiu, gata să se năpustească peste pietoni. Și de data asta mina examinătorului salvează situația. Treaba devine periculoasă. Un joc de-a moartea, dacă vreți, dar făcut pe spinarea acestor lucrători din serviciul de circulație!

Omul de la volan îndrugă fel de fel de scuze. Ba emoția, ba celălalte mașini care circula cu viteză, ba uniforma de lingă el care l-a inhibat, spune cine e, invocă anumite situații (citiți: relații). Oprim la Filaret. Cînd coborîm din mașină, maiorul imi spune zîmbînd: „Asta ar veni cam așa: „Lăsați-mă să mor că am relații!““. Ne urcăm în altă mașină. De data asta sînt trei fete care vor să se facă taximetrice. Nu cred că vreuna din cele trei să fi depășit douăzeci de ani. Pornim. Candidata de la volan ambalează motorul la maximum. Mașina zboară ca propulsată dintr-o rachetă. Imi fac bilanțul faptelor mele de muritor. Pe lingă mine aleargă stîiști și indicatoarele. Prin oglîndă înțînesc privirea examinătorului. E calmă chiar și atunci cînd mașina e gata să intre într-un tramvai. Noroc că are dublă comandă. Oprim și o altă fată la locul celei dintîi. Mașina goneste. Fata nu se asigură. Nu se uită în oglîndă. E pentru prima oară cînd văd o femeie că nu-și aruncă ochii în oglîndă! Semaforul e liber. Fata accelerează. Trece de marcajul pentru pietoni. Semaforul indică culoarea galbenă. Fata pune o frînă gata-gata să ne răstoarne. Maiorul Botea le vorbește părintește. Le arată pericolele la care se expun, riscul de fiecare clipă, răspunderea vieții pasagerilor, traseele înclinate... Una din fete mestecă gumă, imposibilă. „Cite ore de conducere ați făcut?“ le chestionează examinătorul. „Cincizeci și opt de ore“, răspunde una din ele. Maiorul Botea o privește în ochi. Fata lasă capul în jos și tac. Sînt respinse toate trei. Fac haz. Puțin le pasă. Inconștiența e uneori mai puternică.

Ora 16. Frig al dracului. Pornim cu alți candidați. Se descurcă bine. Sînt obosiți din cale afară. Imi bat templele de parcă am urcat treizeci de etaje. Facem o pauză scurtă. Profit de ocazie și îl descos în continuare pe maiorul Botea.

— Avînd posibilitatea de a sta lingă dv. în timpul examinării de la poligon, am văzut pe unii candidați nemulțumiți de felul cum au fost examinați. Susțineați sus și tare că n-au greșit cu nimic. Oare eșecul lor nu promovează o mulțime de șoferi clandestini care devin astfel un pericol public, dat fiind că depistarea lor este foarte anevoioasă, dacă nu chiar imposibilă?

— În procesul de examinare noi sîntem foarte atenți la orice persoană. Sînt zile cînd procentajul celor care nu reușesc este mai ridicat. Depinde de pregătire. Desigur că aprecierile asupra noastră sînt uneori subiective după ce le comunicăm rezultatul final. Am mai spus o dată că examenul nu depinde de noi, ci de modul cum se pregătesc candidații și de munca pe care o depun pînă în ziua examenului.

— Și acum o întrebare oarecum sentimentală: credeți că o singură școală de șoferi amatori satisface numărul cererilor din ce în ce mai numeroase, aceasta, nimic de zis, reflectînd bunăstarea populației?...

— Cred că o dotare mai corespunzătoare a actualei școli de șoferi amatori ar satisface cererile din municipiul București.

Examenul continuă. Nu mai rezist. Revin în strada Udrisțe în jurul orei 18. S-a întunecat de-a binelea. La ghișee, puhoi de lume: programări, reclamații, eliberări de permise... Vacarm! Fiecare solicită ceva de la cei cîțiva din spatele ghișeeilor. Imi fac puțin loc printre solicitații și fi zăresc. Sînt acciași de dimineață. Răspund calm și politicos. Ce fel de nervi or avea acești oameni?...

MIHAIL JOLDEA

Referitor la articolul intitulat „DATORIA PORUNCEȘTE FĂRĂ A SILI”, publicat în revista FLACĂRA nr. 47 a.c., doresc să propun și eu o soluție, și anume repunerea în funcțiune a tuturor microhidrocentralelor construite pe vremuri în diverse orașe sau stațiuni. Și iată numai două exemple: 1 — microhidrocentrala de la Sinaia: este situată cam vizavi de gara C.F.R. Sinaia; are baraj, canal de aducțiune și clădirea cea veche, toate existente; îi trebuie numai generator de curent; poate aduce economii de mii de KWh/an; ar putea ilumina o parte din orașul Sinaia. 2 — microhidrocentrala de la Peștera Ialomicioara: are baraj, canal de aducțiune a apei, clădirea pentru aparat și mi se pare chiar grupul generator de curent care se află la preoții mănăstirii, trebuind a fi numai rebobinat; ar putea ilumina peștera, complexul mănăstiresc și poate chiar complexul turistic. (Ing. Aurelian Niculescu, București)

Din partea Comitetului municipal Rm. Vilcea al P.C.R.:

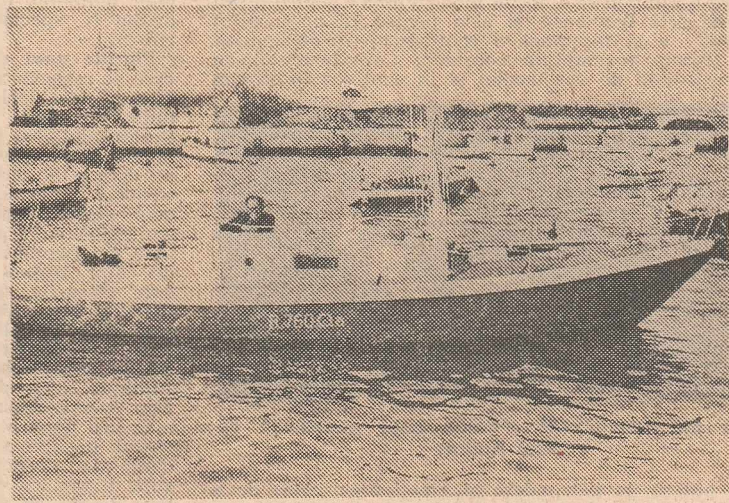
„Privind scrisoarea adresată redacției de către Marin Licu din municipiul nostru: din cercetările efectuate a rezultat că cele sesizate sînt reale, luîndu-se următoarele măsuri: Elena Florescu, asistentă șefă în cadrul Grădiniței Ostroveni III, a fost pusă în discuția organizației de partid și sancționată cu avertisment. Ana Nicolaescu, asistentă care a fost de serviciu în ziua respectivă, a fost sancționată cu retrogradare pe 3 luni. Adriana Iliescu, directoarea grădiniței, a fost penalizată cu 10% din retribuție, iar Ana Moraru, educatoare, a fost sancționată cu mustrare. S-a discutat cu tovarășele pentru supravegherea cu răspundere pe viitor a copiilor în timpul jocului.”

Mă numesc Niculae Gavrilescu, locuiesc în București, Calea 13 Septembrie 85, sectorul 6. Am primit răspunsul dumneavoastră, în urma căruia țin să vă anunț cu bucurie că problema referitoare la pensia mea s-a rezolvat, că prin eforturile depuse de dumneavoastră și de către organele în drept am primit pensia pe cele 5 luni restante. Atît eu cît și familia mea vă mulțumim tuturor, vă dorim sănătate și fericire și „LA MULȚI ANI!”

Sîntem un grup de locatari din Șoseaua Cățelu nr. 31, bloc 6-A, scara 3, sectorul 4. La data de 1 Iunie 1978 s-a defectat liftul de la scara noastră. După aproximativ două săptămîni, de la întreprinderea „Ascensorul” s-au deplasat doi tovarăși și au constatat că motorul este ars, fapt pentru care acesta a fost dus la reparat și ținut acolo aproximativ o lună de zile, după care a fost adus și ținut încă aproape o săptămîină în revizie tehnică. Pe data de 2 noiembrie a.c. liftul s-a defectat din nou, din nou au venit tovarășii de la „Ascensorul”, au ridicat din nou motorul pentru a fi dus la reparat. Liftul nu funcționează nici în prezent. Ne întrebăm cît timp ne va pune „Ascensorul” la încercare? (Scrisoarea este semnată de 19 familii de locatari.)

Din partea Consiliului popular al județului Bihor: „Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către Marioara Groza din comuna Pietroasa (prin care acuza de calomnie pe o anume Florica Toderici — N.R.), vă comunicăm: TODERICI FLORICA funcționează la Consiliul popular al comunei Pietroasa, iar în luna februarie a.c. a fost judecată de către Judecătoria orașului Beiuș și condamnată în baza art. 206 C.P. pentru infracțiunea de calomnie la o amendă penală de 2.000 lei. Pe linie de partid a fost pusă în discuția adunării generale și sancționată cu vot de blam. Totodată, pe linie de

Mă numesc Ioan Vasile, am 63 de ani, sînt pensionar și locuiesc în Constanta, strada Frederic Engels nr. 7. Din copilărie, visul meu a fost acela de a călători pe mare; din păcate nu am reușit la Școala navală datorită faptului că eram puțin miop; mi-am îndeplinit așadar, cu conștiință, îndatoririle de contabil. Astăzi însă, după ieșirea la pensie, visul vechi a început să prindă viață. Vasul pe care-l vedeți în fotografie este construit de mine, personal, în timpul a trei ani de trudă: este un cutter, ambarcație specială de mare, cu vele. Nemulțumindu-mă a fi doar amator, am luat parte și la un examen al Marinei comerciale, acum fiind profesionist cu brevet de conducător cutter croazieră. Am obținut și pașaport pentru cîteva țări pe care doresc să le vizitez, dar — și aici ajung la marile meu necaz — m-am lovit de o problemă, și anume:

serviciu a fost avertizată că dacă va mai continua acțiunea de calomnie i se va desface contractul de muncă... Pînă în prezent nu s-a mai stabilit că T.F. ar mai trimite scrisori cu conținut calomnios. S-a recomandat familiilor respective să înceteze această activitate urîtă, care nu le face cinste.”

Mă numesc Nelu Achim, sînt paginator la Combinatul poligrafic „CASA ȘCINTEII” din București, domiciliu în comuna Cornetu, județul Ilfov. Pe data de 11.XI. a.c., am primit la domiciliu un proces-verbal de contravenție (nr. 1356/6.XI.1978) prin care eram somat să achit o amendă de 400 lei pentru că la data de 3.XI. a.c. nu m-am prezentat să fac paza obștească. Am făcut contestație în termen, arătînd că nu am fost anunțat să efectuez paza la data respectivă, anexind totodată două adeverințe din care reiese că lucrez în trei schimburi și că în data de 3.XI. am lucrat la gazeta „În slujba patriei”. Mi s-a răspuns că „motivele invocate nu sînt temeinice”. Mi se pare absurd și nedrept procedul la care am fost supus, cu atît mai mult cu cît cîțiva localnici, care trebuiau să facă de gardă în aceeași seară, nu s-au prezentat, nesuferind nici o consecință.

Vă facem cunoscut în numele comunei Călinești, județul Prahova, că atît în aval cît și în amonte de podul de peste riul Prahova sînt amplasate cupetoare pentru fabricarea varului de construcție. Acestea folosesc drept combustibil păcura sau reziduuri de cauciuc. Atît meseriașii acestor cupetoare, cît și întreprinderea de anvelope „Victoria Florești”, care își are locul de ardere a deșeurilor din cauciuc undeva în aval de podul amintit, poluează întreaga zonă — pe mai bine de 15 kilometri — făcînd din pomi, lanuri sau rufe așezate la uscat, adevărate caricaturi. Am luat legătura în mai multe rînduri în acest sens cu Consiliul popular al comunei Florești, dar sîntem ignorați cu totul. (Scrisoarea este semnată de

pentru a ieși sau izora în portul Tomis imi este indispensabil un motoras diesel pe motorină, de 12, de 15 sau 30 CP, altfel nu se pot executa manevrele care se cer rapide, pentru a nu fi se duce pe ripă toată muncuța de ani de zile. Am apelat la diverse întreprinderi, mi s-a răspuns însă că un astfel de motoras nu se poate obține decît prin virament, nu se livrează decît sectorului socialist. Stimată redacție, vă rog să-mi publicați aceste rînduri, credeți-mă că nu a fost simplu să obțin toate formele necesare plecării într-o astfel de călătorie, mi-am aminat plecarea pentru primăvară; poate că se va găsi cineva care să mă ajute să procur motorul atît de necesar, contra cost, firește, sau să-mi dea o sugestie, un sprijin. Chiar și la vîrsta pe care o am ar fi dureros să nu-mi pot realiza visul de o viață.

Gheorghe Popa, împreună cu un grup de cetățeni din Călinești, Prahova.)

Din partea Comitetului municipal Pitești al P.C.R.: „Urmare scrisorii trimise redacției de către Romeo Iancovici, om al muncii la întreprinderea de autoturisme Pitești, care solicită sprijin pentru obținerea transferului în interesul serviciului, vă facem cunoscut că solicitarea sus-numitului a fost rezolvată favorabil, în sensul că tovarășului R.I. i s-a aprobat transferul în interesul serviciului la Șantierul construcții-montaj Turnu Măgurele.”

În plin centrul municipiului Sighetu Marmăției, în Piața Libertății — vechi vad comercial — se află două magazine alăturate ale căror firme pot furniza material revistei REBUS. Sînt două firme care strică... firma acestui oraș maramureșean, edilii de aici nu sînt oare de aceeași părere? (Nicolae Tokacek).

Mă numesc Paul Băiatu și locuiesc în Giurgiu, strada Comertului nr. 4, blocul 48, apartamentul 18, scara B. M-am mutat în această nouă și frumoasă locuință în vara acestui an și toate ar fi fost bune dacă n-am avea un foarte mare necaz: la parterul blocului există o unitate a I.C.S.M. Giurgiu care dis-

pune de 7 vitrine frigorifice și 3 agregate mari ale căror motoare produc un zgomot absolut infernal. Am făcut reclamații peste reclamații, tovarășii din conducerea I.C.S.M. Giurgiu au probabil un somn liniștit, nu s-a rezolvat nimic. În schimb noi nu putem beneficia de dreptul nostru la odihnă, drept care derivă din însăși destinația apartamentului. Copiii noștri au ajuns nervoși și întreabă mereu ce se petrece sub ei, ce le putem spune, cînd noi înșine, părinții, după nopțile nedormite abia ne mai putem țiri la lucru? Plafonul magazinului nu are izolație antifonică, drept pentru care solicităm mutarea acestor agregate în magazinul de peste drum și luarea unor măsuri care să ducă la asigurarea unor condiții omenești de trai.

Din partea Consiliului popular al municipiului București: „În legătură cu articolul „CLIENTUL NOSTRU... VICTIMA NOASTRĂ” din FLACĂRA nr. 38/1978, în care sînt semnalate abaterile unor lucrători din întreprinderile de alimentație publică locală din municipiul București (I.A.P.L. Cotroceni, I.A.P.L. Central și I.C.R. nr. 2), vă comunicăm: 1 — I.A.P.L. Cotroceni, de care aparțin unitățile „Braseria Monte Carlo” din Cișmigiu și bufetele de incintă I.T.I.A. și Giulești nr. 43, prin adresa nr. 8 695, ne-a făcut cunoscut că împotriva lucrătorilor vinovați de abaterile grave de la Monte Carlo s-au luat măsuri de desfacere a contractelor de muncă, iar o parte din aceștia sînt reținuți de către organele de miliție pentru cercetări penale; gestionarul bufetului I.T.I.A., Constantin Mărgărit, a fost îndepărtat din funcția deținută. 2 — La întreprinderea de cofetării și răcoritoare nr. 2, de care aparțin cofetăria din Pasaajul Universității cît și bufetul situat la cinematograful „Luceafărul”, s-au luat măsuri pentru scoaterea din funcție a celor vinovați și prelucrarea abaterilor cu lucrătorii din unitățile operative. 3 — La I.A.P.L. Central, de care aparține unitatea Drumul Sării din Calea 13 Septembrie nr. 292, barmanii Constantin Stănică și Grigore Pistol, pentru abaterile săvîrșite sînt reținuți de către organele de miliție în vederea cercetărilor penale. Cazul lor a făcut de asemenea obiectul prelucrării cu lucrătorii operativi de către conducerea întreprinderii.”

Din partea UCECOM: „Referindu-ne la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către tovarășul Francisc Moldovan din Sighișoara, vă aducem la cunoștință că magnetofonul defect a fost schimbat, cu actul 3 775/1978. Menționăm că șeful atelierului de reparații din cadrul Cooperativei „Prestarea” din

Sighișoara a fost sancționat cu diminuarea retribuției cu 10 la sută pentru rezolvarea necorespunzătoare a cazului respectiv.”

La trecerea de pietoni din dreptul stației I.P.M.A.-Otopeni, cei peste 200 de oameni ai muncii din institutul nostru sînt nevoiți să devină adevărați cascadori, fac semne disperate cu miinile, cu gențile, cu ce au în mînă pentru a traversa, se creează situații penibile și se aduc injurii reciproce între ei și „furiosii” volanelor care sfidează grupurile de oameni angajați în trecerea drumului. Avem rugămîntea ca la această trecere de pietoni să se monteze de urgență un semafor electric, înainte de a se produce vreun accident mortal, înainte de a se repeta cazuri tragice, așa cum erau ele să se întimplă, printre alții, cu semnatarul acestei scrisori. (Elena Sisianu, ing. Ștefan Răchiteanu și Florica Mantu, de la Institutul de proiectări mecanizare agricolă — I.P.M.A.-Otopeni, Șoseaua București-Ploiești, km 15, sectorul 1.)

Din partea Comitetului județean Ialomița al P.C.R.: „Urmare scrisorii adresate revistei de către Iulia Vlădescu din comuna Lehliu Gară, prin care solicita să nu i se exproprieze locuința: prin elaborarea de către Centrul județean de proiectare a proiectului 152, apartamente cu spații comerciale la parter în comuna Lehliu Gară, locuința numitei I.V. era propusă pentru a fi expropriată, intrucît urma a fi amplasat un post de transformare electrică. În urma analizei făcute împreună cu proiectantul, s-a stabilit ca amplasamentul postului de transformare să fie reamplasat în zonă, astfel încît să se evite exproprierea acestei locuințe.”

Referitor la articolul „SUFLET BOLNAV DE INVIDIE” apărut în revista FLACĂRA din 3 februarie 1977, tovarășul BERLINGHER IONEL, pensionar, domiciliat în București, Bd. 1 Mai nr. 329, ne solicită următoarea precizare: „Nu am vindut niciodată două locuri de veci, cum pe nedrept am fost acuzat de autorul respectivului articol, fapt ce se poate constata și din actul de concesiune nr. 76 din 23 aprilie 1975.”

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.
● FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

Ion Pușcoi — Tirgoviște. Vi s-au aprobat, pentru cei doi copii, două locuri la grădinița nr. 14.
Sanat Ali Cherim — Constanta. Direcția sanitară județeană va lua măsuri pentru rectificarea retribuției dv. pe perioada 1.10.1977—31.01.1978. Veți primi diferența ce vi se cuvine și vi se vor face corectările necesare în carnetul de muncă.
Ivenia Maria Popescu — Tg. Jiu. Vi s-a repartizat o garsonieră pe str. Griviței în blocul F 2.
Robert Schwartz — Lugoj. Ținîndu-se seama de starea sănătății dv. veți fi încadrat la Agenția Loto Pronosport.
Elena Constantin — Petroșani. Ați fost repartizată la cabana Voivodu.
Ilie Sterie — Sinaia. Am fost informați de către Consiliul popular al orașului că situația dv. locativă se va rezolva fie prin amenajarea

actualei locuințe, fie prin atribuirea altui spațiu locativ.
Elisabeta Pihor — Iași. Sînteți pe lista de priorități la poziția 1 pentru apartament în anul 1979.
Dan Dobra — comuna Movilița (Vrancea). Ați fost reincadrat la aceeași unitate (atelierul de zonă CF Mărășești) și în aceeași funcție (lăcătuș montator vagoane).
Paraschiva Iacobescu — Comuna Caprei (Iași). Nu îndepliniți condițiile legale pentru a fi înscrisă la pensie. Dv. ați realizat numai 7 ani volumul de muncă planificat de adunarea generală a CAP. Vi s-a atribuit de către conducerea CAP lot în folosință și ajutor în produse.
Grup locatari Bd. 1 Mai nr. 18 — București. În cursul acestei luni vor fi terminate reparațiile la imobilul dv. și refacerea trotuarelor.

MARGA NEDELEA

Ploi tropicale

Guvernatorul statului Tabasco a scris o carte cu titlul numai aparent ciudat: H(2)OMBRE. Adică: (H2)OMUL. Căci apa înseamnă aici mai întâi speranță. Pământul pare să sufere de o sete cronică, imemorială, ca o boală pe care ploile o tâmăduiesc numai temporar. Când ea reizbucnește, țărina capătă culoarea pietrei, pământul se zbriceste ca obrazul unui indian bătrîn, țărba devine prăfoasă, cenușie și chiar cenușă, în timp ce pe cerul sticlos trec doar duhurile secetei.

Acum nu sîntem în anotimpul uscat și totuși dincolo de ploile ce ne însoțesc de la Xalapa, alternînd cu ore de soare orbitor, simt o obsesie care pîndește, așteaptă, ca jungla la Palenque. Mexicanii au un fel anume de a vorbi despre secetă. Mai ales cei ce trăiesc mai aproape de pămînt și îi cunosc avaturile. Experiența le-a dat o relație cumva bizară cu ea, ca și cu vulcanii, aproape tîndră aș spune, dacă nu m-aș gândi că această aparentă tîndră nu e probabil decît o formă de a domina teama, un exorcism, subterfugiul cuiva care vrea să fie, și în fața naturii primejdioase, un macho...

Noaptea pe drum, între ruinele de la Palenque și Uxmal, începe să plouă din nou. O ploaie agresivă, violentă. De cînd am plecat spre sud am cunoscut o adevărată antologie a ploii. N-au lipsit ploile torențiale, sălbatece, dar nici una n-a fost atît de dezlîntită. Autobuzul abia își taie drum prin lănele ei. Farurile sînt parcă securi luminoase cu care autobuzul își face loc prin această junglă lichidă ce amenință să ne acopere în vreme ce noaptea e sfîșiată de fulgere. Șerpii electrici care au înnebunit pe cer umplu întinerul de o panică tulbură, elementară, dîndu-ne senzația că ne afundăm într-o noapte primordiale unde totul e posibil, infricșător și sublim. Șacalii stau probabil acum cu ochii arși de fulgere privind cerul și nimeni în junglă nu mai îndrăznește să cînte sau să urle. Tunetele se prăbușesc poruncitoare, parcă să surpe noaptea, s-o transforme în ruine, s-o amestece cu ruinele Mexicului. Am văzut în viață multe furtuni nocturne, unele semănau cu celebra noapte descrisă de Paul Valéry la Genova, dar niciodată n-am întîlnit un asemenea spectacol grandios și teribil. Plutește în aer ceva de tragedie antică, de noapte în care răsună strigătele aztecilor din acea „noche triste” cînd spaniolii au fugit din Tenochtitlanul răscolat... Aproape am uitat că apa reprezintă aici o speranță. Ea a devenit sunet, primejdie, singura realitate a acestui ceas și chiar exaltare... odinioară mayașii erau convinși că beția îi punea în comunicare cu zeii, dar poate că și ploaia le dădea un fel de beție... Șoseaua străbate așezări rare, ale căror nume nu le rețin, apoi aceeași singurătate neagră, îmbibată de apă și întărită de fulgerele care continuă să se vînzolească pe cer ca niște reptile luminoase... Ceva trebuie parcă să se întîmple, nu mai poate dura așa, nici noaptea nu mai suportă atîta încordare... Dar nu se întîmple nimic. Enrique tace, atent la drum, privește ploaia ce se prăbușește în parbrizul autobuzului și înaintăm mai departe spre un nume, căci despre Uxmal nu știm nimic. Sau aproape nimic. Știm numai că și acolo există o piramidă și probabil statui ale zeului ploii tătuate de licheni și care în această noapte tresar din somn... Unde e oare țatele acum? Probabil, adăpostit sub arcada unui templu vechi ascultă ploaia și se uită cum fulgerule luminează orbitele goale ale statuiilor... Un nou tunet. Șoseaua e uneori desfundată și plină de apă, care nu mai are timp să se scurgă. Parcă și cactușii ce apar uneori în lumina farurilor pe marginea șoselei sau, spectrali, în lumina fulgerelor au început să sufere de hidropizie și se umflă pe măsură ce ploaia continuă. Peste toate, o căldură umedă, exasperantă, mă face să-mi simt nervii ca un mărăciniiș de foc și mă obosește, dîndu-mi iarăși nostalgia temperaturilor de-acasă unde acum a început toamna. În loc să răcorească aerul, să-l destîndă, ploaia îl ațîță parcă și mai mult. Încerc să adorm și, bineînțeles, nu reușesc. De fapt, somnul nu e decît mica stratagemă a retractilității mele ce recidivează în fața anomaliilor și dilemelor spinoase cu aceeași consecvență cu care tentativele ei au eșuat. Mă apăr însă cum pot. Îmi aduc aminte versuri disparate dintr-un imn închinat lui Xipe Totec... „O, zeul meu, apa ta prețioasă a coborît... / Șarpele de foc mi-a redat libertatea / Poate voi dispărea acum / Poate voi dispărea și mă voi distruge / Eu, tîndrul spic de porumb...” Bănuiesc că, în ciuda potopului de-afară, o arsură continuă să rămînă în pămînt ca o cicatrice ascunsă; cu una din acele amintiri pe care vrem în zadar să le expulzăm din memoria noastră și care uneori ne dor fără nici un motiv imediat. Îmi imaginez, dincolo de ploi, un pămînt roșcat, abrutizat de căldură, cu cactuși crescuți ca arborii, dar fără umbră sau cu o umbră steapă, sub un cer implacabil, gol, pe care soarele trece ca o rană... Se poate ca, uneori, peisajul să arate, într-adevăr, astfel lar noaptea aceasta e ca o răscumpărare. Cerul vîiește și norii par cuibare de șerpi. Ce se află între cruzimea secetei și violența ploilor? A, da, tîndrul spic de porumb. El e punctul de echilibru. Locul unde contrastele cedază pentru ca într-o clipă de liniște și de blîndețe porumbul să poată înflori... În sfîrșit, un punct de sprijin între atîtea incertitudini... Un nou hohot de rîsete și tunete îmi amintește că nici măcar în natură nu pot înfrunța cu înțelepciune violența. Micul meu punct de echilibru e însă cu atît mai prețios într-o noapte în care zeii vîd, în lumina fulgerelor, pietrele de sacrificii goale și se miră...

Ajungem tîrziu la Uxmal. Cînd autobuzul se oprește, sîntem parcă prea obosiți ca să mai putem coborî. Rămînem cîteva clipe pironiți pe scaune. Apoi ne hotărîm să ne dăm jos. Ceva (oboseala? furtuna lăsată în urmă?) ne încetează mișcările. Afară plouă mărunț acum, pietrișul scîrțîie sub tălpi și în lumina farurilor se vîd tufe de bambus și un palmier. Sîntem la o „hacienda”, ni se explică. Și abia atunci observăm că nu e nici un oraș în jur. Doar noaptea neagră, carbonizată și epuizată. Iar restaurantul de la „hacienda” s-a închis. Nu mai găsim decît răcoitoare și alune pe care le ronțăm flămînzi.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Locul de muncă: scena

Cînd teatrului dumnealor i s-a atribuit denumirea prestigioasă de Teatru Național, oamenii artei teatrale din Tirgu Mureș și-au sărbătorit clipa de împlinire pur și simplu prin muncă. În două zile și jumătate a fost prezentat un zdravăn (numericește și artisticește) pachet de spectacole. E nedrept, față de calitățile lor, că n-avem loc să facem cronica fiecăruia în parte; și e foarte drept să rostim, despre fiecare, măcar cite un aliniat de cuvinte.

Pașărea cîntătoare, piesa tîndră a îndrăgostitului de oamenii și locurile natale și legendele din Lupeni și Odorheiu Secuiesc — l-am numit pe Tamási Aron — a redat spectatorilor — mulțumită regizorului Tompa Miklós, scenograful Tamás Anna și unui colectiv de actori ai secției maghiare a teatrului, care au jucat cu însuflețire, cu nerv — o poveste de dragoste dintr-acelea pe care le știi dar ai tot vrea să le mai auzi și vezi, pentru că îți dă încredere și veselie și, mai ales, pentru că îți amintește că natura, dacă nu ne certăm ci ne iubim, ne e prietenă. Pe scurt, un spectacol dintr-acelea care plac publicului cel mare.

Interviu, piesa de succes și premiul a Ecaterinei Oproiu, a prilejuit un spectacol, la secția română, care marchează reîntoarcerea în lumea teatrului — după o absență lungă și de nimeni dorită, dar și așa e viața! — a regizoarei Raluca Iorgu Mindrîlă. O reîntoarcere pe care o salutăm și-o dorim binecuvîntată pentru drum lung de artă frumoasă și asta pentru că acest prim nou pas a și însemnat o reîntoarcere profesionalistă și în formă (exemplară corelarea spectacolului cu specificul sălii de spectacole) și în conținut (profundă

Scenă din spectacolul „Floriile unui geambaș” de Sütő András

și cu putere de pătrundere și emoționare ideea de a preceda ieșirea personajelor-caractere cu timpi, cu clipe de singurătate și monolog). S-a mai rostit, acolo, și părerea colectivă că actrița Livia Doljan, în rolul avocatei, a făcut cea mai reușită creație dintre toate cite au fost prilejuite, de acest rol, în montările acestei piese.

Noaptea pe asfalt, ultima piesă (deocamdată) a dramaturgului care de-acum a dovedit că e de cursă lungă dar și profundă, Theodor Mănescu, regizat de Hunyadi András, în scenografia lui Adorjani István, demonstrează înainte de toate, atrage atenția — prin cîteva excelente minute de film în teatru, dar nu numai prin ele ci și prin vioiciunea, dinamicitatea, ritmul de joc al primei părți — că încăpută pe mîini de regizor și operator bune ar putea fi subiect și prescenerari pentru un excelent film. Această istorie scrisă de Theodor Mănescu amintește de acel tuburător Blow up; iar faptul că, așa, în exercițiul meseriei, muind un clișeu în revelatorul special al conștiinței, un ziarist și fotoreporter descoperă propriul său cadavru, firește moral, dă piesei o dimensiune dramatică distinctă, personală, originală. Păcat că, în spectacolul secției maghiare a teatrului tirgumureșean, partea a doua a piesei, aceea de conflict sufletesc, se desfășoară cam lînced.

Fedra, piesa care tinde spre perenitate, a lui Jean Racine a fost pusă în scenă, la secția română a teatrului, de regizorul Dan Micu. Spectacolul este curgător, arată și sună modern și se simte că regizorul a avut încredere în actori. Încredere care a avut-o și scenografia Anna Tamás, care a asigurat scenei un, să spunem, fond de ten tragic, în rest lăsînd-o liberă pentru oameni, pentru actori. Iar aceștia — Mihai Gingulescu, Cornel Popescu, Marinela Popescu, Livia

CRONICA FILMULUI

„Din nou împreună”

Debutînd cu un generic de excepție (autor Nae Novac) și susținut de o muzică cinematografică-admirabilă (Cornelia Tăutu), acest film realizat de George Cornea (unul dintre cei mai remarcabili operatori ai noștri din generația mijlocie — aici în calitate de regizor), după un scenariu semnat de Dumitru Buznea, promite, place, apoi începe să treneze, redevine — în cîteva momente — interesant, apoi intrigă de-a dreptul prin lipsa de firesc a dialogurilor, devine lozincard și fals, încheindu-se în cele din urmă printr-o soluție care este ușor de bănuț încă de pe la jumătatea desfășurării proiectiei.

Lucrul este cu atît mai straniu cu cît scenaristul, în calitatea sa de ziarist, pare a fi trecut — din motive care ne scapă — cu ușurință, cu o surprinzătoare superficialitate, pe lîngă un subiect care promitea, care ne interesează, care „ne arde”: cel al repartizării proaspeților absolvenți din învățămîntul superior la sate. Există o replică în acest film pe care o reproduc din memorie, fără însă a-i altera sensul: „Păi ce, tovarășu’, dumneata mă întrebi de tîneret, care tîneret?, că așa pleacă la oraș, noi stringem recolta cu elevii, studenții, militarii” — replică, poate, ea singură capabilă a declanșa subiectul unui dramatism, sincer, adevărat film. Dar astfel de replici sînt puține, autorii — sau autorul?! — mîrgîindu-se a face tot ceea ce pot (și de multe ori cu talent!) folosînd o schemă dintre cele mai consumate în filmul nostru contemporan, și, din pricina asta, dintre cele mai puțin apreciate de public. Prin repetare, și mai ales prin falsul „dramatism” pe care îl implică, ea a devenit nu numai o permanență, dar chiar și un fel de cosmar al cinematografiei noastre contemporane: tîndrul repartizat într-un loc de muncă (în cazul nostru, un tîndr inginer agronom) are idel novatoare, pasiune, poftă de lucru etc., și se lovește de mentalitatea „conservatoare” a superiorului (în cazul nostru, președintele C.A.P.). El găsește însă înțelegere la organele superioare, „superiorului” (la fel, în acest caz, primarul comunei — care, în paranteză fie spus, are un birou și o ambianță de rivnit chiar și pentru un lucrător la consiliul județean!). În plus, printr-o împrejurare oarecare (destul

Doljan, Adrian Mazarache, Livia Gingulescu, Valentina Iancu, Francisc Bedó — s-au străduit să rostească frumos și cuceritor replici în versuri — care, orice s-ar spune, nouă, astora prozaici ai unui veac prozaic, ne sună desuet — să le rostească cu atîta har, încît să ne rechemă la gusturi și delicii lirice care aveau haz pe la 1677. Și-au reușit, dar păcat mi-ar fi să spun că pe de-a-ntregul. Și asta nu din pricina harului, ci, mai banal, din cusururi, coșești, de dicție. Oricum, piesa avea de ce să fie montată, odată ce la Tirgu Mureș era Melania Ursu. Adică o actriță completă care, în pofida temperamentului său năbădăos-vulcanic, a făcut o demonstrație de artă tocmai prin măsură, prin temperanță, prin nezbucium exterior.

Emigranții, jocul de doi al lui Slawomir Mrozek, piesă care de vreo două stagii nu bintuie teatrele, i-a molipsit și pe actorii Alexandru Morariu și Ion Fiscuteanu. I-a molipsit într-atîta, încît au adăugat bibuliri, care fură dealtfel, însă care n-au decît un rost în sine și care, de aceea, împovărează spectacolul spre fericirea numai anumitor spectatori. Sigur, de fapt, acesta — ca și de acela de amputare a dimensiunii de general-valabil a adevărului piesei, prin romanizarea, cam vulgară, a personajelor — e în culpă și regizorul, semnat și al unei de atmosferă scenografii, Mihai Manolescu. Dar dincolo de aceste cusururi sînt, totuși, trei actori ai variantei firmureșene a piesei, de aplaudat. Pentru că spectacolul e făcut și mai ales jucat cu crez, patimă, abandon și-o vitalitate de campion sportiv. Numai că asta-i: chiar și talentul, și chiar cînd e cu carul (v. Ion Fiscuteanu), trebuie bine temperat (v. Melania Ursu în „Fedra”) și bine dirijat (v. spectacolul lui Dan Alecsandrescu cu „Floriile”).

Floriile unui geambaș, piesa de scriitor autentic și care se respectă a lui Sütő András, a fost transformată într-un spectacol pe măsura ei de regizorul de certitudine artistică și profesională, Dan Alecsandrescu. Spectacolul este precis și rotund, are atmosferă și grandioare, într-un cuvînt e o ștachetă înălțată la calitate pe care o implică și la care obligă o scenă de teatru național. Spectacolul este întemeiat și construit pe două elemente primare: lemnul și vocea omenească, amîndouă cu aspirările, blîndețea și mai ales cu tainele lor. Lemnului i-a fost dat chip de artă dramatică, de către Mircea Mateboji. Vocii omenești i-au fost date glasurile, tot de artă dramatică, ale actorilor Cristian Ioan, Lidia Roșca Marinescu, Cornel Popescu, Ion Rîșiu, Nicolae Urs, Dan Ciobanu, Emil Schmidt, Dan Glasu, Radu Cazan, Aurel Ștefănescu, Doina Preda, Adrian Mazarache, Ștefan Moisescu. Frîmțirea aluatului de lemn și glas de om și-a asumat-o, firește, Dan Alecsandrescu. Rezultatul e un concert interpretat măiastru după o partitură măiastră, un concert de violoncel, uncaltă a durerii de suflet, adică de lemn care cîntă trist, despre oameni țărani și despre oameni filozofi, despre legi și nedreptăți, despre răbdare și răzvrătire, despre cît de lesne poate fi violată casa și poate fi violat sufletul unui om cîștit, despre ce-a fost posibil pe la mijlocul veacului 16, despre ce a fost posibil și pe la mijlocul veacului nostru și despre ce încă poate să mai fie posibil în istoria neumană a oamenilor. Spectacolul are deliberate simetrii de catedrală, și-a fost naivă, fără putere de cuprindere a temeliiilor în timp ale artei, părerea aceea rea care-i reproșea regizorului clasicismul faptelor sale de artă. Concret, spectacolul pătrunde-n rîndurile spectatorilor și-i ocupă (fericit), îi aservește dinamic, rapid, violent, începînd cu triumful, parcă de tactică militară romană, Mihai Gingulescu (Michael Kolhaas) — Micaela Caracas (Lisbeth) — Ion Fiscuteanu (Nagelschmidt). Iar dacă, de pildă, Dan Ivănescu realizează cu nuanțe și negrăbit chipul excelent-minuțios-tipic al unui om al legii deformat de lege, este tocmai pentru că a fost pregătît terenul, adică psihicul spectatorilor, pentru niște clipe de aparent răgaz.

Mai trebuie spus, la acest bilanț, că programele de sală, redactate în majoritatea lor de Zeno Fodor, secretar literar al teatrului, au finit intelectuală și sobrietate. Însă nu le-ar strica ceva mai multă varietate a formei; mai răspicat spus, ceva chip comercial pe măsura conținutului.

În loc de orice altă încheiere, la această cronică-inventar, țin să mai relev o dată realitatea pe care am consemnat-o și într-o cronică anterioară: acordarea celui mai înalt titlu — acela de Teatru Național — la care aspiră orice colectiv de oameni de teatru autentici s-a făcut, în primul rînd, pentru că munca dumnealor, artiștii teatrului din Tirgu Mureș, au meritat-o.

NELU IONESCU ■

de abil prezentată în film — prin introducerea unui personaj, fost coleg de facultate cu eroul și care-l determină pe acesta din urmă să aleagă exact satul asta, și nu altul), tot aici, vezi Doamne, e repartizată și fosta dragoste a inginerului, profesoară...

Restul se înțelege, cum spuneam, aproape de la sine: „noul” convinge — prin „tactul” primarului — președintele C.A.P. să nu mai fie „conservator” (acest cuvînt este pomenit în film pînă la exasperare!), cei doi colaborează, idila se reia, împotriva tatălui fetei, care — un alt „conservator” fiind, se împotrivesc destinului celor doi. SFÎRȘIT! Că de ce primarul habar n-avea, pînă la venirea tîndrului, că președintele C.A.P. este un retrograd, că acoperă niște bandiți care fură și bat cu arme albe; că de ce tinăra învățătoare, pînă acum convinsă să-si ia transferul într-un post călduț, la oraș, renunță dintr-o dată la ideea asta; că de ce o acțiune care necesită ca timp fizic cîteva zile, se consumă în decursul a 12 ore (vezi secvența ședinței de consiliu și restul) — toate acestea rămîn întrebări la care nici cel mai binevoitor spectator nu va putea răspunde. E păcat!...

Este păcat, mai ales pentru că în acest film — și spun asta încercînd să fiu înțeles că am scris astfel nu numai pentru că așa îmi dictează conștiința de cronicar de film, ci și pentru că — majoritatea membrilor echipei de realizatori fiindu-mi cunoscuți — cred în capacitatea acestora de a face film. Bun! Vedeti, în orice caz, filmul „DIN NOU ÎMPREUNĂ”. Vedeti-l, pentru a remarca (dincolo de generic, muzică și posibilitățile de a face regie ale lui George Cornea — momente subliniate la început), interpretarea reținută și sobră a lui Vladimir Găitan, în rolul principal; a lui Ilarion Ciobanu — cărînt, viril și excelent actor de film — în rolul președintelui C.A.P. Pentru a o remarca, din nou, pe Draga Olteanu-Matei, în rolul „dulcei” profitoare a unei funcții de membră în consiliul de conducere; sau pe Rodica Negrea, tîndra puștoaică împinsă cu orice preț către măriș de către mamă. Și poate mai ales pentru a-l revede pe acest formidabil actor care se numește Mircea Diaconu, reușind în mod miraculos performanța de a scoate din cadrele în care apare — deși nefiind cu nimic avantajat de text, față de ceilalți — momente de pură antologie cinematografică.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Lecția trecutului

Cind asasinii nămiți puterii străine care urmărea revizuirea silnică a hotarelor noastre firești l-au răpit pe Nicolae Iorga de la masa lui de lucru ca să-l „judece” tilhărește, marele savant lucra la o operă ce avea să-i încununze activitatea științifică: **Istoria universală**. Încetare de câteva săptămâni, la instaurarea regimului legionar și a cenzurii, colaborarea la **Neamul românesc**, cotidianul înființat cu mai bine de treizeci de ani în urmă, prin care pregătise cugetele să vibreze la ideea idealului național, iar în timpul anilor de refugiu din Moldova, întreprinse vie, flacăra încrederii în victoria finală și împlinirea drepturilor noastre imprescriptibile. Continua însă să dea la **Cuget clar (Noul săptămânător)**, mai puțin cititului său periodic de îndrumare literară tradiționalistă, articole de directivă și mai ales poezii. Nu începuse oare colegianul, încă de pe băncile școlii, cu versuri, dintre care unele de dreptul incendiare, erau știte pe de rost de tineretul socialist din Iași și din întreaga țară? Mi-amintesc finalul profetic:

Răbdarea-n noapte, visători,
Profeți cu ochi de foc, răbdare!
Lumina falnicilor zori
Acum sau mai târziu răsare!

Stelian Neagoe a descoperit că, de la începutul celui de al doilea război mondial (1 septembrie 1939) și pînă în pragul mișelului atentat, Nicolae Iorga n-a conțenit să dea, săptămînal, una sau mai multe poezii, originale sau talmăcirii, pentru **Cuget clar**, și ca atare și-a propus să reproducă, în paralel, pe cele două pagini față în față, articolul de gândire politică și poezia de îndrumare morală, cele două lecții simultane de educație civică și de înălțare sufletească a nației sale. Profesorul nu era însă din tagma searbezilor pedagogici, ci din aceea a profetilor, înzestrați cu a doua vedere, care știu să prevadă catastrofele, să le vestească din vreme, iar cînd s-au produs, să izbutească, prin verbul său de foc, să redrepteze forța morală a poporului și să o pregătească pentru ziua cea mare, a răsplatelor.

Astfel, la amenințarea nazistă, că va fi în curînd în posesia unei „arme necunoscute”, teribilă „unealtă de nimicire”, iubitorul de pace și de dreptate răspundea la 24 octombrie 1939, după prăbușirea Poloniei, că există o altă armă, aceea invizibilă, dar mai puternică, o altă rezistență sufletească, prin care se zădărnicește orice cucerire. Așa a fost să fie și în

Olanda, Belgia, Iugoslavia, Grecia, Franța și alte țări, în parte sau total pentru puțină vreme cucerite numai teritorial, dar care au știut să opună invadatorului fie rezistență pasivă, fie lupta partizanilor, neprevăzută de statele majore naziste, neputincioase în fața lor. Articolul din care am citat are în contrapagină o poezie intitulată **Singurătate**, dar al cărei tîlc este antidotul sentimentului individual de însingurare: prezența invizibilă a înaintașilor, care poruncesc celor vii și le arată calea:

„De ești cu alții împreună, / Aceiași fire vă adună / Și-adeșori nici nu-ți mai vine / Să fii alături cu tine // Dar, oricît de supus să fii, / La rostul tău ai să revii, / Supt codri vechi, pe mări în spume, / În coșul tău pierdut de lume, // Și cei din care te cobori / Se vor întoarce une ori, / Cînd în mulțime stai pierdut, / Spre-a-ți spune tainic ce-au făcut”.

Lecția trecutului, pentru marele istoric și patriot, nu era o învățătură ca oricare alta, ci o pildă vie de încredere și de acțiune, oricît ar fi fost de grele împrejurările prin care trecea neamul nostru în acel moment, dezmembrat și ocupat militărește de cei ce ne supuseseră unui multiplu „Diktat”. În concepția profetică a genialului istoric, întemeiat pe principiul nebiruit al naționalității, ceea ce dictează nu este forța brutală, ci dreptul neamurilor libere de a-și hotărî singure acțiunile, oricît de vitrege ar fi timpurile.

În cele peste zece mii de articole politice ale lui Nicolae Iorga, se exprimă cu o inegalabilă forță de expresie și de convingere, dorința de pace și de dreptate a poporului nostru, al cărui exponent a fost neîntrerupt, cu scrisul, cu verbul, cu fapta, în calitate de peregrin prin toate ținuturile românești pe atunci subjugate, de istoric, de gazetar, de vorbitor, de cercetător, de congresist, fără ca o clipă flacăra simțirii și inteligenței sale să-și piardă din incandescență și luminozitate.

S-a exagerat enorm dificultatea lecturii unui scris adeseori periodic, cu numeroase și așa-zicînd inextricabile ramificații. Stilul gazetarului dezmințe această lenșă judecată: este oral, cu fața la public, în fraze scurte, cu scripitoare imagini și metafore, ceea ce a determinat pe editor să numească articolele din **Ultimele** (Scrisul românesc, Craiova, 1978), „tablete” și „poeme în proză”. Omul de acțiune nu urmărește însă efecte stilistice, ci transmiterea unor idei salutare, a convingerilor și credințelor sale.

Substanțialul **Comentariu introductiv** spicuiește esențialul din cele peste două sute de articole care n-au putut încăpea în volumul de proze și versuri ale mesterului scriitor. În afară din text, o serie impresionantă de reproduceri fotografice familiarizează pe cei ce nu l-au cunoscut, cu variatele aspecte ale celui ce a fost un proteu al culturii noastre naționale.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

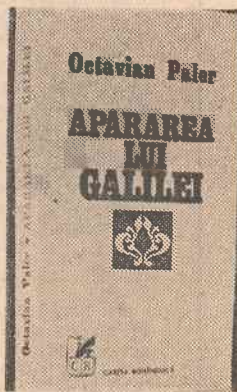
Cap limpede

De mai multe luni Ion Cristoiu semnează în revista **Amfiteatru** O propunere pentru o posibilă **Istorie a literaturii române contemporane**. În numerele pe lunile august, septembrie, octombrie, noiembrie sînt analizate — fără a fi desprinse din cadrul istoric și cultural — Premiile Academiei R.P.R. pentru cele mai valoroase creații științifice, literare și artistice din ultimii trei ani, stabilite în Adunarea generală a Academiei din 18 martie 1949, „primele premii acordate după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare”, care dovedesc, împreună cu alte măsuri de încurajare a creației, cit de răuvoitoare și false erau acuzațiile reacțiunii „privind atitudinea comuniștilor față de activi-

tei, mai bătrîn / Și românește, iată, că vă zic / Să ne-adunăm de-a pururi laolaltă / Istoria nu vine cu nimic / Mai mult decît dreptatea ei înaltă // Istoria nu-i martor cumpărat / La vreun județ prielnic de popoare / Pămîntului acesta precacurat / Îi datorăm nestîncelor izvoare.” ● Un nou volum de versuri semnat de Liliana Ursu se află în librării: **Ordinea clipelor** (ed. „Cartea românească”). Talentata poetă descrie cu siguranță, ca și în precedentul volum (**Viața deasupra marilor orase**) universul citadin în versuri de un modernism bine temperat. Autoarea înregistrează singurătatea în marile metropole, tristețea duminicilor „sparte de fanfara municipală”. Cadrul este sufocat de blocuri, trenuri, avioane, autobuze, de tot soiul de obiecte casnice și alte embleme ale epocii actuale. Discursul liric se remarcă prin firescul său, cuvintele ordonîndu-se fără dorința de a șoca pe cititor, de a-i atrage atenția să admire ceea ce citește. Liliana Ursu scrie fără nici un efort vizibil confesiuni melancolice, emoționante pentru cel care le parcure: „Nu știu / Unde-i adevărul / În piciorul de lemn / Al săracului, / În lacrima copiilor, / Sau în ploaia aceasta / Ce spală la nesfîrșit orașul / Nu știu / Unde-i viața mea / În camera aceea / Cu fereastra zidită acum / Prin care primeam lumea / Ca pe un spectacol formidabil / Cu bilețele vindute dinainte / De bunul Dumnezeu / sau în cartea aceasta / De care m-am despărțit” ● La Editura „Minerva” a apărut o bogată antologie de versuri din opera lui Aron Cotruș, însoțită de o prefață substanțială semnată de istoricul și criticul literar Ion Dodu Bălan care oferă cititorului suficiente repere pentru a înțelege creația și viața uneori contradictorii ale acestui poet. După cum afirmă prefațatorul, „Creînd un univers artistic original, Aron Cotruș a revoluționat însăși poezia revoluționară românească, reprezentată de un Bolliac, Mureșanu, Coșbu, N. Beldiceanu, Goga, intensificînd atitudinile necruțătoare, răzvrătite, acuzaatoare față de nedreapta orînduire socială, față de o lume „de hrăpăreți și de pitici”, nuanțînd articulațiile cele mai intime ale unei lirici protestatare și vaticinare, care se aud scrișnînd, de năduf și amarăciune, în țîșnile sintaxei sale atît de populară, atît de românească și de expresivă.” ● Aceași editură reeditează și

IN LIBRĂRII O NOUA CARTE DE OCTAVIAN PALER

După cum mărturisește autorul în Cuvînt înainte, cartea „**Apărarea lui Galilei**” — dialog despre prudență și iubire”, nu-și propune să uzurpe o biografie ci motivele unei dileme. Între prudență și iubire, o carte de idei / între roman și eseu un fascinant dialog în care un Galilei dezlegat de circumstanțe își povestește visele, încearcă să-și înțeleagă destinul / și de fapt ea și în „Mitologii subiective”, destinul condiției umane.

tatea intelectuală, spulberînd temerile unor intelectuali că puterea clasei muncitoare și a țărănimii muncitoare ar putea desconsidera literatura și arta, temeri nu lipsite de teme în perioada 1944-1947, dacă ne gîndim că într-un context în care teoria materialismului dialectic și istoric nu era cunoscută de către intelectualitate întotdeauna în fundamentele sale principale, ci uneori prin intermediul unor vulgarizări sau deformări dușmănoase, realizate de propaganda fascistă în perioada anterioară, punctele de vedere potrivit cărora în noua orînduire cultura ar putea fi disprețuită mai aveau credibilitate în spațiul literar”. Cercetarea criticului este bazată pe o cunoaștere aprofundată a perioadelor respective și este scrisă într-un limbaj limpede care permite accesul imediat la ideile studiului. Această suită de articole pasionante la lectură reflectă o epocă mai puțin cunoscută de către generațiile tinere și căută să surprindă o parte din extraordinarul efort al creării literaturii socialiste ● A apărut, în frumoase condiții grafice, Caietul cultural al cenaclului „Litera”, **Tiraj literar** ● La „Scrisul românesc” tinărului poet Adrian Frățilă (publicat și de revista **Flacăra** (i-a apărut volumul de debut **Echinocliul de fiecare zi**). Poezia sa se caracterizează prin nonșalanța cu care abordează o diversitate de teme, îndelung tratate, dezvoltîndu-le într-o manieră personală. Deosebite sînt poemele sale patriotice. Cităm poemul **Istoria nu-i martor cumpărat**: „Dacă vorbim de patrie atît / Și dacă vorba noastră nu-i întreagă / Ne arde-un dor cu care-am coborît / Din tată-n fiu și care ne mai leagă / Ne arde-un dor de niște munți cărăți / Afară din peceți și din hrisoave / De parcă ne-ar fi prisosit Carpați / Și palmele-ar fi devenit firave // De parcă n-ar fi loc de-atîta riu / Să bați în poarta fraților cînd vrei / Și se tot duc de-a lungul unui friu, / Trimși să se deprîndă cu polei // Și se tot string însemele pe grindă / Ca iernile adăpostite-n sin / Și românește pe cîmpii colindă / Păstorul Miori-

CRONICA LITERARĂ

Mihai Ungheanu:
„Lecturi și rocade”

E de mirare că **Lecturi și rocade**, o carte polemică și de idei, n-a trezit nici o reacție mai deosebită pînă acum. Ce-i drept, materia volumului nu-l poate surprinde prin nimic pe cititorul avizat. Dar selecția operată — în producția folietonistică din ultimii ani a autorului aduce ea însăși ceva nou și durabil, impune un program critic de anvergură.

S-ar părea că de-acum critica lui Mihai Ungheanu intră definitiv în faza revizuirilor. Trebuie precizat însă că ideea cărții nu e de sursă lovinesciană: nu de revizuirile de sine ale criticului se cuvine să discutăm aici. Dimpotrivă, discernem în subtext o altă față, mai matură, a polemismului său structural, în spiritul „campaniilor” de odinioară — cu accentul de astă dată pe delimitarea fermă în cîmpul valorilor stabile, moderne. Pe de altă parte, autorul se referă la un curent general, ce ar caracteriza critica noastră actuală. În efortul ei constructiv și colectiv de a da la iveală alte semnificații decît cele cunoscute, „falii ascunse” încă în operele clasice. Tocmai în acest sens precizează Mihai Ungheanu scopul imediat al „rocaelor” sale: „O idee despre amplă revizuire pe care critica și istoria literară de azi o operează în timpul literelor românești încearcă să dea și cartea de față”. Analizează firește cu simpatie o lucrare ca **Fața ascunsă a lunii** de Mihai Gafița. Reia în întregime articolul, elogios, scris mai înainte despre interpretarea dată de Valeriu Cristea operii lui Ion Neucule. În același registru se ocupă în continuare de contribuțiile lui Dan Zamfirescu, Alexandru Duțu, Doina Curticăpeanu (indirect) și Dan Horia Mazilu — care pun într-o cu totul altă lumină literatura română veche. Și acesta nu e decît un singur argument și cu siguranță nu cel mai important, invocat de critic în sprijinul intențiilor sale.

Adăugăm de îndată și interesul mult, mai pronunțat acum pentru istoria literară și chiar pentru istorie în general. Prefața vine cu unele observații de actualitate pe marginea monumentalei istorii călinesciene, înțeleasă just, credem noi — ca moment de deschidere nu de închidere a exegezei asupra literaturii române. Poate că nu întîmplător primul studiu și cel mai substanțial din volum se ocupă de **Introducerea sintetică** a lui Iorga (1929). E un studiu temeinic, disociativ, analizînd aproape din toate unghiurile posibile concepția marelui istoric. Nu o dată se repetă însă și nu lipsesc nici contradicțiile. Dar așa a fost Iorga însuși, surprinzător de complex, imposibil de receptat silogistic, paradoxal ca om, dar și mai paradoxal prin textele sale. Criticul îi pune în valoare metoda. Îl definește sub zodia criticii genetice, dezvăluind totodată filiațiile din Gherea — ca și ecurile, nu puține, ale operei sale printre contemporani și urmași. Într-un cuvînt, personalitatea lui Iorga, fie și numai printr-o parte infimă a operei sale, ni se relevă integral, ca totalitate vie. Acțiune tipică de restituire, cercetarea lui Ungheanu conține și o sugestie practică: o „introducere sintetică” va fi urmată neîndoios de o istorie sintetică propriu-zisă. O istorie (bănuim) nici călinesciană nici iorghistă, ci în spiritul criticului care va veni și se va încumeta s-o facă.

Cel mai mult îl pasionează pe Mihai Ungheanu revizuirile propuse de confrăți, mai ales acelea în care se regăsește. Lectura selectează aproape numai cărți de critică sau de publicistică, un teritoriu de asemenea ignorat. S-ar putea spune că **Lecturi și rocade** e cartea din care lipsesc poezii sau mai bine zis poezia. În compensație, critica critică îi oferă un orizont mai larg de observație și permite în același timp o radicalizare, tot în sens polemic, a punctelor de vedere proprii. Un ciștig deci al conștiinței de sine a criticului, oscilînd deseori între acceptarea totală și respingerea totală. Mai interesante sînt opțiunile. O carte ca **Din clasicii noștri** îl convinge pe deplin, fără nici o rezervă. Faptul nu ne miră, deoarece ideea protocrionismului poate fi detectată cu mult înainte și în unele studii ale criticului (fără a-i da și formularea cuvenită). Ni se pare că, mai inspirat, M. Ungheanu vede în protocrionism un concept activ, nu regresiv al culturii, mai aproape de creația însăși decît de receptarea ei.

Patosul criticii lui Mihai Ungheanu îl constituie fără îndoială spiritul polemic foarte ascuțit. Metoda ideală, în acest caz, e de a defini prin contrast. Criticul continuă bunăoară seria articolelor despre Iorga, Ibrăileanu, Călinescu și mai puțin Lovinescu. Avem impresia însă că spune esențialul despre fiecare în parte nu în astfel de studii, unele de amploare sistematică, ci în contexte pur polemice, aparent întîmplătoare. În aceste momente fulgurante, criticul delimitează prin reducere — dar mai ferm — valorile, înlăturînd orice echivoc. Polemica așadar, ca mod de gîndire critică, nu desființează — ci diferențiază. Altfel, criticului îi repugnă viziunile conflictuale, manicheice, prelungite peste măsură în cîmpul literaturii, ceea ce-l determină să-și exprime dezacordul față de unele excese la Z. Ornea și îndeosebi la Ileana Vrănceanu. Ar mai fi de luat în discuție omisiunile criticului, câteva dintre ele regretabile. Dar unul tablou inexistent îi este de preferat la urma urmei unul trunchiat cu condiția să nu mistifice adevărul în generalitatea lui.

Lecturi și rocade, cu toată rigoarea selecției, rămîne de fapt o bună carte de critică folietonistică, ce se ocupă efectiv de opere și nu de autori. Deocamdată detaliile sînt mai prețioase decît sinteza, ce se presimte. Tendința, în schimb, e de a extinde cronica literară dincolo de perimetrul — totuși îngust — al literaturii contemporane. E un prim pas, hotărîtor, spre totalizarea amplă de tip istoric. Pentru moment, lectura cititorului române interbelic oferă criticului un pretext admirabil să repună în circulație texte oarecum neglijate. Va avea ecoul scontat? **Balaurul** i se pare o „carte teribilă”. La fel, **Rădăcini** — ultimul roman al Hortensiei Papadat-Bengescu. Neamul **Șoimăreștilor** e recuperat în perspectiva **Baltagului** și exemplele de acest fel s-ar putea înmulți. Critica polemică se aplică deci cu surprinzătoare dezinvoltură și la operele trecutului. Revizuirile propuse de M. Ungheanu sau de alții se dovedesc viabile tocmai fiindcă judecata critică și gustul modern vin să insufletească documentul istoric (cultural).

CORNEL MORARU ■

D. R. POPESCU:
„VIRGULE”

O nouă carte a lui Dumitru Radu Popescu, unul dintre numele strălucite ale prozei noastre, „**Virgule**” cuprinde articole pe teme literare, istorice, culturale etc. și probează o conștiință artistică puternică: „Scriitorul locuiește într-un burg numit cuvînt și în lumea dintre cei doi poli adevărul este patria sa, iar cine trișează vrînd cu timpul său să nu fie împreună, este eliminat ca un puroi”.

volumul lui Lazăr Săineanu, **Basmele române în comparațiune cu legendele antice clasice și în legătură cu basmele popoarelor romanice**, lucrare de anvergură, caracterizată astfel de Ovidiu Birlea într-o documentată prefață: „Confruntată cu nivelul folcloristicii contemporane, se constată cu surpriză că după opt decenii lucrarea lui Săineanu rămîne tot atît de actuală în osatura ei științifică, deoarece rectificările ce i se impun sînt neașteptat de puține și aproape întotdeauna de sferă restrînsă.

IUBIREA DE FRUMOS

Leul de la Șișești

Astfel a fost numit Vasile Luca-ciu de către țărani Maramureșului pentru că și-a pus sufletul în vreme de grea umilită pentru ei toți luind drumul pribegiei ca Iancu și Horia odinioară după dreptatea celor mulți deveniți de ocară în propria lor țară.

La optsprezece ani își lua doctoratul la Roma vorbind latina și stăpînind filozofia și teologia vremii, se va întoarce acasă în Maramureș și va începe lupta de viață pentru drepturile românilor fiind inima și cugetul și sufletul memorandiștilor, luind mereu osindele cele mai grele dar din fiecare ieșind mai întărit și mai aproape de sufletul poporului său. Neputînd să-și desfășoare lucrarea în cetățile instrăinate s-a așezat în acest sat străvechi al moșilor săi unde vreme de treizeci de ani a lucrat și luptat prin forța cuvintului asupra deșteptării ființei naționale a unității tuturor românilor. Satul Șișești devenise pentru o vreme capitala maramureșenilor, cu pruncii-n brațe pe care și pe jos veneau din toate părțile să asculte vorbirea căreia putea sta nici o putere împotriva a acestui părinte al celor mulți și săraci care duceau greul istoriei alături de românii majoritari și maghiarii săraci care veneau și ei să asculte.

În această sură cruciformă de lemn, uriașă, așezată peste mormintele celor duși iarnă și vară pe fulgere și viscole în aer liber mulțimile veneau cu strălucite istovite de nevoi să și le încarce de nădejde și neprihănire și mai increzătorii față de greu, mai hotărâți să-și păstreze integritatea morală și spirituală. Pe frontispiciul acestei universități spirituale așezate între pruni și stelele cerului aici la Șișești, cu două decenii bune înainte de Unire a fost săpat în piatră gîndul sfintei uniri a tuturor românilor.

Această minte luminată pe care Goga o așeza lingă corifeii Școlii ardelenice care putea să facă o carieră strălucită ignorînd suferințele celor mulți, a preferat să îmbrace portul anonim al jertfei zilnice mincînd toată viața piinea neagră alături de cei mai săraci lipsiți din popor, care și după Unirea de acum șaiszeci de ani a refuzat să mîninge piinea albă spunînd memorabilele cuvinte: „Cîtă vreme sunt încă oameni în satele noastre care n-au de ajuns nici piinea neagră n-am voie să mă ating eu de piinea albă” — rîmînd consecvent pînă în ziua morții unor principii morale de luptător patriot care și-a dobîndit un loc de veci în inimile noastre ale tuturor.

Acum cincizeci și șase de ani în decembrie, patru ani după Unire s-a adăugat neamului său după o viață de jertfă și privațiuni, după ce-și văzuse țara așezată pe drumul unității în hotarele ei firești.

L-a plîns o țară de țărani și trebuie să fi fost în acel decembrie tot așa cum s-a întimplat în acest decembrie cînd am sărbătorit șaiszeci de ani de la Unire în acest sat Șișești unde i s-a ridicat o statuie de către sculptorul Abrihan Găvrilă de origine din acest sat. Cum l-au sărbătorit țărani Maramureșului în portul lor cu cîntările lor cuvințioase, tineri și bătrîni poate rostii mai degrabă azuriul cerului pogorît pe columba lacrimii la streșinile privegherii noastre.

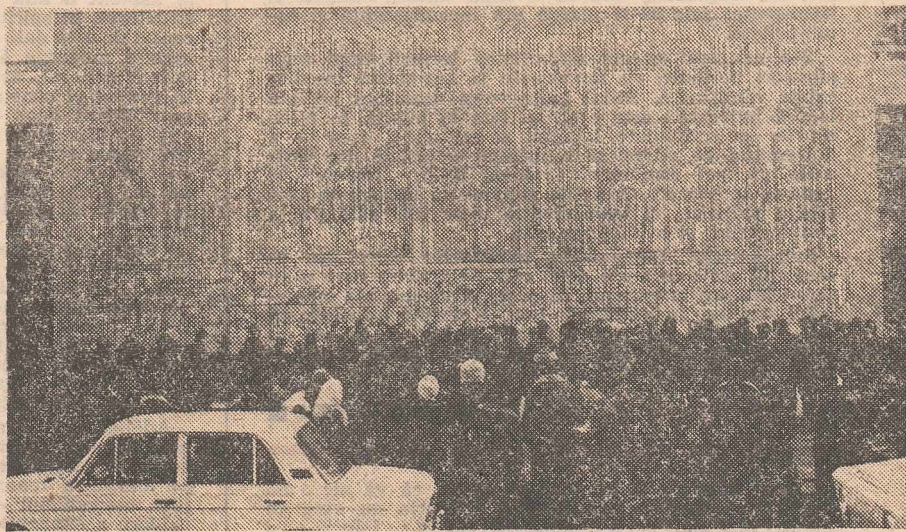
IOAN ALEXANDRU ■
decembrie 1978

Altarele gloriei

Privește această coroană de
soare
Limpezită pe fruntea orașului,
albă
Și spune unde cîntă semînțele
Gloria secerătorului ce va să
fie ?
Noi știm o mireasă cu nume de
riu
Mereu ea urcă dinspre marea
cîmpie
Așează flori peste tainele Putnei
Și leagănă bronzul falnicilor
ctitori.

Auzi cum călătorește dangătul
lor ?
Cum mai strigă prin singele
nostru !
Ci miresme de vorbe urechea
cuprinde
Din fereastra înaltă a Istoriei.
O, prea multe curate zidiri
Spre a nu se ști unde-ncep
rădăcinile !
Aici sînt părinții cu griul pe gură
Aici secerătorii și-altarele
gloriei !

ION BELDEANU ■

În ziua de 15 decembrie a.c. a avut loc la Ploiești dezvelirea operii monumentale „Industrializarea socialistă a județului Prahova”. Lucrarea, care reda simbolic realizările județului, este opera unui colectiv în care sensibilitatea și măiestria artistică sînt la ele acasă. Vasile Celmare, Viorel Mărgineanu, Ovidiu Pachina și Constantinescu Apostol au sintetizat un covor de mozaic (marmură colorată) cu dimensiunea de 22 metri x 10, ceea ce echivalează cu 220 metri pătrați, o frescă cu profunde implicații contemporane redată cit se poate de modern ca stil. În fotografie, momentul solemn al dezvelirii monumentului.

A. MIHAILOPOL ■

Baladă

Pe riuri iarba crește naltă,
mireasma ei se risipi,
pe riuri doar o casă albă
din lacrimi albe se ivi.
Ce murmure de flaut rece
au curs cu noaptea prin mormînt,
ce cai veneau cu nări de fum,
sleii de goană și de vînt...
La știma ploii,
focuri verzi se năruie
pe-un cer de drahme

parcă ar plînge-n Univers
copiii părăsiți de mame.

Omul de La Mancha

Focuri ce țin sub strigăte
aceste roade ;
într-o cîmpie de abur
își găsește Sancho sălaş,
omul de La Mancha e pe coline cu morile,
vrea să le ducă la iernat...
Ascultă vîntul, Sancho,
ascultă-l cum curge prin trestii,
zice el supărat,
și își suflecă zilele în palma vislașului :
ce chip de grație,
ce chip istovit...

VALERIU ARMEANU ■

Hai și iar hai

Să nu ne trecem multe cu vederea
Dar să cădem și noi puțin în alb
Să dăm uitării ce nu facem miine
Și să strunim fotoliul dus la trap

Să batem fața mării cu piciorul
Să facem prietenește schimb de
ham
Prin coridorul transparent de aer
C-a mai rămas, de nu mă-nșel, un
dram

Hai să cîntăm și hai să ni se ducă
Buhul în zare c-am rămas copii
Răceala verii s-o numim răcoare
(O dată a și nins dar tu nu știi)

Să ne-mbrăcăm cu pinze de
păianjen
Că sînt destule-n podul lumii,
vechi

Telefoniste tinere să rîdă
Cînd le vorbim cu fisele-n urechi
Hai să găsim comori în gropi
perfecte

Păzite mii de ani de-un faraon
Și hai să nu luăm nici o lețcaie
Și să jurăm c-avurăm ghinion

Călătorind pe mările Saharei
Să pescuim țipari fără permis
Să ne-amendze fetele morgane
Primite-n salvamar direct din vis

Hai într-o zi, duminică să fie
Să ne-adunăm pe blocuri ca-n
zăvoi

Să aruncăm antenele în aer
Cu trei căpițe ude de trifoi
Chiar am putea să ne vedem
părinții

Prin satele din munți cosind zăpezi
Unii din ei de albi ce se făcuseră
În poarta de zăpadă nici nu-i vezi

Noaptea cînd luna cade în adîncuri
Blindați cu duhul florilor de măr
Să ne-aruncăm în limpezile ape
Și să ieșim cu ea într-adevăr

Hai și iar hai să trecem într-o
doară

Prin raiul ăla parfumat și gol
Zău c-aș trăi în el a doua oară
De-ar da concerte-acolo Nat King
Cole.

ADRIAN FRAȚILA ■

Las' că ajung eu acasă...

Era un ghemotoc de femeie, o sleită, o suflare, acolo, ca să fie. Se ținea cu miinile de poale cînd mă ducea la școală tirșindu-și gumații, țîțîind din buze :

— Stăi locului, șezi ghinișor, Sulfino !
Și eu n-o ascultam luînd toate pietrele la rînd, rupînd zorele, pocnîndu-le și cînd vedeam vreun copil, smulgeam babei ghiozdanul zbughînd pe celălalt trotuar...

— Sst! nu mișca, să vedem ce face! Și baba, băboiul parcă n-o cheina Paraschi-va, parcă nu era din Dealul Castanilor, sătea în marginea drumului ca o împrăștiere de haine. Bolborosea : „las' că ajung eu acasă, las' că ajung” și curgea amenințarea către mama, către casa, către noi...

„De ce m-ați luat de pe laița mea ? sînt sacul cu fasole trimis toamna în Bucu-rești? și-și număra pașii pe scări : „mal am, mai am, cit mai am? ștregării ăștea sînt de vină. Nu mai creșteți odată ?”

— Iar te ici, babo, de noi? te spun lu' mama! Și cu Mircea sub masă legam sarmalele cu fir de nylon să-i scape din gură, o stropeam cu apă din pistol, jucam „baba oarba” :

— Hai, băboiule, cată-ne, nu e Mircea e Sulfina, hai, băboiu ! și ea aluneca, acolo pe parchet în biocul cu zece etaje. Tata parcă nu-i auzea spusele :

— Băiatul maichii, să mă duci înapoi, cînd s-or coace castanele, mai scot hainele lui tac-tu în pridvor să le ia vîntu, mai dau cu mătura în fața casei, Da' apă bună de băut, n-au vecinii ăștea ?...

Bunica, nu era bunica lui Alexandru și nici a lui Florin îmbrăcată în tator, cu pălăriuța pe cap și pantofi negri cu baretă, să-mi spună că „septembrie, octombrie, noiembrie înseamnă toamnă și că zina cea bună mă va duce într-un castel iertîndu-mi cele șapte păcate...”

Bunica era cu broboadă și iarna nu-i zăreai capul din cojoc, mergea înainte sau în urmă potolîndu-mi zbuguiala : „șezi ghinișor că-ți dau zahăr și tavăna cu brînzoaice” iar demolirea mea dura puțin și bunica mă privea în dușmănie că nu prea avea ce să-mi mai dea, nici ghemul de lînă, nici furca, nici pieptănul cu dinți de os... Îi suflam baloane de săpun în ciorbă și ea, zicea : „las' că ajung eu acasă, las' că ajung...”

— La care casă bunico?

— Aici în Balta Albă etajul zece apartament șaptezeci și nouă, aici ție-e casa! îi striga mama din dormitor. Ce mă tot plictisește, bătrîna asta, cu „dă-mi drumul!” Tinjește după capre, păpădie și țata Floarea din deal? I-am cumpărat recamier să doarmă în sufragerie, pis-lari, capot din molton că nu scăpăm de gura lui bărbatu-meu „mama să fie bine îngrijită, mamei să nu-i lipsească nimic” și ea stă încruntată și mă întrebă de ce i-am vindut ograda și cu banii ăia nu luăm alta?

Ei, numai cocoși pestrîți și porci de rasă York n-am avut la casă!

Trebuia să ne mai schimbăm și noi mobila, să cumpărăm o mașină să fim în rînd cu lumea. Și așa mă face de ris cînd vin musafiri stă cu pestelca neagră la brîu și le spune că ea cu „piine nu se satură dacă n-are și olecută de mă-măligă” și suge oscioarele puului pînă-i vine s-o scoli de la masă...

Deunăzi, am luat-o în mașină „să se aerisească”, a cerut să oprim la colț, a coborît, a bătut într-o poartă zicînd : „fă-mi ghine, matala, c-un pumn de dudu!” La dudu poțea dumneaei!

În lift i se „zbinție inima în chept” și nu se urcă dar cînd se trîntește usa se repede să întrebă „ce se întimplă p-acilea?” Pînă și pisică i-am adus să-i țină de urit...

Și nu treceau zilele fără să nu piep-tăn Mițurca, să n-o încalf, s-o legăn, s-o înfăș și s-o alerg vopsită cu tempera, băgată cu botul în dulceață, legată cu șnur de mărțișor. Îi cumpărăm sardele s-o momesc să-i prîndă Mircea capul în menghină și într-o duminică pedepsită fiind de tata cu „na-i voie să te miști din cameră, s-aude?” am luat sifonul cel mare stropînd-o cu suvoi continut pînă cînd Mițurca fugi inspăimîntată sărînd peste balcon...

„De ce-a urlat Mițurca”, mă întrebă tata și eu albă, lipită de perete biiguim :

„Balconul, balconul...”

— Ce-ai făcut cu ea? Te zvînt din bă-tale, ce-ai avut cu animalul? Nu țipa!

Și bunica în prag cu ochii țîntă spre mine se apropie de tata :

— Aoleu, vai de maica mea, nu mai vād, nu mai aud, cred c-am scăpat pisica...

— Da, unde te duci bunică? Știi ce, dacă-ți proptești picioarele bine pe po-dea, ajungem cu liftul la parter. Bunică, ai grijă, o tîgaie cu pîrjoale să fie a mea. Și nu uita să vii să mă iei din fața cancelariei pe unde intră profesorii. Ține-mă mai strîns de mină.

Dar unde vrei să te duci? Nu pe acolo... unde te duci?

Bunica ridică din umeri și se pierdu ca o năframă amestecîndu-se cu orașul...

MARINA DEVESEL ■

Îndrăzneala umblă cu salopeta pe ea

Faptul că una sau alta dintre realizările lui Vasile Corj sînt puse citeodată sub semnul „întimplării” se datorce în bună parte însuși autorului lor. O modestie de voche tradiție — învățată și educată aici, la „Timpuri noi”, unde actualul muncitor specialist a intrat ucenic în urmă cu aproape trei decenii — l-a făcut să vorbească întotdeauna despre realizările sale ca despre niște „daruri” ale norocului. Daruri pe care el nu a făcut altceva decît să le ia în seamă...

Așa s-a „întimplat” și atunci cînd a realizat o „pompă prin presare”, care a ușurat de cîteva ori efortul fizic al oamenilor; și atunci cînd a realizat un nou tip de „păpușă mobilă”, care a micșorat și ea de cîteva ori, timpul de lucru; și cînd, recent, una dintre aceste realizări l-a făcut să admită — sub „presiunea” cabinetului tehnic al unității! — că aici, la linia de pistoane, în atelierul în care lucrează a fost realizată o performanță de talie mondială: reducerea rugozității la articulația bolț-piston de la 0,4 — cit era pînă acum — la 0,1. („Și asta, fără scule cu diamant, așa cum a fost atins vechiul record în străinătate.”) Finisaj care, dincolo de spectaculozitatea sa, are și efecte economice concrete; mărește aproape la dublu fiabilitatea.

Dacă pornești însă pe urmele „întimplărilor” care, pe lângă numele renume profesional, i-au adus lui Vasile Corj locul de frunte printre „favoriții” Fortunei constăți însă că, așa cum pentru a atrage fulgerele dezlănțuite și a le face inofensive clădirile înalte își au înfipte sus, în creștet, metalul îndrăzneț al paratrăsnetului, tot așa și eroul nostru își are permanent îndreptat spre NOU ascuțitul nobil al gândului și sufletului său de comunist. „Ca și în sport — ne spunea el — recordurile din producție trebuie pregătite zi cu zi, ceas cu ceas”.

Atelierul în care lucrează Vasile Corj ocupă un loc de frunte în ceea ce privește lipsa rebuturilor. „Are oameni

buni” — spun unii. Și e adevărat. Numai că, înainte de a fi „ai atelierului”, oamenii au fost — precum sint și astăzi — ai întregului colectiv. Cu mîgălă și cu simț de răspundere, meșterul a descoperit în fiecare parte a ceea ce de vîrf pe care a orientat-o atent și perseverent către lucrul de bună calitate, către performanța profesională.

„În plus, la el, chiar dacă e scăpată jos o piesă, oricît de sensibil ar fi metalul din care e făcută, nu suferă nici o stricăciune”. Și așa este. Observînd că o bună parte din rebuturile secțiilor de prelucrare — inclusiv cea în care lucrează — proveneau din căderi accidentale (și adesea inevitabile) ale pieselor în timpul transportului sau minuirii, Vasile Corj a „capitonat” atelierul — de la mesele de lucru la suprafețele goale de deasupra mașinilor — cu linoleum. Prin investiții speciale? Să zicem da. Și să explicăm. Cînd i s-a întimplat — vedeți, din nou „întimplarea”! — să-i vină ideea în cauză, a urmărit săptămîni la rînd una din benzile de rulare de la turnătorie. Știa el că aceasta a „îmbătrînit”. Și atunci cînd toți se pregăteau să ducă banda la gunoi, s-a oferit să facă operația el însuși. Numai că a dus-o în atelier...

Deși în atelier nu ducea lipsă de nici un utilaj, într-una din zile privirea i-a fost atrasă de un strung vechi, „de pe vremea venirii mele în întreprindere”. Scos „la pensie”, acesta își aștepta rîndul la fier vechi, în colțul atelierului unde slujise cu credință. Cei de acolo erau fericiți să scape odată de vechitură, să folosească locul cu mai multă eficiență.

„M-am gândit că dacă îi aplic un dispozitiv de rulare, îmi pot încerca o idee care m-a fascinat de mult și care nu merită totuși o investiție nouă: micșorarea rugozității la bolț-piston” — rememorează pentru noi Vasile Corj.

Apoi, după ce a adus „vechitura” în secție, s-a „întimplat” să plece într-un

schimb de experiență la o unitate din județul Argeș. Și acolo, într-o sîmbătă, după orele de lucru, în vreme ce restul tovarășilor săi de muncă se duseseră să-și ia rămas bun la un sprîț — a doua zi urmau să se întoarcă înapoi la București — lui i s-a părut că unul din dispozitivele anexă de pe o mașină-unealtă ar corespunde cu una din părțile dispozitivului pe care urma să îl realizeze. Și atunci, în loc să plece la petrecerea de adio, și-a scos costumul și cravata proaspăt puse, și-a îmbrăcat din nou salopeta și, cum în schimbul III la mașina cu pricina nu lucra nimeni... a demontat dispozitivul piesă cu piesă, a luat cotele fiecăreia în parte, după care a pus totul la loc. E drept că acum, după ce văzuse totul, a constatat că dispozitivul în cauză n-o să-i slujească la nimic; ideea lui prinsese însă un și mai mare contur, se apropiase de realitate. Spre București a plecat nu cu salopeta în geamantan și cu costumul pe el, așa cum au făcut toți ceilalți, ci invers...

Și s-a mai „întimplat” apoi să ceară ajutorul tovarășilor săi — al muncitorului Constantin Bădulescu, copărtaş la multe realizări, venit în întreprindere la vreo zece ani după el. Și tot „întimplarea” a făcut ca ideea cu pricina să nu-l lase nici să doarmă, nici să mănînce decît cu creionul și hirtia lîngă el aproape un an și ceva...

„Ei, cum merge, l-a fost sau nu confirmată de cabinetul tehnic performanța lui Vasile Corj?”

Întrebarea am auzit-o zilele trecute rostită de cîteva dintre vecinii lui de secție. Era, în mare parte, mai mult retorică, de dragul de a „prinde” pe reporter la noutatea și succesul tovarășului lor. Răspunsul afirmativ nu putea fi pus la îndoială.

Dar oare de la cabinetul tehnic trebuia să se confirme cit este de „norocos” Vasile Corj?

TITUS ANDREI ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Mitomania

Mitomania nu este numai o „boală” ci, cum observa cineva foarte pășit, un fenomen social.

Dragă — zicea acel cineva — tovarășe, n-ai observat că a început să se mintă cam mult? ! Nu mă refer la viața internațională unde cite unii nu mai prididesc amenințîndu-ne cu pacca în timp ce fabricile lor produc fuzee, deși, după cite știu eu, încă n-au intrat în circuitul pasagerilor rachetele solare. Nu mă refer, așadar, la viața noastră domestică, de fiecare zi, la noi, care înolăm zilnic prin această viață domestică. A început să se mintă cam mult! Ori e un exces de fantezie la unii confrăți, și atunci stau și mă gîndesc cîtă virtuală energie literară se poate pierde, deși mă îndoiesc totuși ori e presuncea timpului și încetățenirea credinței că te descurci mai ușor mințind, adică printr-un așaz artificial diplomatic, ori, mai știu eu, zicea el, ca orice boală, mitomania poate duce și la unele epidemii. Stau și-l ascult, mă gîndesc și cu nițel și încep să-i dau, cit de cit, dreptate.

— Simate — se justifică științific un cineva — minciuna poate fi la un moment dat o armă profesională.

— Cam bacteriologică — observ eu cu o oarecare sficiune.

— Nu, nu, — răspunde acel cineva — se poate vorbi și despre o profesionalizare a minciunului care se pretinde, evident.

— Ce vorbești, frate — mă minunez eu.

— Absolut. Azi nu mai poți minți cu candoarea de acum, să zicem, patruzeci, cincizeci de ani, azi îți trebuie nițel efort de inteligență de fantezie, ai nevoie de argumente ca să minți convingător și să rămîi lejer și sigur în spațiul minciunii.

Nu mă mal mir, îmi dau seama că și el are dreptate și ascult.

— Am un prieten — continuă el — om în toată firea, aș putea spune chiar om important, cu pregătire, inteligent, capabil, volor de bine și gata să se bată și chiar se bate pentru bine și pentru mai bine, în spațiul lui de activitate, firește, însă bolnav de mitomanie.

Te uiți bine la el, e senin, e liniștit, e în exercițiul funcțiunii și minte. Nu-i cere nimeni, n-are nevoie, nu e rugat, nu e amenințat, el minte. Minte cu fervoare, cu patos, cu o fantezie debordantă, te minte în față, ajungi să-l și crezi, minte excepțional. Am ajuns să mă întreb dacă nu cumva mă minte și cînd îmi spune că e el, deși e în fața mea și eu pun mina pe el. Minte prietenii, minte nevasta, minte la serviciu, minte la restaurant, minte pe stradă, minte la telefon, minte prin viu grai, minte continuu. Un infern viața lui, din punctul nostru de vedere, e însă senin și foarte liniștit. Nu e un mitoman, ca să zic așa demn să fie luat sub supraveghere medicală, însă din punct de vedere social cred că trebuie supravegheat. Pentru că pune lumea pe drumuri, promite marea cu sarea, creează iluzii, e în stare să înghete și apa și mai că îmi vine să cred că o poate îngheta.

El însă, cum spuneam, nu e un caz, ci simptomul unei reacții de ordin social. Secretara zice: „Nu e tovarășul șef, reveniți. Însă el, șeful, e în birou. E la ministru. zice secretara. Și pe urmă se justifică:

— Știi, meseria mea e o mitomanie profesionalizată, sau asta e o profesie la mine: mitomania!

Ce ne-am face dacă n-am mai avea secrete și ar trebui să mințim direct?!

— E cel mai inofensiv exemplu — zice amicul.

— Crezi? Este exemplul care pune în evidență factorul social al fenomenului și e grav. Minte cite unul la raportatul planului la sticle de pepsi, — nu e minor exemplul este semnificativ pentru implicația socială, pentru că și muncitorii care n-au făcut sticlele știu că s-a mințit și acceptă și așa mai departe.

— Eu, zicea acel un cineva, simt că pierd un prieten. Mi-e groază să mai stabilesc o întîlnire, o convorbire, un contact, cu mitomanul. Și să mă mint singur, zicînd că el nu mă minte ci are doar un exces de fantezie, nu pot. N-am eu atîta fantezie. Regret.

DINU SARARU ■

P. S. Aștept exemple cu mitomanii din viața noastră domestică.

O delapidare încurajată de critici sfioase

În data de 7 decembrie, anul curent, directorul întreprinderii „Textila” din Lugoj, Dumitru Belu, precum și sefa biroului personal, învățămînt... Livia Iordache, aștern pe hirtie o frumoasă caracterizare pentru Iulica Iuresek de la compartimentul C.T.C. Redăm cîteva fragmente: „Iulica Iuresek este un element bine pregătit profesional, un cadru de nădejde, care s-a străduit în permanență să se achite cit mai bine de sarcinile ce-i reveneau în cadrul compartimentului C.T.C., fiind stimată și apreciată de colectiv. În familie, comportarea sa este bună. (...)”. Ce făcuse Iulica Iuresek totuși de era atît de mult apreciată și atît de stimată în cadrul C.T.C.? În primul rînd, faptul că are 36 de ani, că, terminînd 11 clase plus două de profesională, a fost o bună țesătoare. Bună țesătoare dar în 1965 i-a fost schimbat locul de muncă, fiind numită statisticiană. Pentru calități deosebite, doi ani mai tîrziu, probabil pentru că se releva din ce în ce mai mult ca un element de nădejde, a primit și sarcinile de a face pontajul în compartimentul C.T.C. și de a efectua plățile în același sector. Credem că în acel an, fosta conducere (tovarășul Dumitru Belu a venit director abia în 1968) era oarecum tristă, dată fiind incapacitatea ei de a mai găsi o funcție pe măsura înființelor posibilități ale lui Iuresek. Se pare însă că I. I. le-a făcut un semn liniștitor, adică ceva care putea semnifica: „nu vă mai frămîntați atît, e greu, știu, dar stați liniștiți”. Toți au respirat ușurați: „pot sta liniștiți!” Era exact liniștea de care aveau nevoie. I. I. ca să dovedească tuturor de ceea ce este în stare. O vreme a stat chiar și ea liniștită. Nu era liniștea dinaintea furtunii, deoarece nimeni n-a trecut vreodată bunăstarea personală la rubrica „furtuni sau cataclisme”. În acest sens, aprecierea „buna sa comportare din familie” întîlnită în caracterizarea amintită este foarte exactă. Pentru început, I. I. și-a amenajat o bucătărie mai încăpătoare și mai dotată. Au urmat, în ordine, o cămară, o baie, canalizare, o brătară de vreo cinci mii de lei, un garaj, un lăntisor și vreo două inele cam de patru mii împreună si, firește, o „Dacia 1300”. Desigur că în fața unei comportări excesiv de morale, conducerea întreprinderii a trebuit să se arate surprinsă, mai ales că I. I. era arestată de cîteva luni bune, vreme în care cercetările dovediseră că, prin pontaje fictive, „cadru bine pregătit profesional, stimat și apreciat” văduvise întreprinderea de vreun sfert de milion de lei. În stare condiții, caracterizarea de care pomeneam se incheie adecvat: „Conducerea întreprinderii a fost surprinsă cînd a constatat abaterile...” (Repetăm, caracterizarea a fost făcută în 7 decembrie, la cererea Tribunalului județean Timiș, adică la cinci luni de la arestarea lui Iulică Iuresek.)

Și, într-adevăr, conducerea întreprinderii era surprinsă. Cum a reușit însă să fie atît de surprinsă?

Tiberiu Galantai, contabilul șef al întreprinderii: „Iuresek nu avea dreptul să întocmească actele și să facă și plata. Un statistician poate să țină evidențe, să facă rapoarte, calculații, poate să facă pon-

taje și are dreptul să fie și mandatar plător. Dar n-are dreptul să cumuleze aceste funcții, adică să fie generator de acte și, totodată, să fie și plător”. Și totuși cumula. Pe ce bază? „Mandatar plător era pe baza unei decizii care menționa că se interzice pontajilor sau calculatoilor să facă și plățile”. Din ce în ce mai limpede. Dar I. I. efectua de ani buni și în văzul tuturor (oricum în fața celor de la C.T.C. sigur) pontaje. Dumneavoastră știți treaba aceasta? „Eu sint contabil șef pe întreaga întreprindere, n-aveam cum să știu. Șeful ei direct trebuia să știe”. Credeți că un control financiar făcut cu competență putea să descopere pontajele fictive ale lui Iuresek? „Controlarele C.F.I. se fac prin sondaj. Și cel intern și cel de la Centrala industriei bumbacului. În patru ani de zile nu s-a descoperit nimic care să dea de bănuț”. Credeți că 20 de ani de aici încolo, dacă nu intervenea întîmplarea, Iuresek ar fi putut fi descoperit? „Răspunsul nu poate fi decît relativ”.

Numai paguba n-a fost relativă: 244 603 lei în cap. Una dintre declarațiile lui Iuresek: „Consider că dacă organele financiare, cu ocazia controalelor, verificau statele de plată confruntîndu-le cu fișele de retribuție sau cu cărțile de muncă, se puteau descoperi pontajele fictive”.

Ioan Făgăteanu, delegat permanent pentru efectuarea controlului financiar și coordonator al activității C.F.I.: „În timpul planificat pentru verificarea de fond a gestionarilor la o secție, timp care este foarte mic, nu se pot verifica toate documentele. Și, normal, se apelează la metoda prin sondaj. Noi ne-am orientat mai mult pe plățile în acord global, confruntînd cărțile de muncă cu statele de plată”. La C.T.C. nu făceau la fel? „Ba da, dar sondajul n-a căzut niciodată pe numele fictive”. Avea Iuresek dreptul că panteze muncitorii și să-i și plătească? „Nu”. Dumneavoastră știți că era de foarte multă vreme și pontatoare? „N-aveam cum să știu”.

Mă aflu în biroul comitetului de partid cu Livia Iordache, care este de aproape douăzeci de ani și secretară a comitetului de partid, cu contabilul șef, cu coordonatorul C.F.I., cu șeful compartimentului C.T.C. Dacă la unele întrebări răspunsurile vin, de bine, de rău „la obiect”, cu cea privind însărcinarea lui Iuresek cu pontajele nu obțin decît tăcere. Nimeni nu știe nimic. Moment penibil. Răsoiesc dosarul întocmit de Direcția teritorială de control și citesc că I. I. a fost mereu recomandat pentru a fi mandatar plător fără a se ști că este și pontatoare. Cunoșteau acest lucru, probabil, foștii sefi ai compartimentului C.T.C. Dar ei nu mai sint în întreprindere. Actualul șef, inginerul Mihel Pitaru, n-a știut nimic.

Iată ce ne spune inginerul Mihel Pitaru: „Sînt pe acest post de la sfîrșitul anului 1977. Eu am avut atribuțiuni pe linie de C.T.C. și nu pe linie de retribuții. N-am semnat niciodată foile colective de prezentă înainte ca acestea să plece spre compartimentul state și retribuție. Am aflat ulterior că trebuie s-o fac. Dacă există însă o decizie în acest sens, n-am vă-

zut-o niciodată”. (Cum au mers atunci hirtiele mai departe? Contabilul șef: „Aurem. Sint deficiențele noastre pe care le recunoaștem”.) Directorul întreprinderii, Belu Dumitru: „Acest compartiment C.T.C. n-a fost verificat cu mai multă atenție de controlul de fond și C.F.I.-ul intern. În afară de acest lucru, șeful compartimentului C.T.C. nu vedea că pe statele de plată apăreau mai mulți oameni, mă rog, mai multe nume decît stia că trebuie să fie? Nu era el omul care trebuia să cunoască cîți muncitori are?” Ioan Farcas, șeful serviciului organizarea producției și a muncii: „Pe linia de state și retribuții Pitaru trebuia să știe, prin deciziile de control preventiv ale întreprinderii, că trebuie să controleze problemele de acest ordin din compartimentul său. El a fost pus pe post după ce a stat trei luni pe lîngă fostul șef al C.T.C.-ului”. Se cunoaște. Pentru că Iuresek fura din 1973, iar Pitaru a venit în 1977. Fostul șef a fost și el vizilent.

Una peste alta, din cele aflate pînă aici, rezultă limpede că brambureala care a domnit în controalele făcute lui Iuresek și, în general, în acest atît de vast domeniu al deciziilor, al răspunderilor ca îndatoriri de serviciu au dus la paguba amintită. O dovadă în plus: Emilia Stoian, care prin decizia 1005 din 11 decembrie 1973 a fost numită în funcția de mandatar plător la C.T.C., alături de Iuresek, mărțurise de față cu directorul întreprinderii și cu secretara comitetului de partid: „Știam că Iuresek era calculatoare și că făcea și pontajele, dar n-am știut că n-are voie să și plătească pentru că n-am citit decizia. Mie mi s-a spus verbal, nu mai știu de către cine, sint patru ani de atunci, că trebuie să plătesc retribuțiile cînd lipsește Iuresek”.

Dar nu este numai atît. Aflăm că starea infraccională din întreprindere nu este deloc de neglijat. Numai în 1978 s-au înregistrat 170 de sustrageri din întreprindere, sustrageri ajunse în fața comisiei de judecată, precum și cinci cazuri, judecate de instanțele tribunalelor din Lugoj sau Timișoara (aici intrînd și cazul lui I. I.).

— Vi se pare mare cifra? îl întreb pe tovarășul director Belu.

— Mare. Dar am luat măsuri. M-am gândit să fac și o gazetă de perete, dar parcă e rusinos.

Sigur că da, tovarășe director, e rusinos. Nu-i dat la gazeta de perete. Inchipuiți-vă ce traume sufletesti veți provoca. Nouă ni se pare mult mai nimerit să procedăm cum atî procedat după acest caz Iuresek. Atunci cînd Direcția teritorială de control a propus unele sancțiuni, și le și pomenim: retragerea a 2 gradatii casierului Vida Petru, care a plătit direct lui I. I., în cazul a două persoane fictive, diminuarea retribuției pe o lună ing. Mihel Pitaru și șeful biroului state, Valeriu Ivanenco, ei bine, atunci, sau imediat după aceea, dumneavoastră tovarășe director atî acționat foarte eficient propunîndu-i pe cei trei, printre alții, e drept, pentru premiere „ca urmare a muncii deosebite depuse”. Vă dati seama ce se întimpla dacă respectivii apăreau și la gazeta de perete!

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Numărători
adolescente

Pentru a-și fixa bine refuzul față de Caligula, piesa lui Albert Camus, un critic dramatic francez o denumea duminică, la radio, „o lectură bună la 20 de ani”. Adolescent intirziat — gata să suport, pină la adinci bătrâneți, consecințele acestui blestem — Caligula sper să-mi fie bun și la 60 de ani. Dar și așa pusă problema, de ce ar fi atât de pernicioase și fragile lecturile de la 20 de ani? Cunosce citeva bune argumente în îndreptățirea acestui dispreț, totuși personala istorie literară nu le asimilează. Vai celui ce nu are o istorie literară personală, tot așa cum nenorocită e viața celui ce nu are versuri ale lui pe care să le murmure de-a lungul istoriei lui civile.

Se fac chiar în acest decembrie 1978, 25 de ani de când au apărut „Anii împotrivrării” ai lui Geo Bogza. Aveam 23 de ani, știam vag cine-i Baudelaire (într-o ședință, un scriitor își făcuse autocritica pentru că-l știa pe dinafară...) dar știam pe dinafară „Meditația” la ciinele Danzig, „Condeiele în lanțuri”, „Grandoarea și decăderea unor castraveți”, pamfletul „făcălețului de interne”, „De unde sînteți, mă? — Din Stelian Popescu!” — toate articolele acelea binecuvintate scrise înainte de război mi se păreau stelele polare ale vieții la care rivneam, sărac, incul, proaspăt absolvent al armatei, miștuit de idealul — nici azi curmat — al transformării omului. Voi scrie cu liniște că nici o carte nu mi-a pecetluit hotărîrea de a fi ceva anume — ziarist! — ca „Anii împotrivrării”. Nu voi spune că este cine știe ce bucurie să nu știi Baudelaire la 23 de ani, dar îl voi deplînge pe cel care nu a avut, odată, la 20 de ani, o carte, un scriitor care să-i decidă vocația. Cred în asemenea predestinări, în asemenea întîlniri cărora le atribui o magică dialectică în făurirea istoriei literare personale, care se leagă în tine straniu, adică și atență și indiferență la condițiile externe.

„Anii împotrivrării” — ca un făcut — au tras după ei, în conștiința mea, entuziasmul față de „Bietul Ioanido” — în cronologia mea interioară cele două cărți sînt simultane, așa cum „Bietul...” e legat indestructibil, chiar veșnic, după adjectivalele acelor vremi de absolut, de „Moromeții” și „Groapa”, apărute ceva mai tîrziu, dar care fac una în istoria-mi literară scrisă după documente a căror strictă subiectivitate nu mă stingherește, ci mă luminează între dimineața cînd l-am citat pe Preda împotriva „Scriinului negru” și noaptea în care Bogza mergea pe bulevard, inaripat de Didina din „Groapa”, femeie cum n-a mai apărut la noi în scris. A existat o vreme cînd autorul „Gropii” suferă pentru destinul dificil al „Moromeților” și acest acord ne făcea bine tuturor celor „harnici și talentați”.

Literatura are ani ai împotrivrării demne, niciodată ea nu se va supune unor ani de urgisire totală. La 20 ca și la 60 de ani, trebuie să știi că nu există în țara asta și pe lume în care să nu se fi scris și să nu se scrie o pagină bună, un vers important, un gînd esențial. Constat că în jurul meu nu sînt foarte mulți acei tineri în vîrstă de 23 de ani capabili să înțeleagă ce lumină, ce gulfstream, ce climă au creat Călinescu, Bogza, Preda, Barbu în acea vreme, cu mult nisip, cu multă zloată și cu multe alte calități fără de care viața nu ar fi spectrul solar care este. Voi îndrăzni să rescriu o frază a lui Camus — cel bun doar la 20 de ani! — și să afirm că „sîntem cîțiva care nu suportăm să se discute despre dogmatism în necunoștința de cauză”. Și fără durere. Și fără dramă.

Sînt azi, 21 decembrie 1978, 22 de ani de la moartea lui Labiș.

RADU COSAȘU ■

Nu intensificarea cursei înarmărilor și întărirea blocurilor militare asigură pacea, ci măsuri ferme pe calea destinderii politice și militare

„Nu există pentru țara noastră o altă securitate reală decît aceea a menținerii păcii. O mie de blîndate în plus sau în minus nu vor schimba cu nimic acest adevăr evident”, scria recent un ziar belgian, făcîndu-se ecoul unei ample dezbateri naționale pe tema sporiilor cheltuielilor militare. Am reținut afirmația intrucît ea pare a avea valoarea unui aforism. Și totodată valoarea unei replici logice, de bun simț, teoriei conform căreia aberanta competiție militară, escaladarea cursei înarmărilor nu ar fi, în esență, decît un factor de pace, de menținere a unui așazis echilibru. Nu trebuie să faci uz de prea multe argumente spre a demonstra că, pe cît e de paradoxal, pe atît e de iluzoriu un asemenea echilibru, o asemenea „securitate” clădită pe acumularea de noi și noi arme cu o putere de distrugere tot mai înfricoșătoare. Cert e însă, din păcate, că aceste doctrine a „echilibrului terorii”, a descurajării reciproce, omenirea îi plătește unul din cele mai grele tributuri din întreaga sa existență. În virtutea ei, după cel de-al doilea război mondial — ale cărui învățămînte nu au fost, se pare, suficiente — s-au constituit blocurile militare antagoniste, Europa a redevenit cazarma și arsenalul nr. 1 al lumii, iar sumele alocate sîntreii competiții militare au cunoscut o dinamică ascendentă, de asemenea fără precedent.

La cinci ani de la încheierea ultimei mari conflagrații, omenirea cheltuia deja pentru „reînarmări” 50 miliarde de dolari. Azi, suma e de opt ori mai mare. 400 de miliarde. O sumă colosală, o uriașă risipă, mereu în creștere, pentru a se asigura, chipurile, echilibrul, stabilitatea, securitatea acestei lumi. Or, glasul rațiunii, interesele vitale ale păcii, independenței și dezvoltării popoarelor contrazic pină la anulare o asemenea concepție. Lumea va avea cu adevărat liniște abia atunci cînd această competiție absurdă va fi stopată, cînd imensele resurse umane, materiale și financiare înghițite în prezent de înarmări își vor regăsi destinația firească, în sectoarele activității pașnice, în binele și folosul civilizației umane.

Pe plan economic, escaladarea cursei înarmărilor constituie un puternic factor de frînare a dezvoltării popoarelor, întrecîne și agravează o serie de fenomene negative, cum sînt subdezvoltarea, criza economică, inflația, șomajul. Sacrificiile aduse pe „altarul” competiției militare obligă numeroase state să-și stabilizească un ritm de creștere economică mult mai lent decît ar fi posibil, să aloce o importantă parte din venitul național sectorului militar. Și evident povara cea mai grea o poartă popoarele lumii contemporane, fără excepție.

Dimensiunile absurde ale cursei înarmă-

rilor au făcut și continuă să facă obiectul unui număr impresionant de studii, statistici, comparații, toate deopotrivă fiind în măsură să ofere argumente solide pentru alternativa dezarmării, dezvoltării și păcii. Iată citeva asemenea date dintr-o lucrare apărută nu de mult în S.U.A. sub titlul „World Military and Social Expenditure”. Numai întreținerea celor 7000 de arme nucleare americane din Europa, se spune în lucrare, costă 614 milioane dolari, adică o sumă mai mare decît ar fi necesar pentru a proteja pe toți copiii din lume de o serie de maladii care fac anual milioane de victime. Un program mondial de alfabetizare a tuturor adulților pină la sfîrșitul acestui secol ar costa circa 1,2 miliarde dolari, tot cam atît cît se cheltuiește într-o singură zi pentru înarmări. 16 milioane de copii ar avea asigurate condiții de învățatură pe timp de un an dacă s-ar renunța la construirea unui singur submarin atomic modern.

Se spune adeseori că trecerea la dezarmare ar crea mari probleme privind ocuparea forței de muncă în țările care și-au structurat economia pe producția de armament. Teoria este infirmată de calcule făcute de specialiști reputați. Este suficient să consemnăm concluziile unui studiu efectuat tot în S.U.A. și care relevă că de fiecare dată cînd bugetul militar al țării sporește cu un miliard de dolari, se pierde posibilitatea creării a 11600 noi locuri de muncă, bugetul militar pentru exercițiul financiar în curs echivalînd cu o pierdere de 1,36 milioane locuri de muncă în economia americană. Și, evident, concluziile sînt valabile și pentru alte țări.

Iar dacă pierderile provocate de cursa înarmărilor în domeniul economic sînt comensurabile, urmările sociale evidente, implicațiile și consecințele profund negative asupra climatului politic mondial, se poate spune, sînt incalculabile. Departe de a fi un factor de „liniștire”, de menținere a securității, competiția militară între blocuri sau între state nu face decît să invenineze viața internațională, să sâdească neîncrederea, împiedicînd statornicirea unui climat de conviețuire pașnică, de colaborare reciproc avantajoasă. În același timp, armele din ce în ce mai puternice, mai distrugătoare se constituie în adevărați purtători materiali ai politicii de forță sau de amenințare cu forța în relațiile internaționale, stimulează manifestarea aroganței de mare putere, aducînd grave prejudecîți generalizări în practica de zi cu zi a noilor principii de relații între state, singurele în măsură să garanteze independența și suveranitatea popoarelor, edificarea unei lumi a egalității și dreptății, mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră.

Trebuie spus de asemenea că o astfel

de politică, bazată pe forța brutală, pe glasul armelor, constituie în permanență un grav pericol pentru pacea și liniștea popoarelor, că forța de distrugere acumulată în arsenale este deja capabilă să distrugă întreaga planetă de mai multe ori. „In cei peste 30 de ani care au urmat după Hiroshima, se spune într-un studiu al S.I.P.R.I. — arsenalele atomice ale principalelor puteri nucleare au luat dimensiuni foarte disproportionale în comparație cu orice necesități imaginabile de ordin politic sau militar”.

În repetate rânduri, prin reprezentantul său cel mai autorizat, președintele Nicolae Ceaușescu, România socialistă a adresat guvernelor, șefilor de state sau de partide apelul vibrant, izvorit din profundul umanism, din răspunderea adîncă, față de interesele vitale ale poporului român, ale celorlalte popoare, de a face totul, pină nu va fi prea tîrziu, pentru trecerea hotărîtă la măsuri de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, de a elimina pentru totdeauna pericolul unui nou război. „Dacă toate popoarele lumii — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala expuneră de la 1 decembrie a.c., — vor ridica hotărît glasul, avem ferma convingere că vor determina guvernele statelor, care acționează în direcția înarmării, să fină seamă de voința popoarelor și să renunțe la cursa înarmărilor”.

În ceea ce o privește, România socialistă, ferm atașată cauzei nobile a păcii și colaborării, nu numai că se pronunță pentru materializarea acestor deziderate fundamentale ale umanității, dar prin întreaga sa activitate internațională militează activ, concret pentru înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru înghețarea și reducerea cheltuielilor militare și canalizarea acestora spre domenii ale activității pașnice, pentru progresul și înflorirea civilizației umane. Se înscriu pe această linie, propunerile clare, realiste, constructive avansate în cadrul Națiunilor Unite, la reuniunile privind problemele securității și cooperării în Europa, în alte importante forumuri internaționale. Și în această problemă acută, România pornește de la convingerea că securitatea poporului nostru, a tuturor popoarelor, pacea vor fi asigurate nu prin intensificarea cursei înarmărilor și întărirea blocurilor militare, ci prin măsuri ferme pe calea destinderii politice și militare, prin reducerea activității și desființarea în perspectivă a blocurilor. Cu atît mai mult cu cît, așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, „actuala situație internațională nu justifică cu nimic trecerea la adoptarea unor măsuri de sporire a cheltuielilor militare”.

AUREL PERVA ■

Diplomația deschisă

(Urmare din pag. 1)

nale erau soluționate de cele citeva țări mai puternice. Odată cu apariția țărilor socialiste în arena mondială dispăre în bună măsură și baza obiectivă pentru un asemenea mod de organizare a negocierilor între state. Țările socialiste nu pot fi niciicum obligate să se supună jocului vechii diplomații ascunse, ci, dimpotrivă, ele au deplina posibilitate de a face ca toate tratativele să se ducă deschis, în fața popoarelor, a opiniei publice internaționale.

Avem temeiuri să credem că marile probleme care frămîntă omenirea, cum ar fi oprirea cursei înarmărilor și dezarmarea, nu pot fi soluționate radical decît printr-o confruntare deschisă, în care să fie angajate din plin toate forțele interesate, toate popoarele lumii.

Noi nu ne sfîim să spunem că preferăm diplomația deschisă pentru că este terenul pe care socialismul poate să-și afirme din plin virtuțile pașnice. Este evident că în condițiile diplomației des-

chise contăm de asemenea pe faptul că se îngustează considerabil posibilitățile de manevră ale celor care s-au obișnuit să spună una și să facă alta.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea recent că în politica externă ca și în cea internă dealtfel „noi nu avem nimic de ascuns, nu avem nici un secret față de clasa muncitoare, față de întregul popor”.

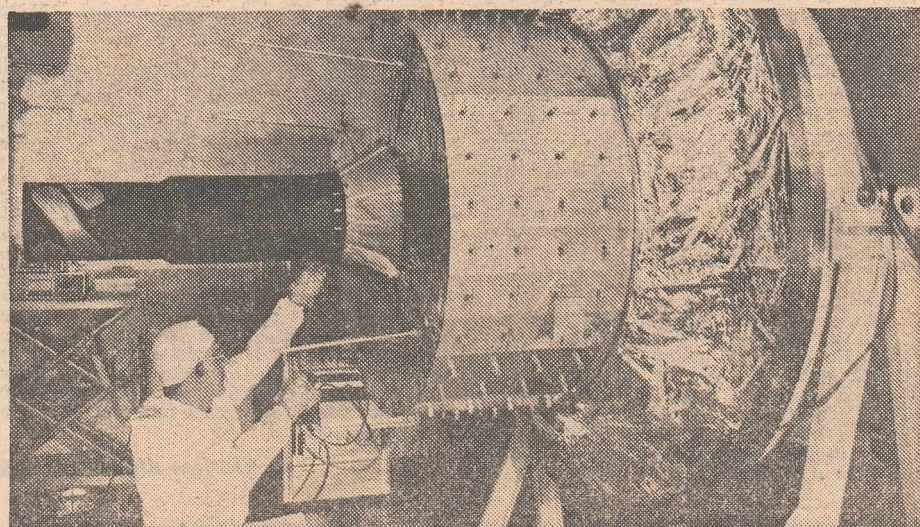
România a introdus în practica internațională obiceiul de a-și expune public și în detaliu poziția înaintea unor mari negocieri multilaterale. Hotărîrea Comitetului Central al partidului privind poziția în problemele dezarmării a fost în fapt mandatul amănunțit al delegației noastre la Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. și la fel găsîm expuse în documente publice considerentele și propunerile noastre în alte mari probleme ale lumii contemporane. Să adăugăm practica dărilor de seamă largi ale unor acte de politică externă ale partidului și guvernului, precum și faptul că zilnic aflăm nu numai că președintele țării s-a

întîlnit cu reprezentanții altor națiuni dar aflăm în esență și ce s-a discutat.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a imprimat diplomației românești trăsături noi militante, a introdus un mod deschis, direct și dinamic de a construi raporturile internaționale bazat pe contactul sistematic și nemijlocit cu conducătorii statelor lumii, ai partidelor și forțelor politice, cu reprezentanții ai organizațiilor progresiste și democratice, ai opiniei publice.

Important este astăzi pentru țările socialiste, pentru forțele iubitoare de pace nu numai să formuleze obiective de politică externă pașnice, constructive, ci să aleagă și metodele care să permită evidențierea clară a justiției politicii lor, care să stimuleze masele, opinia publică internațională, să oblige la defensivă cercurile reacționare, militariste interesate în a-și ascunde adevăratele intenții.

Unor asemenea scopuri le răspunde întru totul diplomația nouă, deschisă pe care o promovează cu atît succes România socialistă și președintele său.

Dezvoltarea extraordinară pe care o cunoaște știința în zilele noastre trebuie, sau cel puțin ar trebui, să fie exclusiv în sprijinul omului, să-i ofere mijloacele de a cunoaște și controla fenomene dintre cele mai diverse. Un exemplu îl oferă în acest sens meteorologia, schimbările din natură aflîndu-se tot mai mult sub observația satanților, a specialiștilor. Meteosat este primul satelit meteorologic european: el transmite unui centru special, la fiecare trei minute, informații culese în timpul observației permanente a fenomenelor atmosferice ce au loc deasupra Africii, Europei și Atlanticului. Fotografia oferă o imagine din timpul acestor observații.

Zece ani, dar numai de confruntări religioase?

Există, din păcate, evenimente, bilanțuri tragice în viața unor colectivități umane, care bat la porțile memoriei ca un memento zguduitor. Recent, s-au împlinit zece ani de când ceea ce se întâmplă în Irlanda de Nord — incidentele nu de puține ori singeroase între catolici și protestanți — nu conțenește să figureze printre „știrile zilei” transmise de agențiile internaționale de presă. S-au împlinit zece ani de când lumea își îndreaptă cu îngrijorare privirea către acest mic colț de Europă cu o suprafață de 14 000 km² și o populație de 1,5 milioane locuitori. O perioadă în care Irlanda de Nord a continuat să se facă ecoul dureros al mai multor veacuri de fanatisme religioase, de stîrnire și incurajare a unor pasiuni absurde, orbe. Citeva cifre dau acestui deceniu dimensiunile unui adevărat război civil: 2 000 de morți, 20 000 de răniți, 60 000 de atentate, 90 000 de imobile avariate, pierderi materiale evaluate la aproape 300 de milioane de lire sterline, incalculabile pagube indirecte, provocate de paralizarea vieții economice și sociale...

Cu zece ani în urmă, în timp ce manifestau pentru obținerea dreptului de vot (care constituie de altfel, punctul de plecare și unul dintre motivele principale ale confruntărilor), locuitorii Bogside, sărăcăciosul cartier catolic din Londonderry, s-au ciocnit cu forțele de poliție și au ridicat baricade. Ostentația și caracterul provocator al manifestațiilor din acel an 1969 organizate de protestanți în amintirea victoriei de la Boyne, dobîndită la 13 iulie 1690 de Wilhelm de Orania asupra lui Jacob al II-lea, victorie care a consacrat înrobirea Irlandei catolice, avea să contribuie substanțial la încălzirea spiritelor. Sînt rememorate evenimentele tragice din istoria acestor locuri: represaliile singeroase ale lordului Strafard, emisarul lui Carol I Stuart, și ale lui Cromwell, printre locuitorii „Insulei verzi”, dar și lupta de brigand a lui O'Neil sau Desmond, eroii rezistenței irlandeze...

Tînăra Bernadette Davlin, „Ioana d'Arc irlandeză”, cum au numit-o ziarile, deputată, la numai 22 de ani, de Ulster în parlamentul britanic, explică, în 1969, într-un discurs de mare rezonanță, că de fapt înfruntarea dintre catolici și protestanți nu înseamnă altceva decît lupta celor săraci împotriva celor bogați. Faptul rămîne valabil și astăzi. Irlanda de Nord are cea mai înaltă rată a șomajului din 1940 încoace, iar 30 la sută din tinerii sub 20 de ani nu au de lucru. Rezultatul „colonizării” Irlandei, începută prin pricina unor probleme religioase, speculate la maximum în ultimul deceniu, se exprimă în prezent prin faptul că șomajul este de peste 2,5 ori mai mare în rîndul catolicilor, că, în timp ce în cartierele de vest ale Belfastului, de exemplu, 10 000 de familii n-au locuințe, în cele populate de protestanți, din nordul orașului, cîteva mii de locuințe sînt libere. În industria constructoare de nave, ramură de bază a acestei provincii, protestanții dețin 89,5 la sută din posturile de ingineri și tehnicieni, iar catolicii numai 4,8 la sută. Ei constituie însă majoritatea considerabilă a lu-

crătorilor necalificați din construcții, întreprinderile comunale și de altă natură, mai prost plătii și cărora li se cere un mare efort fizic. Unei asemenea stări de lucruri i se adaugă respingerea de către organizațiile și partidele politice reprezentînd majoritatea protestantă — în frunte cu pastorul extremist Ian Paisley — a oricărei reforme care să permită participarea minorității catolice la conducerea provinciei (catolicii sînt 500 000, iar protestanții un milion). În plus, există prezența indezirabilă a circa 15 000 de militari britanici.

...Belfast, Londonderry, Cookstown, Dungannon, Forkhill, Ballymoney și alte orașe nord-irlandeze au fost în cei zece ani care au trecut de la începerea incidentelor, teatrul unor scene de apocalips. Valuri de atentate și violențe. Lăcrimi și durere. Bombe plasate în mașini, în locuiri publice și în locuințe, incendii. Percheziții la intrarea în piețe și în magazine. Bătrîni și copii aruncați în brațele morții pentru că s-au făcut vinovați de a nu putea fugi din calea răului. Imaginea dantesacă a bulevardului Grosvenor Road din Belfast, cu o jumătate de kilometru de case distruse sau abandonate pentru că pe o parte locuiau catolici, iar pe cealaltă protestanți. Copii care fac drumul către școală și invers printre soldați și arme, decor, în care, de altfel, mulți dintre ei s-au născut și au crescut. Speculă. Într-un cuvînt, întregul scenariu al unui adevărat război urban.

Numeroase dintre atentatele ce se produc în Ulster aparțin organizației catolice paramilitare clandestine „Armata republicană irlandeză” (IRA) a partidului Sinn Fein, care susține ideea reunificării Irlandei, a independenței ei politice și economice. La începutul anului 1971, în Sinn Fein și în IRA s-a produs o sciziune. Aripa „provizorie” astfel formată se pronunță pentru amplificarea mișcării teroriste a IRA împotriva soldaților englezi, împotriva poliștilor, membrilor organizațiilor protestante. Așa-numita aripă „oficială” a IRA susține folosirea mijloacelor luptei politice, sprijină revendicările social-economice ale oamenilor muncii.

La Belfast, lumea a început să iasă din casă și seara. Întreruptă de ani de zile, circulația rutieră a fost reluată la Londonderry și în alte locuri. Această diminuare a activităților teroriste este urmarea directă a măsurilor luate de autorități împotriva grupărilor teroriste și, în primul rînd, împotriva aripii „provizorie” a IRA. La Londra, la Belfast și Dublin oamenii politici de bună-credință consideră că rezolvarea situației depinde de succesul luptei pentru drepturi cetățenești, pentru progres economic și social, de care să beneficieze întreaga populație a Irlandei de Nord. Iar acest lucru trebuie făcut cu rapiditate și eficiență. Pentru ca actuala stare de acalmie să nu reprezinte, așa cum spunea recent un locuitor neutru al Belfastului, puțină odihnă după zece ani de neîntrerupte incidente între catolici și protestanți.

DUMITRU AVRAM

Despre energie

Intuiția unui erou de serial

Cred că sînt puțini telespectatori fideli serialului de duminică după-amiază care să nu-și fi pus o legitimă întrebare. De ce oare comerciantul-navigator James Onedin este atît de refractar la vapoarele cu abur, care de la serial la serial ciștigă tot mai mult teren?

Iată că o recentă analiză a celebrei firme britanice „Lloyd” care, după cum se știe, se ocupă de asigurarea navelor, vine să infirmă imaginea lui Onedin conservator. Ba, mai mult, în lumina acestei analize sîntem tentați să conchidem că, pe lângă binecunoscutele sale calități, Mister „O” este un vizionar.

„Lloyd” propune, nici mai mult, nici mai puțin, decît o reexaminare a posibilităților de propulsie a navelor cu ajutorul vîntului și nu exclude reîntoarcerea la acest mijloc de navigație, bineînțeles cu perfecționările datorate cuceririlor științei și tehnicii. În același timp, tricențenara companie recomandă să se întreprindă imediat cercetări științifice în vederea punerii la punct a unor sisteme de propulsie cu cărbune. Utilizarea petrolului drept carburant „favorizează” risipa unei materii prime extrem de prețioase, pe care să se epuizeze într-un tempo alert. „Lloyd” apreciază că la durata medie de exploatare a navelor, pentru vapoarele care se construiesc în prezent, va fi greu să se găsească petrol înainte ca ele să ajungă în situația de a fi date la fier vechi. Pentru cărbune pledează și faptul că tehnologiile de care dispune omenirea azi — alimentarea automată cu ulei pulverizat sau cazanul cu pat fluidizat — ar suprima cunoscutele inconveniente, scutind echipajele de infernul în care se trăia pe vechile vapoare cu abur.

Trădează aceste propuneri un negru pesimism? Sînt ele alarmiste? După datele furnizate de specialiști, nicidecum!

Potrivit unor statistici întocmite de un grup de experți în probleme energetice, rezervele recuperabile de petrol ale Terrei se cifrează la 260 miliarde tone. Se va putea ajunge la 300 miliarde de tone cu condiția ca promisiunile ce vin din adîncul mărilor și oceanelor să se materializeze. Avînd în vedere că, așa cum atestă datele oficiale, consumul anual de petrol pe plan mondial este de 3 miliarde tone, rezultă că rezervele de țitei pot acoperi necesitățile mapamondului pînă la începutul secolului XXI.

Și după? Concluzia specialiștilor este că, în cazul în care actualul ritm al consumului se menține, se impune cu stringență înlocuirea treptată a petrolului cu alte surse aflate la îndemînă. Și mai ales cu cărbune, de care omenirea dispune în cantități considerabile, apreciate la circa 1 300 miliarde tone metrice!

Onedin avea dreptate. Că e greu de crezut într-un asemenea har al preziziunii, e foarte adevărat. Dar tot atît de adevărat este că situația mondială a resurselor energetice în ansamblul lor, și în special cea a petrolului, impune utilizarea cu cumpătare și responsabilitate a acestei materii prime pe care Onedin n-o folosea decît la... iluminat!

IOAN ROȘCA

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Înarmați pînă în dinți, în legitimă apărare...

Frica a intrat adînc în oasele tuturor. Ziarele confirmă, începînd cu marile reportaje de senzație și terminînd cu scurtele știri, că singura stare normală a opiniei publice franceze trebuie să fie groaza cea mai cruntă care macină nervii din zori și pînă dincolo de miezul teribil al nopții. Jafuri nemiloase, răpiri de părinți și de copii, crime pasionale sau indifferente, un nesfîrșit cortegiu de răutăți tulbură liniștea sufletească și integritatea corporală a cetățenilor nevinovați, creînd o psihoză pe care comerțul nu o poate evita în virtutea adevărului onorabil că industria se află la dispoziția clientelei și nu invers. În consecință în plină epocă a spaimii inventivitatea tehnică s-a profilat, rapid și eficient, pe mica și marea producție de obiecte „de apărare”.

În cadrul numeroaselor rubrici de sfaturi pentru cititori presă galică specializată pînă nu demult în gastronomie, decorațiuni interioare și spectacole de tot felul a mai interat una nouă care face, pe drept cuvînt, furori: „mijloace de auto-apărare puțin periculoase, dar foarte eficiente”. Mai întîi și mai întîi se precizează cadrul moral și legal al problemei, cititorii fiind sfătuiți, cu menajamente discrete, să nu abuzeze de dreptul inviolabil al legitimei apărări. După ce pun punctul pe i subliniînd că „dreptul la ripostă trebuie să fie proporțional cu atacul”, adică la o pereche de palme să nu se răspundă cu o rafală de mitralieră (oricum situația inversă ar fi superflua...) ziarile și revistele oferă lungi liste de obiecte „en vogue”. Mai întîi fluierul de polițist, care țiuie într-un chip foarte caracteristic. Trilul său

specific este recunoscut fără eforturi deosebite de orice răufăcător, indiferent dacă posedă sau nu ureche muzicală. Psihologii criminaliști declară că un agresor mediu care are tentația să inventarieze buzunarele unei victime reperate pe stradă va fi marcat de o stare dilematică auzind fluieratul cu pricina. Tot din micul arsenal polițienesc s-a preluat, pentru uz particular, bastonul de cauciuc. Amatorii sînt sfătuiți să facă exerciții de lovire intrucît principala problemă este aceea „de a avea timp să se aplice lovitura în capul adversarului”. Bastoanele se produc în două dimensiuni. Cel extensibil este varianta lux. Mai sînt oferite spre vînzare și două tipuri de bombe: una lacrimogenă și alta paralizantă. După cum reiese clar din concisa titlatură a acestor jucării oare noastre (pe bază de aerosoli) prima determină în agresor un val de plîns (cu o durată între 3 și 5 minute) iar a doua îl pune pur și simplu la pămînt, molesindu-l nemilos aproape un sfert de oră. Se atrage atenția însă că jetul bombitei nu trebuie inhalat de cel care se apără, în acest caz situația putînd să capete o turnură contrară morală și principială că binele trebuie să învingă întotdeauna răul. În privința pistoalelor și puștilor, de la cele de calibru mic (de salon) și pînă la armamentul de junglă, lucrurile stau limpede. Armamentul vest-german, italian, britanic și american concurează zădărnici producția franceză. Clientela, statisticile o dovedesc, este hotărîtă însă să depășească această conjunctură, achiziționînd masiv și la prețuri pipărate arme de import, legitima apărare meritînd orice sacrificiu.

Instinctul de conservare menține, în virtutea aceluiași principiu, la cote foarte înalte, ciinii de pază și oamenii de pază (numiți curent nu oameni, ci „gorile”). Ciinii se vînd de tot, cu pedigri, care asigură clientul că, pînă dincolo de străbunici, membrii familiei canine au avut o comportare feroce. „Gorile” nu se vînd cu pedigri, din motive ușor de înțeles, ci se închiriază cu ora. Anturajul unei gorile costă pe noapte echivalentul salariului unui fizician cu înaltă calificare pe două săptămîni.

După ce s-a înarmat pînă în dinți, clientela trebuie învățată și cum să se poarte. Se recomandă: 1) evitarea vagoanelor de metrou goale; 2) parcurgerea străzilor în grup; 3) ocolirea copacilor în ale căror coroane se pot ascunde răufăcătorii; 4) închiderea etanșă a geamurilor automobilelor; 5) asigurarea locuințelor, garajelor, curților etc. cu sonerii de alarmă, celule fotoelectrice, curse de hoți (ceva mai eficiente decît cele de șoareci) etc.

Comerțul axat pe producția și desfacearea impresionantelor panoplii a legitimei apărări face bani buni. Cincii apreciază că armele, bombitele, bastoanele și altele asemenea pot folosi la fel de bine și acelora care s-au specializat să fie în atac și nu neapărat în apărare. Dar asta este o altă poveste de care se ocupă forțele de ordine apăsate, tot mai grav, de la un trimestru la altul, de valul violenței a căruia coamă mătură, nemiloasă, optimismul cel mai prudent...

RADU BUDEANU

Mondo umano?

Un Watergate sud-african

Fondarea unui ziar progubernamental „The Citizen”, cu scopul de a contracara influența și audiența altui cotidian, al opoziției; însușirea de către inalte reprezentanți a unor importante sume de bani destinate să reprezinte cheltuieli de deplasare; deturnarea unor fonduri; subscripții ilicite la împrumuturi în străinătate; utilizarea în scopuri particulare a banilor contribuabililor; tentativa de cumpărare a unui ziar străin. Pînă acum doar aceste fapte sînt cunoscute dar se pare că lista lor e mai lungă. Ce reprezintă ele? Toate cele de mai sus sînt concluziile principale ale unui amplu raport al comisiei de anchetă judiciară în problema folosirii frauduloase de fonduri secrete de către ministerul sud-african al informațiilor.

În publicistica din Pretoria i se spune „scandalul informațiilor” iar presa internațională, amintindu-și de cel mai recent precedent în materie, i-a zis un „Watergate sud-african”. Șeful, pentru că asemenea oricărei afaceri de acest gen, a existat unul de alură, nu este altcineva decît Connie Mulder, fost ministru de interne și al informațiilor (pînă în septembrie a.c.) în guvernul condus de John Balthazar Vorster, și fost lider al Partidului National (la putere din 1948) în importanta provincie Transvaal.

Nu e mai puțin adevărat că, în pofida acestei încărcate atmosfere cauzate de scandalul fondurilor secrete, a febrilității și pasiunii cu care au acționat membrii comisiei de anchetă, a campaniei presei de opoziție și chiar a opoziției, raportul citat îl acuză pe Connie Mulder numai de... „incompetență în exercitarea atribuțiilor sale”. Așa înțit, în loc să se arate în omănunt cum a condus afacerea Mulder, i se lasă o importanță portită de scăpare. Astfel că s-a recomandat ca procurorul general să fie sesizat de afacere în eventualitatea... punerii sub urmărire a fostului secretar al informațiilor Eschel Rhoadie, a fratelui său Deneys, a omului de afaceri Louis Luyt, fost fondator al ziarului „The Citizen”, a lui Van Zyl Albert, actualul proprietar al cotidianului, a unui adiunct al lui Rhoadie, Les de Villiers, și a unui producător de filme, André Pieterse.

Cum s-au petrecut lucrurile? Aparent simplu: Connie Mulder „a lăsat” mină liberă „bratului său drept” Eschel Rhoadie și acesta are o mare parte de răspundere în folosirea frauduloasă a unor sume evaluate la circa 20 (douăzeci!) milioane de dolari. Este adevărat, John Vorster, fost premier, a aflat de modul și scopul în care fusese creat „The Citizen”, a auzit că se intenționa să fie achiziționat „Washington Star” (!!) dar n-a zis nimic. Mai mult decît atît, el a declarat că folosirea fondurilor secrete făcea parte dintr-o strategie licită de apărare a statului constînd în a înfrunta, prin „metode neconvenționale”, ofensiva „subtilă și totală” lansată împotriva Africii de Sud de... dușmanii săi. Deși raportul citat îl critică în mod veal pe Vorster, acesta a demisionat „din motive de sănătate”, din funcția de premier și și-a oferit bunele servicii pentru cea... de presedinte al țării, în care a fost investit, în octombrie a.c. Așa că totuși castanele vor fi scoase din foc de executanții deturnărilor de fonduri, între care se mai află și Van den Bergh, fost responsabil al faimosului și sinistruului BOSS (serviciul sud-african de securitate) prezentat ca un tip dur, ce nu se dă în lături de la nimic pentru a-și atinge scopurile cel mai adesea nu prea curate.

Așadar, atît la propriu cît și la figurat, la Pretoria zilele sînt fierbinți. Pe bună dreptate, mulți se întrebă cum se va sfîrși acest Watergate sud-african și dacă nu va da un nou brînci acestei anticameră a infernului, gumă și se mai spune țării în care apartheidul este sistemul politic prin care circa 17 milioane de oameni sînt supuși unei crunte opresiuni.

DUMITRU CONSTANTIN

CE SE ÎNTÂMPLĂ CU RAPID?

Încununarea operei

După celebrele performanțe pe plan internațional din anul acesta, ceva, o întâmplare magică, trebuia să încunună opera corpului de tehnicieni aflat la cîrma fotbalului nostru de cîțiva anișori. Ea, minunea, s-a produs!

Niște băieți frumoși, înalți, surizători, pe numele lor: **Lazăr, Bubela, Stancu, Sabău, Ion Gheorghe, Zare, Vamanu, Chitaru, Iovănescu, I. Muresan, A. Ionescu, Orac, Antohi**, sub conducerea lui **Ion Voica** și **Viorel Kraus**, ne-au făcut cadoul de Anul nou pe care-l așteptam cu toții cu sufletul la gură: un 1-7!!!

Credeți că echipa noastră de tineret a jucat la Londra sau a fost partenerul de întrecere al lui Ajax din timpurile de glorie? Credeți că s-a bătut cu Bayern München sau cu selecționata Argentinei, proaspăta campioană mondială? Nu... Ei veneau de la Tirana, unde niște băieți mai dirji le-au administrat un scor de rugby ca să fie ținută minte. Credeți că **Lazăr, Bubela, Stancu, Sabău, Vamanu, Chitaru, Iovănescu, Adrian Ionescu, Antohi** joacă la **Bumbacul Filotești**, sau la **Avicola Pășarea**? Credeți că acești jucători sunt pitici la **Mosorul Ialomița**, sau că joacă în echipa de **olds boy Amicii Orbilor**? Nu! Ei sunt aduși cu mari sacrificii de la cunoscuta echipă divizionară pentru a apăra onoarea țării. Credeți că ei au jucat pentru că i-a luat cineva cu arcanul de pe uliță și i-a dus la cătănie și-n loc să facă culcări și minuri de arme, au dat cu bocancul în pămînt? Credeți că ei cînd ies la plimbare în orasul de baștină nu sunt priviți ca alde John Wayne din Bacău sau alde Franck Sinatra din Pitești? Ba chiar așa sunt priviți! Multă lume îi invită în casele lor onorabile de pe lângă cimitirul Ghencea unde și-ar îngropa mai bine „talentul” și drojdiile, iar alții le-ar da fetele lor de neveste, dar asta nu-i obligă la nimic. Lipsa lor de mindrie este proverbială. Să sperăm însă că de azi înainte lumea le va spune: „Ne-aș putea vedea! Duceți-vă la prășilă, apucați-vă, dacă nu v-ați și apucat, de barbut, lăsați-vă de fotbal, mincați-vă carnetele de jucători și dați-vă ghetetele de pomană.

Lăsînd gluma la o parte, și ea destul de amară, întrebăm echipa din Vasile Conta: mai așteaptă ea Anul nou acolo? Nu se găsește niscă slujbulițe și pentru domniile lor? Care la un regiment, care la o Alimentară, că tare ne-am mai săturat! Reformele cu care s-a început, declarațiile belicoase ce ne făceau să credem că vom fi cel puțin campioni mondiali la tras zmeul sau la fotbal cu nasturi pe masă, au rămas tipărite în gazete. Nu vi le mai reproduc că le cunoașteți cu toții: o să facem, o să dregem, avem un vice-presedinte care vine de la Ajax și care știe fotbalul pe dește, cu el ne-am calificat în Argentina, cu el o să luăm toate titlurile în anul viitor, cu el o să ajungem pe Lună sau pe Marte, să le arătăm noi ălora adevăratul soccer de pe Terra! După atîtea „idei”, după atîtea „victorii”, după atîtea cernelă care a curs, după atîtea venin, după atîtea surzeală la criticile pe care presa le-a adus, ar fi cazul să punem prapurii în Vasile Conta, să aducem șase cai mascați și s-o luăm așa, în convoi, spre cimitirul **Sfînta Vineri**: fotbalul a fost înmormintat și, odată cu el, orice iluzie că cineva va mai scoate din această rușinoasă decădere pe așa-numiții „fotbaliști” care ar trebui reciclați, dar nu pentru sportul cu balonul rotund, ci în meserii mai onorabile ce pot fi învățate chiar de o reprezentativă de tineret aflată, la ora de față, pe butuci.

După înfrîngerea de la Atena, prima din istoria întîlnirilor cu reprezentativa Greciei, așteptăm cu emoție întîlnirea de la Tel Aviv... Ce ne-o mai aduce marțea care știți că are trei ceasuri rele?

EUGEN BARBU ■

Reprezentînd un club muncitoresc cu vechi și bogate tradiții, echipa de fotbal Rapid, fostă campioană a țării și, în mai multe rânduri, deținătoare a Cupei, a terminat sezonul în genunchi, pierzînd cinci meciuri la rînd și încheind turul pe locul 9 în clasamentul seriei a II-a a Diviziei B, la 6 puncte de prima clasată! O comportare, nu încapă nici un dubiu, cu totul necorespunzătoare, chiar dacă gruparea giuleșteană ar putea invoca unele circumstanțe atenuante, legate de faptul că, urmare a unei sancțiuni de nejustificată asprime dictată de federație, ea a fost silită să dispute ultimele două partide programate pe teren propriu în deplasare, la Roșiori și, respectiv, Urziceni. Ne mulțumim, pe drept cuvînt, de situație, mai mulți suporteri rapidiști, pe cit de infocați, pe atît de năbădăioși, pe stadioane și în scrisorile deopotrivă, s-au adresat redacției noastre, criticîndu-i pe jucătorii și antrenorii favoriți, cerînd lămuriri și înaintînd o sumedenie de propuneri, socotite, firește, toate fără cusur. Înarmat cu această „documentație”, **Ovidiu Ioanițoia** a luat, zilele trecute, legătura cu cîțiva din factorii de conducere ai clubului și echipei Rapid, nutrinînd totodată convingerea că impasul grupării giuleștene reflectă pe alocuri starea de fapte, nu tocmai îmbucurătoare, din fotbalul românesc.

Cu amabilitate, au răspuns întrebărilor, inspirate din scrisorile cititorilor revistei „Flacăra”, pe rînd, **Paul Mateescu**, director în Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, președintele de onoare al secției de fotbal, **Ion Motroc**, antrenor, **Liviu Mihăilescu**, președintele clubului. Iată stenograma discuțiilor purtate.

— Tovarășe Paul Mateescu, cine credeți că e vinovat că echipa a ajuns unde a ajuns?

— Cu siguranță că locul 9, ocupat la jumătatea campionatului, nu exprimă nici valoarea echipei, nici pretențiile ei și nici condițiile de pregătire puse la dispoziția jucătorilor. De aceea, vom căuta să profităm de pauza competițională, spre a strînge rîndurile și a găsi soluții constructive în vederea promovării în A. Cine e vinovat? Noi toți și, în primul rînd, n-am nici o îndoielă în această privință, jucătorii! Noi am mai pierdut și altădată, nu 5 etape la rînd, dar am mai pierdut, numai că atunci, nu cred că mă înșel. Fotbaliștii au făcut tot ceea ce a fost omeneste posibil să cîștigăm. În toamna asta, situația a fost alta. O serie de fotbaliști, mă gîndesc la **Sutru**, la **Rontea**, la **Risniță** și, în ultimele etape, chiar la **Manea**, căpitanul echipei, au părut cam dezinteresați de soarta echipei. Aș putea continua, dar mă opresc, insistînd asupra faptului că va trebui să dezvoltăm mai mult simțul de răspundere al fiecărui component al echipei.

— Credeți că a greșit și conducerea tehnică? Dacă da, cînd?

— După opinia mea, în general, **Ion Motroc** și-a îndeplinit sarcinile. A muncit cu seriozitate, a făcut antrenamente riguroase, a pregătit bine fiecare meci în parte, numai că una s-a spus la cabină și alta s-a jucat pe teren!

— Vorbii-ne, vă rugăm, despre suporteri.

— Nu-i o invitație prea plăcută!

— Știm, Nu-i plăcută, dar e necesară! Vă ascultăm.

— Prin incidentele de la sfîrșitul partidei de Cupă cu Metalul, cîțiva falși suporteri ne-au produs numai neazur. De altfel, poate că e bine să se știe că, la ora aceasta, Rapidul, echipă pentru care mulți se bat cu pumnii în piept, n-are decît 153 de suporteri cotizanți, din care numai 2 au cotizațiile achitate la zi! Sigur că de această situație nu se fac răspunzătorii atît susținătorii formației, cit se face răspunzătoare fosta conducere a clubului, recent înlocuită. Conștienți că suporterii au fost, pe nedrept, ignorați, sintem decisi să acționăm cu hotărîre în direcția atragerii și, pentru că mai e cazul, a educării lor. Avem în intenție o convocare a tuturor susținătorilor din București, pentru că, dincolo de neînțelegerile care au fost, echipa are nevoie de suportul lor, moral și material deopotrivă.

— Din cîte cunoaștem, Rapid mai are de îspășit o etapă de suspendare.

— Exact, dar poate că vom începe returul jucînd acasă, chiar pe „Giulești”!

— Vreți să fiți mai explicit?

— Pregătim un memoriu către federație, prin care vom cere revizuirea sancțiunii, apreciată de toată lumea, inclusiv de presă, drept prea drastică. Sperăm să găsim înțelegerea necesară. Apoi, vom solicita să ni se permită să jucăm pe „Giulești”, asumîndu-ne responsabilitatea integrală a organizării, operație pe care fosta conducere a clubului a refuzat-o sistematic. Ajuns aici, doresc să precizez că s-au aprobat fondurile pentru închiderea „potcoavei” stadionului și că avem în vedere posibilitatea desfășurării meciurilor în nocturnă. În final, prin sprijinul

C.N.E.F.S. și cu ajutorul Centralei de construcții căi ferate care va executa lucrarea, „Giulești” vor avea, din toamna viitoare, peste 20 de mii de locuri, iar Rapid va putea să joace, dacă federația va fi de acord, în mijlocul unui cartier muncitoresc cu ample tradiții sportive. Fost-sind-u-mă de ocazie, aș dori să mulțumesc conducerii C.N.E.F.S. și pentru bunăvoința și pentru ajutorul acordat.

— O ultimă întrebare. Spuneți mai devreme că una sînt învățați jucătorii la cabine și alta arată ei în teren! Nu vă putem contrazice, căci și după opinia noastră lucrurile s-au petrecut așa. Poate însă, ne dăm cu părerea, posibilitățile lor sînt reduse și ei sînt capabili de atît și nu de mai mult?!

— Cred că dispunem de un lot ce poate aspira, pe temelul experienței și al valorilor, la promovare. El mai trebuie completat cu cîțiva jucători tineri, nu neapărat mai talentați, la acest capitol stăm bine, ci mai ambițioși, mai harnici și mai voluntari. Altădată, Rapid era, înainte de toate, o stare de spirit. Azi, dragostea pentru culorile clubului s-a cam diluat și e de datoria noastră să facem totul pentru, am să mă repet, dar vreau să fiu cit mai exact, a strînge rîndurile. În condițiile actualului regulament de transferări, aceasta e șansa unei echipe mici ca a noastră. Vă asigur că vom ține cont de ea.

— Tovarășe Ion Motroc, președintele secției vă acuza, dealtfel ați auzit, de lipsă de fermitate! Nu-i vorbă, suporteri vă găsesc mai multe culpe.

dar credem că e bine, pentru început, să lămurim problema lipsei de fermitate. Vă însușiți critica?

— Da. Am fost, adesea, prea blind cu jucătorii.

— Cu care anume?

— Aproape cu toți. Dealtfel, excepțîndu-i pe **Pirvu** și, într-o oarecare măsură, pe **Adrian Dumitru**, ceilalți componenți ai lotului s-au comportat departe de pretențiile lor și de așteptările mele. Bine pregătiți din punct de vedere fizic, jucătorii Rapidului au păcătuit la capitolul angajamentului în joc, lipsă, nu urmăresc să mă scuz, de ansamblu al fotbalului românesc. În condițiile în care, azi, dorința de a cîștiga poate fi hotărîtoare în fata valorii propriu-zise, vezi meciul pierdut cu 7-1 la Tirana, băieții mei au evoluat adesea în dorul lelii. Ba chiar au fost cazuri cînd ei au lăsat impresia că nu vor să învingă!

— Cum așa?! De ce?

— Pentru că, din păcate, Rapid e, orice s-ar zice, o echipă mică.

— În ce sens?

— Al posibilităților. Cîndva, pe vremea lui **Dan Coe** sau a lui **Puiu Ionescu**, mai demult, era o cînstă să porți tricoul vîșniu, azi a ajuns un fel de corvoadă, iar faptul acesta se resimte în comportarea jucătorilor. Arma Rapidului de altădată, coeziunea sufletească, a slăbit și noi înbrăm în teren cu **Sutru**, cu **Cojocar**, cu **Bolborea**, cu **Cristache**, cu **Vlad**, crescuți de alții, fotbaliști pentru care culorile clubului nu mai înseamnă mare lucru. Centrul de copii și juniori din Grant nu ne-a ajutat mai deloc în ultima vreme, iar jucătorii formați n-am avut de unde lua. De dat am dat, un **Dumitru**, un **Răducanu**, alții, dar de luat ce-am luat?!

— Pe Rontea! Apropo, o grămadă de suporteri vă acuza că ați marșat pe Rontea la nesfîrșit! De ce, tovarășe Motroc?

— Am crezut în Rontea. L-am adus de la Brăila, unde inscria goluri cu nemiluita. La noi, parcă a secat!

— Pentru că tot am pomenit de suporteri, permiteți-ne să vă aducem la cunoștință un alt reproș al lor.

— Cunose! Motroc le-a făcut altora echipă, iar nouă nu! Așa-i?

— Așa-i. De ce, venind în „Giulești”, ați renunțat la **Iordan**, la **Savu**, la alții, care acum se descurcă bine în divizia A? Pofim?

— Am procedat așa pentru că am vrut să alcătuiesc o garnitură din jucători tineri și disciplinați. **Savu**, de pildă, nu corespundea intențiilor mele, el fiind cu trupul la noi și cu sufletul la alte echipe! Am renunțat la serviciile lui după ce, fără să anunțe pe nimeni, a plecat la Suceava, părăsind clubul pentru 3 luni. Cu alte cuvinte, am fost aproape obligat să procedez așa.

— Și atunci l-ați luat pe **Sutru**?

— N-am avut de ales! Dacă mă lăsați să continui, am să spun că, într-o vreme, conducerea clubului a considerat de cuviință, cu acordul meu, că trebuie să dea dezlegare tuturor fotbaliștilor care nu se simțeau legați de echipă. Privind înapoi, n-aș putea să precizez dacă s-a procedat bine, dar știu că de-acum înainte nu vom mai face la fel! Rapidul, care a fost, poate, prea larg la mină, nu-și mai poate permite să lase pe nimeni să plece.

— Vorbeați de construcția unei echipe. În ce stadiu se află această operație?

— Înaintea ultimelor 5 etape din tur, aș fi zis că pe un drum bun. Numai că, nu spun nici o noutate, o formație redutabilă nu se face cit ai bate din palme și nici drumul alcătuirii ei nu e totdeauna drept. Friviti la **F.C. Argeș**! Deși serios alimentată de pepiniera proprie, ceea ce la noi nu e cazul, procesul de formare a durat 3 ani. Interval în care toată lumea, inclusiv suporterii, nu s-au pierdut cu firea și nici n-au cerut capul antrenorului!

— Nici pe-al dumneavoastră nu-l cere nimeni, tovarășe Motroc!

— Așa o fi?

— Cu siguranță. În altă ordine de idei, recent, la Rapid s-a schimbat conducerea clubului. Cum a ajutat fosta conducere strădaniile echipei de fotbal?

— În nici un fel!

— Ce crede antrenorul **Ion Motroc** în privința eventualelor șanse de promovare în A?

— Că am pierdut o bătălie, dar nu războiul.

— Pe ce vă bazați?

— Pe valoarea lotului. Pe tinerețea lui. Pe noua atmosferă din jurul echipei, propice performanțelor. Pe proverbiale putere a Rapidului de a se aduna în fața greutăților și de a le învinge. Pe fidelitatea porterilor, pe care-i doresc reveniți la sentimente mai bune. Ajunge?

— Vom vedea.

— Cît timp aveți, tovarășe Liviu Mihăilescu, de cînd sînteți președinte al clubului?

— Cîteva săptămîni. Lucrez însă în cadrul Rapidului de mai mulți ani și, într-o vreme, am răspuns chiar de fotbal.

— Ce părere aveți despre antrenorul Motroc?

— Foarte bună. Îl știu de mult și-l apreciez. E bine pregătit profesional, e muncitor și conștiincios. Numai că, uneori, se pripesete.

— De pildă?

— Înaintea meciului cu **Petrolul**, de la **Urziceni**, a propus renunțarea la **Rontea** și la **Sutru**, dar tot el a revenit și i-a băgat în echipă!

— Poate că n-a dat dovadă de ripeală, ci de inconsecvență!

— Poate.

— Dar despre echipă, despre echipă ce părere aveți?

— La fel.

— Și-atunci?!

— Vă referiți, probabil, la locul ocupat la sfîrșitul turului. După mine, el reflectă unele scăderi de moment, consecință a faptului că echipa a jucat, cu excepția meciului cu **Viiorul Scornicești**, toate partidele în deplasare. Unele pe „Republicii”, altele la **Roșiori** și **Urziceni**. Cred că promovarea încă nu s-a decis, iar cele 6 puncte, cîte ne depart de lider, nu sînt imposibil de remontat, mai ales în condițiile în care ni se va permite, din primăvară, să organizăm meciurile pe „Giulești”.

— În discuția cu noi, antrenorul Motroc s-a plîns de rîndamentul firav al Centrului de copii și juniori. Credeți că era îndreptățit s-o facă?

— Era.

— Adică?

— Dacă am să vă spun că fostul președinte al clubului, altfel om cu o vastă experiență în materie de fotbal, nu i-a strîns niciodată laolaltă pe cei 6 antrenori ai centrului, **Socec**, **Bazil Marian**, **Dungu**, **Greavu**, **Pop** și **Codreanu**, o să ziceți că trag suza pe turta mea, dar așa a fost! La centru, unde funcționează 11 echipe, pregătite de fosta glorie ale Rapidului, fiecare antrenor și-a văzut de ale sale, necontribuînd cu nimic la întărirea formației divizionare. Nu e un lucru plăcut, dar nici un junior din „Giulești” nu prezintă, la ora actuală, garanții spre a fi promovată! Culmea e că ne batem cu **Alexandria** sau cu **Autobuzul**, unde joacă **Tită**, **Pleșoianu** și **Naghi**, fotbaliști crescuți de Rapid, iar noi n-avem pe cine introduce în prima echipă!

— Da, Știm că...

— Un moment, vă rog. Se închegaseră, la centru, cîteva biserițe, din care, dacă nu ieșeau jucători de perspectivă, ieșeau, în schimb, vorbe! Că **Motroc** a făcut așa, că **Teo Codreanu** a făcut pe dincolo și așa mai departe. Sigur că echipa lui **Dungu** conduce în campionatul republican de juniori, dar cît ne încălzeste asta știind că formația de seniori a ajuns la mijlocul diviziei secunde! Ce-am făcut? I-am convocat pe tehnicienii centrului și le-am atras atenția că fiecare trebuie să ajute, într-un fel sau altul, mai mult sau mai puțin, la redresarea divizionarei, a cărei reîntoarcere în A e scopul principal al întregului fotbal giuleștean. Spre a atinge acest scop, ne bucurăm de toată atenția Comitetului de partid al sectorului 8 și a conducerii Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Pentru a pune capăt oricărui dubiu, am hotărît că **Motroc** să răspundă singur de echipa întii, **Codreanu**, care l-a secundat în tur, revenind la copii.

— Așadar, mină liberă pentru Motroc.

— Exact.

— Tovarășe președinte, altceva. Dacă am înțeles bine, Rapid are de gînd să-și întărească efectivul cu cîțiva jucători noi. Cine sînt ei? De unde vin?

— Din categoriile inferioare.

RACU

Mihai Matei se prezintă:

„De zece ani sint tot tinăr și tot debutant”

— Vi s-a dus vestea de caricaturist tinăr și talentat.

— Tinăr da: n-am decit 23 de ani. Știu că primul desen l-am publicat prin '69, la 14 ani, și de-atunci sint prezentat ca unul care promite, e tinăr și vesnic debutant.

— Care e condiția debutantului?

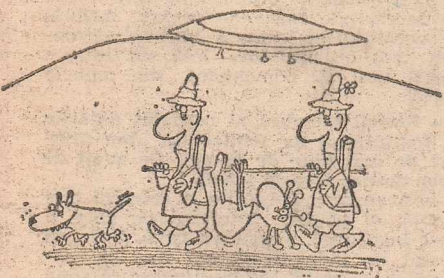
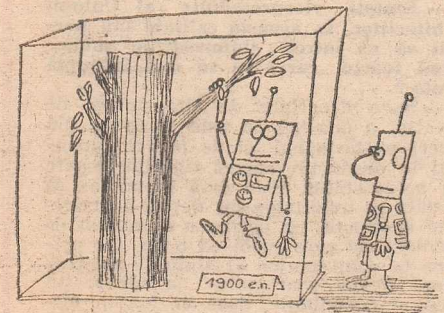
— Să luăm cazul meu. Să zicem că prezint omului de specialitate 30 de desene. Îmi spune că sint nomaipomenit, oprește 20, așa ca să se vadă exigența și nu publică nici unul. Pe mine nu exigența mă supără, m-am obișnuit cu ea, ci faptul că nu mi se publică nimic. Am uneori impresia că n-am loc de consacrați.

— Or fi prea valoroși maeștrii?

— Da de unde. După opinia mea, sint foarte buni, în ordine. Ciosu, Pim Claudiu și Bour după care urmează un gol pe la locul 25. Sint multi buni, dar încă necunoscuți de marea public pentru că sint absenți din paginile publicațiilor.

— Aveți la îndemână vreun exemplu?

— Numai unul? Sint destule! Să-l luăm pe Miron Dinulescu, grafician talentat, plin de idei și, cum se spune, cu un desen elaborat. A prezentat 50 de desene revistei de specialitate și nu i-a apărut nimic.

În general, e mai ușor să arunci la coș decit să desenezi. Dar, ce să mai zic, fac eu o floare care gindește, nu zic că-i grozavă, mi se spune că-i o copilărie și peste o jumătate de an o publică un consacrat, sub semnătura căruia devine o capodoperă însoțită adesea de exclamații: „Ce sensuri! Cită inteligență!”

— Înțeleg că nu-i prea ușor să fii debutant! De fapt, ce este un caricaturist?

— Un individ care ar trebui să-i determine pe ceilalți să ridă și atunci cind n-au deloc chef s-o facă.

— Cu ce se ocupă și cum lucrează caricaturistul Mihai Matei?

— Este tehnician la telefoane, în București, zilnic de la 7 la orele 16. Între 17 și 22 urmează cursurile serale ale Facultății de electrotehnică. Noaptea pină la unu-două desenează cit poate. N-am telefon.

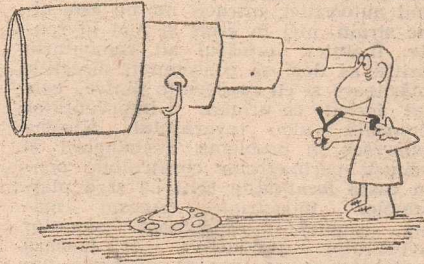
— În desenele dumneavoastră, care nu par deloc... elaborate, preferați o satiră directă, strict publicistică.

— Acesta e genul care mi se potrivește. N-am avut maeștri, nici buni, nici răi. Am început-o singur. Luam la întâmplare două elemente și le legam printr-o conexiune logică încit să sfideze bunul simț. Mi-am dat seama că nu prea merge și nu ajung departe. Îmi ieșeau caricaturi de genul scaunelor cu două picioare, chiar cu trei, dar dintr-unul curgea singe. Vedeti dumneavoastră, obiectele imposibile se pot face în serie. E mult mai greu de realizat un comic de idei. Acum sint în stare să surprind o situație oarecare, un gest, un cuvint, pe stradă, în viață și pornind de la acest element, căruia unii îi zic poantă, încerc să explic prin desen geneza lui.

— Ce mai doriți să se știe despre Mihai Matei?

— În primul rind că există, muncește cinstit și are ceva de spus. Deocamdată s-a convenit că există și se zbate să deschidă o expoziție personală. După aceea, speră să treacă și la animație.

I. PREDO

În exclusivitate pentru „Flacăra”

În Bucovina, cu James Onedin

Peter Gilmore, acordind cu generozitate autografe la hotelul „Arcașul” din Suceava

— Practic nu știu cum să mă adresez dumneavoastră, cu James Onedin sau cu Peter Gilmore?

— Îmi este indiferent. Încep să cred că Onedin este un pseudonim al meu. Multi care vin să-mi ceară autografe mi se adresează cu numele personajului interpretat de mine din serialul de televiziune. Nu știu cîți îmi cunosc adevăratul nume. Acest lucru mă bucură. Stau și mă gîndesc dacă eu, ca actor, aș mai interpreta și alte roluri, tot la fel de îndrăgite de telespectatori, cite pseudonime ar trebui să-mi însușesc. Totuși acest lucru mă bucură. Zimbetele cu care am fost întimpinat în România a fost cea mai plăcută primire. Deci să lămurim de la început. Acele zimbete au fost adresate lui James Onedin și în mică măsură lui Peter Gilmore.

— Deci, Onedin, după ce un an și ceva, cu sau fără voia mea, ne întilneam în fiecare duminică după-amiază, astăzi, printr-o excepție aici în hotelul „Arcașul” din Suceava, ne întilnim duminică dimineața. Rămîne totuși valabilă și întilnirea în fața micului ecran?

— Desigur, aștept cu nerăbdare întilnirea dintre Peter Gilmore și James Onedin în fața micului ecran aici, în România. Nu știu unde mă voi afla la ora stabilită, dar voi fi punctual la întilnire. Să nu mă întrebați cum se termină filmul. La această întrebare de cite ori am fost întrebat nu am răspuns. Venirea mea aici nu trebuie să divulge un secret care îi aparține lui Onedin.

— Peter Gilmore, îi lubiți pe James Onedin?

— Acum da. Dar a interpreta acest personaj a fost foarte dificil. M-am acomodat

foarte greu cu acest rol. Un episod îl turnam de citeva ori și munceam la el zile întregi. Mi-au plăcut totdeauna rolurile de comedie, dar cum una din marile mele iubiri este marea, am fost determinat pină la urmă să pătrund în tainele acestui personaj. Dublat de căpitanul Baines, în film, se creează acel spirit marinăresc. Și despre acest serial, doar așit.

— Ce înseamnă în viața unui actor un serial de televiziune?

— După părerea mea, în general seriarele reprezintă pentru un actor un examen de maturitate. Televiziunea poate pătrunde peste tot. Lucrurile aparente, fără importanță, capătă valoare. Aceste lucruri îți creează celebritate.

— Vă place celebritatea?

— Nu. De ce? Nu pot să-mi trăiesc viața. Pe scenă cind interpretez un rol și spectatorii nu mă recunosc în el este dureros pentru un artist. Pe stradă este complet altceva. Îmi place pe scenă să fiu actor, iar pe stradă un simplu trecător.

— Vă mai gîndiți și la alte seriiale?

— Desigur. Interpretez pentru copii un film cu pirai. Dar și în Anglia ca și în întreaga lume un film pentru copii va fi savurat și de oamenii maturi. Așa că voi fi pirat într-un film a cărei acțiune se petrece bineînțeles tot pe mare.

— Sinteti de citeva zile în România, ce v-a plăcut?

— Cum vă spuneam, zimbetele oamenilor. Românii sint oameni veseli. În București, mi-au plăcut străzile largi și noile construcții. Din cite am auzit și am văzut, în România se construiesc foarte mult. Îmi pare rău că timpul este acela care nu mă lasă să o cunosc mai bine. De citeva zile sint la Suceava. Această impresie. Așară am vizitat mănăstirea Sucevița. Era întineric, dar lumina becurilor și a zăpezii îi dădeau un farmec deosebit. Desigur aș fi vrut să o văd ziua, dar acest inconvenient nu i-a scăzut din farmec. România este o țară cu vechi tradiții, un popor care si-a format o cultură avind o puternică temelie. Aștept ca astăzi să vizitez și alte monumente și peste cîțva timp mă voi reîntoarce în țara dumneavoastră.

— Cum ați dori să încheiem această discuție?

— Dorind cititorilor revistei „Flacăra” tradiționalul „La multi ani!” și în speranța unor întilniri viitoare, cu Onedin și nu numai cu el.

SORIN POSTOLACHE

I wish all Readers of FLĂCĂRA My Best Wishes Peter Gilmore Onedin 1978

Cu mașini de împrumut!

Împrumutul de mașini e o practică în general periculoasă din punct de vedere al siguranței circulației. Cel care o împrumută nu știe de multe ori exact în ce stare predă mașina — care poate avea defecțiuni despre care nu știe nici posesorul — iar cel care o primește este și mai handicapat nestiind ce „hibe” are mașina împrumutată. Sumara revizie care se face în asemenea împrejurări nu reușește să pună în evidență unele defecțiuni care se pot descoperi numai la o examinare tehnică aprofundată a autovehiculului.

În plus, fiecare autovehicul chiar dacă este de aceeași marcă are particularitățile sale, cel care îl primește spre folosință temporară fiind deseori surprins de cursa prea mare ori prea mică a pedalei de ambreaj, ori a pedalei de frinare, de modul cum lucrează accelerația etc.

Pentru a se acomoda cu mașina împrumutată chiar automobilistului cu experiență îi trebuie timp, deseori atenția lui concentrindu-se în timpul conducerii nu atât asupra circulației și a drumului, lucruri de însemnătate vitală pentru siguranța traficului, ci pentru a se obișnui cu specificul manevrării comenzilor mașinii respective. În alte cazuri metehnele autoturismului îl sîcîie pe pilot, îl enervează, îl distrag atenția, făcînd conducerea periculoasă.

Preocupat de faptul că autovehiculul ce-l conduce nu răspunde cu promptitudine la comenzi, ori unele dispozitive nu

funcționează, pilotii unor autoturisme împrumutate încearcă să le remedieze în mers, fiind ușor de dedus consecințele potențiale ale unei asemenea imprudențe.

O situație și mai periculoasă apare atunci cind pilotului i se încredințează spre folosință temporară un autovehicul ce nu-l cunoaște deloc. Dispunerea manetei de viteză și a treptelor de viteză total diferite decit ale mașinii cu care șoferul e obișnuit, a dispozitivelor de comandă pentru lumini, semnalizatoare, stergătoare de parbriz în alte locuri decit în cele cu care pilotul e familiarizat pun celor în cauză uneori probleme dificile în timpul conducerii.

Acum citeva zile B.A., pilotînd pentru prima oară o mașină ale cărei comenzi nu le cunoștea, împrumutată de la un coleg, a fost pus în situația să pună în funcțiune dispozitivul de stropit parbrizul, care se acoperise de noroi în timpul unei depășiri.

Autoturismul rula cu 80 km/h. prin geam nu se mai vedea nimic și, în timp ce pilotul căuta cu febrilitate butonul respectiv, a intrat în spatele unui autocamion care rula cu viteză redusă în fața autovehiculului. Acum e nevoit să plătească colegului 15 000 lei cit costă repararea mașinii.

Nu întotdeauna asemenea cazuri se încheie doar cu avarierea mașinilor. R. A. a împrumutat unui prieten un cochet „Ford Granada” pentru citeva săptămîni. Acesta, la rîndul său, l-a pasat mai de-

parte unui alt prieten. La acesta a ajuns însă nu se știe cum fără stergătoare de parbriz.

Deși avea puțină experiență la volan (permis din octombrie 1977, însă nu condusesese efectiv decit 3 000 de km), s-a urcat la postul de comandă al pretentiosului autoturism și în poșida burnitei care acoperise șoseaua cu un strat periculos de mizgă, a pornit-o din București spre Zalău.

Se simtea foarte stingher la volanul mașinii al cărei demaraj puternic era cit pe aci să-l trimită chiar de la start într-o mașină parcată puțin mai departe.

În plus se încurca printre butoanele și dispozitivele tabloului de comandă. Lipsa stergătoarelor de parbriz îl obliga pe pilotul nostru să oprească mașina la fiecare 4-5 km pentru a-i șterge geamul.

Multe depășiri le făcea orbeste fără să știe ce se întimplă pe sensul opus de circulație. Distingea ca prin ceață, cu greutate, siluetele mașinilor depășite și cele ce circula din sens contrar.

Situația, care amenința să devină din ce în ce mai periculoasă, nu a fost sesizată din păcate de imprudentul pilot. Angajîndu-se într-o depășire, parbrizul, devenit cenușiu din cauza noroiului l-a împiedicat să vadă că din sens opus se apropie un autotren. Cind a observat colosul, era deja prea tîrziu. A încercat o manevră disperată de evitare a unei coliziuni frontale, apăsînd cu putere pe frînă. Mașina însă nu l-a ascultat. Ea a făcut o mișcare de rotație spre stînga, intrînd cu partea laterală dreapta în autotren. Fratele pilotului care ocupa locul din dreapta pilotului a fost ucis pe loc, șoferul a scăpat cu leziuni ușoare, iar

frumosul Ford de culoare visinie a devenit o epavă.

A împrumuta o mașină în stare bună unui șofer experimentat, serios, care cunoaște autoturismul respectiv, ori ai convingerea că se va familiariza rapid cu el, nu reprezintă nimic nefiresc, exagerat.

Să dai însă un autoturism pe mina unui om despre care știi că nu a condus decit foarte puțin, că nu are experiență, nu reprezintă altceva decit un act de crasă ireponsabilitate. Elocvent în această privință este și cazul lui R.V., ce împrumută mașina unui prieten care avea permis din 1973, dar care nu condusesese decit... 500 km. Cursa s-a soldat cu un accident în care în afară de șofer si-a pierdut viața însuși posesorul mașinii, care era în temă asupra faptului că șoferul nu mai pusese mina pe volan de... 5 ani. Dovadă a pericolozității practicii împrumutului de mașini este că în ultimele trei luni au fost comise cu mașini de împrumutat 58 de accidente grave, soldate cu 20 de morți și 40 de răniți, evenimentele rutiere săvîrșite din pricina nerezării vitezei în raport cu condițiile de circulație, a neacordării priorității, a neatenției, a dublării neregulamentare etc.

Principala cauză a acestor accidente o constituie însă atât ireponsabilitatea celor ce au încredințat mașinile pentru a fi conduse de oameni fără experiență, cit și a celor care cu usurință s-au urcat la volanul autovehiculelor împrumutate.

Colonel VICTOR BEDA

— Stimate tovarășe profesor, se spune, și sigur cu un suficient substrat de adevăr, că oricine se pricepe la televiziune, fotbal și... arhitectură! Dacă acceptați acest punct de vedere, pronunțați-vă în favoarea sau în defavoarea unei atare stări de fapt, vă rog.

— Este legitimă atitudinea tuturor celor care discută arhitectura, întrucât aceștia sînt tocmai cei cărora li se adresează munca noastră. Subliniez însă fără nici o emfază, că dreptul la critică, chiar în laturile sale subiective, este condiționat de cultură, în general, și de o informare cit de cit cuprinzătoare în domeniul particular. În profesiunile și în producția artistică, inclusiv aceea de arhitectură, pot apărea mai multe și felurite variante de soluționare, de egală și înaltă calitate, deși în aparență și în fond ele pot fi contradictorii. După cum pot apărea nenumărate rezolvări lipsite de calitate, chiar dacă unele aduc cu una sau alta din valorile recunoscute și confirmate de trecerea vremii.

— Tovarășe profesor, care ar fi comentariul dv., mai puțin teoretic, cu privire la realizările concrete de arhitectură de la noi?

— Sigur că în dispoziția imobilelor se poate interveni, de asemenea, în croiala lor. Mai puțin în aspectul lor, care este foarte strîns condiționat de modul lor de producere și nu vreau să insist acum. Cred însă că în toate implantările — cu „noul”, în orașele noastre existente, trebuie să descoperim, să conservăm și să punem în valoare toate acele edificii, mari sau mici, care au o valoare culturală, istorică, dacă nu estetică. Și ca să mă refer la magistralele edificii legate de numele iluștrilor lor ctitori — cred că asemenea termelor lui Caracalla sau ale lui Dioclețian, panteonului lui Acripa, amfiteatrului lui Flavius, arcului de triumf al lui Titus sau al lui Constantin, forului lui Traian etc., etc., ar fi putut să rămînă în picioare în centrul Bucureștiului fostul muzeu „Simu” — rară replică de arhitectură clasică aflată la noi în țară. Și s-ar putea da și alte exemple de astfel de radicalism, în care arhitecții au cu siguranță partea lor de responsabilitate — oricît s-ar ascunde după degetul administrației orășenești. Legat de lipsa de personalitate, sărăcia, cum adeseori se spune, a construcțiilor noi, în sine — am totuși ceva de spus, deși această observație este întemeiată. Eroarea care se comite printr-o apreciere sumară, facilă, nostalgică deseori, se produce din cauza, hai să spunem, a unor aparențe. Se evocă, cel mai frecvent imaginea plină de lirism a casei românești, față de uscăciunea celor noi. Dar pridvoarele, balconasele, foisoarele, acoperisurile, cornișele, streșinile sau ciocrlanii — ca și alte elemente de construcție și decorație, atât de la locul lor acolo, unde îmbogățesc fără îndoielă înfățișarea agreabilă, primitivă, optimistă, omenească a locuinței — ar apărea și ar fi nelocul lor, chiar grotesci, adăugate, transpuse la o altă scară și în condițiile unei producții pe cale industrială a construcțiilor, adică a unui fenomen de masă și nu particular. Adevăratele noastre neajunsuri, și aceasta nu din vina arhitecților, care au și ei destule să-și reproșeze, sînt, după mine, cîteva. Organizarea de santier tînde să devină o frînă în munca arhitecților, în general și în calea esteticului, în particular. Prea mult se condiționează realizarea proiectului de ceea ce poate oferi santierul, organizarea, chipurile, rațională a acestuia, justificată uneori prin traseul pe care circulă cel mai simplu și economic macaraula și poate acționa fără dificultate bratul acesteia. Sau preferarea de către executant a unui sistem sau a unei dimensiuni de element prefabricat deoarece aceasta ar duce la cele mai avantajoase costuri. Argumente care pot sustine, o știu prea bine, luarea unei hotărîri — dar al căror rezultat ulterior este tocmai monotonia care se repropășește, pe bună dreptate, celor mai multe ansambluri, neajuns recunoscut ca fiind foarte întemeiat alături de calitatea mediocră a unor construcții.

— Care ar fi lesirea din dublul impas exprimat de dv.?

— Diversificarea producției acestor ramuri, devenită industrială, și maturizarea ei. Sporirea sortimentului, care se cere tot mai insistent tuturor sectoarelor productive, ca și continua ridicare a calității produselor. Consider însă necesar, ba chiar indispensabil și actual, să se apeleze și la alte tehnologii decît cele în uz, armonizîndu-se elementul industrial prefabricat de baza unei modulari, elaborate și puse la punct în colaborare strînsă cu proiectantul. Pînă una alta — adică vreo cîteva ani — arhitectul proiectant ar trebui să aibă măcar la îndemînă cataloage reale, cuprinzînd

ASCARIO DAMIAN — arhitect; Profesor Emerit; membru al Comisiei superioare de diplome; vicepreședinte al Uniunii arhitecților; autor și coautor a numeroase lucrări de arhitectură, dintre care, cea mai reprezentativă este pavilionul central, din cadrul Expoziției economice naționale. Distins, printre altele, cu „Ordinul Muncii” cl. III, II, I. A urmat Institutul de arhitectură din București între 1935 și 1942; diplomă „Magna cum laudae”, membru al corpului didactic al Institutului de arhitectură „Ion Mincu”, din 1945; rector al aceluiași institut vreme de 12 ani. Component de bază al echipei de rugbi, Sportul studentesc și al reprezentativei naționale (între 1934 și 1950).

produsele existente, adică disponibile, la care să poată apela. Pentru viitor trebuie găsită o altă soluție — pe baza altui concept — pusă la punct o altă tehnologie. Avem de căutat și avem și șansele de a găsi acea soluție tehnică, de mare randament, în care structura portantă să fie o parte de sine stătătoare a edificiului, iar toate elementele de închidere, de împărțire interioară, de izolare, de finisare interioară și exterioară, să fie ușoare, de mare varietate, din materiale felurite, cu aspect diferențiat.

— Tovarășe profesor, la capitolul combaterii monotoniei, insirării după cea mai elementară geometrie a construcțiilor, ce ar mai fi de spus?

— Relativ la ansamblu o intervenție decisivă mi s-ar părea diversificarea pe înălțime, în desăsurare și ca siluetă a construcțiilor ce-l alcătuiesc. Următoarea o văd constînd din întregirea lui cu elemente care să-l îmbogățească și să-l însuflețească cu amonajări care nu sînt numai de agrement, ci recunoscute ca absolut necesare confortului urban: cai de acces rutiere și pietonale bine gândite, ferite, umbrite, înflorite, piste pentru bicicliști, trasee speciale pentru copii, care să meargă în siguranță la școală, spații de joacă pentru aceștia, amenajări sportive, o vegetație bogată, diverse mici, utile și artactice construcții anexe. Există conceptul foarte la îndemînă susținătorilor că punînd etaje peste etaje obținem număr sporit de metri pătrați construiți ca și locatari pe hectar. Nimic mai simplu într-adevăr, dar și simplist pe de altă parte. Există însă soluții elaborate, chiar practicate prin alte părți, în care se obțin densități mari în altă formulă de acoperire a terenului. Iar în ceea ce privește regimul de P+2 în mediul rural și al micilor localități provinciale, cred că formula este discutabilă cel puțin pentru caracterul ei general. Soluțiile pentru sporirea densității trebuie căutate și însușite, tinînd seama și de alți parametri.

— Dar cu privire la confortul interior al apartamentului?

— Lăsînd la o parte calitatea execuției — adică faptul destul de întilnit, anume că beneficiarii apartamentelor „noi” sînt nevoiți să intervină personal și pe cheltuiala lor suplimentară pentru repararea și finisarea convenabilă a feluritelor elemente de detaliu, ba uneori a celor constructive — m-aș referi la echiparea acestora, mobilierul cu precădere. Am putea cita, de pildă, la acest capitol multe intervenții fericite ale arhitecților, privitoare la dotarea fixă din locuințe, în funcție de spațiile construite, spații ce sînt limitative. În mentalitatea beneficiarilor prezența unui dulap pentru haine, a unui „bufet”, a unei „vitrine” ori a unei mese cu multe scaune și a altor asemenea exprimă nu numai o situație materială înfloritoare, un „standing”, dar și un rafinament deosebit, fiind un reflex al unui grad de înțelegere și cultură discutabil — înapoiere întrefîinută și de către producătorii de mobilă, fie din lipsa lor de cultură, fie din considerentul „iclin” și des pomenit, că

AVEM ȘANSELE DE A GĂSI ACEA SOLUȚIE TEHNICĂ DE MARE RANDAMENT

ei satisfac prin gama pusă în vânzare nevoile și, mai ales, cererile reale ale populației. Madame de „Recamier” a devenit, dealtfel, o populară și des citată personalitate, nominalizată se pare ca nașă a celei mai răspîndite piese de mobilier solicitate la noi. Tot ciudată apare stăruința fabricilor de mobilă de a produce garnituri de dimensiuni inadecvate încăperilor din apartamentele curente. De asemenea, se impune îmbunătățirea calității și diversificarea producției de corpuri de iluminat, materiale de dotare și de agrement interioară etc. Priviți în unele magazine, chiar din zona centrală (este unul pe str. Academiei, care poate fi dat drept exemplu al etalării prostuui-gust) și veți vedea ce se oferă și cum se acționează în educarea gustului cumpărătorilor. Din fericire, în zona veche a orașului, și ea foarte centrală (Hanul lui Manuc, str. Covaci și altele din jur) există unele magazine în care și calitatea mărfurilor cit și modul lor de prezentare ating un nivel superior, acela corespunzător unei capitale de țară.

— Sinteți aspru și poate, în același timp, drept. Dar aveți de semnalat și aspecte pozitive? Și poate vă referiți, în continuare, la București...

— V-am lăsat impresia decît că văd, reșin și relev cu precădere și poate cu exclusivitate aspectele negative. Vorbim însă nu ca simpli oameni de pe stradă, poate indiferenți, ci ca oameni cu opțiuni sociale și politice clare. Prin urmare, cu obligația de a fi critici, în fond autocritici, intrucît nu ne este nimic străin, nici în erori și nici în reușite. Înaintea oricărui alt comentariu pozitiv aș dori să consemnăți direcțiile hotărîtoare și cu consecințe dintre cele mai fericite ca urmare a intervențiilor personale ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în problema restrîngerii și definirii perimetrelor construibile pentru toate localitățile țării ca și a platformelor industriale. Aceste măsuri asigură randament superior investițiilor productive și creează posibilități sporite pentru echiparea corespunzătoare la nivelul orașului ca și al edificiului ducînd la un confort sporit, la condiții de viață mai bune. Despre București. S-a construit mult, din păcate după opinia mea, mai ales în jurul Bucureștiului — iar potrivit părerii destul de răspîndite, nu întotdeauna la nivelul de calitate de dorit pentru o Capitală. Cartierele construite în ultimii 10-15 ani au satisfăcut nevoi stringente, au creat condiții bune, superioare, de cazare pentru zeci și sute de mii de cetățeni la epoca respectivă. Au apărut în ultimii ani și cîteva artere noi de penetrație spre centru, în croiala cărora au intervenit soluții care le conferă interes, oarecare personalitate (Calea Dorobanți, Șoseaua Pantelimon, Bulevardul 1 Mai). Retrageri de front în care trecătorii pot să circule și să staționeze comod — să identifice amplasamente, locuri de întîlnire etc. Variație pe înălțime și tratări mai felurite ale blocurilor și ale magazinelor. Reproșul major ce avem a ni-l face este că în perimetrul central al Capitalei, cîteva bunji kilometri pătrați totuși nu s-a intervenit la scara unei moderne capitale, mai ales cînd se resimte o acută nevoie de restructurare. Cred că putem cu succes și cu mare folos, să trecem la remodelarea unui fond construit de cele mai multe ori haotic, alcătuit din imobile de mică valoare locativă, consecință a unei zestre ieftine, ușor degradabile și în fapt degradate, beneficiînd de redusă echipare tehnică și deci de confort — acoperînd însă și scoînd astfel din uz rentabil un teren de foarte mare valoare — element de apreciere care, deși vorbim foarte mult și foarte întemeiat de folosirea cu grijă a solului, este mai întotdeauna omis în stabilirea valorilor imobiliare la noi. Restructurarea ar pune în valoare acest teritoriu și ar putea da caracter și o nouă atracție Capitalei noastre, în care deși s-a investit mult timp de 2-3 decenii la capitolul construcții, nu am obținut încă o piață cit de cit reprezentativă, un ansamblu major întregit.

Ne-am mulțumit să completăm pe ici și colo fronturi discretonii. Construim în continuare, de preferință de-a lungul străzilor și magistralelor, cînd ar trebui să cuprîndă suprafețe mari înăuntrul perimetrelor străzilor existente sau rectificate. Putem păstra în mare textura actuală a rețelelor de circulație și dotărilor edilitare, dar să intervenim, în

orice caz, cuprinzînd suprafețe mari, realizînd ansambluri consistente — spre deosebire de ceea ce, de obicei, facem prin „placarea” cu paravane de blocuri noi, îngrădind în incinte construcții vechi de categoria 3, 4 și 5 — a căror dăinuire fizică este oricum foarte limitată, dacă nu chiar depășită de pe acum.

— Ce construcție vi se pare de calitate deosebită, în București? Dar ceea ce dv. ați conceput ca arhitect?

— Întrebări grele — mai ales cea de a doua. De nivelul construcțiilor onorabile ce se execută în țările avansate, rămîne la noi hotelul „Intercontinental”. Remarcabilă, întru totul, este însă, după opinia mea, localul Academiei „Stefan Gheorghiu” — și intrucît această recunoaștere mi se pare că s-a făcut cu reticente, sporadic, discret sau mai deloc, profit de întrebarea pe care mi-o adresăți ca să felicit pe strălucii mei colegi care au proiectat-o. Pe cite știu arhitecții Constantin Rulea, Mihai Anania, Octav Dimitriu. Felicit și pe constructor, prilej care mi se oferă și mai rar. În ceea ce mă privește, în calitate de proiectant, acces la responsabilități directe pentru construcții mari, nu am avut decît sporadic, principala — Pavilionul central al Expoziției naționale — am impresia că se prezintă convenabil, după aproape două decenii de la realizarea sa și considerîndu-l, sînt mulțumit, precum sînt de copiii mei — deși nici aceștia nu sînt ireproșabili. Dar sînt copii bunji și nu mi-e deloc rusine cu ei.

— Sinteți vicepreședinte al Uniunii arhitecților. În această calitate imi permite să vă întreb (informațiile publice fiind foarte rare) ce se mai întîmplă acolo?

— Spre deosebire de alte uniuni de creație, a noastră nu este compusă din liberi profesioniști, ci de oameni angajați în producție, supuși rigorilor legate de acest statut. Este însă neîndoiel de acestă în totalitatea lor depun o activitate susținută, cu pasiunea stimulată de mîneria pe care soot că o au. Cu privire la rolul major al Uniunii arhitecților, acesta s-ar ridica la adevăratul sens și contribuție, dacă ar lua în discuție, ar trage concluzii și le-ar pune pe acestea la dispoziția organelor de decizie — măcar atunci cînd este vorba de lucrări de mare anvergură. Acțiuni de acest fel și intrarea într-un asemenea rol ar prînde însă un interes sporit real și convergent din ambele părți.

— Sinteți membru al corpului didactic al Institutului de arhitectură „Ion Mincu” de mai bine de 30 ani. Ce aveți de spus despre această școală?

— Aceasta ar necesita o referire mai amplă, și pentru interesul pe care îl port instituției, și pentru că o perioadă destul de îndelungată am fost la conducerea acesteia. Mă mulțumesc să spun un lucru esențial: școala a fost bună, a fost recunoscută ca atare, și continuă să fie recunoscută bună. A instruit întotdeauna pe baza unei activități preponderent practice și face aceasta cu deplin succes — de vreme ce toate, dar absolut toate temele extrase din portofoliul de lucrări ale producției, primesc răspunsuri excelente, de obicei superioare, prin lucrările elaborate în atelierelor școlii de către studenții acesteia sub conducerea cadrelor didactice.

Ca să mă refer încă la un aspect — regret desființarea învățămîntului pe trepte, care și-a dovedit indiscutabilele avantaje. A provocat și firești nemulțumiri — bineînțeles în rîndul acelor studenți care nu au reușit să promoveze. Selecție operată oarecum sever. Era însă o condiție cunoscută și acceptată de către toți cei ce se angajau să urmeze treapta întii. Mai trebuie spus că se putea găsi și ajunge la o formulă absolut echitabilă, ca o parte din cei rămași excluși de la promovarea în treapta a doua să poată accede totuși la aceasta și să obțină finalmente titlul de arhitect diplomat. Se putea institui o verificare serioasă și pune condiții anume pentru cei ce doreau continuarea studiilor pentru a obține o calificare superioară. Din păcate nu a fost așa — este și rămîne regretabil și destul de curios că treptizarea învățămîntului superior de arhitectură se suprimă tocmai cînd acest principiu începe să fie recunoscut și aplicat la întreg învățămîntul din țara noastră.

EMANUEL VALERIU

FLACARA Redactia : Bucuresti, Piata Scintei 1, căsuța postală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Irimbus, I. Purcaru, L. Nitescu - 16 17); reportaj (Nicolae Cristache - 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu - 16 18); scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu - 17 87, 16 06); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian - 17 63 și interior 16 11); redactor șef adiunct (Nicolae Arsenie - 17 63 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import presă. PO Box 136-137, telex : 112 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU